

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o obligacijskih razmerjih obsega:

- Zakon o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 29/78 z dne 26. 5. 1978),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 39/85 z dne 26. 7. 1985),
- Odločbo o prenehanju veljavnosti 24. člena zakona o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 45/89 z dne 28. 7. 1989),
- Zakon o spremembah zakona o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 57/89 z dne 29. 9. 1989),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o Radioteleviziji Slovenija – ZRTVS-B (Uradni list RS, št. 88/99 z dne 29. 10. 1999),
- Obligacijski zakonik – OZ (Uradni list RS, št. 83/01 z dne 25. 10. 2001),
- Zakon o plačilnem prometu – ZPlaP (Uradni list RS, št. 30/02 z dne 5. 4. 2002),
- Stvarnopravni zakonik – SPZ (Uradni list RS, št. 87/02 z dne 17. 10. 2002).

ZAKON

O OBLIGACIJSKIH RAZMERJIH

(neuradno prečiščeno besedilo št. 7)

PRVI DEL TEMELJI OBLIGACIJSKIH RAZMERIJ (SPLOŠNI DEL)

I. POGLAVJE TEMELJNA NAČELA

Namen in vsebina zakona

1. člen

([se preneha uporabljati](#))

Da bi bili ustvarjeni pogoji za svoboden promet blaga in opravljanje storitev na enotnem jugoslovanskem trgu v pogojih socialistične blagovne proizvodnje ter za zadovoljevanje materialnih in drugih potreb delovnih ljudi in občanov in da bi bila zagotovljena odgovornost organizacij združenega dela in drugih udeležencev v pravnem prometu za

izpolnjevanje njihovih obveznosti, s tem pa tudi za uresničevanje in za razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, ureja ta zakon temelje obligacijskih razmerij (splošni del) ter pogodbeno in druga obligacijska razmerja na področju prometa blaga in storitev.

Udeleženci obligacijskih razmerij

2. člen

([se preneha uporabljati](#))

Udeleženci obligacijskih razmerij so temeljne in druge organizacije združenega dela ter druge družbene pravne osebe (v nadaljnjem besedilu: družbene pravne osebe), posamezniki in civilne pravne osebe.

Obligacijska razmerja in razpolaganje z družbenimi sredstvi

3. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Družbene pravne osebe so udeleženske obligacijskih razmerij v uresničevanju pravice razpolaganja z družbenimi sredstvi, ki jih upravljajo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma delovni ljudje v drugih družbenih pravnih osebah.

(2) Družbene pravne osebe uresničujejo pravico razpolaganja z družbenimi sredstvi v obligacijskih razmerjih ustrezno sklepom, ki jih sprejemajo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma delovni ljudje v drugih družbenih pravnih osebah v skladu s statutom, z drugimi samoupravnimi splošnimi akti in z zakonom.

Obligacijska razmerja in družbeno planiranje

4. člen

([se preneha uporabljati](#))

Družbene pravne osebe ravna pri sklepanju obligacijskih razmerij v skladu s svojimi plani in zagotavljajo izpolnjevanje materialnih obveznosti, prevzetih s samoupravnimi sporazumi o osnovah planov samoupravnih organizacij in skupnosti in z dogovori o osnovah planov družbenopolitičnih skupnosti.

Obligacijska razmerja in uporaba družbenih sredstev

5. člen

([se preneha uporabljati](#))

Družbene pravne osebe morajo pri sklepanju obligacijskih razmerij družbeno in ekonomsko smotrno uporabljati družbena sredstva, s katerimi razpolagajo, in ohranjati njihovo

nezmanjšano vrednost ter skrbeti zaboljševanje in razširjanje materialne osnove združenega dela oziroma za uresničevanje svojih ciljev in nalog ter varstvo družbene lastnine.

Obligacijska razmerja in samoupravni sporazumi

6. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če sklepajo družbene pravne osebe obligacijska razmerja zaradi izvrševanja samoupravnega sporazuma, ki so ga sklenile med seboj, morajo ravnati v skladu s tem samoupravnim sporazumom.

(2) Pri sklepanju obligacijskih razmerij morajo družbene pravne osebe upoštevati samoupravne sporazume in družbene dogovore, ki so jih sklenile z drugimi, in svojo odgovornost za izpolnjevanje obveznosti, prevzetih s temi samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori.

Sodelovanje v obligacijskih razmerjih

7. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri sklepanju obligacijskih razmerij in pri uveljavljanju pravic in izpolnjevanju obveznosti iz teh razmerij sodelujejo družbene pravne osebe v razmerjih medsebojne povezanosti in odvisnosti, vzajemne odgovornosti ter solidarnosti delavcev v združenem delu, ki temeljijo na samoupravljanju in družbeni lastnini produkcijskih sredstev in drugih delovnih sredstev.

(2) Družbene pravne osebe morajo v medsebojnih razmerjih sodelovanja upoštevati cilje trajnejšega sodelovanja in uresničevanje drugih skupnih interesov in tudi drugače ustvarjati pogoje za uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti iz obligacijskih razmerij.

(3) Na teh osnovah sodelujejo temeljne in druge organizacije združenega dela ter kmetijske in druge zadruge v obligacijskih razmerjih tudi s kmeti in z drugimi delovnimi ljudmi, ki z osebnim delom samostojno opravljajo dejavnost.

Obveznosti nasproti občanom kot potrošnikom in uporabnikom storitev

8. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pri sklepanju obligacijskih razmerij in pri uveljavljanju pravic in izpolnjevanju obveznosti iz teh razmerij morajo temeljne in druge organizacije združenega dela, zadruge in delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno opravljajo dejavnost, če s svojo dejavnostjo neposredno zadovoljujejo potrebe občanov, urejati in izvrševati svoje pravice in obveznosti na tak način, da je zagotovljeno redno in kakovostno zadovoljevanje potreb občanov in da so zagotovljeni kar najugodnejši pogoji za zadovoljevanje teh potreb.

Ravnanje na trgu

9. člen

([se preneha uporabljati](#))

Organizacije združenega dela in drugi udeleženci v prometu morajo v obligacijskih razmerjih ravnati v skladu z načelom enotnosti jugoslovanskega trga in z načrtano ekonomsko politiko, ne smejo omejevati stabilnosti trga in ne povzročati škode drugim udeležencem na trgu, potrošnikom in družbeni skupnosti kot celoti.

Svoboda urejanje obligacijskih razmerij

10. člen

([se preneha uporabljati](#))

Udeleženci v prometu svobodno urejajo obligacijska razmerja, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z ustavnimi načeli družbene ureditve, s prisilnimi predpisi in z moralo socialistične samoupravne družbe.

Enakopravnost udeležencev v obligacijskih razmerjih

11. člen

([se preneha uporabljati](#))

Udeleženci v obligacijskem razmerju so enakopravni.

Načelo vestnosti in poštenja

12. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pri sklepanju obligacijskih razmerij in pri uveljavljanju pravic in izpolnjevanju obveznosti iz teh razmerij morajo udeleženci spoštovati načelo vestnosti in poštenja.

Prepoved zlorabe pravic

13. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prepovedano je izvrševanje pravic iz obligacijskih razmerij v nasprotju z namenom, zaradi katerega je pravica z zakonom ustanovljena ali priznana.

(2) Prav tako je prepovedano tudi izvrševanje pravic iz obligacijskega razmerja v nasprotju z namenom, zaradi katerega je pravica ustanovljena s samoupravnim sporazumom.

Prepoved ustvarjanja in izkoriščanja monopolnega položaja

14. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pri sklepanju obligacijskih razmerij udeleženci ne smejo ustanavljati pravic in obveznosti, s katerimi bi se za kogarkoli med njimi ali za koga drugega ustvarjal ali izkoriščal monopolni položaj na enotnem jugoslovanskem trgu, s katerimi bi kdorkoli pridobil gmotne ali druge prednosti, ki ne bi temeljile na delu, ali s katerimi bi se ustvarjali neenakopravni odnosi v poslovanju ali izpodkopavali drugi temelji samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Načelo enake vrednosti dajatev

15. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri sklepanju dvostranskih pogodb izhajajo udeleženci iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev.

(2) Zakon določa, v katerih primerih ima kršenje tega načela pravne posledice.

Prepoved povzročanja škode

16. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vsak je dolžan vzdržati se ravnanja, s katerim bi utegnil drugemu povzročiti škodo.

Dolžnost izpolnitve obveznosti

17. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Udeleženci v obligacijskem razmerju so dolžni izpolniti svojo obveznost in odgovarjajo za njeno izpolnitev.

(2) Obveznost ugasne samo s soglasno voljo udeležencev v obligacijskem razmerju ali na podlagi zakona.

Ravnanje pri izpolnjevanju obveznosti in uveljavljanju pravic

18. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Udeleženec v obligacijskem razmerju mora pri izpolnjevanju svoje obveznosti ravnati s skrbnostjo, ki se v pravnem prometu zahteva pri ustrezni vrsti obligacijskih razmerij (skrbnost dobrega gospodarstvenika oziroma skrbnost dobrega gospodarja).

(2) Udeleženec v obligacijskem razmerju mora pri izpolnjevanju obveznosti iz svoje poklicne dejavnosti ravnati z večjo skrbnostjo, po pravilih stroke in po običajih (skrbnost dobrega strokovnjaka).

(3) Udeleženec v obligacijskem razmerju se mora pri uveljavljanju svoje pravice vzdržati ravnanja, s katerim bi bila otežena izpolnitev obveznosti drugega udeleženca.

Mirno reševanje sporov

19. člen

([se preneha uporabljati](#))

Udeleženci v obligacijskem razmerju si morajo prizadevati, da rešujejo spore z usklajevanjem, posredovanjem ali na drug miren način.

Dispozitivna narava zakonskih določb

20. člen

([se preneha uporabljati](#))

Udeleženci lahko uredijo svoje obligacijsko razmerje drugače, kot je določeno v tem zakonu, če iz posamezne določbe tega zakona ali iz njenega smisla ne izhaja kaj drugega.

Uporaba dobrih poslovnih običajev

21. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Udeleženci v obligacijskih razmerjih morajo v pravnem prometu ravnati v skladu z dobrimi poslovnimi običaji.

(2) Za obligacijska razmerja se uporabljajo uzance, če so se udeleženci dogovorili za njihovo uporabo ali če iz okoliščin izhaja, da so hoteli njihovo uporabo.

Ravnanje v skladu s statuti in drugimi splošnimi akti

22. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Družbene pravne osebe in civilne pravne osebe ravnajo pri sklepanju obligacijskih razmerij v skladu s svojim statutom in z drugimi splošnimi akti.

(2) Vendar ostane pogodba, ki je bila sklenjena, ali drugo pravno dejanje, ki je bilo storjeno v nasprotju s takim aktom, v veljavi, razen če je druga stranka za to vedela ali morala vedeti ali če je v tem zakonu drugače določeno.

Uporabo drugih zveznih zakonov

23. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za obligacijska razmerja, ki jih urejajo drugi zvezni zakoni, se uporabljajo določbe tega zakona glede vprašanj, ki niso urejena v takem zakonu.

Uporaba republiških oziroma pokrajinskih zakonov

24. člen

(razveljavljen)

Uporaba posameznih določb

25. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določbe tega zakona, ki se nanašajo na pogodbe, se uporabljajo za vse vrste pogodb, razen če ni za gospodarske pogodbe izrecno drugače določeno.

(2) Gospodarske pogodbe so v smislu tega zakona pogodbe, ki jih organizacije združenega dela in druge organizacije in skupnosti, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ter imetniki obrtov in drugi posamezniki, ki v obliki registriranega poklica opravljajo kakšno gospodarsko dejavnost, sklepajo med seboj v opravljanju dejavnosti, ki so predmet njihovega poslovanja ali so v zvezi s takimi dejavnostmi.

(3) Določbe tega zakona, ki se nanašajo na pogodbe, se smiselno uporabljajo tudi za druge pravne posle.

II. POGLAVJE NASTANEK OBVEZNOSTI

1. ODDELEK POGODBA

1. odsek
SKLENITEV POGODBE

I. SOGLASJE VOLJ

Kdaj je pogodba sklenjena

26. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba je sklenjena, ko se pogodbeni stranki zedinita o njenih bistvenih sestavinah.

Obvezna sklenitev in obvezna vsebina pogodbe

27. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če mora nekdo po zakonu skleniti pogodbo, lahko zainteresirana oseba zahteva, da se takšna pogodba nemudoma sklene.

(2) Določbe predpisov, s katerimi je delno ali v celoti določena vsebina pogodb, so sestavni del teh pogodb in jih dopolnjujejo ali pa stopajo na mesto pogodbenih določil, ki niso v skladu z njimi.

Izjava volje

28. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Volja za sklenitev pogodbe se lahko izjavi z besedami, z običajnimi znaki ali z drugačnim ravnanjem, iz katerega se da zanesljivo sklepati, da obstoji.

(2) Izjava volje mora biti svobodna in resna.

Dovoljenje in odobritev

29. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar je za sklenitev pogodbe potrebno soglasje koga tretjega, ga ta lahko da pred sklenitvijo pogodbe kot dovoljenje ali po sklenitvi kot odobritev, če ni z zakonom predpisano kaj drugega.

(2) Dovoljenje oziroma odobritev morata biti dana v obliki, ki je predpisana za pogodbe, za katere se dajeta.

Pogajanja

30. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogajanja pred sklenitvijo pogodbe ne zavezujejo in jih lahko vsaka stranka prekine, kadarkoli hoče.

(2) Vendar je stranka, ki se je pogajala, ne da bi imela namen skleniti pogodbo, odgovorna za škodo, nastalo s pogajaji.

(3) Za škodo odgovarja tudi stranka, ki se je pogajala z namenom sklenitve pogodbe, pa je ta namen brez utemeljenega razloga opustila in tako drugi stranki povzročila škodo.

(4) Če se stranki drugače ne sporazumeta, trpi vsaka stranka svoje stroške s pripravami za sklenitev pogodbe, skupne stroške pa trpita v enakih delih.

Čas in kraj sklenitve pogodbe

31. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba je sklenjena takrat, ko ponudnik prejme od druge stranke (naslovnika) izjavo, da ponudbo sprejema.

(2) Šteje se, da je pogodba sklenjena v kraju, v katerem je imel ponudnik svoj sedež oziroma stalno prebivališče v trenutku, ko je dal ponudbo.

Ponudba

32. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ponudba je določeni osebi dan predlog za sklenitev pogodbe, ki vsebuje vse bistvene sestavine pogodbe, tako da bi se z njegovim sprejemom pogodba lahko sklenila.

(2) Če sta pogodbeni stranki po doseženem soglasju o bistvenih sestavinah pogodbe pustili kakšne stranske točke za kasneje, se šteje pogodba za sklenjeno, stranske točke pa uredi, če sama pogodbenika ne dosežeta soglasja o njih, sodišče, ki pri tem upošteva prejšnja pogajanja, dotedanjo prakso med pogodbenikoma in običaje.

Splošna ponudba

33. člen

([se preneha uporabljati](#))

Predlog za sklenitev pogodbe, dan nedoločenemu številu oseb, ki vsebuje bistvene sestavine pogodbe, ki naj bi bila sklenjena, velja za ponudbo, če ne izhaja iz okoliščin primera ali iz običajev kaj drugega.

Razstavljanje blaga

34. člen

([se preneha uporabljati](#))

Razstavljanje blaga z označitvijo cene se šteje za ponudbo, če ne izhaja iz okoliščin primera ali iz običajev kaj drugega.

Katalogi in oglasi

35. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Poslani katalogi, ceniki, tarife in druga obvestila ter oglasi v tisku, z letaki, po radiu, televiziji ali kako drugače niso ponudbe za sklenitev pogodbe, temveč samo vabila k ponudbi pod objavljenimi pogoji.

(2) Vendar pošiljatelj takšnih vabil odgovarja za škodo, ki jo pretrpi ponudnik, če brez utemeljenega razloga ne sprejme njegove ponudbe.

Učinek ponudbe

36. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ponudnika veže ponudba, razen če je izključil svojo obveznost, da ostane pri ponudbi, ali če ta izključitev izhaja iz okoliščin posla.

(2) Ponudbo lahko ponudnik prekliče samo, če je naslovnik prejel preklic, preden je prejel ponudbo, ali sočasno z njo.

Do kdaj veže ponudba

37. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ponudba, v kateri je določen rok, do katerega mora biti sprejeta, veže ponudnika do izteka tega roka.

(2) Če je ponudnik v pismu ali brzojavki določil rok za sprejem ponudbe, se šteje, da je ta rok začel teči od dneva, ki je bil označen v pismu, oziroma od dneva, ko je bila brzojavka oddana na pošto.

(3) Če pismo nima datuma, teče rok za sprejem ponudbe od dneva, ko je bilo pismo oddano na pošto.

(4) Ponudba, dana odsotni osebi, v kateri ni določen rok za sprejem veže ponudnika toliko časa, kolikor je normalno potrebno, da ponudba prispe do te osebe, da jo ta prouči ter o njej odloči in da odgovor o sprejemu prispe do ponudnika.

Oblika ponudbe

38. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ponudba pogodbe, za katero zahteva zakon posebno obliko, veže ponudnika samo, če je dana v taki obliki.

(2) To velja tudi za sprejem ponudbe.

Sprejem ponudbe

39. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ponudba je sprejeta, ko ponudnik prejme izjavo naslovnika, da sprejema ponudbo.

(2) Ponudba je sprejeta tudi, če naslovnik pošlje stvar ali plača ceno ali če stori kaj drugega, kar se na podlagi ponudbe, prakse med zainteresiranimi strankama ali običaja lahko šteje za izjavo o sprejemu.

(3) Sprejem ponudbe se lahko prekliče, če ponudnik prejme izjavo o preklicu pred izjavo o sprejemu ali sočasno z njo.

Sprejem neposredne ponudbe

40. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ponudba, dana navzoči osebi, se šteje za zavrnjeno, če ni sprejeta takoj, razen če iz okoliščin izhaja, da ima naslovnik nekaj časa za premislek.

(2) Ponudba, dana po telefonu, po teleprinterju ali po neposredni radijski zvezi, se šteje za ponudbo navzoči osebi.

Sprejem ponudbe s predlogom, naj se spremeni

41. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če naslovnik izjavi, da ponudbo sprejema, hkrati pa predlaga, naj se v nečem spremeni ali dopolni, se šteje, da je ponudbo zavrnil in sam dal drugo ponudbo svojemu prejšnjemu ponudniku.

Molk naslovnika

42. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če naslovnik molči, to ne pomeni, da sprejema ponudbo.

(2) Brez učinka je določilo v ponudbi, da bosta molk naslovnika ali kakšna druga njegova opustitev (na primer, če ne zavrne ponudbe v določenem roku ali če poslane stvari, za katero mu je ponujena pogodba, ne vrne v določenem času, ipd.) veljala za sprejem ponudbe.

(3) Vendar se v primeru, ko je naslovnik glede določenega blaga v stalni poslovni zvezi s ponudnikom, šteje, da je sprejel ponudbo, ki se nanaša na takšno blago, če je ni takoj ali v danem roku zavrnil.

(4) Prav tako mora tisti, ki se je ponudil drugemu, da bo po njegovih naročilih opravljal določene posle, ter tisti, v čigar poslovno dejavnost spada izvrševanje takšnih naročil, izvršiti dobljeno naročilo, če ga ni takoj zavrnil.

(5) Če naslovnik v primeru iz prejšnjega odstavka ponudbe oziroma naročila ni zavrnil, se šteje, da je bila pogodba sklenjena v trenutku, ko je ponudbo oziroma naročilo dobil.

Zapozneli sprejem in zapoznela vročitev izjave o sprejemu

43. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z zamudo sprejeta ponudba se šteje za novo ponudbo naslovnika.

(2) Vendar je pogodba sklenjena, če je ponudnik prejel pravočasno poslano izjavo o sprejemu ponudbe po izteku roka, pa je vedel ali bi bil lahko vedel, da je bila poslana pravočasno.

(3) Kljub temu pa pogodba v takem primeru ni sklenjena, če ponudnik takoj ali najpozneje prvi naslednji delavnik po prejemu izjave, ali tudi pred prejemom izjave, toda po izteku roka za sprejem ponudbe, naslovnika obvesti, da se zaradi zamude ne čuti vezanega s svojo ponudbo.

Smrt ali nesposobnost ene stranke

44. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ponudba ne izgubi učinka, če je smrt ali nesposobnost ene stranke nastopila, preden je bila sprejeta, razen če izhaja nasprotno iz namena strank, običajev ali narave posla.

Predpogodba

45. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Predpogodba je takšna pogodba, s katero se prevzema obveznost, da bo pozneje sklenjena druga, glavna pogodba.

(2) Predpisi o obliki glavne pogodbe veljajo tudi za predpogodbo, če je predpisana oblika pogojev za veljavnost pogodbe.

(3) Predpogodba veže, če vsebuje bistvene sestavine glavne pogodbe.

(4) Na zahtevo zainteresirane stranke naloži sodišče drugi stranki, ki noče skleniti glavne pogodbe, naj to stori v roku, katerega ji določi.

(5) Sklenitev glavne pogodbe se lahko zahteva v šestih mesecih od izteka roka določenega za njeno sklenitev, če ta rok ni določen, pa od dneva, ko bi po naravi posla in okoliščinah pogodba morala biti sklenjena.

(6) Predpogodba ne veže, če so se okoliščine od njene sklenitve toliko spremenile, da niti ne bi bila sklenjena, če bi bile okoliščine takrat takšne.

II. PREDMET

Kakšen mora biti predmet obveznosti

46. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbena obveznost je lahko v tem, da nekdo nekaj da, stori, opusti ali trpi.

(2) Biti mora mogoča, dopustna in določena oziroma določljiva.

Ničnost pogodbe zaradi predmeta

47. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba je nična, če je predmet obveznosti nemogoč, nedopusten, nedoločen ali nedoločljiv.

Poznejša možnost

48. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba, sklenjena z odložnim pogojem ali rokom, je veljavna, če je predmet obveznosti, ki je bil v začetku nemogoč, postal mogoč, preden se je uresničil pogoj ali preden je iztekel rok.

Kdaj je predmet obveznosti nedopusten

49. člen

([se preneha uporabljati](#))

Predmet obveznosti je nedopusten, če je v nasprotju z ustavnimi načeli družbene ureditve, s prisilnimi predpisi ali z moralo socialistične samoupravne družbe.

Kdaj je predmet določljiv

50. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Predmet obveznosti je določljiv, če vsebuje pogodba podatke, s katerimi ga je mogoče določiti, ali če sta stranki prepustili nekomu tretjemu, naj ga določi.

(2) Če ta tretji noče ali ne more določiti predmeta obveznosti, je pogodba nična.

III. PODLAGA

Dopustna podlaga

51. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsaka pogodbeni obveznost mora imeti dopustno podlago (razlog).

(2) Podlaga je nedopustna, če je v nasprotju z ustavnimi načeli družbene ureditve, s prisilnimi predpisi ali z moralo socialistične samoupravne družbe.

(3) Domneva se, da ima obveznost podlago, čeprav ta ni izražena.

Ničnost pogodbe zaradi podlage

52. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ni podlage ali če je ta nedopustna, je pogodba nična.

Nagibi za sklenitev pogodbe

53. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nagibi, iz katerih je bila pogodba sklenjena, ne vplivajo na njeno veljavnost.

(2) Če pa je nedopusten nagib bistveno vplival na odločitev enega pogodbenika, da je sklenil pogodbo, in če je drugi pogodbenik to vedel ali bi bil moral vedeti, je pogodba brez učinka.

(3) Neodplačna pogodba nima pravnega učinka niti tedaj, ko drugi pogodbenik ni vedel, da je nedopustni nagib bistveno vplival na odločitev njegovega sopogodbenika.

IV. SPOSOBNOST

Pogodbe pravne osebe

54. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravna oseba lahko sklepa pogodbe v pravnem prometu v mejah svoje pravne sposobnosti.

(2) Pogodba, sklenjena v nasprotju s prvim odstavkom tega člena, nima pravnega učinka.

(3) Poštena stranka lahko zahteva povrnitev škode, ki jo je pretrpela zaradi sklenitve pogodbe, ki nima pravnega učinka.

Soglasje za sklenitev pogodbe

55. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar je v statutu ali drugem samoupravnem splošnem aktu organizacije združenega dela določeno in v sodni register vpisano, da more njen zastopnik skleniti določeno pogodbo le s soglasjem kakšnega organa, lahko da ta organ soglasje prej, sočasno ali pozneje, če ni v register vpisano kaj drugega.

(2) Druga stranka ima pravico zahtevati od organizacije združenega dela, naj se njen pooblaščen organ v primernem roku izreče, ali daje soglasje; če ta tega ne stori, se šteje, da soglasje ni dano.

(3) Poznejše soglasje učinkuje za nazaj, če ni dogovorjeno drugače.

(4) Če soglasje ni dano, se šteje, da pogodba sploh ni bila sklenjena.

(5) Kadar se po določbah tega člena šteje, da pogodba ni bila sklenjena, lahko poštena stranka zahteva od organizacije združenega dela pravično odškodnino.

(6) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo tudi tedaj, ko je v statutu ali drugem samoupravnem splošnem aktu organizacije združenega dela določeno, da lahko zastopnik sklene kakšno pogodbo le skupaj z določenim njenim organom.

Pogodba poslovno nesposobne osebe

56. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za sklenitev veljavne pogodbe mora imeti pogodbenik poslovno sposobnost, ki se zahteva za sklenitev te pogodbe.

(2) Poslovno omejeno sposobna oseba sme brez dovoljenja svojega zakonitega zastopnika sklepati samo tiste pogodbe, katere ji dovoljuje sklepati zakon.

(3) Druge pogodbe takih oseb so izpodbojne, če so sklenjene brez dovoljenja zakonitega zastopnika, vendar pa lahko ostanejo v veljavi, če jih ta pozneje odobri.

Pravica sopogodbenika poslovno nesposobne osebe

57. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Sopogodbenik poslovno nesposobne osebe, ki ni vedel za njeno poslovno nesposobnost, lahko odstopi od pogodbe, ki jo je sklenil z njo brez dovoljenja njenega zakonitega zastopnika.

(2) Enako pravico ima tudi sopogodbenik poslovno nesposobne osebe, ki je vedel za njeno poslovno nesposobnost, pa ga je ta prevarala, češ da ima dovoljenje svojega zakonitega zastopnika.

(3) Ta pravica ugasne v tridesetih dneh potem, ko sopogodbenik zve za poslovno nesposobnost druge stranke oziroma za to, da ta nima dovoljenja zakonitega zastopnika, pa tudi prej, če zakoniti zastopnik odobri pogodbo, preden izteče ta rok.

Poziv zakonitemu zastopniku, naj se izreče

58. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Sopogodbenik poslovno nesposobne osebe, ki je sklenil z njo pogodbo brez dovoljenja njenega zakonitega zastopnika, lahko zahteva od zakonitega zastopnika, naj se izreče, ali pogodbo odobrava ali ne.

(2) Če se zakoniti zastopnik v tridesetih dneh od tega poziva ne izreče, da odobrava pogodbo, se šteje, da je odobritev zavrnil.

Če si pogodbenik pridobi poslovno sposobnost po sklenitvi pogodbe

59. člen

([se preneha uporabljati](#))

Poslovno sposobna oseba lahko zahteva razveljavitev pogodbe, ki jo je brez potrebnega dovoljenja sklenila v času svoje omejene poslovne sposobnosti, vendar samo, če vložijo tožbo v treh mesecih po pridobitvi popolne poslovne sposobnosti.

V. NAPAKE VOLJE

Grožnja

60. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je pogodbena stranka ali kdo tretji z nedopustno grožnjo povzročil pri drugi stranki utemeljen strah, tako da je ta zaradi tega sklenila pogodbo, lahko druga stranka zahteva razveljavitev pogodbe.

(2) Strah se šteje za utemeljenega, če se iz okoliščin vidi, da je grozila resna nevarnost življenju, ali pa telesni ali drugi pomembni dobrini pogodbene stranke ali koga drugega.

Bistvena zmota

61. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zmota je bistvena, če se nanaša na bistvene lastnosti predmeta, na osebo, s katero se sklepa pogodba, kadar se sklepa glede na to osebo, ali na okoliščine, ki se po običajih v prometu ali po namenu strank štejejo za odločilne, ker sicer stranka, ki je v zmoti, pogodbe s tako vsebino ne bi sklenila.

(2) Stranka, ki je v zmoti, lahko zahteva razveljavitev pogodbe zaradi bistvene zmote, razen če pri njeni sklenitvi ni ravnala s skrbnostjo, ki se zahteva v prometu.

(3) Če je pogodba zaradi zmote razveljavljena, ima druga poštena stranka pravico zahtevati povrnitev pretrpljene škode, ne glede na to, da stranka, ki je bila v zmoti, za svojo zmoto ni kriva.

(4) Stranka, ki je v zmoti, se ne more nanjo sklicevati, če je druga stranka pripravljena izpolniti pogodbo tako, kot da zmote ni bilo.

Zmota v nagibu pri neodplačni pogodbi

62. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pri neodplačni pogodbi se šteje za bistveno zmoto tudi zmota v nagibu, ki je bil odločilen za prevzem obveznosti.

Nesporazum

63. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar sta stranki prepričani, da se strinjata, dejansko pa je med njima nesporazum o naravi pogodbe ali o podlagi ali predmetu obveznosti, pogodba ne nastane.

Posredna izjava

64. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zmota osebe, po kateri je stranka izjavila svojo voljo, se šteje enako kot zmota v izjavljanju lastne volje.

Prevara

65. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ena stranka povzroči zmoto pri drugi stranki ali jo drži v zmoti z namenom, da bi jo tako napeljala k sklenitvi pogodbe, lahko druga stranka zahteva razveljavitev pogodbe tudi takrat, kadar zmota ni bistvena.

(2) Stranka, ki je v prevari sklenila pogodbo, ima pravico zahtevati povrnitev pretrpljene škode.

(3) Prevara, ki jo je storil kdo tretji, vpliva na samo pogodbo, če je druga pogodbeni stranka ob sklenitvi pogodbe zanjo vedela ali morala vedeti.

(4) Neodplačna pogodba se lahko razveljavi tudi, če je prevaro storil kdo tretji, ne glede na to, ali je druga pogodbeni stranka ob sklenitvi pogodbe zanjo vedela ali morala vedeti ali ne.

Navidezna pogodba

66. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Navidezna pogodba nima učinka med pogodbenima strankama.

(2) Če pa navidezna pogodba prikriva kakšno drugo pogodbo, velja ta druga, če so izpolnjeni pogoji za njeno pravno veljavnost.

(3) Navideznosti pogodbe ni mogoče uveljavljati proti tretji pošteni osebi.

VI. OBLIKA POGODBE

Neobličnost pogodbe

67. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za sklenitev pogodbe se ne zahteva nikakršna oblika, razen če zakon drugače določa.

(2) Zahteva zakona, da mora biti pogodba sklenjena v določeni obliki, velja tudi za vse njene poznejše spremembe ali dopolnitve.

(3) Vendar so veljavne poznejše ustne dopolnitve o stranskih točkah, o katerih oblična pogodba nič ne govori, če to ni v nasprotju z namenom, zaradi katerega je oblika predpisana.

(4) Veljavni so tudi poznejši ustni dogovori, s katerimi se zmanjšujejo ali olajšujejo obveznosti ene ali druge stranke, če je posebna oblika predpisana samo v interesu pogodbenih strank.

Razveza obličnih pogodb

68. člen

([se preneha uporabljati](#))

Oblične pogodbe je mogoče razvezati z neobličnim sporazumom, razen če je za določen primer z zakonom predvideno kaj drugega ali če namen, zaradi katerega je za sklenitev pogodbe predpisana oblika, zahteva za razvezo pogodbe enako obliko.

Dogovorjena oblika

69. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbeni stranki se lahko sporazumeta, da naj bo posebna oblika pogoj za veljavnost njune pogodbe.

(2) Pogodbo, za katero je bila dogovorjena posebna oblika, je mogoče razvezati, dopolniti ali kako drugače spremeniti tudi z neobličnim sporazumom.

(3) Če sta se pogodbeni stranki dogovorili za posebno obliko samo zato, da bi si zagotovili dokaz svoje pogodbe ali dosegli kaj drugega, je pogodba sklenjena, ko je doseženo soglasje o njeni vsebini, za pogodbeni stranki pa je hkrati nastala obveznost, da dasta pogodbi dogovorjeno obliko.

Sankcija, če pogodba nima potrebne oblike

70. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba, ki ni sklenjena v predpisani obliki, nima pravnega učinka, če iz namena predpisa, s katerim je določena oblika, ne izhaja kaj drugega.

(2) Pogodba, ki ni sklenjena v dogovorjeni obliki, nima pravnega učinka, če sta se stranki dogovorili, da je pogoj za njeno veljavnost posebna oblika.

Domneva o popolnosti listine

71. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je pogodba sklenjena v posebni obliki, bodisi na podlagi zakona bodisi po volji strank, velja samo tisto, kar je v tej obliki izraženo.

(2) Vendar pa so veljavni sočasni ustni dogovori o stranskih točkah, o katerih v oblični pogodbi ni nič rečeno, če niso v nasprotju z njeno vsebino ali če niso v nasprotju z namenom, zaradi katerega je oblika predpisana.

(3) Veljavni so tudi sočasni ustni dogovori, s katerimi se zmanjšujejo ali olajšujejo obveznosti ene ali obeh strank, če je posebna oblika predpisana samo v interesu pogodbenih strank.

Sestavitev listine

72. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je treba za sklenitev pogodbe napraviti listino, je pogodba sklenjena, ko listino podpišejo vsi, ki se z njo zavezujejo.

(2) Če pogodbenik ne zna pisati, naredi na listini ročni znak, ki ga overita dve priči ali sodišče oziroma drug organ.

(3) Za sklenitev dvostranske pogodbe je dovolj, da obe stranki podpišeta eno listino ali da vsaka stranka podpiše tisti izvod listine, ki je namenjen drugi stranki.

(4) Zahteva po pismeni obliki je izpolnjena, če stranki izmenjata pismi ali se sporazumeta po teleprinterju ali po kakšnem drugem sredstvu, ki omogoča, da se zanesljivo ugotovi, kaj je vsebina izjave in kdo jo daje.

Če je bila izpolnjena pogodba, ki ji manjka oblika

73. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba, za katero se zahteva pismena oblika, je veljavna, čeprav ni bila sklenjena v tej obliki, če sta pogodbeni stranki v celoti ali v pretežnem delu izpolnili obveznosti, ki so iz nje nastale, razen če iz namena, zaradi katerega je oblika predpisana, očitno ne izhaja kaj drugega.

VII. POGOJ

Pogoji in njihov učinek

74. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba je sklenjena pod pogojem, če sta njen nastanek ali prenehanje odvisna od negotovega dejstva.

(2) Če je pogodba sklenjena pod odložnim pogojem in se pogoj izpolni, deluje pogodba od trenutka sklenitve, razen če iz zakona, narave posla ali volje strank ne izhaja kaj drugega.

(3) Če je pogodba sklenjena pod razveznim pogojem, neha pogodba veljati, če se pogoj izpolni.

(4) Šteje se, da je pogoj uresničen, če njegovo uresničenje v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja prepreči stranka, v katere breme je bil določen, šteje pa se, da ni uresničen, če njegovo uresničenje v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja povzroči stranka, v katere korist je bil določen.

Nedopusten ali nemogoč pogoj

75. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nična je pogodba, v kateri je postavljen odložen ali razvezen pogoj, ki je v nasprotju z ustavnimi načeli družbene ureditve, s prisilnimi predpisi ali z moralo socialistične samoupravne družbe.

(2) Pogodba, sklenjena pod nemogočim odložnim pogojem, je nična, nemogoč razvezen pogoj pa se šteje za neobstoječega.

Zavarovanje pogojne pravice

76. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je pogodba sklenjena pod odložnim pogojem, sme upnik, čigar pravica je pogojena, zahtevati ustrezno zavarovanje te pravice, če je njena uveljavitev v nevarnosti.

VIII. ROK

Računanje časa

77. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Rok, določen v dnevih, začne teči prvi dan po dogodku, od katerega se računa, konča pa se z iztekom zadnjega njegovega dneva.

(2) Rok, določen v tednih, mesecih ali letih, se konča tistega dne, ki se po imenu in številki ujema z dnevom nastanka dogodka, od katerega začne teči; če takšnega dneva v zadnjem mesecu ni, pa se konča zadnji dan tega meseca.

(3) Če zadnji dan roka sovpada z dnem, ko se po zakonu ne dela, se za zadnji dan roka šteje naslednji delavnik.

(4) Začetek meseca označuje prvi dan v mesecu, sredina - petnajsti, konec pa zadnji dan v mesecu, če ne izhaja kaj drugega iz namena strank ali iz narave pogodbenega razmerja.

Uporaba pravil o pogoju

78. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar se učinek pogodbe začne od določenega časa, se smiselno uporabljajo pravila o odložnem pogoju, kadar pa pogodba neha veljati po izteku določenega roka, se smiselno uporabljajo pravila o razveznem pogoju.

IX. ARA IN ODSTOPNINA

1. ARA

Vračanje in vštovanje are

79. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je ob sklenitvi pogodbe ena stranka dala drugi stranki neki znesek denarja ali neko količino drugih nadomestnih stvari v znamenje, da je pogodba sklenjena (ara), se šteje, da je pogodba sklenjena, ko je ara dana, razen če ni dogovorjeno kaj drugega.

(2) Pri izpolnitvi pogodbe se mora ara vrniti ali všteti v izpolnitev obveznosti.

(3) Če ni dogovorjeno kaj drugega, ne more stranka, ki je dala aro, odstopiti od pogodbe s tem, da pusti aro drugi stranki; prav tako ne more tega storiti druga stranka s tem, da vrne dvojno aro.

Neizpolnitev pogodbe

80. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je za neizpolnitev pogodbe odgovorna stranka, ki je dala aro, sme druga stranka po lastni izbiri zahtevati izpolnitev pogodbe, če je to še mogoče, in povrnitev škode, aro pa vštetiti v odškodnino ali vrniti, ali se zadovoljiti s prejeto aro.

(2) Če je za neizpolnitev pogodbe odgovorna stranka, ki je prejela aro, sme druga stranka po lastni izbiri zahtevati bodisi izpolnitev pogodbe, če je to še mogoče, ali povrnitev škode in vrnitev are, ali pa vrnitev dvojne are.

(3) Kadar zahteva druga stranka izpolnitev pogodbe, ima vselej tudi pravico do povrnitve škode, ki jo ima zaradi zamude.

(4) Sodišče sme na zahtevo zainteresirane stranke zmanjšati pretirano veliko aro.

Pri delni izpolnitvi obveznosti

81. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri delni izpolnitvi obveznosti ne sme upnik obdržati are, pač pa lahko zahteva izpolnitev ostanka obveznosti in povrnitev škode zaradi zamude, ali pa povrnitev škode zaradi nepopolne izpolnitve, vendar se v obeh primerih ara všteje v odškodnino.

(2) Če upnik razdre pogodbo in vrne tisto, kar je prejel kot delno izpolnitev, lahko izbira med ostalimi zahtevki, ki pripadajo eni stranki, če je pogodba ostala neizpolnjena po krivdi druge.

2. ODSTOPNINA

Vloga odstopnine

82. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S sporazumom pogodbenih strank si lahko ena ali vsaka od strank izgovori, da sme odstopiti od pogodbe, če da odstopnino (skesnino).

(2) Če stranka, ki si je izgovorila odstopnino, izjavi drugi stranki, da bo dala odstopnino, ne more več zahtevati izpolnitve pogodbe.

(3) Stranka, ki ima pravico odstopiti od pogodbe, mora dati odstopnino hkrati z izjavo o odstopu.

(4) Če pogodbeni stranki nista določili, do kdaj lahko upravičena stranka odstopi od pogodbe, lahko ta to stori vse dotelej, dokler ne poteče čas, določen za izpolnitev njene obveznosti.

(5) Pravica odstopiti od pogodbe preneha tudi, če stranka, ki si je to pravico izgovorila, začne izpolnjevati svoje obveznosti iz pogodbe ali sprejemati izpolnitev od druge stranke.

Ara kot odstopnina

83. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bila ob ari izgovorjena pravica odstopiti od pogodbe, se šteje ara za odstopnino in lahko vsaka stranka odstopi od pogodbe.

(2) Če v tem primeru odstopi stranka, ki je aro dala, jo izgubi, če odstopi stranka, ki je aro sprejela, pa mora vrniti dvojni znesek.

2. odsek ZASTOPANJE

I. O ZASTOPANJU NASPLOH

Možnost zastopanja

84. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba, pa tudi drug pravni posel, se lahko sklene tudi po zastopniku.

(2) Upravičenost za zastopanje temelji na zakonu, statutu ali drugem samoupravnem splošnem aktu, na aktu pristojnega organa ali na izjavi volje zastopanega (pooblastilo).

Učinki zastopanja

85. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba, ki jo sklene zastopnik v imenu zastopanega in v mejah svojih pooblastil, zavezujejo neposredno zastopanega in drugo pogodbeno stranko.

(2) Pod enakimi pogoji imajo tudi drugi zastopnikovi pravni posli neposreden pravni učinek nasproti zastopanemu.

(3) Zastopnik mora obvestiti drugo stranko, da nastopa v imenu zastopanega; vendar ima pogodba pravni učinek za zastopanega in za drugo stranko tudi tedaj, kadar tega

ne stori, če je druga stranka vedela ali bi bila po okoliščinah lahko sklepala, da on nastopa kot zastopnik.

Prenos pooblastil

86. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastopnik ne more prenesti svojih pooblastil na drugega, razen če mu to dovoljuje zakon ali pogodba.

(2) Izjemoma sme to storiti, če mu okoliščine onemogočajo opraviti posel osebno, interesi zastopanega pa terjajo, da se pravni posel nemudoma opravi.

Prekoračitev pooblastil

87. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če zastopnik prekorači pooblastila, je zastopani v zavezi samo, kolikor odobri prekoračitev.

(2) Če zastopani ne odobri pogodbe v roku, ki je normalno potreben, da se pogodba take vrste prouči in oceni, se šteje, da je odobritev zavrnil.

(3) Odobritev iz prejšnjega odstavka ima učinek za nazaj, če stranki ne določita drugače.

(4) Če druga stranka ni vedela in tudi ni morala vedeti za prekoračitev pooblastil, lahko takoj, ko zanjo zve, izjavi, da se ne čuti vezano s pogodbo, ne da bi čakala, da se zastopani izreče o njej.

(5) Če zastopani noče odobriti pogodbe, sta zastopnik in zastopani solidarno odgovorna za škodo, ki jo je imela druga stranka, če ni vedela in tudi ni morala vedeti za prekoračitev pooblastil.

Pogodba, ki jo sklene neupravičena oseba

88. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba, ki jo sklene nekdo kot pooblaščenec v imenu drugega brez njegovega pooblastila, zavezuje neupravičeno zastopanega samo, če jo ta pozneje odobri.

(2) Stranka, s katero je pogodba sklenjena, lahko zahteva od neupravičeno zastopanega, da se v primernem roku izreče, ali odobrava pogodbo ali ne.

(3) Če neupravičeno zastopani niti v danem roku ne odobri pogodbe, se šteje, da pogodba sploh ni bila sklenjena.

(4) V tem primeru lahko stranka, s katero je bila pogodba sklenjena, zahteva povrnitev škode od tistega, ki jo je kot pooblaščenec brez pooblastila sklenil, če ob sklenitvi pogodbe ni vedela in tudi ni morala vedeti, da ta ni imel pooblastila.

II. POOBLASTILO

Pooblastitev

89. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pooblastilo je upravičenost za zastopanje, ki jo da pooblastitelj s pravnim poslom pooblaščenцу.

(2) Obstoj in obseg pooblastila nista odvisna od pravnega razmerja, ki je bilo zanj podlaga.

(3) Pooblaščenec je lahko tudi pravna oseba.

Posebna oblika pooblastila

90. člen

([se preneha uporabljati](#))

Oblika, ki je z zakonom predpisana za neko pogodbo ali kakšen drug pravni posel, velja tudi za pooblastilo za sklenitev te pogodbe oziroma za ta posel.

Obseg pooblastitve

91. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pooblaščenцу so dovoljeni samo tisti pravni posli, za katere je pooblaščen.

(2) Pooblaščenцу, ki ima splošno pooblastilo, so dovoljeni samo pravni posli, ki spadajo v redno poslovanje.

(3) Posel, ki ne sodi v redno poslovanje, je pooblaščenцу dovoljen samo, če je posebej pooblaščen zanj oziroma za vrsto poslov, med katere spada tudi ta.

(4) Pooblaščenec ne sme brez posebne pooblastitve za vsak posamezen primer prevzeti menične obveznosti, skleniti pogodbe o poroštvu, o poravnavi ali o razsodnikih in se tudi ne brez povračila odpovedati kakšni pravici.

Preklic in zožitev pooblastila

92. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pooblastitelj lahko po svoji volji zoži ali prekliče pooblastilo, celo če se je s pogodbo tej pravici odpovedal.

(2) Vsako pooblastilo lahko pooblastitelj prekliče in zoži z izjavo brez posebne oblike.

(3) Če je s preklicem ali zožitvijo pooblastila kršena pogodba o naročilu, pogodba o delu ali kakšna druga pogodba, ima pooblaščenec pravico do povrnitve tako nastale škode.

Učinek prenehanja in zožitve pooblastila nasproti tretjim

93. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Preklic pooblastila ter njegova zožitev nimata učinka nasproti tretjemu, ki je sklenil pogodbo s pooblaščenecem ali opravil kakšen drug pravni posel, ni pa vedel in tudi ni moral vedeti, da je pooblastilo preklicano oziroma zoženo.

(2) V tem primeru ima pooblastitelj pravico zahtevati od pooblaščenca povrnitev škode, ki jo je morda pretrpel zaradi tega, razen če pooblaščenec ni vedel in tudi ni moral vedeti za preklic oziroma za zožitev pooblastila.

(3) To velja tudi v drugih primerih prenehanja pooblastila.

Drugi primeri prenehanja pooblastila

94. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pooblastilo preneha s prenehanjem pravne osebe kot pooblaščenca, če zakon ne določa drugače.

(2) Pooblastilo preneha s smrtjo pooblaščenca.

(3) Pooblastilo preneha s prenehanjem pravne osebe oziroma s smrtjo tistega, ki ga je dal, razen če se začetni posel ne more prekiniti brez škode za pravne naslednike ali če pooblastilo velja tudi za primer smrti tistega, ki ga je dal, bodisi po njegovi volji bodisi glede na naravno posla.

Kdo lahko da pooblastilo, in njegova vsebina

95. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Poslovno pooblastilo lahko da v mejah zakona organizacija združenega dela oziroma druga pravna oseba; z njim pooblasti pooblaščenca za sklepanje pogodb in opravljanje drugih poslov, ki so običajni pri opravljanju njene poslovne dejavnosti.

(2) Vendar pa poslovni pooblaščenec ne sme odtujiti ali obremeniti nepremičnin, ne prevzeti meničnih ali poroštvenih obveznosti, ne najeti posojila in se ne spustiti v spor, če ni dobil za vsak posamezen takšen posel posebnega pooblastila.

(3) Poslovno pooblastilo je lahko omejeno na določeno vrsto poslov ali na določene posle, vendar imajo te omejitve učinek nasproti tretjemu samo, če je zanje vedel ali bi bil moral vedeti.

Poslovno pooblastilo imetnika obrta

96. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določbe o poslovnem pooblastilu se smiselno uporabljajo tudi za poslovno pooblastilo imetnika obrta.

(2) Poslovno pooblastilo ne preneha s smrtjo imetnika obrta in tudi ne, če ta izgubi poslovno sposobnost.

IV. PRAVICE TRGOVSKEGA POTNIKA

97. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Trgovski potnik organizacije združenega dela, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo, je upravičen samo za tiste posle, ki se nanašajo na prodajo blaga in so navedeni v pooblastilu, ki mu ga je dala organizacija.

(2) Če ni gotovo, se šteje, da trgovski potnik nima pravice sklepati pogodb, temveč samo zbirati naročila; vendar pa ostane pogodba, ki jo je sklenil, v veljavi, če jo pooblastitelj pozneje odobri.

(3) Trgovski potnik, ki je upravičen prodajati blago, nima pravice sprejemati kupnino in tudi ne prodajati blago na kredit, razen če ima za prodajo na kredit posebno pooblastilo.

(4) Trgovski potnik je upravičen sprejemati za pooblastitelja reklamacije zaradi napak blaga in druge izjave v zvezi z izpolnitvijo pogodbe, ki je bila sklenjena z njegovim posredovanjem, ter v imenu pooblastitelja ukreniti, kar je potrebno za ohranitev njegovih pravic iz te pogodbe.

V. PRAVICE OSEB, KI OPRAVLJAJO DOLOČENO DELO

98. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Delavci v organizacijah združenega dela, ki opravljajo tako delo, da je z njim zvezano sklepanje in izpolnjevanje določenih pogodb, kot so prodajalci v prodajalnah, delavci, ki opravljajo določene storitve v gostinstvu, delavci pri poštnih, bančnih okencih itd., imajo s samim tem pravico skleniti in izpolniti take pogodbe.

(2) To velja tudi za delavce, zaposlene pri delovnih ljudeh, ki z osebnim delom samostojno opravljajo dejavnost.

3. odsek RAZLAGA POGODB

Uporaba določil in razlaga spornih določil

99. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določila pogodbe se uporabljajo tako, kot se glasijo.

(2) Pri razlagi spornih določil se ni treba držati dobesednega pomena uporabljenih izrazov, temveč je treba iskati skupen namen pogodbenikov in določilo razumeti tako, kot ustreza načelom obligacijskega prava, ki so določena v tem zakonu.

Nejasna določila v posebnih primerih

100. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bila pogodba sklenjena po vnaprej natisnjeni vsebini ali je bila pogodba kako drugače pripravljena in predlagana od ene pogodbene stranke, je treba nejasna določila razlagati v korist druge stranke.

Dopolnilno pravilo

101. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nejasna določila v neodplačni pogodbi je treba razlagati v smislu, ki je manj težak za dolžnika, v odplačni pogodbi pa v takem smislu, da so vzajemne dajatve v pravičnem razmerju.

Izvensodna razlaga pogodb

102. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbeni stranki lahko določita, da bo v primeru, če bi prišlo do nesoglasja glede smisla in dosega pogodbenih določil, nekdo tretji dal razlago pogodbe.

(2) Če v pogodbi ni drugače določeno, stranki v takem primeru ne moreta sprožiti spora pred sodiščem ali pred drugim pristojnim organom, preden ne dobita razlage pogodbe, razen če je tretji noče dati.

4. odsek NEVELJAVNOST POGODB

I. NIČNE POGODBE

Ničnost

103. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba, ki nasprotuje ustavnim načelom družbene ureditve, prisilnim predpisom ali morali socialistične samoupravne družbe, je nična, če namen kršenega pravila ne odkazuje na kakšno drugo sankcijo ali če zakon v posameznem primeru ne predpisuje kaj drugega.

(2) Če je sklenitev neke pogodbe prepovedana samo eni stranki, ostane pogodba v veljavi, razen če ni v zakonu za posamezen primer določeno kaj drugega, stranko, ki je prekršila zakonsko prepoved, pa zadenejo ustrezne posledice.

Posledice ničnosti

104. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je pogodba nična, mora vsaka pogodbeni stranka vrniti drugi vse, kar je prejela na podlagi take pogodbe; če to ni mogoče ali če narava tistega, kar je bilo izpolnjeno, nasprotuje vrnitvi, pa mora dati ustrezno denarno nadomestilo po cenah v času, ko je izdana sodna odločba, razen če zakon ne določa kaj drugega.

(2) Če pa je pogodba nična zato, ker po svoji vsebini ali namenu nasprotuje ustavnim načelom družbene ureditve, prisilnim predpisom ali morali socialistične samoupravne družbe, lahko sodišče v celoti ali deloma zavrne zahtevek nepoštene stranke za vrnitev onega, kar je dala drugi stranki; lahko pa tudi odloči, da mora druga stranka ono, kar je prejela na podlagi prepovedane pogodbe, izročiti občini, v kateri ima sedež oziroma stalno ali začasno prebivališče.

(3) Pri odločanju upošteva sodišče poštenost ene oziroma obeh strank, pomen ogroženih družbenih interesov ter moralne pojme družbe.

Delna ničnost

105. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zaradi ničnosti kakšnega pogodbenega določila ni nična tudi sama pogodba, če lahko obstane brez ničnega določila in če to določilo ni bilo ne pogodbeni pogoj ne odločilen nagib, zaradi katerega je bila pogodba sklenjena.

(2) Vendar pa ostane pogodba v veljavi celo takrat, ko je bilo nično določilo zanjo pogoj ali odločilen nagib, če je namen ugotovitve ničnosti prav v tem, da bi se pogodba znebila tega določila in bi veljala brez njega.

Konverzija

106. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar nična pogodba izpolnjuje pogoje za veljavnost kakšne druge pogodbe, velja med pogodbenikoma ta druga pogodba, če je to v skladu z namenom, ki sta ga pogodbenika imela pred očmi ob sklenitvi pogodbe, in če se lahko šteje, da bi bila sklenila to pogodbo, ko bi bila vedela za ničnost svoje pogodbe.

Poznejše prenehanje vzroka ničnosti

107. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nična pogodba ne postane veljavna, če prepoved ali kakšen drug vzrok ničnosti pozneje preneha.

(2) Če pa je bila prepoved manjšega pomena, pogodba pa izvršena, se ničnost ne more uveljavljati.

Odgovornost tistega, ki je kriv za ničnost pogodbe

108. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodbenik, ki je kriv za sklenitev nične pogodbe, odgovarja svojemu sopogodbeniku za škodo, ki jo pretrpi zaradi ničnosti pogodbe, če ta ni vedel ali po okoliščinah ni moral vedeti za vzrok ničnosti.

Uveljavljanje ničnosti

109. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Na ničnost pazi sodišče po uradni dolžnosti in se lahko nanjo sklicuje vsaka zainteresirana oseba.

(2) Pravico zahtevati ugotovitev ničnosti ima tudi javni tožilec.

Neomejeno uveljavljanje ničnosti

110. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pravica do uveljavljanja ničnosti ne ugasne.

II. IZPODBOJNE POGODBE

Kdaj je pogodba izpodbojna

111. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba je izpodbojna, če jo je sklenila stranka, ki je poslovno omejeno sposobna, če so bile pri njeni sklenitvi napake glede volje strank, kot tudi če je v tem zakonu ali v posebnem predpisu tako določeno.

Razveljavitev pogodbe

112. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbena stranka, v katere interesu je bila ugotovljena izpodbojnost, lahko zahteva, da se pogodba razveljavi.

(2) Vendar lahko njen sopogodbenik zahteva od nje, naj se v določenem roku, ki ne sme biti krajši kot 30 dni, izreče, ali ostaja pri pogodbi ali ne, ker bo sicer štel, da je pogodba razveljavljena.

(3) Če se druga pogodbeni stranka v danem roku ne izreče ali če izjavi, da ne ostaja pri pogodbi, se šteje, da je pogodba razveljavljena.

Posledice razveljavitve

113. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bilo na podlagi izpodbojne pogodbe, ki je bila razveljavljena, kaj izpolnjeno, je treba to vrniti; če to ni mogoče ali če narava tistega, kar je bilo izpolnjeno, nasprotuje vrnitvi, pa je treba dati ustrezno denarno nadomestilo.

(2) Denarno nadomestilo se daje po cenah ob vrnitvi oziroma ob izdaji sodne odločbe.

Vrnitev in nadomestitev pri razveljavitvi pogodbe poslovno omejeno sposobne osebe

114. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je pogodba razveljavljena zaradi omejene poslovne sposobnosti enega pogodbenika, more njegov sopogodbenik zahtevati samo vrnitev tistega dela izpolnitve, ki je v premoženju poslovno omejeno sposobne osebe ali je bil uporabljen v njeno korist, ter onega, kar je bilo namenoma uničeno ali odtujeno.

Odgovornost za razveljavitvev pogodbe

115. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodbenik, pri katerem je vzrok izpodbojnosti, je svojemu sopogodbeniku odgovoren za škodo, ki jo pretrpi zaradi razveljavitve pogodbe, če ta ni vedel in tudi ni moral vedeti za vzrok izpodbojnosti pogodbe.

Odgovornost poslovno omejeno sposobne osebe

116. člen

([se preneha uporabljati](#))

Poslovno omejeno sposobna oseba odgovarja za škodo, nastalo z razveljavitvijo pogodbe, če je z zvijačo prepričala svojega sopogodbenika, da je poslovno sposobna.

Prenehanje pravice

117. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravica zahtevati razveljavev izpodbojne pogodbe preneha s pretekom enega leta od dneva, ko se je zvedelo za razlog izpodbojnosti, oziroma enega leta od prenehanja sile.

(2) Ta pravica preneha v vsakem primeru s pretekom treh let od dneva, ko je bila pogodba sklenjena.

III. POGODBE, KI NISO V SKLADU S SAMOUPRAVNIM SPORAZUMOM

Uskladitev oziroma razveljavev pogodbe

118. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če udeleženci samoupravnega sporazuma sklenejo pogodbo za njegovo izpolnitev, mora biti pogodba v skladu s tem samoupravnim sporazumom.

(2) Sicer lahko vsak udeleženeec samoupravnega sporazuma, in tudi tisti, ki ni pogodbeni stranka, zahteva, da se takšna pogodba uskladi s samoupravnim sporazumom, če to ni mogoče, pa v celoti ali delno razveljavi.

Vrnitev in nadomestilo pri razveljavitvi pogodbe

119. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bilo na podlagi razveljavljene pogodbe kaj izpolnjeno, je treba to vrniti; če to ni mogoče ali če narava tistega, kar je bilo izpolnjeno, nasprotuje vrnitvi, pa je treba dati ustrezno denarno nadomestilo po cenah ob vrnitvi oziroma ob izdaji sodne odločbe.

Prenehanje pravice

120. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravica zahtevati uskladitev oziroma razveljavitev pogodbe, ki nasprotuje samoupravnemu sporazumu, preneha s pretekom enega leta, ko se je zvedelo za to pomanjkljivost.

(2) Ta pravica preneha v vsakem primeru s pretekom treh let od dneva, ko je bila pogodba sklenjena.

5. odsek DVOSTRANSKE POGODBE

I. ODGOVORNOST ZA STVARNE IN PRAVNE NAPAKE IZPOLNITVE

121. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri odplačni pogodbi odgovarja vsak pogodbenik za stvarne napake svoje izpolnitve.

(2) Pogodbenik odgovarja tudi za pravne napake izpolnitve in mora varovati drugo stranko pred pravicami in zahtevki tretjih oseb, s katerimi bi bila njena pravica izključena ali zožena.

(3) Za te obveznosti prenosnika se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o odgovornosti prodajalca za stvarne in pravne napake, če ni za dani primer predpisano kaj drugega.

II. UGOVOR NEIZPOLNJENE POGODBE

Pravilo sočasne izpolnitve

122. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V dvostranskih pogodbah ni nobena stranka dolžna izpolniti svoje obveznosti, če druga stranka ne izpolni ali ni pripravljena sočasno izpolniti svoje obveznosti, razen če je dogovorjeno ali z zakonom določeno kaj drugega ali če kaj drugega izvira iz narave posla.

(2) Če pa na sodišču ena stranka ugovarja, da ni dolžna izpolniti svoje obveznosti, dokler tudi druga stranka ne izpolni svoje, ji sodišče naloži, da mora izpolniti svojo obveznost takrat, ko jo izpolni tudi druga stranka.

Če postane izpolnitev obveznosti ene stranke negotova

123. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je dogovorjeno, da bo najprej ena stranka izpolnila svojo obveznost, po sklenitvi pogodbe pa se gmotne razmere druge stranke toliko poslabšajo, da je negotovo, ali bo ona mogla izpolniti svojo, ali je to negotovo iz drugih resnih razlogov, lahko stranka, ki se je zavezala, da bo prva izpolnila obveznost, odloži njeno izpolnitev, dokler druga stranka ne izpolni svoje obveznosti ali ne da zadostnega zavarovanja, da jo bo izpolnila.

(2) To velja tudi, če so bile gmotne razmere druge stranke tako težke že pred sklenitvijo pogodbe, njen sopogodbenuk pa za to ni vedel in tudi ni moral vedeti.

(3) V teh primerih lahko zahteva stranka, ki se je zavezala, da bo prva izpolnila obveznost, v primernem roku zavarovanje, po brezuspešnem preteku tega roka pa lahko razdre pogodbo.

III. RAZVEZA POGODBE ZARADI NEIZPOLNITVE

Pravice ene stranke, če druga stranka ne izpolni svoje obveznosti

124. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če pri dvostranskih pogodbah ena stranka ne izpolni svoje obveznosti in ni določeno kaj drugega, lahko druga stranka zahteva izpolnitev obveznosti ali pa pod pogoji iz naslednjih členov razdre pogodbo z navadno izjavo, kolikor ni razdrta že po samem zakonu, v vsakem primeru pa ima pravico do odškodnine.

Če je pravočasna izpolnitev bistvena sestavina pogodbe

125. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je izpolnitev obveznosti v določenem roku bistvena sestavina pogodbe, dolžnik pa je v tem roku ne izpolni, je pogodba razdrta po samem zakonu.

(2) Vendar lahko upnik ohrani pogodbo v veljavi, če po preteku roka nemudoma obvesti dolžnika, da zahteva njeno izpolnitev.

(3) Če je upnik zahteval izpolnitev pogodbe, pa je ni v primernem roku dobil, lahko izjavi, da razdira pogodbo.

(4) Ta pravila veljajo tako v primeru, ko sta se pogodbeni stranki dogovorili, da se bo pogodba štela za razdrto, če ne bo izpolnjena v določenem roku, kot tudi takrat, kadar je izpolnitev pogodbe v določenem roku po naravi posla njena bistvena sestavina.

Če pravočasna izpolnitev ni bistvena sestavina pogodbe

126. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če izpolnitev obveznosti v določenem roku ni bistvena sestavina pogodbe, obdrži dolžnik pravico, da tudi po izteku roka izpolni svojo obveznost, upnik pa, da zahteva njeno izpolnitev.

(2) Če pa hoče upnik razdreti pogodbo, mora pustiti dolžniku primeren dodatni rok za izpolnitev.

(3) Če dolžnik ne izpolni obveznosti v dodatnem roku, nastanejo enake posledice kot takrat, ko je rok bistvena sestavina pogodbe.

Razveza pogodbe brez naknadnega roka

127. člen

([se preneha uporabljati](#))

Upnik lahko razdre pogodbo, ne da bi pustil dolžniku dodatni rok za izpolnitev, če iz dolžnikovega vedenja sledi, da svoje obveznosti niti v dodatnem roku ne bo izpolnil.

Razveza pogodbe pred iztekom roka

128. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je pred iztekom roka za izpolnitev obveznosti očitno, da ena stranka ne bo izpolnila svoje obveznosti iz pogodbe, lahko druga stranka razdre pogodbo in zahteva povrnitev škode.

Razveza pogodbe z zaporednimi obveznostmi

129. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar v pogodbi z zaporednimi obveznostmi ena stranka ne izpolni ene obveznosti, lahko druga stranka v primernem roku razdre pogodbo glede vseh bodočih obveznosti, če je iz danih okoliščin očitno, da tudi te ne bodo izpolnjene.

(2) Pogodbo lahko razdre ne le glede bodočih obveznosti, temveč tudi glede že izpolnjenih obveznosti, če njihova izpolnitev brez manjkajočih izpolnitev zanjo nima pomena.

(3) Dolžnik lahko ohrani pogodbo v veljavi, če da ustrezno zavarovanje.

Dolžnost obveščanja

130. člen

([se preneha uporabljati](#))

Upnik, ki zaradi neizpolnitve dolžnikove obveznosti razdira pogodbo, mora to nemudoma sporočiti dolžniku.

Kdaj pogodbe ni mogoče razdreti

131. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodbe ni mogoče razdreti zaradi neizpolnitve neznatnega dela obveznosti.

Učinki razdrte pogodbe

132. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je pogodba razdrta, sta obe stranki prosti svojih obveznosti, razen obveznosti za povrnitev morebitne škode.

(2) Če je ena stranka popolnoma ali deloma izpolnila pogodbo, ima pravico do vrnitve tistega, kar je dala.

(3) Če imata obe stranki pravico zahtevati vrnitev danega, veljajo za vzajemno vračanje pravila, ki veljajo za izpolnitev dvostranskih pogodb.

(4) Vsaka stranka dolguje drugi povračilo za koristi, ki jih je medtem imela od tistega, kar je dolžna vrniti oziroma povrniti.

(5) Stranka, ki vrača denar, mora plačati zamudne obresti od dneva, ko je prejela izplačilo.

IV. RAZVEZA ALI SPREMEMBA POGODBE ZARADI SPREMENJENIH OKOLIŠČIN

Predpostavke za razvezo

133. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če nastanejo po sklenitvi pogodbe okoliščine, ki otežujejo izpolnitev obveznosti ene stranke, ali če se zaradi njih ne da doseči namen pogodbe, v obeh primerih pa v tolikšni meri, da pogodba očitno ne ustreza več pričakovanjem pogodbenih strank in da bi bilo po

splošnem mnenju nepravilno ohraniti jo v veljavi takšno, kakršna je, lahko stranka, ki ji je izpolnitev obveznosti otežena, oziroma stranka, ki zaradi spremenjenih okoliščin ne more uresničiti namena pogodbe, zahteva razvezo pogodbe.

(2) Ni mogoče zahtevati razveze pogodbe, če bi bila morala stranka, ki se sklicuje na spremenjene okoliščine, ob sklenitvi pogodbe te okoliščine upoštevati ali če bi se jim bila lahko izognila ali jih premagala.

(3) Stranka, ki zahteva razvezo pogodbe, se ne more sklicevati na spremenjene okoliščine, ki so nastale po izteku roka, določenega za izpolnitev njene obveznosti.

(4) Pogodba se ne razveže, če druga stranka ponudi ali privoli, da se ustrezni pogodbeni pogoji pravično spremenijo.

(5) Če izreče razvezo, naloži sodišče na zahtevo druge stranke stranki, ki je razvezo zahtevala, naj povrne drugi stranki pravičen del škode, ki jo ima zaradi tega.

Dolžnost obveščanja

134. člen

([se preneha uporabljati](#))

Stranka, ki je zaradi spremenjenih okoliščin upravičena zahtevati razvezo pogodbe, mora o tem, da jo namerava zahtevati, obvestiti drugo stranko, brž ko zve, da so nastale takšne okoliščine. Če tega ni storila, odgovarja za škodo, ki jo je druga stranka imela zato, ker ji zahteve ni pravočasno sporočila.

Okoliščine, pomembne za odločbo sodišča

135. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pri odločanju o razvezi pogodbe oziroma o njeni spremembi se ravna sodišče po načelih poštenega prometa, pri čemer pazi zlasti na namen pogodbe, na normalno tveganje pri tovrstnih pogodbah, na splošni interes ter na interese obeh strank.

Odpoved sklicevanju na spremenjene okoliščine

136. člen

([se preneha uporabljati](#))

Stranki se lahko s pogodbo vnaprej odpove sta sklicevanju na določene spremenjene okoliščine, razen če to nasprotuje načelu vestnosti in poštenja.

Nemožnost izpolnitve, za katero ne odgovarja nobena stranka

137. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je postala izpolnitev obveznosti ene stranke v dvostranski pogodbi nemogoča zaradi dogodka, za katerega ni odgovorna niti prva niti druga stranka, ugasne tudi obveznost druge stranke; če pa je ta že izpolnila del svoje obveznosti, lahko zahteva vrnitev po pravilih o vračanju tistega, kar je bilo neupravičeno pridobljeno.

(2) Če je delna nemožnost izpolnitve posledica dogodka, za katerega ni odgovorna niti prva niti druga stranka, lahko druga stranka razdre pogodbo, če delna izpolnitev ne ustreza njenim potrebam; sicer ostane pogodba v veljavi, druga stranka pa ima pravico zahtevati sorazmerno zmanjšanje svoje obveznosti.

Nemožnost izpolnitve, za katero odgovarja druga stranka

138. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je postala izpolnitev obveznosti ene stranke v dvostranski pogodbi nemogoča zaradi dogodka, za katerega odgovarja druga stranka, njena obveznost ugasne, sama pa obdrži svojo terjatev do druge stranke; zmanjša jo le za toliko, kolikor je morda imela koristi od tega, ker je bila prosta lastne obveznosti.

(2) Poleg tega mora odstopiti drugi stranki vse pravice, ki bi jih imela nasproti tretjim v zvezi s predmetom svoje obveznosti, katere izpolnitev je postala nemogoča.

VI. ČEZMERNO PRIKRAJŠANJE

Očitno nesorazmerje vzajemnih dajatev

139. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bilo med obveznostmi pogodbenih strank v dvostranski pogodbi ob sklenitvi pogodbe očitno nesorazmerje, lahko oškodovana stranka zahteva razveljavitev pogodbe, če ji prava vrednost tedaj ni bila znana in tudi ni morala biti znana.

(2) Pravica zahtevati razveljavitev pogodbe preneha po enem letu od sklenitve pogodbe.

(3) Vnaprejšnja odpoved tej pravici nima pravnega učinka.

(4) Pogodba ostane v veljavi, če druga stranka ponudi dopolnitev do prave vrednosti.

(5) Zaradi tega nesorazmerja se ne more zahtevati razveljavitev pogodbe na srečo, javne dražbe in tudi ne pogodbe, pri kateri je bila za stvar dana višja cena iz posebne naklonjenosti.

Posebni primeri

140. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se odtuji osnovno sredstvo, ki je družbena lastnina, pridobitelj pa je fizična ali civilna pravna oseba, se lahko zahteva razveljavitev pogodbe, kolikor je tisto, kar je bilo prejeto, v očitnem nesorazmerju z vrednostjo ob sklenitvi pogodbe.

(2) Če fizična ali civilna pravna oseba odtuji stvar, ki je lahko osnovno sredstvo, pridobitelj pa je družbena pravna oseba, se lahko zahteva razveljavitev pogodbe, kolikor je tisto, kar je bilo dano, v očitnem nesorazmerju z vrednostjo ob sklenitvi pogodbe.

(3) Ni pogoj za razveljavitev pogodbe, da stranki ob sklenitvi pogodbe ni bila znana prava vrednost stvari.

(4) Razveljavitev pogodbe lahko zahteva družbena pravna oseba, ki je bila pogodbeni stranka, pa tudi pristojni organ.

(5) Če ni v tem členu drugače predpisano, se smiselno uporabljajo pravila iz prejšnjega člena.

(6) Z osnovnim sredstvom v tem členu ni mišljena nepremičnina, ki je osnovno sredstvo družbene pravne osebe.

VII. ODERUŠKA POGODBA

141. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če kdo izkoristi stisko ali težko gmotno stanje drugega, njegovo nezadostno izkušnost, lahkomišelnost ali odvisnost in si izgovori zase ali za koga tretjega korist, ki je v očitnem nesorazmerju s tistim, kar je sam dal ali storil ali se zavezal dati ali storiti drugemu, je takšna pogodba nična.

(2) Za oderuško pogodbo se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o posledicah ničnosti in o delni ničnosti pogodb.

(3) Če oškodovani zahteva, da se njegova obveznost zmanjša na pravičen znesek, ugotovi sodišče takemu zahtevku, če je to mogoče; v tem primeru ostane pogodba z ustrezno spremembo v veljavi.

(4) Oškodovani lahko vloži zahtevek za zmanjšanje obveznosti na pravičen znesek v petih letih od sklenitve pogodbe.

VIII. SPLOŠNI POGOJI POGODBE

Obveznost

142. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Splošni pogoji, ki jih določi en pogodbenik, bodisi da so vsebovani v formularni pogodbi bodisi da se pogodba nanje sklicuje, dopolnjujejo posebne dogovore med pogodbenikoma v isti pogodbi in praviloma zavezujejo tako kot ti.

(2) Splošni pogoji pogodbe morajo biti objavljeni na običajen način.

(3) Splošni pogoji zavezujejo pogodbeno stranko, če so ji bili ob sklenitvi pogodbe znani ali bi ji morali biti znani.

(4) Če se splošni pogoji in posebni dogovori ne ujemajo, veljajo ti slednji.

Ničnost nekaterih določil splošnih pogojev

143. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nična so določila splošnih pogojev, ki nasprotujejo samemu namenu sklenjene pogodbe ali dobrim poslovnim običajem, in to celo, če je splošne pogoje, ki jih vsebujejo, odobril pristojni organ.

(2) Sodišče lahko zavrne uporabo posameznih določil iz splošnih pogojev, ki drugi stranki jemljejo pravico ugovorov, ali tistih določil, na podlagi katerih ona izgublja pravice iz pogodbe ali roke ali so sicer nepravična ali pretirano stroga nasproti njej.

Razmerje med splošnimi pogoji in posameznimi pogodbami

144. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se med družbenopolitično skupnostjo, samoupravno interesno skupnostjo, krajevno skupnostjo oziroma organizacijo potrošnikov in kakšno organizacijo združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in storitev na drobno, določeni splošni pogoji za dobave blaga ali opravljanje storitev, so ti pogoji sestavni del vseh posameznih pogodb, ki jih taka organizacija sklene o takih dobavah ali storitvah, razen če zakon ne določa drugače.

IX. ODSTOP POGODBE

Pogoji za odstop

145. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsaka stranka v dvostranski pogodbi lahko odstopi, če v to privoli druga stranka, pogodbo nekomu tretjemu, ki postane s tem imetnik vseh njenih pravic in obveznosti iz te pogodbe.

(2) Z odstopom pogodbe preide pogodbeno razmerje med odstopnikom in drugo stranko na prevzemnika in drugo stranko takrat, ko druga stranka privoli v odstop; če je dala svojo privolitev vnaprej, pa takrat, ko je o odstopu obveščena.

(3) Privolitev v odstop pogodbe je veljavna samo, če je dana v obliki, ki jo predpisuje zakon za odstopljeno pogodbo.

(4) Določbe o stranskih pravicah v zvezi s pogodbo o prevzemu dolga se smiselno uporabljajo tudi za odstop pogodbe.

Odgovornost odstopnika

146. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odstopnik odgovarja prevzemniku za veljavnost odstopljene pogodbe.

(2) Odstopnik mu ne jamči, da bo druga stranka izpolnila svoje obveznosti iz odstopljene pogodbe, razen če se je za to posebej zavezal.

(3) Odstopnik ne jamči drugi stranki, da bo prevzemnik izpolnil obveznosti iz pogodbe, razen če se je za to posebej zavezal.

Ugovori

147. člen

([se preneha uporabljati](#))

Druga stranka lahko uveljavlja proti prevzemniku vse ugovore iz odstopljene pogodbe, in tudi tiste, ki jih ima iz drugih razmerij z njim; ne more pa uveljavljati ugovorov, ki jih ima proti odstopniku.

6. odsek SPLOŠNI UČINKI POGODBE

I. USTVARJANJE OBVEZNOSTI ZA POGODBENIKE

Učinki pogodbe med pogodbenikoma in njunimi pravnimi nasledniki

148. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba ustvarja pravice in obveznosti za pogodbeni stranki.

(2) Pogodba ima učinek tudi za univerzalne pravne naslednike pogodbenih strank, razen če je v pogodbi določeno kaj drugega ali če izhaja kaj drugega iz narave same pogodbe.

(3) S pogodbo se lahko ustanovi pravica v korist nekoga tretjega.

II. POGODBA V KORIST TRETJEGA

Neposredna pravica tretjega

149. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar si kdo v svojem imenu izgovori kakšno terjatev v korist nekoga tretjega, pridobi tretji lastno in neposredno pravico nasproti dolžniku, če ni dogovorjeno ali če ne izhaja iz okoliščin posla kaj drugega.

(2) Pogodbenik ima pravico zahtevati, da dolžnik tretjemu izpolni tisto, kar je bilo izgovorjeno v njegovo korist.

Preklic koristi za tretjega

150. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbenik, ki si je izgovoril korist za tretjega, jo lahko prekliče ali spremeni, vse dokler tretji ne izjavi, da sprejema tisto, kar je v pogodbi izgovorjeno v njegovo korist.

(2) Če pa je dogovorjeno, da bo dolžnik tisto, za kar se je zavezal v korist tretjega, izpolnil šele po pogodbenikovi smrti, lahko ta vse dotlej, tudi s svojo oporoko, izgovorjeno korist prekliče, če ne izhaja iz same pogodbe ali iz okoliščin kaj drugega.

Ugovori dolžnika proti tretjemu

151. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik lahko uveljavlja proti tretjemu vse ugovore, ki jih ima iz pogodbe o koristi za tretjega proti pogodbeniku.

Odklonitev tretjega

152. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če tretji odkloni korist, ki je bila zanj izgovorjena, ali če jo pogodbenik prekliče, pripada korist pogodbeniku, razen če ni dogovorjeno ali če ne izhaja iz narave posla kaj drugega.

Obljuba dejanja tretjega

153. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obljuba dana drugemu, da bo tretji nekaj storil ali opustil, ne veže tretjega, tisti, ki je to obljubil, pa odgovarja za morebitno škodo, ki jo drugi pretrpi zato, ker se tretji noče zavezati, da bo to storil ali opustil.

(2) Kdor obljubi, ne odgovarja, če je obljubil drugemu le to, da se bo pri tretjem zavzel, da bi se ta zavezal nekaj storiti ali opustiti, pa v tem primeru ni uspel kljub vsemu potrebnemu prizadevanju.

2. ODDELEK POVZROČITEV ŠKODE

1. odsek SPLOŠNA NAČELA

Podlage za odgovornost

154. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor povzroči drugemu škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je škoda nastala brez njegove krivde.

(2) Za škodo od stvari ali dejavnosti, iz katerih izvira večja škodna nevarnost za okolico, se odgovarja ne glede na krivdo.

(3) Za škodo ne glede na krivdo se odgovarja tudi v drugih z zakonom določenih primerih.

Škoda

155. člen

([se preneha uporabljati](#))

Škoda je zmanjšanje družbenih sredstev oziroma nekega premoženja (navadna škoda) in preprečitev njihovega povečanja (izgubljeni dobiček), pa tudi povzročitev telesnih ali duševnih bolečin ali strahu drugemu (negmotna škoda).

Zahteva, da se odstrani škodna nevarnost

156. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsak lahko zahteva od drugega, da odstrani vir nevarnosti, od katerega grozi njemu ali nedoločenemu številu oseb večja škoda, ter da se vzdrži dejavnosti, iz katere izvira vznemirjanje ali škodna nevarnost, če nastanka vznemirjanja ali škode ni mogoče preprečiti z ustreznimi ukrepi.

(2) Sodišče odredi na zahtevo zainteresirane osebe ustrezne ukrepe za preprečitev nastanka škode ali vznemirjanja ali odstranitev vira nevarnosti na stroške njegovega posestnika, če ta sam tega ne stori.

(3) Če nastane škoda pri opravljanju splošno koristne dejavnosti, za katero je dal dovoljenje pristojni organ, je mogoče zahtevati samo povrnitev škode, ki presega normalne meje.

(4) Vendar se lahko tudi v tem primeru zahtevajo družbeno opravičeni ukrepi za preprečitev nastanka škode ali za njeno zmanjšanje.

Zahteva za prenehanje s kršitvami pravice osebnosti

157. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsak ima pravico zahtevati od sodišča ali drugega pristojnega organa, da odredi prenehanje dejanja, s katerim se krši nedotakljivost človekove osebnosti, osebnega in družinskega življenja ali kakšna druga pravica njegove osebnosti.

(2) Sodišče oziroma drug pristojni organ lahko odredi, da kršitelj preneha z dejanjem, ker bo sicer moral plačati prizadetemu določen denarni znesek, odmerjen skupaj ali od časovne enote.

Kdaj je podana krivda

158. člen

([se preneha uporabljati](#))

Krivda je podana, kadar oškodovalec povzroči škodo namenoma ali iz malomarnosti.

Neodgovorne osebe

159. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor zaradi duševne bolezni ali slaboumnosti ali zaradi kakšnega drugega vzroka ni zmožen razsojati, ne odgovarja za škodo, ki jo povzroči drugemu.

(2) Kdor povzroči drugemu škodo v stanju prehodne nerazsodnosti, je zanj odgovoren, razen če dokaže, da ni po svoji krivdi prišel v takšno stanje.

(3) Če je nekdo prišel v takšno stanje po tuji krivdi, odgovarja za škodo tisti, ki ga je v tako stanje spravil.

Odgovornost mladoletnika

160. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Mladoletnik do dopolnjenega sedmega leta ne odgovarja za škodo, ki jo povzroči.

(2) Mladoletnik od dopolnjenega sedmega do dopolnjenega štirinajstega leta ne odgovarja za škodo, razen če se dokaže, da je bil pri povzročitvi škode zmožen razsojati.

(3) Mladoletnik z dopolnjenimi štirinajstimi leti odgovarja po splošnih pravilih o odgovornosti za škodo.

Silobran, stiska, odvrnitev škode od drugega

161. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor v silobranu povzroči škodo napadalcu, je ni dolžan povrniti, razen pri prekoračitvi silobrana.

(2) Če nekdo povzroči škodo v stiski, lahko oškodovanec zahteva odškodnino od tistega, ki je kriv za nastanek škodne nevarnosti, ali od tistih, od katerih je bila škoda odvrnjena, vendar od slednjih ne več, kot znaša korist, ki so jo imeli od tega.

(3) Kdor pretrpi škodo pri tem, ko odvrta od drugega škodno nevarnost, ima pravico zahtevati od njega povrnitev tiste škode, kateri se je smotrno izpostavil.

Dovoljena samopomoč

162. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor pri dovoljeni samopomoči povzroči škodo tistemu, ki je povzročil potrebo po samopomoči, je ni dolžan povrniti.

(2) Z dovoljeno samopomočjo je mišljena pravica vsakogar, da odvrne kršitev pravice, ko grozi neposredna nevarnost, če je takšna zaščita nujna in če način odvrtaanja kršitve ustreza okoliščinam, v katerih nastaja nevarnost.

Privolitev oškodovanca

163. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor v svojo škodo dovoli drugemu, da ta nekaj stori, ne more zahtevati od njega povrnitve škode, ki mu jo je s tem povzročil.

(2) Nična je izjava, s katero je oškodovanec privolil, da mu nekdo stori škodo z dejanjem, ki je po zakonu prepovedano.

3. odsek ODGOVORNOST ZA DRUGEGA

Umobolni in slaboumni

164. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za škodo, ki jo povzroči oseba, ki zaradi umobolnosti ali slaboumnosti ali zaradi kakšnih drugih vzrokov ni zmožna razsojati, odgovarja tisti, ki jo je po zakonu ali po odločbi pristojnega organa ali po pogodbi dolžan nadzorovati.

(2) Odgovornosti pa je lahko prost, če dokaže, da je opravljal dolžno nadzorstvo ali da bi bila škoda nastala tudi pri skrbnem nadzorstvu.

Odgovornost staršev

165. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Starši odgovarjajo za škodo, ki jo povzroči drugemu njihov otrok do dopolnjenega sedmega leta, ne glede na svojo krivdo.

(2) Odgovornosti so prosti, če so podani razlogi za izključitev odgovornosti po pravilih o odgovornosti ne glede na krivdo.

(3) Starši ne odgovarjajo, če je škoda nastala medtem, ko je bil otrok zaupan drugemu, in če je ta zanjo odgovoren.

(4) Starši odgovarjajo za škodo, katero povzroči drugemu njihov mladoletni otrok, ki je dopolnil sedem let, razen če dokažejo, da je škoda nastala brez njihove krivde.

Solidarna odgovornost

166. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če odgovarja poleg staršev za škodo tudi otrok, je njihova odgovornost solidarna.

Odgovornost drugih za mladoletnika

167. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za škodo, ki jo drugemu povzroči mladoletnik medtem, ko je pod nadzorstvom skrbnika, šole ali druge ustanove, odgovarja skrbnik, šola oziroma druga ustanova, razen če dokažejo, da so opravljali nadzorstvo na tak način, kot so bili dolžni, ali da bi škoda nastala tudi pri skrbnem nadzorstvu.

(2) Če odgovarja za škodo tudi mladoletnik, je odgovornost solidarna.

Posebna odgovornost staršev

168. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če nadzorstvo nad mladoletno osebo ni dolžnost staršev, temveč koga drugega, ima oškodovanec pravico zahtevati odškodnino od staršev, če je škoda nastala zaradi slabe vzgoje mladoletnika, slabih zgledov ali grdih navad, ki so mu jih dali starši, ali če se tudi sicer škoda lahko pripiše njihovi krivdi.

(2) Če je tisti, ki ima v tem primeru dolžnost nadzorstva, oškodovancu plačal odškodnino, ima pravico zahtevati od staršev, naj mu povrnejo plačani znesek.

Odgovornost iz pravičnosti

169. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če gre za škodo, katero je povzročila oseba, ki zanjo ni odgovorna, pa odškodnine ni mogoče dobiti od tistega, ki bi jo bil moral nadzorovati, lahko sodišče naloži oškodovalcu povrnitev vse škode ali njenega dela, kadar to terja pravičnost, zlasti glede na gmotno stanje oškodovalca in oškodovanca.

(2) Če je škodo povzročil za razsojanje zmožen mladoletnik, ki pa je ne more povrniti, sme sodišče, kadar to terja pravičnost, zlasti glede na gmotno stanje staršev in oškodovanca, naložiti staršem, da morajo v celoti ali deloma povrniti škodo, čeprav zanjo niso krivi.

4. odsek

ODGOVORNOST ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA IN DRUGIH PRAVNIH OSEB NASPROTI TRETJIM

Odgovornost organizacij združenega dela

170. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za škodo, ki jo povzroči delavec pri delu ali v zvezi z delom tretji osebi, odgovarja organizacija združenega dela, v kateri je delavec delal takrat, ko je bila škoda povzročena, razen če dokaže, da je delavec v danih okoliščinah ravnal tako, kot je bilo treba.

(2) Oškodovanec ima pravico zahtevati povrnitev škode tudi neposredno od delavca, če je ta škodo povzročil namenoma.

(3) Določba prvega odstavka tega člena ne posega v pravila o odgovornosti za škodo, ki izvira od nevarne stvari ali nevarne dejavnosti.

Odgovornost drugih oseb

171. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določbe prejšnjega člena se uporabljajo tudi za druge pravne osebe in osebe, ki z osebnim delom samostojno opravljajo dejavnost, glede odgovornosti za škodo, katero pri delu ali v zvezi z delom povzročijo delavci, ki delajo pri njih.

(2) Kdor je oškodovancu povrnil škodo, ki jo je povzročil delavec namenoma ali iz hude (velike) malomarnosti, ima pravico zahtevati od delavca povrnitev izplačanega zneska.

(3) Ta pravica zastara v šestih mesecih od dneva, ko je bila odškodnina izplačana.

Odgovornost pravne osebe za škodo, ki jo povzroči njen organ

172. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravna oseba odgovarja za škodo, ki jo njen organ povzroči tretji osebi pri opravljanju ali v zvezi z opravljanjem svojih funkcij.

(2) Če za posamezen primer zakon ne določa kaj drugega, ima pravna oseba pravico do odškodnine od tistega, ki je škodo zakrivil namenoma ali iz hude malomarnosti.

(3) Ta pravica zastara v šestih mesecih od dneva, ko je bila odškodnina izplačana.

5. odsek

ODGOVORNOST ZA ŠKODO OD NEVARNE STVARI ALI NEVARNE DEJAVNOSTI

I. SPLOŠNE DOLOČBE

Domneva vzročnosti

173. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za škodo, nastalo v zvezi z nevarno stvarjo oziroma nevarno dejavnostjo, se šteje, da izvira iz te stvari oziroma te dejavnosti, razen če se dokaže, da ta ni bila vzrok.

Kdo odgovarja za škodo

174. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za škodo od nevarne stvari odgovarja njen imetnik, za škodo od nevarne dejavnosti pa tisti, ki se z njo ukvarja.

(2) Za imetnika se šteje lastnik stvari, pa tudi družbena pravna oseba, ki ima pravico razpolaganja oziroma kateri je stvar dana v začasno uporabo.

Protipraven odvzem nevarne stvari imetniku

175. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bila imetniku na protipraven način odvzeta nevarna stvar, tedaj za škodo, ki iz nje izvira, ne odgovarja on, temveč tisti, ki mu je nevarno stvar vzel, razen če ni imetnik za to odgovoren.

Izročitev stvari tretjemu

176. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Namesto imetnika stvari odgovarja, enako kot on, tisti, ki mu je imetnik zaupal stvar v uporabo, ali tisti, ki je sicer dolžan stvar nadzorovati, ni pa pri njem na delu.

(2) Vendar odgovarja poleg njega tudi imetnik stvari, če je škoda posledica kakšne skrite napake ali skrite lastnosti stvari, na katero ga imetnik ni opozoril.

(3) V tem primeru ima odgovorna oseba, ki je oškodovancu plačala odškodnino, pravico zahtevati njen celoten znesek od imetnika.

(4) Imetnik, ki je nevarno stvar zaupal osebi, ki ni bila usposobljena ali upravičena z njo ravnati, je odgovoren za škodo, ki nastane od nje.

Oprostitev odgovornosti

177. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Imetnik je prost odgovornosti, če dokaže, da izvira škoda iz kakšnega vzroka, ki je bil izven stvari in njegovega učinka ni bilo mogoče pričakovati, se mu izogniti ali ga odvrniti.

(2) Imetnik stvari je prost odgovornosti tudi, če dokaže, da je škoda nastala izključno zaradi dejanja oškodovanca ali koga tretjega, ki ga ni mogel pričakovati in se njegovim posledicam ne izogniti ali jih odstraniti.

(3) Imetnik je deloma prost odgovornosti, če je oškodovanec deloma kriv za škodo.

(4) Če je za škodo deloma kriv kdo tretji, odgovarja ta zanjo oškodovancu solidarno z imetnikom stvari, dolžan pa jo je poravnati v sorazmerju s svojo krivdo.

(5) Oseba, s katero si je imetnik pomagal pri rabi stvari, se ne šteje za tretjega.

II. ODGOVORNOST PRI NESREČI, KI JO POVZROČIJO PREMKAJOČA SE MOTORNA VOZILA

178. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri nesreči premikajočih se motornih vozil, ki je bila povzročena po izključni krivdi enega imetnika, se uporabljajo pravila o krivdni odgovornosti.

(2) Če je krivda obojestranska, odgovarja vsak imetnik za vso škodo, ki sta jo pretrpela, v sorazmerju s stopnjo svoje krivde.

(3) Če ni kriv nobeden, odgovarjata imetnika po enakih delih, razen če pravičnost ne zahteva kaj drugega.

(4) Za škodo, ki jo pretrpijo drugi, odgovarjata imetnika motornih vozil solidarno.

III. ODGOVORNOST PROIZVAJALCA STVARI Z NAPAKO

179. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor da v promet kakšno stvar, ki jo je izdelal, ki pa pomeni zaradi kakšne napake, za katero ni vedel, škodno nevarnost za osebe ali stvari, odgovarja za morebitno škodo, ki nastane zaradi take napake.

(2) Proizvajalec odgovarja tudi za nevarne lastnosti stvari, če ni ukrenil vsega, kar je potrebno, da škodo, ki jo je mogel pričakovati, prepreči z opozorilom, varno embalažo ali kakšnim drugim ustreznim ukrepom.

6. odsek

POSEBNI PRIMERI ODGOVORNOSTI

Odgovornost zaradi terorističnih dejanj, javnih demonstracij ali manifestacij

180. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za škodo, nastalo s smrtjo, telesno poškodbo ali poškodovanjem oziroma uničenjem premoženja fizične osebe kot posledico nasilnih ali terorističnih dejanj ter ob javnih demonstracijah in manifestacijah, odgovarja družbenopolitična skupnost, katere organi bi jo bili po veljavnih predpisih morali preprečiti.

(2) Organizatorji, udeleženci, napeljevalci in pomagači pri nasilnih ali terorističnih dejanjih, javnih demonstracijah in manifestacijah, ki merijo na to, da bi se izpodkopala z ustavo določena družbena ureditev, nimajo pravice do povrnitve škode iz tega naslova.

(3) Družbenopolitična skupnost ima pravico in obveznost, da zahteva povrnitev izplačanega zneska od tistega, ki je škodo povzročil.

(4) Ta pravica zastara v rokih, ki so predpisani za zastaranje odškodninskih terjatev.

Odgovornost organizatorja prireditve

181. člen

([se preneha uporabljati](#))

Organizator shoda večjega števila ljudi v zaprtem prostoru ali na prostem odgovarja za škodo, nastalo s smrtjo ali telesno poškodbo, ki jo kdo pretrpi zaradi izrednih okoliščin, ki lahko nastanejo ob takih priložnostih, kot je gibanje množic, splošen nered in podobno.

Odgovornost zaradi opustitve nujne pomoči

182. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor brez nevarnosti zase ne pomaga nekemu, čigar življenje ali zdravje je očitno ogroženo, odgovarja za škodo, ki iz tega nastane, če bi jo glede na okoliščine primera moral predvideti.

(2) Če to terja pravičnost, lahko sodišče takšno osebo oprosti povrnitve škode.

Odgovornost v zvezi z obveznostjo sklenitve pogodbe

183. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kdor je po zakonu dolžan skleniti neko pogodbo, mora povrniti škodo, če na zahtevo zainteresirane osebe take pogodbe nemudoma ne sklene.

Odgovornost v zvezi z opravljanjem poslov splošnega pomena

184. člen

([se preneha uporabljati](#))

Organizacije, ki opravljajo komunalno ali drugo podobno dejavnost splošnega pomena, odgovarjajo za škodo, če brez utemeljenega razloga nehajo opravljati ali neredno opravljajo svoje storitve.

7. odsek POVRNITEV ŠKODE

I. POVRNITEV GMOTNE ŠKODE

Vzpostavitev prejšnjega stanja in denarna odškodnina

185. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odgovorna oseba je dolžna vzpostaviti stanje, ki je bilo, preden je škoda nastala.

(2) Če vzpostavitev prejšnjega stanja škode ne odpravi popolnoma, je odgovorna oseba dolžna dati za ostanek škode denarno odškodnino.

(3) Kadar vzpostavitev prejšnjega stanja ni mogoča ali kadar je sodišče mnenja da ni nujno, da bi to storila odgovorna oseba, odloči, da mora ta izplačati oškodovancu ustrezno vsoto kot odškodnino.

(4) Sodišče prisodi oškodovancu denarno odškodnino, če jo ta zahteva, razen če okoliščine danega primera opravičujejo vzpostavitev prejšnjega stanja.

Kdaj zapade odškodninska obveznost

186. člen

([se preneha uporabljati](#))

Odškodninska obveznost se šteje za zapadlo od trenutka nastanka škode.

Odškodnina za uničeno stvar, odvzeto na nedovoljen način

187. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če bi bila stvar, ki je bila na nedovoljen način odvzeta imetniku, uničena zaradi višje sile, je odgovorna oseba dolžna dati zanjo denarno odškodnino.

Odškodnina v obliki denarne rente

188. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V primeru smrti, telesne poškodbe ali okvare zdravja ima odškodnina praviloma obliko denarne rente, dosmrtno ali za določen čas.

(2) Denarna renta, prisojena kot odškodnina, se plačuje mesečno vnaprej, če sodišče ne določi kaj drugega.

(3) Upnik ima pravico zahtevati potrebno zavarovanje za izplačevanje rente, razen če to glede na okoliščine primera ne bi bilo opravičljivo.

(4) Če dolžnik ne da zavarovanja, ki ga določi sodišče, ima upnik pravico zahtevati, naj mu namesto rente izplača enkratno vsoto; ta se odmeri glede na višino rente in verjetno trajanje upnikovega življenja, z odbitkom ustreznih obresti.

(5) Iz resnih razlogov lahko upnik tudi v drugih primerih zahteva, takoj ali pozneje, naj mu dolžnik namesto rente izplača enkratno vsoto.

II. OBSEG POVRNITVE GMOTNE ŠKODE

Navadna škoda in izgubljeni dobiček

189. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Oškodovanec ima pravico tako do povrnitve navadne škode kot tudi do povrnitve izgubljenega dobička.

(2) Povračilo škode se odmerja po cenah ob izdaji sodne odločbe, razen če zakon ne odreja kaj drugega.

(3) Pri oceni izgubljenega dobička se upošteva dobiček, ki bi ga bilo mogoče utemeljeno pričakovati glede na normalen tek stvari ali glede na posebne okoliščine, ki pa ga zaradi oškodovalčevega dejanja ali opustitve ni bilo mogoče doseči.

(4) Če je bila stvar uničena ali poškodovana z naklepnim kaznivim dejanjem, lahko sodišče odmeri odškodnino glede na vrednost, ki jo je imela stvar za oškodovanca.

Popolna odškodnina

190. člen

([se preneha uporabljati](#))

Sodišče, ki upošteva tudi okoliščine, nastale po povzročitvi škode, prisodi oškodovancu odškodnino v znesku, ki je potreben, da postane njegov gmotni položaj takšen, kakršen bi bil, če ne bi bilo škodljivega dejanja ali opustitve.

Zmanjšanje odškodnine

191. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Sodišče, ki upošteva gmotno stanje oškodovanca, lahko obsodi odgovorno osebo, da izplača temu manjšo odškodnino, kot znaša škoda, če škoda ni bila povzročena namenoma in tudi ne iz hude malomarnosti, odgovorna oseba pa je šibkega premoženjskega stanja in bi jo plačilo popolne odškodnine spravilo v pomanjkanje.

(2) Če je oškodovalec povzročil škodo, ko je kaj delal v oškodovančevo korist, lahko sodišče odmeri manjšo odškodnino; pri tem upošteva skrbnost, ki jo kaže oškodovalec v lastnih stvareh.

Deljena odgovornost

192. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Oškodovanec, ki je tudi sam kriv, da je nastala škoda ali da je bila škoda večja, kot bi bila sicer, ima pravico samo do sorazmerno zmanjšane odškodnine.

(2) Kadar ni mogoče ugotoviti, kateri del škode je posledica oškodovančevega dejanja, prisodi sodišče odškodnino ob upoštevanju okoliščin primera.

III. POSEBEJ O POVRNITVI GMOTNE ŠKODE V PRIMERU SMRTI, TELESNE POŠKODBE IN OKVARE ZDRAVJA

Izgubljeni zaslužek ter stroški za zdravljenje in pogreb

193. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor povzroči, da nekdo umre, mora povrniti običajne stroške za njegov pogreb.

(2) Povrniti mora tudi stroške za njegovo zdravljenje zaradi zadobljenih poškodb in druge potrebne stroške v zvezi z zdravljenjem, ter zaslužek, izgubljen zaradi nezmožnosti za delo.

Pravica osebe, ki jo je umrli preživljal

194. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Oseba, ki jo je umrli preživljal ali redno podpiral, in oseba, ki je imela po zakonu pravico zahtevati od njega preživljanje, ima pravico do povračila škode, ki jo trpi zaradi izgubljenega preživljanja oziroma izgubljene podpore.

(2) Ta škoda se ji vrača s plačevanjem denarne rente; njen znesek se odmeri glede na vse okoliščine primera, ne more pa biti večji od tistega, kar bi oškodovanec dobival od umrlega, če bi bil ostal živ.

Povrnitev škode v primeru telesne poškodbe ali prizadetega zdravja

195. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor prizadene drugemu telesno poškodbo ali prizadene njegovo zdravje, mu mora povrniti stroške v zvezi z zdravljenjem in druge potrebne stroške, ki so s tem v zvezi, ter zaslužek, izgubljen zaradi nezmožnosti za delo med zdravljenjem.

(2) Če poškodovani zaradi popolne ali delne nezmožnosti za delo izgubi zaslužek ali so njegove potrebe trajno povečane, ali pa so možnosti za njegov nadaljnji razvoj in napredovanje uničene ali zmanjšane, mu mora odgovorna oseba plačevati določeno denarno rento kot povračilo za to škodo.

Sprememba prisojene odškodnine

196. člen

([se preneha uporabljati](#))

Sodišče lahko na zahtevo oškodovanca za naprej poveča rento, lahko pa jo na zahtevo oškodovalca zmanjša ali odpravi, če se znatneje spremenijo okoliščine, ki jih je imelo pred očmi ob izdaji prejšnje odločbe.

Neprenosnost pravic

197. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravice do odškodnine v obliki denarne rente zaradi smrti bližnjega ali zaradi telesne poškodbe ali okvare zdravja ni mogoče prenesti na drugega.

(2) Zapadli zneski odškodnine se lahko prenesejo na drugega, če je bil odškodninski znesek določen s pismenim sporazumom med strankama ali s pravnomočno sodno odločbo.

IV. POSEBEJ O POVRNITVI GMOTNE ŠKODE PRI ŽALITVI ČASTI IN ŠIRJENJU NERESNIČNIH TRDITEV

198. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor žali čast drugega in kdor zatrjuje ali raznaša neresnične trditve o preteklosti, znanju ali sposobnosti drugega ali o čem drugem, čeprav ve ali bi moral vedeti, da so neresnične, in mu s tem povzroči gmotno škodo, jo mora povrniti.

(2) Vendar ne odgovarja za povzročeno škodo, kdor sporoči o drugem kaj neresničnega, ne da bi vedel, da je neresnično, če je sam ali tisti, kateremu je to sporočil, imel pri tem resen interes.

V. POVRNITEV NEGOTNE ŠKODE

Objava sodbe ali popravka

199. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če gre za kršitev osebnostne pravice, lahko sodišče odredi na stroške oškodovalca objavo sodbe oziroma popravka ali odredi, da mora oškodovalec preklicati izjavo, s katero je storil kršitev, ali kaj drugega, s čimer je mogoče doseči namen, ki se doseže z odškodnino.

Denarna odškodnina

200. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za pretrpljene telesne bolečine, za pretrpljene duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti, skaženosti, razžalitve dobrega imena in časti ali okrnitve svobode ali pravice osebnosti ali smrti bližnjega in za strah prisodi sodišče, če spozna da okoliščine primera, zlasti pa stopnja bolečin in strahu ter njihovo trajanje, to opravičujejo, pravično denarno odškodnino, neodvisno od povračila gmotne škode, pa tudi če gmotne škode ni.

(2) Pri odločanju o zahtevku za povrnitev negmotne škode ter pri odmeri odškodnine gleda sodišče na pomen prizadete dobrine in namen te odškodnine, pa tudi na to, da ne bi šla na roko težnjam, ki niso združljive z njeno naravo in družbenim namenom.

Osebe, ki imajo v primeru smrti ali težke invalidnosti pravico do denarne odškodnine

201. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če nekdo umre, lahko sodišče prisodi njegovim ožjim družinskim članom (zakonec, otroci in starši) pravično denarno odškodnino za njihove duševne bolečine.

(2) Takšno odškodnino je mogoče prisoditi tudi bratom in sestram, če je med njimi in umrlim obstajala trajnejša življenjska skupnost.

(3) V primeru posebno težke invalidnosti kakšne osebe lahko sodišče prisodi njenemu zakoncu, otrokom in staršem pravično denarno odškodnino za njihove duševne bolečine.

(4) Odškodnino iz prvega in tretjega odstavka tega člena lahko prisodi sodišče tudi nezakonskemu tovarišu, če je obstajala med njim in umrlim oziroma poškodovancem trajnejša življenjska skupnost.

Zadoščenje v posebnih primerih

202. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pravico do pravične denarne odškodnine zaradi pretrpljenih duševnih bolečin ima oseba, ki je bila s prevaro, silo ali zlorabo kakšnega razmerja podrejenosti ali odvisnosti zapeljana h kaznivemu spolnemu občevanju ali kaznivemu nečistovanju, kot tudi oseba, proti kateri je bilo storjeno kakšno drugo kaznivo dejanje zoper dostojanstvo osebnosti ali moralo.

Povrnitev bodoče škode

203. člen

([se preneha uporabljati](#))

Sodišče prisodi na zahtevo oškodovanca odškodnino tudi za bodočo negmotno škodo, če je po normalnem teku stvari gotovo, da bo škoda trajala tudi v bodočnosti.

Dedovanje in odstop terjatve za povrnitev negmotne škode

204. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Terjatev za povrnitev negmotne škode preide na dediče samo, če je bila priznana s pravnomočno odločbo ali pismenim sporazumom.

(2) Pod enakimi pogoji je lahko ta terjatev predmet odstopa, pobota in prisilne izvršbe.

Deljena odgovornost in zmanjšanje odškodnine

205. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe o deljeni odgovornosti in zmanjšanju odškodnine, ki veljajo za gmotno škodo, se smiselno uporabljajo tudi za negmotno škodo.

8. odsek

ODGOVORNOST VEČ OSEB ZA ISTO ŠKODO

Solidarna odgovornost

206. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za škodo, ki jo je povzročilo več oseb skupaj, odgovarjajo vsi udeleženci solidarno.

(2) Napeljevalec in pomagač ter tisti, ki je pomagal, da se odgovorne osebe ne bi odkrile, odgovarjajo solidarno z njimi.

(3) Solidarno odgovarjajo za povzročeno škodo tudi tisti, ki so jo povzročili, delali pa neodvisno drug od drugega, če ni mogoče ugotoviti njihovih deležev pri povzročeni škodi.

(4) Kadar ni dvoma, da je škodo povzročila neka izmed dveh ali več določenih oseb, ki so na neki način med seboj povezane, ni pa mogoče ugotoviti, katera od njih jo je povzročila, odgovarjajo te osebe solidarno.

Solidarna odgovornost naročnika in izvajalca del

207. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročnik in izvajalec del na nepremičnini odgovarjata solidarno tretjemu za škodo, ki sta mu jo povzročila v zvezi z izvajanjem teh del.

Regres plačnika

208. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Solidarni dolžnik, ki plača več, kot pa znaša njegov delež v škodi, lahko zahteva od vsakega drugih dolžnikov, da mu povrne tisto, kar je plačal zanj.

(2) Koliko znaša delež vsakega posameznega dolžnika, določi sodišče glede na težo njegove krivde in težo posledic, ki so sledile iz njegovega delovanja.

(3) Če ni mogoče ugotoviti deležev dolžnikov, pade na vsakega enak delež, razen če zahteva pravičnost v danem primeru drugačno odločitev.

9. odsek

PRAVICA OŠKODOVANCA PO ZASTARANJU PRAVICE ZAHTEVATI ODŠKODNINO

209. člen

([se preneha uporabljati](#))

Po zastaranju pravice zahtevati odškodnino lahko oškodovanec zahteva od odgovorne osebe po pravilih, ki veljajo v primeru nepravilne pridobitve, naj mu odstopi tisto, kar je dobila z dejanjem, s katerim je bila povzročena škoda.

3. ODDELEK NEUPRAVIČENA PRIDOBITEV

1. odsek SPLOŠNO PRAVILO

210. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je družbeno sredstvo, ki ga upravljajo delavci oziroma drugi delovni ljudje v določeni družbeni pravni osebi, na kakršenkoli način prešlo med družbena sredstva, ki jih upravljajo delavci oziroma drugi delovni ljudje v drugi družbeni pravni osebi, ali med premoženje neke osebe, pa ta prehod nima podlage v nekem samoupravnem sporazumu ali v nekem drugem pravnem poslu ali v zakonu, ga mora pridobitelj vrniti, če je to mogoče, sicer pa nadomestiti vrednost dosežene koristi.

(2) Določba prejšnjega odstavka se smiselno uporablja, če je kakšen del premoženja neke osebe na kakršenkoli način prešel med družbena sredstva, ki jih upravljajo delavci oziroma drugi delovni ljudje v družbeni pravni osebi, ali med premoženje neke druge osebe, pa ta prehod nima podlage v samoupravnem sporazumu ali v nekem drugem pravnem poslu ali v zakonu.

(3) S prehodom družbenega sredstva oziroma premoženja je mišljena tudi pridobitev koristi z izvršitvijo dejanja.

(4) Obveznost vrnitve oziroma nadomestitve vrednosti nastane tudi, če kdo nekaj prejme glede na podlago, ki se ni uresničila ali je pozneje odpadla.

2. odsek PRAVILA VRAČANJA

Kdaj se ne more zahtevati vrnitev

211. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kdor kaj plača, čeprav ve, da ni dolžan, nima pravice zahtevati nazaj, razen če si je pridržal pravico zahtevati nazaj ali če je plačal, da bi se izognil sili.

Dvakratno plačilo dolga

212. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kdor je isti dolg plačal dvakrat, pa čeprav enkrat tudi na podlagi izvršilnega naslova, ima pravico zahtevati nazaj po splošnih pravilih o neupravičeni pridobitvi.

Izpolnitev kakšne naravne obveznosti ali kakšne moralne ali družbene dolžnosti

213. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ni mogoče zahtevati nazaj tistega, kar je bilo dano ali storjeno, da bi bila izpolnjena kakšna naravna obveznost ali kakšna moralna ali družbena dolžnost.

Obseg vrnitve

214. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar se vrača tisto, kar je bilo neupravičeno pridobljeno, je treba vrniti plodove in plačati zamudne obresti, in sicer, če je bil pridobitelj nepošten, od dneva pridobitve, drugače pa od dneva vložitve zahtevka.

Povrnitev stroškov

215. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pridobitelj ima pravico povračila potrebnih in koristnih stroškov; če pa je bil nepošten, mu pripadajo koristni stroški samo do zneska, ki pomeni povečanje vrednosti ob vrnitvi.

Kdaj je mogoče prejeta obdržati

216. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ni mogoče zahtevati nazaj neutemeljeno plačanih zneskov odškodnine zaradi telesne poškodbe, prizadetega zdravja ali smrti, če so bili plačani poštenemu prejemniku.

Uporaba stvari v tujo korist

217. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je nekdo uporabil svojo ali tujo stvar v korist tretjega in ni pogojev za uporabo pravila o poslovodstvu brez naročila, je tretji dolžan vrniti stvar, če to ni mogoče, pa nadomestiti njeno vrednost.

Izdatek za drugega

218. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kdor za drugega kaj potroši ali stori zanj kaj drugega, kar bi bil ta po zakonu dolžan storiti, ima pravico zahtevati od njega povračilo.

Uporaba tuje stvari v svojo korist

219. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je nekdo tujo stvar uporabil v svojo korist, lahko imetnik ne glede na pravico do odškodnine, in tudi če te pravice nima, zahteva od njega, naj mu nadomesti korist, ki jo je imel od uporabe.

4. ODDELEK POSLOVODSTVO BREZ NAROČILA

1. odsek SPLOŠNO PRAVILO

220. člen

([se preneha uporabljati](#))

Tujega posla se sme nekdo nepoklicano lotiti samo, če ga ni mogoče odložiti, ker bi sicer nastala škoda ali bi bila zamujena očitna korist.

2. odsek OBVEZNOSTI IN PRAVICE POSLOVODJE BREZ NAROČILA

Obveznosti poslovodje brez naročila

221. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Poslovodja brez naročila mora čimprej je mogoče obvestiti o svojem ravnanju tistega, čigar posel opravlja, in nadaljevati začetni posel, kolikor mu je to razumno mogoče, dokler ta ne more prevzeti skrbi zanj.

(2) Po končanem poslu mora dati račun in prepustiti tistemu, čigar posel je opravljal, vse, kar si je z njim pridobil.

(3) Če ni z zakonom določeno kaj drugega, ima poslovodja brez naročila obveznosti prevzemnika naročila.

Dolžna skrbnost in odgovornost

222. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri opravljanju tujega posla se mora poslovodja brez naročila ravnati po dejanskih ali verjetnih namenih in potrebah tistega, čigar posel opravlja.

(2) Dolžan je ravnati kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar.

(3) Glede na okoliščine, v katerih se je nekdo nepoklicano lotil tujega posla, lahko sodišče zmanjša njegovo odgovornost ali ga popolnoma oprosti odgovornosti za malomarnost.

(4) Za odgovornost poslovno nesposobnega poslovodje brez naročila veljajo pravila o njegovi pogodbeni in izvenpogodbeni odgovornosti.

Pravice poslovodje brez naročila

223. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Poslovodja brez naročila, ki je v vsem ravnal, kot je treba, in delal tisto, kar so terjale okoliščine, ima pravico zahtevati, da ga tisti, čigar posel je opravljal, oprosti vseh obveznosti, ki jih je zaradi tega posla prevzel nase, da prevzame vse obveznosti, ki jih je sklenil v njegovem imenu, ter mu povrne vse potrebne in koristne izdatke in pa pretrpljeno škodo, celo če pričakovani uspeh ni bil dosežen.

(2) Če je odvrnil škodo od tistega, čigar posel je opravljal, ali mu je pridobil korist, ki v vsem ustreza njegovim namenom in potrebam, mu gre tudi primerno plačilo za trud.

Opravljanje tujih poslov z namenom drugemu pomagati

224. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kdor opravlja tuj posel z namenom drugemu pomagati, pri tem pa niso izpolnjeni pogoji za poslovanje brez naročila, ima pravico do povračila stroškov, ki jih je imel, vendar največ toliko, kolikor znaša korist, ki jo je drugi dosegel.

Odnášanje dodatkov

225. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vsak poslovodja brez naročila ima pravico odnesti stvari, s katerimi je povečal tuje premoženje, za katere pa izdatkov ni dobil povrnjenih, če jih je mogoče ločiti, ne da bi se poškodovala stvar, kateri so bile dodane; tisti, v čigar posle se je vmešal, pa lahko obdrži te dodatke, če hoče in če mu povrne njihovo sedanjo vrednost, vendar največ do zneska dejanskih izdatkov.

3. odsek

OPRAVLJANJE TUJIH POSLOV KLJUB PREPOVEDI

226. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor se vtakne v tuj posel kljub prepovedi tistega, čigar posla se je lotil, in je za prepoved vedel ali bi bil moral vedeti, nima pravic, ki jih ima poslovodja brez naročila.

(2) Odgovoren je za škodo, ki jo je povzročil z vmešavanjem v tuje posle, celo če je nastala brez njegove krivde.

(3) Če pa je prepoved opravljanja posla v nasprotju z zakonom ali moralo, posebno pa če je nekdo prepovedal, da bi drug izpolnil kakšno njegovo zakonsko obveznost, ki je ni mogoče odložiti, veljajo splošna pravila o poslovodstvu brez naročila.

4. odsek

NEPRISTNO POSLOVODSTVO

227. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor opravlja tuj posel z namenom, da obdrži zase dosežene koristi, čeprav ve, da je posel tuj, mora na zahtevo tistega, čigar posel je opravljal, dati račun kot poslovodja brez naročila in mu izročiti vse dosežene koristi.

(2) Tisti, čigar posel je nekdo opravljal, lahko zahteva tudi vrnitev stvari v prejšnje stanje in še povrnitev škode.

5. odsek

ODOBRITEV

228. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če tisti, čigar posel je nekdo opravljal, pozneje odobri tisto, kar je bilo opravljeno, se poslovodja brez naročila šteje za prevzemnika naročila, ki je od začetka delal po njegovem naročilu.

5. ODDELEK ENOSTRANSKA IZJAVA VOLJE

1. odsek JAVNA OBLJUBA NAGRADE

Kdaj veže

229. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z javnim razglasom dana obljuba nagrade tistemu, kdor opravi določeno dejanje, doseže kakšen uspeh ali se znajde v določeni situaciji, ali obljuba, dana pod kakšnim drugim pogojem, veže tistega, ki jo je dal, da jo mora izpolniti.

(2) Kdor obljubi nagrado ali vabi h kakšnemu nagradnemu tekmovanju, mora določiti rok za tekmovanje; če tega ne stori, ima vsak, ki se želi udeležiti tekmovanja, pravico zahtevati od sodišča, naj določi ustrezen rok.

Preklic obljube

230. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obljuba se lahko prekliče tako, kot je bila dana, pa tudi z osebnim sporočilom; vendar ima tisti, ki je opravil dejanje, ni pa vedel in tudi ni moral vedeti, da je obljuba nagrade preklicana, pravico zahtevati obljubljeni nagrado, tisti, ki je imel do preklica izdatke, potrebne za dejanje iz javnega razglasa, pa pravico do njihovega povračila, razen če tisti, ki je obljubil nagrado, dokaže, da so bili izdatki zaman.

(2) Obljube nagrade ni mogoče preklicati, če je bil v razglasu določen rok za dejanje oziroma za obvestilo o doseženem uspehu ali o uresničitvi določene situacije.

Kdo ima pravico do nagrade

231. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravico do nagrade ima tisti, ki prvi opravi dejanje, za katero je bila nagrada obljubljena.

(2) Če je več oseb sočasno opravilo dejanje, gre vsaki enak del nagrade, razen če pravičnost ne zahteva drugačne delitve.

Primer razpisa

232. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) O podelitvi nagrade pri razpisu odloča organizator razpisa, ali pa ena ali več oseb, ki jih on določi.

(2) Če pa so v razpisnih pogojih ali v kakšnih splošnih predpisih, ki veljajo za določen razpis, postavljena pravila, po katerih naj bo podeljena nagrada, ima vsak udeleženec razpisa pravico zahtevati razveljavitev odločitve o podelitvi nagrade, če nagrada ni bila podeljena v skladu s temi pravili.

(3) Lastnino ali kakšno drugo pravico na delu, ki je bilo nagrajeno na razpisu, pridobi organizator razpisa samo, če je bilo to povedano v razglasu razpisa.

Prenehanje obveznosti

233. člen

([se preneha uporabljati](#))

Obveznost tistega, ki je nagrado obljubil, preneha, če mu v roku, ki je določen v razglasu, nihče ne sporoči, da je opravil dejanje, dosegel uspeh ali sploh izpolnil v javnem razglasu postavljene pogoje; če ni določil nobenega roka, pa po enem letu od razglasa.

2. odsek

VREDNOSTNI PAPIRJI

I. SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

234. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vrednostni papir je pismena listina, s katero se izdajatelj zavezuje, da bo izpolnil na njej zapisano obveznost njenemu zakonitemu imetniku.

Bistvene sestavine

235. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vrednostni papir mora imeti naslednje bistvene sestavine:

- 1) označbo vrste vrednostnega papirja;
- 2) firmo oziroma naziv in sedež oziroma ime in stalno prebivališče izdajatelja vrednostnega papirja;
- 3) firmo oziroma naziv ali ime osebe, na katero se glasi, oziroma ki odreja, na koga se vrednostni papir glasi, ali označbo, da se vrednostni papir glasi na prinosnika;
- 4) natančno označeno obveznost izdajatelja, ki izhaja iz vrednostnega papirja;
- 5) kraj in datum izdaje vrednostnega papirja, pri tistih, ki so izdani v seriji, pa tudi njegovo serijsko številko;
- 6) podpis izdajatelja vrednostnega papirja oziroma faksimile podpisa izdajatelja vrednostnega papirja, izdanega v seriji.

(2) S posebnim zakonom so lahko za posamezne vrednostne papirje določene tudi druge bistvene sestavine.

(3) Listina, ki ne vsebuje katerekoli izmed bistvenih sestavin, ni vrednostni papir.

(4) V seriji izdani vrednostni papirji, ki ne vsebujejo katerekoli izmed bistvenih sestavin, nimajo pravnega učinka.

Na koga se lahko glasi vrednostni papir

236. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vrednostni papir se lahko glasi na prinosnika, na ime ali po odredbi.

Nastanek obveznosti

237. člen

([se preneha uporabljati](#))

Obveznost iz vrednostnega papirja nastane v trenutku, ko izdajatelj izroči vrednostni papir upravičencu.

Posebni pogoji za izdajanje vrednostnih papirjev v seriji

238. člen

([se preneha uporabljati](#))

Poseben zakon določa še druge pogoje za izdajanje vrednostnih papirjev v seriji.

II. UVELJAVLJANJE PRAVIC

Komu gre pravica iz vrednostnega papirja

239. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Terjatev iz vrednostnega papirja je vezana na sam papir in gre njegovemu zakonitemu imetniku.

(2) Zakoniti imetnik vrednostnega papirja na prinosnika je prinosnik.

(3) Zakoniti imetnik vrednostnega papirja na ime ali po odredbi je tisti, na katerega se vrednostni papir glasi, oziroma tisti, na katerega je bil pravilno prenesen.

(4) Pošteni pridobitelj vrednostnega papirja na prinosnika postane njegov zakoniti imetnik in pridobi pravico do terjatve, ki je zapisana na njem, tudi če je vrednostni papir odšel iz rok izdajatelja oziroma prejšnjega imetnika brez njegove volje.

Kdo lahko zahteva izpolnitev

240. člen

([se preneha uporabljati](#))

Izpolnitev terjatve iz vrednostnega papirja lahko zahteva proti predložitvi le njegov zakoniti imetnik ali tisti, ki ga ta pooblasti.

III. PRENOS VREDNOSTNEGA PAPIRJA

Prenos pravice iz papirja na prinosnika

241. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pravica iz vrednostnega papirja na prinosnika se prenaša z njegovo izročitvijo.

Prenos pravice iz papirja na ime

242. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravica iz vrednostnega papirja na ime se prenaša s cesijo.

(2) Poseben zakon lahko določa, da se pravica iz vrednostnega papirja na ime lahko prenaša tudi z indosamentom.

(3) Pravica iz vrednostnega papirja na ime se prenaša z zapisom firme oziroma naziva oziroma imena novega imetnika na samem papirju, s podpisom prenosnika in z vpisom prenosa v morebitni register vrednostnih papirjev, ki ga vodi izdajatelj.

Prenos pravice iz papirja po odredbi

243. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pravica iz vrednostnega papirja po odredbi se prenaša z indosamentom.

Vrste indosamentov

244. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Indosament je lahko popoln, blanko in na prinosnika.

(2) Popolni indosament vsebuje izjavo o prenosu, firmo oziroma naziv ali ime osebe, na katero se pravica iz vrednostnega papirja prenaša (indosatar), in podpis prenosnika (indosant), lahko pa vsebuje tudi druge podatke (kraj in datum idr.).

(3) Blanko indosament vsebuje le podpis indosanta.

(4) Pri prenosu na prinosnika se namesto imena indosatarja zapiše beseda » prinosniku«.

(5) Indosament na prinosnika velja kot blanko indosament.

(6) Ničen je delni indosament.

Prenos pooblastila in prenos v zastavo

245. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vrednostni papir se lahko prenese tudi kot prenos pooblastila oziroma kot prenos v zastavo.

(2) Pri prenosu pooblastila se zapiše klavzula: »vrednost v pooblastilu«, pri prenosu v zastavo pa: »vrednost v zastavo« ali kaj podobnega.

Učinek prenosa pravic

246. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S prenosom pravic iz vrednostnega papirja pridobi novi imetnik vse pravice, ki jih je imel prejšnji imetnik.

(2) Prenos pravic iz vrednostnega papirja na ime, bodisi s cesijo ali z indosamentom, nima učinka nasproti izdajatelju, dokler ta ni pismeno obveščen o tem oziroma dokler ta prenos ni vpisan v morebitni register vrednostnih papirjev na ime, ki ga vodi izdajatelj.

(3) Cedent oziroma indosant ne odgovarja za neizpolnitev obveznosti izdajatelja, razen če zakon drugače določa ali če je nasprotno določilo zapisano na samem vrednostnem papirju.

Učinek prenosa pooblastila in prenosa v zastavo

247. člen

([se preneha uporabljati](#))

Imetnik vrednostnega papirja, ki je bil nanj prenesen kot »prenos pooblastila« ali kot prenos v zastavo«, lahko izvršuje vse pravice, ki iz njega izvirajo, vendar sme papir prenesti na drugega le kot prenos pooblastila.

Dokazovanje zakonitosti prenosa

248. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zadnji indosatar dokazuje svojo pravico iz vrednostnega papirja z nepretrgano vrsto indosamentov.

(2) To pravilo se smiselno uporablja tudi za zadnjega cesionarja.

Prepoved prenosa

249. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prenos vrednostnega papirja po odredbi z indosamentom se prepoveduje z izrazom: »ne po odredbi« ali s podobno klavzulo, ki ima enak pomen.

(2) Pravica iz vrednostnega papirja, za katerega je prenos z indosamentom prepovedan, se sme prenesti samo s cesijo.

(3) Prenos z indosamentom lahko prepovesta izdajatelj in indosant.

(4) S posebnim zakonom ali izjavo izdajatelja, zapisano na samem vrednostnem papirju na ime, se lahko prepove kakršenkoli njegov prenos.

IV. SPREMEMBE PRI VREDNOSTNIH PAPIRJIH

Spremembe, ki jih opravi izdajatelj

250. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vrednostni papir na prinosnika ali po odredbi lahko izdajatelj na zahtevo in stroške imetnika spremeni v vrednostni papir na ime.

(2) Če spremembe ni izrecno prepovedal, lahko izdajatelj na zahtevo in stroške imetnika spremeni vrednostni papir na ime v vrednostni papir na prinosnika ali po odredbi.

Spremembe, ki jih opravi imetnik pri prenosu

251. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vrednostni papir po odredbi sme indosant prenesti z indosamentom na prinosnika, če ni s posebnim zakonom drugače določeno.

(2) Vrednostni papir na ime sme cedent oziroma indosant prenesti le na določeno osebo.

(3) Vrednostni papir na prinosnika se lahko z indosamentom prenese tudi na določeno osebo.

Združitev in delitev vrednostnih papirjev

252. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vrednostni papirji, izdani v seriji, se na zahtevo in stroške imetnika lahko združijo v enega ali več vrednostnih papirjev.

(2) Vrednostni papir se na zahtevo in stroške imetnika lahko razdeli na več vrednostnih papirjev manjšega zneska, ki pa ne smejo biti nižji od najnižjega apoena papirja, izdanega v tej seriji.

V. IZPOLNITEV OBVEZNOSTI IZ VREDNOSTNEGA PAPIRJA

Prenehanje obveznosti

253. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost iz vrednostnega papirja preneha, ko jo izdajatelj papirja izpolni zakonitemu imetniku.

(2) Terjatev iz vrednostnega papirja preneha tudi, če vrednostni papir pripade izdajatelju, razen če ni s posebnim zakonom drugače določeno.

(3) Pošteni izdajatelj vrednostnega papirja na prinosnika je z izpolnitvijo prinosniku prost obveznosti tudi takrat, ko ta ni njegov zakoniti imetnik.

Prepoved izpolnitve

254. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če izdajatelj vrednostnega papirja na prinosnika ve ali bi moral vedeti, da prinosnik ni zakoniti imetnik papirja in da tudi nima njegovega pooblastila, mora odkloniti izpolnitev, sicer odgovarja za škodo.

(2) Izdajatelj vrednostnega papirja ne more veljavno izpolniti svoje obveznosti, če mu je pristojni organ to prepovedal ali če ve ali bi moral vedeti, da je uveden postopek za amortizacijo ali neveljavnost vrednostnega papirja.

Izplačilo obresti ali drugih donosov po izplačilu glavnice

255. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik, ki je imetniku vrednostnega papirja izplačal glavnico, mora izplačati kupone obresti oziroma drugih donosov z istega papirja, predložene v izplačilo po izplačilu glavnice, če te terjatve niso zastarane.

Ugovori zoper zahtevke za izpolnitev obveznosti

256. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zoper zahtevke imetnika vrednostnega papirja sme izdajatelj uveljavljati le tiste ugovore, ki zadevajo izdajo samega papirja, kot je ponaredba; nato ugovore, ki izhajajo iz vsebine samega papirja, kot so roki ali pogoji; končno ugovore, ki jih ima proti samemu imetniku papirja, kot so kompenzacija, pomanjkljivost z zakonom predpisanega postopka za pridobitev vrednostnega papirja in pomanjkanje pooblastila.

(2) Izdajatelj lahko uveljavlja zoper zahtevke imetnika, kateremu je izročil vrednostni papir, napake pravnega posla, na podlagi katerega je bil prenos opravljen, vendar teh napak ne more uveljavljati zoper zahtevke kakšnega poznejšega imetnika.

(3) Če pa je imetnik vrednostnega papirja ob prejemu papirja od svojega prednika vedel ali bi bil moral vedeti, da mu ta izroča vrednostni papir, da bi se izognil ugovoru, ki ga ima izdajatelj proti njemu, lahko izdajatelj uveljavlja ta ugovor tudi proti imetniku papirja.

(4) S posebnim zakonom so lahko določene tudi druge vrste ugovorov pri posameznih vrstah vrednostnih papirjev.

VI. IZKAZNI PAPIRJI IN ZNAKI

Izkazni papirji

257. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za železniške vozovnice, gledališke in druge vstopnice, bone in druge podobne listine, ki vsebujejo določeno obveznost za njihovega izdajatelja, na katerih pa ni označen upnik in tudi ne izhaja iz njih ali iz okoliščin, v katerih so bile izdane, da jih ni mogoče odstopiti drugemu, se smiselno uporabljajo ustrezne določbe o vrednostnih papirjih.

Izkazni znaki

258. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Garderobni ali podobni znaki, ki so sestavljeni iz kosa papirja, kovine ali drugega materiala, na katerih je navadno vtisnjena številka ali navedeno število oddanih predmetov in ki navadno ne vsebujejo kaj določenega o obveznosti njihovega izdajatelja, so namenjeni le za to, da pokažejo, kdo je upnik v obveznem razmerju, pri katerega nastanku so bili izdani.

(2) Izdajatelj izkaznega znaka je prost obveznosti, če jo v dobri veri izpolni prinosniku; vendar za prinosnika ne velja domneva, da je on pravi upnik ali da je upravičen zahtevati izpolnitev, in mora v sporu to dokazati.

(3) Upnik lahko zahteva izpolnitev obveznosti, čeprav je izgubil izkazni znak.

(4) Glede drugega je treba v vsakem posameznem primeru upoštevati skupno voljo izdajatelja in prejemnika znaka, kot tudi tisto, kar je v navadi.

VII. DRUGE DOLOČBE

Zamenjava poškodovanega vrednostnega papirja

259. člen

([se preneha uporabljati](#))

Imetnik poškodovanega vrednostnega papirja, ki ni primeren za promet, njegovo pristnost in vsebino pa je mogoče natančno ugotoviti, je upravičen zahtevati nov vrednostni papir na enak znesek, vrniti pa mora poškodovani papir in povrniti stroške.

Amortizacija vrednostnega papirja

260. člen

([se preneha uporabljati](#))

Izgubljen vrednostni papir se lahko razglasi za neveljavnega (amortizira), le, če se glasi na ime ali po odredbi, razen če ni s posebnim zakonom drugače določeno.

Zastaranje terjatev iz vrednostnega papirja

261. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za zastaranje terjatev iz vrednostnega papirja veljajo pravila o zastaranju, če poseben zakon ne določa drugače.

III. POGLAVJE UČINKI OBVEZNOSTI

1. ODDELEK UPNIKOVE PRAVICE IN DOLŽNIKOVE OBVEZNOSTI

1. odsek PRAVICA DO POVRAČILA ŠKODE

I. SPLOŠNA PRAVILA

Izpolnitev obveznosti in posledice neizpolnitve

262. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik v obveznostnem razmerju je upravičen zahtevati od dolžnika izpolnitev obveznosti, dolžnik pa jo je dolžan izpolniti pošteno v vsem, kot se glasi.

(2) Če dolžnik ne izpolni obveznosti ali zamudi z njeno izpolnitvijo, je upnik upravičen zahtevati tudi povrnitev škode, ki jo je zaradi tega pretrpel.

(3) Za škodo zaradi zamude z izpolnitvijo je odgovoren tudi dolžnik, kateremu je upnik dal primeren dodatni rok za izpolnitev.

(4) Dolžnik je odgovoren tudi za delno ali popolno nemožnost izpolnitve, čeprav zanjo ni kriv, če je nastopila potem, ko je prišel v zamudo, za katero odgovarja.

(5) Vendar je dolžnik prost odgovornosti za škodo, če dokaže, da bi bila stvar, ki je predmet obveznosti, naključno uničena, tudi če bi bil on svojo obveznost pravočasno izpolnil.

Oprostitev dolžnika odgovornosti

263. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik je prost odgovornosti za škodo, če dokaže, da ni mogel izpolniti svoje obveznosti oziroma da je zamudil z izpolnitvijo obveznosti zaradi okoliščin, nastalih po sklenitvi pogodbe, ki jih ni mogel preprečiti, ne odpraviti in se jim tudi ne izogniti.

Pogodbena razširitev odgovornosti

264. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pogodbo se lahko razširi odgovornost dolžnika tudi na primer, za katerega sicer ne odgovarja.

(2) Vendar se izpolnitev takšnega pogodbenega določila ne more zahtevati, če bi bilo to v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja.

Omejitev in izključitev odgovornosti

265. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odgovornosti dolžnika za namero ali hudo malomarnost ni mogoče s pogodbo vnaprej izključiti.

(2) Vendar lahko sodišče na zahtevo zainteresirane pogodbene stranke razveljavi tudi pogodbeno določilo o izključitvi odgovornosti za majhno malomarnost, če takšen sporazum izhaja iz monopolnega položaja dolžnika ali sploh iz neenakopravnega razmerja med pogodbenikoma.

(3) Veljavno je pogodbeno določilo, ki določa najvišji znesek odškodnine, če tako določeni znesek ni v očitnem nesorazmerju s škodo in če za posamezen primer zakon ne določa kaj drugega.

(4) V primeru omejitve višine odškodnine ima upnik pravico do popolne odškodnine, če je dolžnik povzročil nemožnost izpolnitve namenoma ali iz hude malomarnosti.

Obseg odškodnine

266. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik ima pravico do povračila navadne škode in izgubljenega dobička, ki bi ju dolžnik moral pričakovati ob sklenitvi pogodbe kot možni posledici kršitve pogodbe glede na dejstva, ki so mu bila takrat znana ali bi mu morala biti znana.

(2) V primeru prevare ali namerne neizpolnitve ter neizpolnitve iz hude malomarnosti ima upnik pravico zahtevati od dolžnika povrnitev celotne škode, ki je nastala zaradi kršitve pogodbe, ne glede na to, da dolžnik ni vedel za posebne okoliščine, zaradi katerih je nastala.

(3) Če je pri kršitvi obveznosti nastala za upnika poleg škode tudi kakšna korist, jo je treba pri odmeri odškodnine primerno upoštevati.

(4) Stranka, ki se sklicuje na kršitev pogodbe, mora storiti vse razumne ukrepe, da bi se zmanjšala škoda, ki jo je ta kršitev povzročila, sicer lahko druga stranka zahteva zmanjšanje odškodnine.

(5) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za neizpolnitev obveznosti, ki niso nastale iz pogodbe, če ni za posamezne izmed njih v tem zakonu določeno kaj drugega.

Krivda upnika

267. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je za nastalo škodo ali njeno velikost ali za otežitev dolžnikovega položaja kriv tudi upnik ali kdo, za katerega je on odgovoren, se odškodnina sorazmerno zmanjša.

Odgovornost zaradi opustitve obvestila

268. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodbena stranka, ki je dolžna obvestiti drugo stranko o dejstvih, ki vplivajo na njuno medsebojno razmerje, je odgovorna za škodo, ki jo pretrpi druga stranka zato, ker ni bila pravočasno obveščena.

Uporaba določb o povzročitvi škode

269. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če v določbah tega odseka ni drugače predpisano, se za povrnitev te škode smiselno uporabljajo določbe tega zakona o povrnitvi izvenpogodbene škode.

II. POGODBENA KAZEN

Splošna pravila

270. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik in dolžnik se lahko dogovorita, da bo dolžnik plačal upniku določen denarni znesek ali mu preskrbel kakšno drugo gmotno korist, če ne izpolni svoje obveznosti ali če zamudi z njeno izpolnitvijo (pogodbena kazen).

(2) Če iz pogodbe ne izhaja kaj drugega, se šteje, da je kazen dogovorjena za primer, če dolžnik zamudi z izpolnitvijo.

(3) Pogodbena kazen ne more biti dogovorjena za denarne obveznosti.

Način določitve

271. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbeni stranki lahko poljubno določita višino kazni, bodisi v skupnem znesku, v odstotku, za vsak dan zamude ali kako drugače.

(2) Kazen mora biti dogovorjena v obliki, ki je predpisana za pogodbo, iz katere je nastala obveznost, na katere izpolnitev se nanaša.

Akcesornost

272. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Sporazum o pogodbeni kazni ima pravno usodo obveznosti, na katere zavarovanje se nanaša.

(2) Sporazum izgubi pravni učinek, če je do neizpolnitve ali zamude prišlo iz vzroka, za katerega dolžnik ne odgovarja.

Upnikove pravice

273. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je kazen dogovorjena za primer neizpolnitve obveznosti, lahko upnik zahteva bodisi izpolnitev obveznosti bodisi pogodbeno kazen.

(2) Pravico zahtevati izpolnitev obveznosti izgubi, če je zahteval plačilo pogodbene kazni.

(3) Če je kazen dogovorjena za primer neizpolnitve, dolžnik nima pravice plačati pogodbeno kazen in odstopiti od pogodbe, razen če je bil to namen pogodbenikov, ko sta se zanj dogovorila.

(4) Kadar je kazen dogovorjena za primer, če dolžnik zamudi z izpolnitvijo, ima upnik pravico zahtevati tako izpolnitev obveznosti kot pogodbeno kazen.

(5) Upnik ne more zahtevati pogodbene kazni zaradi zamude, če je sprejel izpolnitev obveznosti, pa ni nemudoma sporočil dolžniku, da si pridržuje pravico do pogodbene kazni.

Zmanjšanje pogodbene kazni

274. člen

([se preneha uporabljati](#))

Sodišče zmanjša na dolžnikovo zahtevo pogodbeno kazen, če spozna, da je glede na vrednost in pomen predmeta obveznosti nesorazmerno visoka.

Pogodbena kazen in odškodnina

275. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik ima pravico zahtevati pogodbeno kazen, tudi če presega škodo, ki jo je pretrpel, in celo če ni pretrpel nobene škode.

(2) Če je škoda, ki jo je upnik pretrpel, večja od pogodbene kazni, ima pravico zahtevati razliko do popolne odškodnine.

Z zakonom določena odškodnina in pogodbeni kazni

276. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je za neizpolnitev obveznosti ali za primer zamude z izpolnitvijo v zakonu določena višina odškodnine pod imenom penalov, pogodbene kazni, odškodnine ali pod kakšnim drugim imenom, pogodbeni stranki pa sta se poleg tega v pogodbi dogovorili za kazen, upnik nima pravice zahtevati obenem pogodbeno kazen in z zakonom določeno odškodnino, razen če je to po samem zakonu dovoljeno.

III. ZAMUDNE OBRESTI

Kdaj se dolgujejo

277. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolжник, ki zamudi z izpolnitvijo denarne obveznosti, dolguje poleg glavnice še zamudne obresti po obrestni meri, določeni z zveznim zakonom.

(2) Vendar tečejo v primeru, če je obrestna mera dogovorjenih obresti višja od obrestne mere zamudnih obresti, te obresti tudi po dolžnikovi zamudi.

Pravica do popolne odškodnine

278. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik ima pravico do zamudnih obresti ne glede na to, ali je zaradi dolžnikove zamude pretrpel kakšno škodo ali ne.

(2) Vendar ima upnik v primeru, če je škoda, ki jo je pretrpel zaradi dolžnikove zamude, večja kot znesek, ki bi ga dobil na račun zamudnih obresti, pravico zahtevati razliko do popolne odškodnine.

Obrestne obresti

279. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Od zapadlih, pa ne plačanih pogodbenih ali zamudnih obresti ter od drugih zapadlih občasnih denarnih dajatev ne tečejo zamudne obresti, razen če zakon tako določa.

(2) Od neplačanih obresti je mogoče zahtevati zamudne obresti samo od dneva, ko je pri sodišču vložen zahtevek za njihovo plačilo.

(3) Od občasnih zapadlih denarnih dajatev tečejo zamudne obresti od dneva, ko je pri sodišču vložen zahtevek za njihovo plačilo.

2. odsek
IZPODBIJANJE DOLŽNIKOVIH PRAVNIH DEJANJ

Splošno pravilo

280. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsak upnik, čigar terjatev je zapadla v plačilo, lahko tudi ne glede na to, kdaj je nastala, izpodbija pravno dejanje svojega dolžnika, ki je bilo storjeno v škodo upnikov.

(2) Šteje se, da je bilo pravno dejanje storjeno v škodo upnikov, če zaradi njega dolžnik nima dovolj sredstev za izpolnitev upnikove terjatve.

(3) S pravnim dejanjem je mišljena tudi opustitev, zaradi katere je dolžnik izgubil kakšno materialno pravico ali s katero je zanj nastala kakšna materialna obveznost.

Pogoj za izpodbijanje

281. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odplačno razpolaganje se lahko izpodbija, če je dolžnik ob razpolaganju vedel ali mogel vedeti, da s tem škoduje svojim upnikom, ali če je bilo tretjemu, s katerim je bilo ali v čigar korist je bilo pravno dejanje storjeno, to znano ali moglo biti znano.

(2) Če je ta tretji dolžnikov soprog ali krvni sorodnik v ravni vrsti ali v stranski vrsti do četrtega kolena ali sorodnik po svaštvu do istega kolena, se domneva, da mu je bilo znano, da dolžnik s takim razpolaganjem škoduje upnikom.

(3) Pri neodplačnih razpolaganjih in z njimi izenačenih pravnih dejanjih se šteje, da je dolžnik vedel, da s takim razpolaganjem škoduje upnikom, in se za njihovo izpodbijanje ne zahteva, da je bilo tretjemu to znano ali moglo biti znano.

(4) Odpoved dediščini se šteje za neodplačno razpolaganje.

Izključitev izpodbijanja

282. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zaradi oškodovanja upnikov ni mogoče izpodbijati običajnih priložnostnih daril, nagradnih daril kot tudi ne daril, danih iz hvaležnosti, če so sorazmerna gmotnim možnostim dolžnika.

Kako se izpodbija

283. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izpodbija se lahko s tožbo ali z ugovorom.

(2) Izpodbijna tožba se vložijo zoper tretjega, s katerim je bilo ali v čigar korist je bilo storjeno izpodbijano pravno dejanje, oziroma zoper njegove univerzalne pravne naslednike.

(3) Če je tretji s kakšnim odplačnim poslom odtujil korist, pridobljeno z izpodbijanim razpolaganjem, se sme tožba zoper pridobitelja vložiti le, če je ta vedel, da je bilo mogoče pridobitev njegovih prednikov izpodbijati; če pa je to korist odtujil z neodplačnim poslom, se sme vložiti tožba zoper pridobitelja tudi, čeprav tega ni vedel.

(4) Toženec se lahko izogne izpodbijanju, če izpolni dolžnikovo obveznost.

Učinek izpodbijanja

284. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če sodišče ugotovi tožbenemu zahtevku, izgubi pravno dejanje učinek le proti tožniku in le toliko, kolikor je potrebno za izpolnitev njegovih terjatev.

Rok za vložitev tožbe

285. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izpodbijna tožba v primeru razpolaganja iz prvega odstavka 281. člena se lahko vložijo v enem letu, v drugih primerih pa v treh letih.

(2) Rok iz prejšnjega odstavka se šteje od dneva, ko je bilo storjeno izpodbijano pravno dejanje, oziroma od dneva, ko bi bilo treba opraviti opuščeno dejanje.

3. odsek
PRIDRŽNA PRAVICA

Izvrševanje pridržne pravice

286. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik zapadle terjatve, v čigar rokah je kakšna dolžnikova stvar, jo ima pravico pridržati, dokler mu ni plačana terjatev.

(2) Če je postal dolžnik plačilno nesposoben, ima upnik pridržno pravico, čeprav njegova terjatev še ni zapadla.

Izjeme

287. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik nima pridržne pravice, če dolžnik zahteva vrnitev stvari, ki proti njegovi volji ni več v njegovi posesti, ali če dolžnik zahteva vrnitev stvari, ki je bila izročena upniku v hrambo ali na posodo.

(2) Upnik tudi ne more pridržati pooblastila, dobljenega od dolžnika, ne drugih dolžnikovih listin, izkaznic, dopisov in drugih podobnih stvari, kot tudi ne drugih stvari, ki jih ni mogoče dati na prodaj.

Obvezna vrnitev stvari pred izpolnitvijo obveznosti

288. člen

([se preneha uporabljati](#))

Upnik je dolžan vrniti stvar dolžniku, če mu ta ponudi ustrezno zavarovanje njegove terjatve.

Učinek pridržne pravice

289. člen

([se preneha uporabljati](#))

Upnik, ki ima na podlagi pridržne pravice v posesti dolžnikovo stvar, se lahko poplača iz njene vrednosti na enak način kot zastavni upnik, vendar mora, preden se za to odloči, pravočasno sporočiti dolžniku svoj namen.

2. ODDELEK

UPNIKOVE PRAVICE V NEKATERIH POSEBNIH PRIMERIH

Kadar je obveznost v dajatvi stvari, določenih po vrsti

290. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je obveznost v dajatvi po vrsti določenih stvari, dolžnik pa pride v zamudo, si lahko upnik, ko je prej o tem obvestil dolžnika, po svoji izbiri kupi stvar iste vrste in zahteva od dolžnika povrnitev kupnine in škode, ali pa vrednost dolgovanih stvari in povrnitev škode.

Kadar je obveznost v storitvi

291. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je obveznost v storitvi, dolžnik pa te obveznosti ni pravočasno izpolnil, lahko upnik, ko je poprej o tem obvestil dolžnika, sam na dolžnikove stroške stori tisto, kar bi bil moral storiti dolžnik, od njega pa lahko zahteva odškodnino zaradi zamude kot tudi povrnitev druge morebitne škode, ki jo je imel zaradi takšnega načina izpolnitve.

Kadar je obveznost v opustitvi

292. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar je obveznost v opustitvi, ima upnik pravico do povrnitve škode že zato, ker je dolžnik ravnal v nasprotju s svojo obveznostjo.

(2) Če je bilo kaj zgrajeno v nasprotju z obveznostjo, lahko upnik zahteva, da se to odstrani na dolžnikove stroške in da mu dolžnik povrne škodo, ki jo je pretrpel v zvezi z graditvijo in odstranitvijo.

(3) Če pa sodišče spozna, da je to očitno koristnejše, lahko odloči, upoštevajoč družbeni interes in opravičen interes upnika, naj se ne ruši tisto, kar je bilo zgrajeno, temveč naj dobi upnik škodo povrnjeno v denarju.

Pravica zahtevati odškodnino namesto prisojenega

293. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če dolžnik ne izpolni svoje obveznosti v roku, ki mu je bil določen s pravnomočno odločbo, lahko upnik zahteva od njega, naj jo izpolni v primernem dodatnem roku, in izjavi, da po izteku tega roka ne bo več sprejel izpolnitve, temveč bo zahteval odškodnino zaradi neizpolnitve.

(2) Po preteku dodatnega roka sme upnik zahtevati le odškodnino zaradi neizpolnitve.

Sodni penali

294. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če dolžnik ne izpolni pravočasno kakšne svoje nedenarne obveznosti, ugotovljene s pravnomočno odločbo, mu lahko sodišče na upnikovo zahtevo določi primeren dodatni rok in, da bi nanj vplivalo, ne glede na kakršnokoli škodo izreče, da bo moral, če v tem roku ne bo izpolnil svoje obveznosti, plačati upniku od dneva, ko izteče omenjeni rok, določeno vsoto denarja za vsak dan zamude ali za kakšno drugo časovno enoto.

(2) Če dolžnik pozneje izpolni obveznost, lahko sodišče zmanjša tako določeno vsoto, upoštevajoč pri tem namen, zaradi katerega je odredilo njeno plačilo.

IV. POGLAVJE PRENEHANJE OBVEZNOSTI

1. ODDELEK SPLOŠNO PRAVILO

295. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost preneha, ko je izpolnjena, kot tudi v drugih z zakonom določenih primerih.

(2) S prenehanjem glavne obveznosti ugasnejo poroštvo, zastava in druge stranske pravice.

2. ODDELEK IZPOLNITEV

1. odsek SPLOŠNA PRAVILA O IZPOLNITVI

I. KDO LAHKO IZPOLNI, IN STROŠKI IZPOLNITVE

Izpolnitev dolžnika ali tretjega

296. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost lahko izpolni ne le dolžnik, temveč tudi kdo tretji.

(2) Upnik je dolžan sprejeti izpolnitev od vsakogar, kdor ima kakšen pravni interes, da bi bila obveznost izpolnjena, celo če dolžnik tej izpolnitvi nasprotuje.

(3) Upnik je dolžan sprejeti izpolnitev od tretjega, če se dolžnik s tem strinja, razen če mora po pogodbi ali po naravi same obveznosti to obveznost izpolniti osebno dolžnik.

(4) Upnik lahko sprejme izpolnitev od tretjega brez dolžnikove vednosti, celo v primeru, ko ga je dolžnik obvestil, da noče, da bi kdo drug izpolnil njegovo obveznost.

(5) Vendar pa upnik ne sme sprejeti izpolnitve od tretjega, če mu je dolžnik ponudil, da bo sam takoj izpolnil svojo obveznost.

Izpolnitev poslovno nesposobnega

297. člen

([se preneha uporabljati](#))

1) Tudi poslovno nesposoben dolžnik lahko veljavno izpolni obveznost, če je obstoj obveznosti nedvomen in če je zapadel rok za njeno izpolnitev.

(2) Vendar je mogoče izpodbijati izpolnitev, če je takšna oseba plačala zastaran dolg ali dolg, ki izvira iz igre ali stave.

Stroški izpolnitve

298. člen

([se preneha uporabljati](#))

Stroške izpolnitve trpi dolžnik, če jih ni povzročil upnik.

II. IZPOLNITEV S SUBROGACIJO

Izpolnitev s preходом pravice na izpolnitelja (subrogacija)

299. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če izpolni tujo obveznost, se lahko vsak izpolnitelj pred izpolnitvijo ali ob izpolnitvi dogovori z upnikom, da izpolnjena terjatev preide nanj z vsemi ali le nekaterimi stranskimi pravicami.

(2) Upnikove pravice lahko preidejo na izpolnitelja tudi po pogodbi med dolžnikom in izpolniteljem, sklenjeni pred izpolnitvijo.

(3) Subrogacija izpolnitelja v pravice upnika nastopi v teh primerih ob izpolnitvi.

Subrogacija po zakonu

300. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če izpolni obveznost kdo, ki ima pri tem kakšen pravni interes, preide nanj ob izpolnitvi po samem zakonu upnikova terjatev z vsemi stranskimi pravicami.

Subrogacija pri delni izpolnitvi

301. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri delni izpolnitvi upnikove terjatve preidejo stranske pravice, s katerimi je zavarovana izpolnitev te terjatve, na izpolnitelja le toliko, kolikor niso potrebne za izpolnitev ostanka.

(2) Vendar se upnik in izpolnitelj lahko dogovorita, da bosta izkoristila garancije v sorazmerju s svojimi terjatvami, lahko pa se dogovorita tudi, da bo imel izpolnitelj pri poplačilu prednost.

Dokazi in sredstva za zavarovanje

302. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik je dolžan izročiti izpolnitelju sredstva, s katerimi se terjatev dokazuje ali zavaruje.

(2) Izjemoma sme upnik izročiti izpolnitelju stvar, ki jo je sprejel v zastavo od dolžnika ali od koga drugega, vendar le, če zastavnik v to privoli; sicer ostane stvar v posesti pri upniku, da jo hrani za izpolnitelja.

Koliko se lahko zahteva od dolžnika

303. člen

([se preneha uporabljati](#))

Izpolnitelj, na katerega je prešla terjatev, ne more zahtevati od dolžnika več, kot je plačal upniku.

Izključitev odgovornosti upnika za obstoj in izterljivost terjatve

304. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik, ki je sprejel izpolnitev od tretjega, ni odgovoren za obstoj in izterljivost terjatve ob izpolnitvi.

(2) S tem ni izključena uporaba pravil o neupravičeni pridobitvi.

III. KOMU SE IZPOLNJUJE

Upravičenec

305. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost mora biti izpolnjena upniku ali osebi, ki jo določa zakon, sodna odločba ali pogodba med upnikom in dolžnikom ali jo je določil sam upnik.

(2) Izpolnitev je veljavna tudi, kadar je opravljena tretjemu, če jo je upnik pozneje odobril ali če jo je izkoristil.

Izpolnitev poslovno nesposobnemu upniku

306. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z izpolnitvijo poslovno nesposobnemu upniku je dolžnik prost le, kolikor je bila izpolnitev koristna za upnika ali če je predmet izpolnitve še pri njem.

(2) Poslovno nesposoben upnik lahko potem, ko postane poslovno sposoben, odobri izpolnitev, ki jo je prejel takrat, ko je bil poslovno nesposoben.

IV. PREDMET IZPOLNITVE

Vsebina obveznosti

307. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izpolnitev je v izvršitvi tistega, kar je vsebina obveznosti; zato je niti dolžnik ne more izpolniti s čim drugim, niti ne more upnik zahtevati kaj drugega.

(2) Ni veljavne izpolnitve, če tisto, kar je dolžnik izročil kot dolgovano stvar in jo je upnik kot takšno sprejel, to v resnici ni; zato ima upnik pravico vrniti tisto, kar mu je bilo izročeno, in zahtevati dolgovano stvar.

Nadomestna izpolnitev

308. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost preneha, če upnik v sporazumu z dolžnikom sprejme kaj drugega namesto tistega, kar mu ta dolguje.

(2) V tem primeru je dolžnik odgovoren, prav tako kot prodajalec, za stvarne in pravne napake stvari, ki jo je dal namesto onega, kar je dolgoval.

(3) Vendar lahko zahteva upnik od dolžnika, ne pa več od poroka, namesto zahtevka iz dolžnikove odgovornosti za stvarne in pravne napake stvari izpolnitev prvotne terjatve in odškodnino.

Izročitev v prodajo

309. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dolžnik izročil upniku kakšno stvar ali kakšno drugo pravico, naj jo proda in se iz doseženega zneska poplača za svojo terjatev, ostanek pa mu izroči, preneha obveznost šele, ko se upnik poplača iz doseženega zneska.

Delna izpolnitev

310. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik ni dolžan sprejeti delne izpolnitve, razen če narava obveznosti ne nalaga kaj drugega.

(2) Vendar je upnik dolžan sprejeti delno izpolnitev denarne obveznosti, razen če ima poseben interes, da jo odkloni.

Obveznost dati stvari, določene po vrsti

311. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če so stvari določene samo po vrsti, mora dolžnik dati stvari srednje kakovosti.

(2) Vendar mora dati stvari ustrezne kakovosti, če mu je bil znan njihov namen.

V. VRAČUNAVANJE IZPOLNITVE

Vrstni red vračunavanja

312. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je med istimi osebami več istovrstnih obveznosti, pa tisto, kar dolžnik izpolni, ne zadostuje, da bi se mogle vse poravnati, potem se, če se o tem nista sporazumela upnik in dolžnik, obveznosti vračunajo po tistem vrstnem redu, ki ga določi dolžnik najpozneje ob izpolnitvi.

(2) Če ni dolžnikove izjave o vračunavanju, se obveznosti poravnajo po vrstnem redu, kot je katera zapadla v izpolnitev.

(3) Če je hkrati zapadlo več obveznosti, se najprej poravnajo tiste, ki so najmanj zavarovane, če so vse enako zavarovane, pa najprej tiste, ki so dolžniku v največje breme.

(4) Če so po vsem navedenem obveznosti enake, se poravnajo po vrstnem redu, kot so nastale, če so nastale hkrati, pa se tisto, kar je bilo dano na račun izpolnitve, porazdeli na vse obveznosti v sorazmerju z njihovimi zneski.

Vračunavanje obresti in stroškov

313. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če dolguje dolžnik poleg glavnice tudi obresti in stroške, se ti vračunavajo tako, da se najprej odplačajo stroški, nato obresti in končno glavnica.

VI. ČAS IZPOLNITVE

Če rok ni določen

314. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če rok ni določen, in tudi namen posla, narava obveznosti in druge okoliščine ne zahtevajo za izpolnitev nekega roka, lahko upnik zahteva takojšnjo izpolnitev obveznosti, dolžnik pa po svoji strani od upnika, da izpolnitev takoj sprejme.

Predčasna izpolnitev

315. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bil rok dogovorjen izključno v interesu dolžnika, je ta upravičen izpolniti obveznost tudi pred dogovorjenim rokom, vendar mora svoj namen sporočiti upniku in paziti, da to ni ob nepravem času.

(2) V drugih primerih, ko dolžnik ponudi predčasno izpolnitev, jo upnik lahko odkloni, lahko pa jo tudi sprejme in si pridrži pravico do odškodnine, če o tem nemudoma obvesti dolžnika.

Upnikova pravica zahtevati predčasno izpolnitev

316. člen

([se preneha uporabljati](#))

Upnik ima pravico zahtevati predčasno izpolnitev, če mu dolžnik ni dal obljubljenega zavarovanja ali če na njegovo zahtevo ni dopolnil zavarovanja, zmanjšanega brez njegove krivde, kot tudi če je bil rok dogovorjen izključno v njegovem interesu.

Če je določitev roka prepuščena eni stranki

317. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je določitev časa izpolnitve prepuščena na voljo upniku ali dolžniku, upravičenec pa ne določi roka niti po opominu, lahko druga stranka zahteva od sodišča, naj določi primeren rok za izpolnitev.

Denarne obveznosti

318. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se plačuje s posredovanjem banke ali druge organizacije, pri kateri ima upnik račun, in če pogodbeni stranki nista drugače določili, se šteje, da je dolg poravnán, ko prispe banki oziroma organizaciji, pri kateri ima upnik račun, denarno nakazilo v dobro upnika ali nalog (virman) dolžnikove banke ali organizacije, naj odobri računu upnika znesek, ki je v njem naveden.

(2) Če je s pogodbo dogovorjeno plačevanje po pošti, se domneva, da sta se stranki zedinili, da je z vplačilom dolžnega zneska pri pošti dolžnik poravnal svojo obveznost do upnika; če pa takšen način plačevanja ni dogovorjen, je dolg poravnán, ko upnik prejme denarno nakazilo.

(3) Če je s posebnim predpisom ali s pogodbo predvideno plačevanje s čekovno položnico na določeni račun, se domneva, da sta se stranki zedinili, da je plačilo opravljeno takrat, ko dolžnik s čekovno položnico vplača dolžni znesek na navedeni račun.

VII. KRAJ IZPOLNITVE

Splošna pravila

319. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik je dolžan izpolniti obveznost, upnik pa sprejeti izpolnitev v kraju, ki je določen s pravnim poslom ali z zakonom.

(2) Če kraj izpolnitve ni določen in ga tudi ni mogoče določiti niti po namenu posla, po naravi obveznosti ali po drugih okoliščinah, je treba obveznost izpolniti v kraju, v katerem je imel dolžnik ob nastanku obveznosti sedež oziroma stalno prebivališče, če ni imel stalnega prebivališča, pa začasno prebivališče.

(3) Če pa je dolžnik organizacija združenega dela, ki ima več enot v raznih krajih, velja za kraj izpolnitve sedež enote, ki mora opraviti, kar je potrebno za izpolnitev obveznosti, če je bila upniku pri sklenitvi pogodbe ta okoliščina znana ali morala biti znana.

Kraj izpolnitve denarnih obveznosti

320. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Denarne obveznosti se izpolnjujejo v kraju, v katerem ima upnik sedež oziroma stalno prebivališče, če tega nima, pa v kraju, v katerem ima začasno prebivališče.

(2) Če se plačilo opravlja z virmanom, se denarne obveznosti izpolnjujejo v sedežu organizacije, pri kateri so upnikova denarna sredstva.

(3) Če je upnik spremenil kraj, v katerem je imel sedež oziroma stalno prebivališče takrat, ko je obveznost nastala, in so se zaradi tega povečali stroški izpolnitve, gre to povečanje v njegovo breme.

VIII. POBOTNICA

Domneve v zvezi s pobotnico

321. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor popolnoma ali delno izpolni obveznost, ima pravico zahtevati, naj mu upnik o tem na svoje stroške da pobotnico (priznanico).

(2) Dolžnik, ki je denarno obveznost plačal po banki ali pošti, sme zahtevati od upnika pobotnico le, če ima za to utemeljen razlog.

(3) Če je dana pobotnica, da je popolnoma plačana glavnica, se domneva, da so plačane tudi obresti ter morebitni sodni in drugi stroški.

(4) Prav tako se v primeru, če ima dolžnik občasnih dajatev, kot so zakupnine, in drugih terjatev, ki se občasno obračunavajo, kot so terjatve, ki nastajajo s porabo električnega toka ali vode ali z uporabo telefona, pobotnico, da je plačal pozneje zapadlo terjatev, domneva, da je plačal tudi tiste, ki so zapadle prej.

Odklonitev pobotnice

322. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če upnik noče dati pobotnice, lahko položi dolžnik pri sodišču predmet svoje obveznosti.

IX. VRNITEV OBVEZNICE

323. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ko dolžnik popolnoma izpolni svojo obveznost, lahko poleg pobotnice zahteva od upnika, naj mu vrne obveznico.

(2) Če upnik ne more vrniti obveznice, ima dolžnik pravico zahtevati, naj mu izda javno overjeno listino, da je obveznost prenehala.

(3) Če je bila dolžniku vrnjena obveznica, se domneva, da je obveznost popolnoma izpolnjena.

(4) Dolžnik, ki je izpolnil obveznost le delno, ima pravico zahtevati, naj se ta izpolnitev zapiše na obveznici.

I. ZAMUDA DOLŽNIKA

Kdaj pride dolžnik v zamudo

324. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik pride v zamudo, če ne izpolni obveznosti v roku, ki je določen za izpolnitev.

(2) Če rok za izpolnitev ni določen, pride dolžnik v zamudo, ko upnik ustno ali pismeno, z izvensodnim opominom ali z začetkom kakšnega postopka, katerega namen je doseči izpolnitev obveznosti, zahteva od njega, naj izpolni svojo obveznost.

II. ZAMUDA UPNIKA

Kdaj pride upnik v zamudo

325. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik pride v zamudo, če brez utemeljenega razloga noče sprejeti izpolnitve ali jo s svojim ravnanjem prepreči.

(2) Upnik pride v zamudo tudi, kadar je pripravljen sprejeti izpolnitev dolžnikove sočasne obveznosti, ne nudi pa izpolnitve svoje zapadle obveznosti.

(3) Upnik ne pride v zamudo, če dokaže, da ob času, ko mu je bila ponujena izpolnitev, ali ob času, ki je bil določen za izpolnitev, dolžnik ni mogel izpolniti svoje obveznosti.

Učinek upnikove zamude

326. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če pride upnik v zamudo, preneha dolžnikova zamuda in preide nanj nevarnost naključnega uničenja ali poškodovanja stvari.

(2) Od dneva upnikove zamude nehajo teči obresti.

(3) Upnik v zamudi je dolžan povrniti dolžniku škodo, ki jo ima zaradi zamude, za katero je on kriv, kot tudi stroške v zvezi z nadaljnjo hrambo stvari.

3. odsek

POLOŽITEV IN PRODAJA DOLGOVANE STVARI

Položitev pri sodišču

327. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je upnik v zamudi ali je neznan, ali če se ne ve zanesljivo, kdo ali kje je, ali če je upnik poslovno nesposoben, nima pa zastopnika, sme dolžnik položiti zanj dolgovano stvar pri sodišču.

(2) To pravico imajo tudi drugi, ki imajo pravni interes, da se obveznost izpolni.

(3) O položitvi mora dolžnik obvestiti upnika, če ve zanj in za njegovo prebivališče.

Pri katerem sodišču se položi stvar

328. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Stvar se položi pri stvarno pristojnem sodišču v kraju izpolnitve, razen če ekonomičnost ali narava posla zahteva položitev v kraju, kjer je stvar.

(2) Vsako drugo stvarno pristojno sodišče mora sprejeti stvar v hrambo, dolžnik pa mora dati upniku odškodnino, če je ta s položitvijo pri drugem sodišču pretrpel škodo.

Izročitev v hrambo drugi osebi

329. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar je predmet obveznosti kakšna stvar, ki je ni mogoče hraniti pri sodišču, lahko dolžnik zahteva od sodišča, naj določi osebo, kateri bo na stroške in na račun upnika izročil stvar v hrambo.

(2) Pri obveznosti iz gospodarske pogodbe ima izročitev take stvari javnemu skladišču v hrambo na račun upnika učinek položitve pri sodišču.

(3) O izročitvi v hrambo mora dolžnik obvestiti upnika.

Jemanje položenih stvari nazaj

330. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik lahko vzame položeno stvar nazaj.

(2) O tem, da je vzel stvar nazaj, mora dolžnik obvestiti upnika.

(3) Dolžnikova pravica, da vzame položeno stvar nazaj, preneha, če dolžnik izjavi sodišču, da se tej pravici odpoveduje, če upnik izjavi, da sprejema položeno stvar, kot tudi če se s pravnomočno odločbo ugotovi, da položitev izpolnjuje pogoje pravilne izpolnitve.

Učinek položitve

331. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S položitvijo dolgovane stvari je dolžnik prost obveznosti takrat, ko stvar položi.

(2) Če je bil dolžnik v zamudi, njegova zamuda preneha.

(3) Od takrat, ko je stvar položena, preide nevarnost njenega naključnega uničenja ali poškodovanja na upnika.

(4) Od dneva položitve nehajo teči obresti.

(5) Če vzame dolžnik položeno stvar nazaj, se šteje, kot da položitev sploh ni bilo, in ostanejo njegovi sodolžniki ter poroki v zavezi.

Stroški položitve

332. člen

([se preneha uporabljati](#))

Stroške veljavne in nepreklicane položitve plača upnik, kolikor presegajo stroške izpolnitve, ki jih mora plačati dolžnik.

Prodaja namesto položitve stvari

333. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če stvar ni primerna za hrambo ali če so za njeno hrambo ali za njeno vzdrževanje potrebni stroški, ki so nesorazmerni z njeno vrednostjo, jo dolžnik lahko proda na javni dražbi v kraju, določenem za izpolnitev, ali v kakšnem drugem kraju, če je to v upnikovem interesu, in doseženi znesek po odbitku prodajnih stroškov položi pri sodišču tega kraja.

(2) Če ima stvar dnevno ceno ali če ima v primerjavi s stroški javne dražbe majhno vrednost, jo dolžnik lahko proda pod roko.

(3) Če je stvar takšna, da se utegne hitro uničiti ali pokvariti, jo mora dolžnik prodati nemudoma na najprimernejši način.

(4) V vsakem primeru mora dolžnik, kadarkoli je to mogoče, obvestiti upnika o nameravani prodaji, po prodaji pa o doseženi ceni in njeni položitvi pri sodišču.

Izročitev stvari upniku

334. člen

([se preneha uporabljati](#))

Sodišče izroči položeno stvar upniku pod pogoji, ki jih je postavil dolžnik.

Prodaja za kritje stroškov hrambe

335. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če stroški hrambe niso v primernem roku plačani, odredi sodišče na zahtevo shranjevalca prodajo stvari in določi način prodaje.

(2) Od zneska, dobljenega s prodajo, se odbijejo stroški prodaje in stroški hrambe, ostanek pa položi pri sodišču za upnika.

3. ODDELEK DRUGI NAČINI PRENEHANJA OBVEZNOSTI

1. odsek POBOT (KOMPENZACIJA)

Splošni pogoji

336. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik lahko pobota terjatev, ki jo ima nasproti upniku, s tistim, kar ta terja od njega, če se obe terjatvi glasita na denar ali na druge nadomestne stvari iste vrste in iste kakovosti in če sta obe zapadli.

Izjava o pobotu

337. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pobot ne nastane takoj, ko se stečejo pogoji zanj, temveč mora to ena stranka drugi izjaviti.

(2) Po izjavi o pobotu se šteje, da je pobot nastal takrat, ko so se stekli pogoji zanj.

Če ni vzajemnosti

338. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik ne more pobotati tistega, kar dolguje upniku, s tistim, kar upnik dolguje njegovemu poroku.

(2) Vendar pa porok lahko pobota dolžnikove obveznosti nasproti upniku z dolžnikovo terjatvijo od upnika.

(3) Kdor je dal svojo stvar v zastavo za tujo obveznost, lahko zahteva od upnika, naj mu zastavljeno stvar vrne, če so izpolnjeni pogoji za prenehanje te obveznosti s pobotom, kot tudi če upnik po svoji krivdi opusti pobot.

Zastarana terjatev

339. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolg se lahko pobota z zastarano terjatvijo, vendar le, če takrat, ko so se stekli pogoji za pobot, terjatev še ni bila zastarana.

(2) Če so pogoji za pobot nastali potem, ko je ena izmed terjatev že zastarela, ne nastane pobot, če dolžnik zastarane terjatve uveljavlja ugovor zastaranja.

Pobot z odstopljeno terjatvijo

340. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik odstopljene terjatve lahko uveljavlja v pobot s prevzemnikom tiste svoje terjatve, ki bi jih bil mogel do obvestila o odstopu pobotati z odstopnikom.

(2) Z njim lahko pobota tudi tiste svoje terjatve od odstopnika, ki jih je pridobil pred obvestilom o odstopu, pa rok za njihovo izpolnitev še ni zapadel takrat, ko je bil obveščen o odstopu, vendar le, če zapade ta rok pred rokom za izpolnitev odstopljene terjatve ali hkrati z njim.

(3) Dolžnik, ki je brez pridržka izjavil prevzemniku, da privoli v odstop, ne more več uveljavljati v pobot z njim nobene svoje terjatve od odstopnika.

(4) Če je odstopljena terjatev vpisana v javne knjige, sme dolžnik uveljavljati v pobot svojo terjatev s prevzemnikom le, če je njegova terjatev vpisana pri odstopljeni terjatvi ali če je bil prevzemnik ob odstopu obvešččen o njenem obstoju.

Primeri, ko je pobot izključen

341. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ne more prenehati s pobotom:

(1) terjatev, ki je ni mogoče zarubiti;

(2) terjatev stvari ali vrednosti stvari, ki so bile dolžniku dane v hrambo ali na posodo ali jih je dolžnik brezpravno vzel ali brezpravno pridržal;

(3) terjatev, nastala z namerno povzročitvijo škode;

(4) odškodninska terjatev za škodo, storjeno z okvaro zdravja ali s povzročitvijo smrti;

(5) terjatev, ki izvira iz zakonite obveznosti preživljanja.

Zarubljena terjatev druge stranke

342. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik ne more uveljavljati v pobot terjatve, če je njegova terjatev zapadla šele potem, ko je nekdo tretji z rubežem že segel na upnikovo terjatev proti njemu.

Vračunavanje s pobotom

343. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je med dvema osebama več obveznosti, ki lahko prenehajo s pobotom, veljajo za pobot pravila, ki veljajo za vračunavanje izpolnitve.

2. odsek
ODPUST DOLGA

Sporazum

344. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost preneha, če upnik izjavi dolžniku, da ne bo zahteval njene izpolnitve, in se dolžnik s tem strinja.

(2) Za veljavnost tega sporazuma ni potrebno, da bi bil sklenjen v obliki, v kakršni je bil sklenjen posel, iz katerega je obveznost nastala.

Odpoved zavarovanju

345. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vrnitev zastave in odpoved drugim sredstvom, s katerimi je bila zavarovana izpolnitev obveznosti, ne pomeni, da se je upnik odpovedal pravici zahtevati njeno izpolnitev.

Odpust dolga poroku

346. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odpust dolga poroku ne oprostí glavnega dolžnika, z odpustom dolga glavnemu dolžniku pa je porok prost.

(2) Če je več porokov, pa upnik enega med njimi oprostí obveznosti, ostanejo drugi v zavezi, vendar se njihova obveznost zmanjša za del, ki pada na oproščenega poroka.

Splošen odpust dolgov

347. člen

([se preneha uporabljati](#))

S splošnim odpustom dolgov ugasnejo vse upnikove terjatve nasproti dolžniku, razen tistih, za katere upnik ni vedel takrat, ko je dolgove odpustil.

3. odsek PRENOVITEV (NOVACIJA)

Pogoji

348. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost preneha, če se upnik in dolžnik zedinita, da bosta obstoječo obveznost nadomestila z novo, in če ima nova obveznost drugačen predmet in drugačno pravno podlago.

(2) Sporazum upnika in dolžnika, s katerim se spreminja ali dodaja določilo o roku, o kraju ali o načinu izpolnitve, dalje poznejši sporazum o obrestih, pogodbeni kazni, zavarovanju izpolnitve ali o kakšnem drugem stranskem določilu, kot tudi sporazum o izdaji nove listine o dolgu, se ne štejejo za prenovitev.

(3) Izdaja menice ali čeka zaradi kakšne prejšnje obveznosti se ne šteje za prenovitev, razen če je tako dogovorjeno.

Volja, da se opravi prenovitev

349. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prenovitev se ne domneva; če torej stranki nista izrazili namena, naj dotedanja obveznost ugasne, ko sta ustvarjali novo, potem prejšnja obveznost ne preneha, temveč obstaja še naprej poleg nove.

Učinki prenovitve

350. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pogodbo o prenovitvi prejšnja obveznost preneha, nova pa nastane.

(2) S prejšnjo obveznostjo prenehata tako zastava kot poroštvo, razen če ni bilo s porokom ali z zastavnikom drugače dogovorjeno.

(3) To velja tudi za druge stranske pravice, ki so bile v zvezi s prejšnjo obveznostjo.

Če ni prejšnje obveznosti

351. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prenovitev je brez učinka, če je bila prejšnja obveznost nična ali je že ugasnila.

(2) Če je bila prejšnja obveznost le izpodbojna, je prenovitev veljavna, če je dolžnik vedel za njeno pomanjkljivost.

Učinek razveljavitve

352. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je pogodba o prenovitvi razveljavljena, se šteje, da prenovitve sploh ni bilo in da prejšnja obveznost sploh ni prenehala.

4. odsek
ZDRUŽITEV (KONFUZIJA)

353. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Obveznost preneha z združitvijo, če v njej ista oseba postane upnik in dolжник.
- (2) Če porok postane upnik, obveznost glavnega dolžnika ne preneha.
- (3) Obveznost, vpisana v javno knjigo, preneha z združitvijo šele takrat, ko je vpisan izbris.

5. odsek
NEMOŽNOST IZPOLNITVE

Prenehanje obveznosti, ker ni možna izpolnitev

354. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Obveznost preneha, če postane njena izpolnitev nemogoča zaradi okoliščin, za katere dolжник ne odgovarja.
- (2) Dolжник mora dokazati okoliščine, ki izključujejo njegovo odgovornost.

Če so predmet obveznosti stvari, določene po vrsti

355. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Če so predmet obveznosti stvari, določene po vrsti, ne preneha obveznost niti takrat, ko so vse takšne stvari, kar jih ima dolжник, uničene zaradi okoliščin, za katere on ne odgovarja.
- (2) Vendar pa preneha obveznost v primeru, ko so predmet obveznosti po vrsti določene stvari, ki jih je treba vzeti iz neke množice takih stvari, če je uničena cela ta množica.

Odstop pravice nasproti tretjemu, ki je odgovoren za nemožnost izpolnitve

356. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik določene stvari, ki je prost svoje obveznosti zaradi nemožnosti izpolnitve, mora odstopiti upniku pravico, ki bi jo imel nasproti tretjemu zaradi nastale nemožnosti.

6. odsek
PRETEK ČASA, ODPOVED

Rok v trajnem dolžniškem razmerju

357. člen

([se preneha uporabljati](#))

Trajno dolžniško razmerje z določenim rokom trajanja preneha, ko rok preteče, razen če pogodba ali zakon določa, da je po tem roku dolžniško razmerje podaljšano za nedoločen čas, če ni pravočasno odpovedano.

Odpoved trajnega dolžniškega razmerja

358. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če trajanje dolžniškega razmerja ni določeno, ga vsaka stranka lahko prekine z odpovedjo.

(2) Odpoved mora biti vročena drugi stranki.

(3) Odpoved se sme dati ob vsakem, vendar ne ob neprimernem času.

(4) Odpovedano dolžniško razmerje preneha, ko preteče s pogodbo določeni odpovedni rok, če takšen rok ni določen s pogodbo, pa po preteku z zakonom določenega, običajnega oziroma primerne roka.

(5) Stranki se lahko dogovorita, da bo njuno dolžniško razmerje prenehalo s samo vročitvijo odpovedi, če za določen primer zakon ne odreja kaj drugega.

(6) Upnik ima pravico zahtevati od dolžnika tisto, kar je zapadlo, preden je obveznost prenehala s pretekom roka ali z odpovedjo.

7. odsek
SMRT

359. člen

([se preneha uporabljati](#))

S smrtjo dolžnika ali upnika preneha obveznost samo, če je nastala glede na osebne lastnosti katere izmed pogodbenih strank ali glede na osebne sposobnosti dolžnika.

4. ODDELEK ZASTARANJE

1. odsek SPLOŠNE DOLOČBE

Splošno pravilo

360. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z zastaranjem preneha pravica zahtevati izpolnitev obveznosti.

(2) Zastaranje nastopi, ko preteče z zakonom določeni čas, v katerem bi bil upnik lahko zahteval izpolnitev obveznosti.

(3) Sodišče se ne sme ozirati na zastaranje, če se dolžnik nanj ne sklicuje.

Kdaj začne zastaranje teči

361. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastaranje začne teči prvi dan po dnevu, ko je upnik imel pravico terjati izpolnitev obveznosti, če za posamezne primere ni z zakonom predpisano kaj drugega.

(2) Če je obveznost v tem, da se kaj ne stori, kaj opusti ali kaj trpi, začne zastaranje teči prvi dan po dnevu, ko je dolžnik ravnal proti taki obveznosti.

Nastop zastaranja

362. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastaranje nastopi, ko izteče zadnji dan z zakonom določenega časa.

Vštevanje časa prednikov

363. člen

([se preneha uporabljati](#))

V zastaranje se všteje tudi čas, ki je pretekel v prid dolžnikovim prednikom.

Prepoved spremembe zastaralnega roka

364. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pravnim poslom ni mogoče določiti daljšega ali krajšega zastaranja, kot je čas, ki ga določa zakon.

(2) S pravnim poslom ni mogoče določiti, da zastaranje nekaj časa ne bo teklo.

Odpoved zastaranju

365. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik se ne more odpovedati zastaranju prej, kakor preteče zanj določeni čas.

Pismena pripoznava in zavarovanje zastarane obveznosti

366. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pismena pripoznava zastarane obveznosti se šteje za odpoved zastaranju.

(2) Enak učinek ima tudi zastava ali kakšno drugo zavarovanje, dano za zastarano terjatev.

Učinek izpolnitve zastarane obveznosti

367. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dolžnik izpolnil zastarano obveznost, nima pravice terjati nazaj tistega, kar je dal, niti tedaj, če ni vedel, da je obveznost zastarana.

Upnik, čigar terjatev je zavarovana

368. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ko preteče čas zastaranja, se upnik, čigar terjatev je zavarovana z zastavo ali s hipoteko, lahko poplača le iz obremenjene stvari, če jo ima v rokah ali če je njegova pravica vpisana v javni knjigi.

(2) Zastarane terjatve za obresti in druge občasne dajatve pa se ne morejo poplačati niti iz obremenjene stvari.

Stranske terjatve

369. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ko zastara glavna terjatev, so zastarane tudi stranske terjatve, kot so terjatve za obresti, plodove, stroške, pogodbene kazni.

Kdaj se ne uporabljajo pravila o zastaranju

370. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pravila o zastaranju se ne uporabljajo v primerih, ko je v zakonu določen rok, v katerem je treba vložiti tožbo ali opraviti določeno dejanje, ker bi bila sicer pravica izgubljena.

2. odsek

ČAS, KI JE POTREBEN ZA ZASTARANJE

Splošni zastaralni rok

371. člen

([se preneha uporabljati](#))

Terjatve zastarajo v petih letih, če ni z zakonom določen za zastaranje drugačen rok.

Občasne terjatve

372. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Terjatve občasnih dajatev, ki dospevajo letno ali v določenih krajših časovnih presledkih (občasne terjatve), zastarajo v treh letih od zapadlosti vsake posamezne dajatve, bodisi da gre za stranske občasne terjatve, kot je terjatev obresti, ali pa za takšne občasne terjatve, s katerimi se črpa sama pravica, kot je terjatev preživljanja.

(2) Isto velja za anuitete, s katerimi se v enakih, vnaprej določenih občnih zneskih odplačujejo glavnica in obresti, vendar ne velja za obročna odplačila in druge delne izpolnitve.

Zastaranje same pravice

373. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravica sama, iz katere izvirajo občasne terjatve, zastara v petih letih, odkar je zapadla najstarejša neizpolnjena terjatev, po kateri dolžnik ni izvršil nobene dajatve več.

(2) Če zastara pravica, iz katere izvirajo občasne terjatve, ne izgubi upnik le pravice zahtevati bodoče občasne dajatve, temveč tudi pravico terjati občasne dajatve, ki so zapadle pred tem zastaranjem.

(3) Pravica do preživljanja, ki gre komu po zakonu, ne more zastarati.

Medsebojne terjatve iz pogodb v prometu blaga in storitev

374. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Medsebojne terjatve družbenih pravnih oseb iz pogodb v prometu blaga in storitev kot tudi terjatve za povrnitev izdatkov, nastalih v zvezi s temi pogodbami, zastarajo v treh letih.

(2) Zastaranje teče posebej za vsako dobavo blaga, opravljeno delo ali storitev.

Terjatev zakupnine

375. člen

([se preneha uporabljati](#))

Terjatev zakupnine, najsi je določeno, da se plačuje občasno ali v enkratnem skupnem znesku, zastara v treh letih.

Odškodninske terjatve

376. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odškodninska terjatev za povzročeno škodo zastara v treh letih, odkar je oškodovanec zvedel za škodo in za tistega, ki jo je napravil.

(2) V vsakem primeru zastara ta terjatev v petih letih, odkar je škoda nastala.

(3) Odškodninska terjatev za škodo, ki je nastala s prekršitvijo pogodbene obveznosti, zastara v času, določenem za zastaranje te obveznosti.

Odškodninska terjatev za škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem

377. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bila škoda povzročena s kaznivim dejanjem, za kazenski pregon pa je predpisan daljši zastaralni rok, zastara odškodninski zahtevak proti odgovorni osebi, ko izteče čas, ki je določen za zastaranje kazenskega pregona.

(2) Pretrganje zastaranja kazenskega pregona ima za posledico tudi pretrganje zastaranja odškodninskega zahtevka.

(3) To velja tudi za zadržanje zastaranja.

Enoletni zastaralni rok

378. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V enem letu zastarajo;

- 1) terjatve za dobavljeno električno in toplotno energijo, plin, vodo, za dimnikarske storitve in vzdrževanje snage, če je bila dobava oziroma storitev izvršena za potrebe gospodinjstva;
- 2) [\(prenehala veljati\)](#);
- 3) terjatve pošte, telegrafa in telefona za uporabo telefonov in poštnih predalov, kot tudi druge njihove terjatve, ki se plačujejo v trimesečnih ali krajših rokih;
- 4) terjatve za naročnino na občasne publikacije, šteto od takrat, ko je iztekel čas, za katerega je bila publikacija naročena.

(2) Zastaranje teče, čeprav se dobave ali storitve nadaljujejo.

Terjatve, ugotovljene pred sodiščem ali drugim pristojnim organom

379. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vse terjatve, ki so bile ugotovljene s pravnomočno sodno odločbo ali z odločbo drugega pristojnega organa ali s poravnavo pred sodiščem ali drugim pristojnim organom, zastarajo v desetih letih, tudi tiste, za katere zakon sicer določa krajši zastaralni rok.

(2) Vse občasne terjatve, ki izvirajo iz takšnih odločb ali poravnav in zapadejo v bodoče, pa zastarajo v roku, določenem za zastaranje občasnih terjatev.

Zastaralni roki pri zavarovalnih pogodbah

380. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Terjatve sklenitelja zavarovanja oziroma tretje osebe iz pogodbe o življenjskem zavarovanju zastarajo v petih letih, terjatve iz drugih zavarovalnih pogodb pa v treh letih, šteto od prvega dne po preteku koledarskega leta, v katerem je terjatev nastala.

(2) Če zainteresirana oseba dokaže, da do dneva, ki je določen v prejšnjem odstavku, ni vedela, da je zavarovalni primer nastopil, začne zastaranje teči od dneva, ko je za to zvedela; v vsakem primeru pa je terjatev zastarana pri življenjskem zavarovanju v desetih, pri drugih zavarovanjih pa v petih letih od dneva, določenega v prejšnjem odstavku.

(3) Terjatve zavarovalnic iz zavarovalnih pogodb zastarajo v treh letih.

(4) Če zahteva pri zavarovanju pred odgovornostjo tretjega oškodovanec odškodnino od zavarovanca ali jo od njega dobi, začne teči zastaranje zavarovančevega zahtevka proti zavarovalnici od dneva, ko je oškodovanec sodno zahteval odškodnino od zavarovanca oziroma ko mu je zavarovanec škodo povrnil.

(5) Neposredni zahtevki tretjega oškodovanca proti zavarovalnici zastara v enakem času, v katerem zastara njegov zahtevki proti zavarovancu, ki je odgovoren za škodo.

(6) Zastaranje terjatve, ki jo ima zavarovalnica proti tretjemu, ki je odgovoren za nastanek zavarovalnega primera, začne teči takrat, ko začne teči proti temu zastaranje zavarovančeve terjatve, in se tudi konča v enakem roku.

3. odsek ZADRŽANJE ZASTARANJA

Terjatve med določenimi osebami

381. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastaranje ne teče:

- 1) med zakoncema,
- 2) med starši in otroki, dokler traja roditeljska pravica,

- 3) med varovancem in njegovim skrbnikom in tudi med skrbstvenim organom, dokler traja skrbništvo in dokler niso dani računi,
- 4) med dvema, ki živita v nezakonski skupnosti, dokler obstoji ta skupnost.

Terjatve določenih oseb

382. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastaranje ne teče:

- 1) med mobilizacijo, neposredno vojno nevarnostjo ali vojno za terjatve oseb v vojaški službi;
- 2) za terjatve, ki jih imajo v tujem gospodinjstvu zaposlene osebe proti delodajalcu ali njegovim družinskim članom, ki živijo skupaj z njim, vse dokler traja to delovno razmerje.

Nepremagljive ovire

383. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastaranje ne teče ves tisti čas, ko upnik zaradi nepremagljivih ovir ni mogel sodno zahtevati izpolnitve obveznosti.

Vpliv vzroka zadržanja na zastaranje

384. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če zastaranje ni moglo začeti teči zaradi kakšnega zakonitega vzroka, začne teči takrat, ko ta vzrok preneha.

(2) Če je zastaranje začelo teči, preden je nastal vzrok, ki ga je zadržal, se nadaljuje, ko ta vzrok preneha; čas, ki je pretekel pred zadržanjem, pa se všteje v zastaralni rok, ki ga določa zakon.

Terjatve proti poslovno nesposobnim osebam in njihove terjatve

385. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastaranje teče tudi proti mladoletnikom in drugim poslovno nesposobnim osebam, ne glede na to, ali imajo zakonitega zastopnika ali ne.

(2) Vendar pa zastaranje terjatve mladoletnika, ki nima zastopnika, in druge poslovno nesposobne osebe brez zastopnika ne more nastopiti, preden ne pretečeta dve leti, odkar je taka oseba postala poslovno popolnoma sposobna ali odkar je dobila zastopnika.

(3) Če je za zastaranje kakšne terjatve določeni čas krajši kot dve leti, upnik pa je mladoletnik, ki nima zastopnika, ali kakšna druga poslovno nesposobna oseba brez zastopnika, začne zastaranje te terjatve teči takrat, ko postane upnik poslovno sposoben ali ko dobi zastopnika.

Terjatev proti osebi, ki služi vojaški rok

386. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastaranje zoper osebo, ki služi vojaški rok ali je na vojaških vajah, ne more nastopiti, dokler ne pretečejo trije meseci od odslužitve vojaškega roka ali od prenehanja vojaških vaj.

4. odsek PRETRGANJE ZASTARANJA

Pripoznavna dolga

387. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastaranje se pretrga, ko dolжник pripozna dolg.

(2) Dolg lahko pripozna dolжник ne le z upniku dano izjavo, temveč tudi posredno, npr. da kaj plača na račun, da plača obresti ali da zavarovanje.

Vložitev tožbe

388. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastaranje se pretrga z vložitvijo tožbe in z vsakim drugim upnikovim dejanjem zoper dolžnika pred sodiščem ali drugim pristojnim organom, da bi se ugotovila, zavarovala ali izterjala terjatev.

Umaknjena, zavržena ali zavrnjena tožba

389. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Šteje se, da zastaranje ni bilo pretrgano z vložitvijo tožbe ali s kakšnim drugim upnikovim dejanjem zoper dolžnika pred sodiščem ali pred drugim pristojnim organom, storjenim z namenom, da bi se ugotovila, zavarovala ali izterjala terjatev, če upnik umakne tožbo ali odstopi od takega dejanja.

(2) Prav tako se šteje, da zastaranje ni bilo pretrgano, če je upnikova tožba ali zahteva zavržena ali zavrjnena ali če je izposlovani ali opravljeni ukrep za izvršbo ali zavarovanje razveljavljen.

Tožba, zavržena zaradi nepristojnosti

390. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bila tožba zoper dolžnika zavržena zaradi nepristojnosti sodišča ali iz kakšnega drugega vzroka, ki se ne tiče same stvari, pa vloži upnik novo tožbo v treh mesecih od pravnomočnosti odločbe, s katero je bila tožba zavržena, se šteje, da je bilo zastaranje pretrgano že s prvo tožbo.

(2) Isto velja tudi za poziv v varstvo in za uveljavljanje pobota terjatev v sporu, kot tudi v primeru, če sodišče ali drug organ napoti dolžnika, naj svojo prijavljeno terjatev uveljavlja v pravnem postopku.

Upnikova zahteva

391. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za pretrganje zastaranja ne zadostuje, da upnik pismeno ali ustno zahteva od dolžnika, naj izpolni obveznost.

Zastaralni rok pri pretrganju

392. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Po pretrganju začne zastaranje znova teči in se čas, ki je pretekel pred pretrganjem, ne šteje v zastaralni rok, ki ga določa zakon.

(2) Zastaranje, pretrgano z dolžnikovo pripoznavo, začne teči znova od pripoznave.

(3) Če je bilo zastaranje pretrgano z vložitvijo tožbe, s pozivom v varstvo ali z uveljavljanjem pobota terjatev v sporu oziroma s prigrisativjo terjatve v kakšnem drugem postopku, začne znova teči od dneva, ko je spor končan ali kako drugače poravnan.

(4) Če je bilo zastaranje pretrgano s priglasitvijo terjatve v stečajnem postopku, začne znova teči od dneva, ko je končan ta postopek.

(5) To velja tudi, če je bilo zastaranje pretrgano z zahtevo za prisilno izvršbo ali zavarovanje.

(6) Zastaranje, ki začne po pretrganju znova teči, se dovrši, ko preteče toliko časa, kolikor ga določa zakon za zastaranje, ki je bilo pretrgano.

Zastaranje pri prenovitvi (novaciji)

393. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bilo zastaranje pretrgano z dolžnikovo pripoznavo dolga, upnik in dolžnik pa sta se sporazumela, da bosta spremenila podlago ali predmet obveznosti, zastara nova terjatev v času, ki je določen za njeno zastaranje.

V. POGLAVJE RAZNE VRSTE OBVEZNOSTI

1. ODDELEK DENARNE OBVEZNOSTI

1. odsek SPLOŠNE DOLOČBE

Načelo monetarnega nominalizma

394. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je predmet obveznosti vsota denarja, mora dolžnik plačati tisto število denarnih enot, na katero se glasi obveznost, razen če zakon določa kaj drugega.

Valuta obveznosti

395. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se denarna obveznost v nasprotju s posebnim zveznim zakonom glasi na plačilo v zlatu ali kakšni tuji valuti, je njeno izpolnitev mogoče zahtevati le v domačem denarju po tečaju, ki je veljal ob nastanku obveznosti.

Indeksna klavzula

396. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nično je pogodbeno določilo, s katerim je znesek denarne obveznosti v domačem denarju vezan na spremembe cen za dobrine, blago in storitve, izraženih z indeksom cen, ki ga ugotovi pooblaščen organizacija (indeksna klavzula), vendar je veljavno, če je izbrani indeks v neposredni gospodarski zvezi s predmetom posla, tako da nima špekulativnega pomena, ali če je takšno določilo dogovorjeno za zavarovanje življenjske ravni pogodbene stranke.

Drсна lestvica

397. člen

([se preneha uporabljati](#))

V pogodbah, v katerih se ena pogodbeni stranka zavezuje, da bo izdelala in dobavila določene predmete, je dovoljeno določiti, da bo cena odvisna od cen za material in od dela ter od drugih elementov, ki vplivajo na višino proizvodnih stroškov, ob določenem času na določenem trgu.

Predčasno plačilo

398. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik lahko predčasno izpolni denarno obveznost.

(2) Nično je pogodbeno določilo, s katerim se dolžnik odpoveduje tej pravici.

(3) Če dolžnik predčasno izpolni denarno obveznost, ima pravico odbiti od dolga obresti za čas od dneva plačila do zapadlosti le, če je k temu upravičen po pogodbi ali če je to v navadi.

2. odsek POGODBENE OBRESTI

Pogodbena obrestna mera

399. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbena obrestna mera med posamezniki ne sme presegati obrestne mere, ki se v kraju izpolnitve plačuje za hranilne vloge na vpogled.

(2) Glede najvišje pogodbene obrestne mere med drugimi osebami se uporabljajo določbe posebnega zakona.

(3) Če so obresti dogovorjene, nista pa določeni obrestna mera in zapadlost, velja med posamezniki obrestna mera, ki se v kraju izpolnitve plačuje za hranilne vloge na vpogled, med drugimi osebami pa velja obrestna mera, ki jo banka ali druga bančna organizacija plačuje oziroma s pogodbo določa za tako ali podobno vrsto posla, in zapadejo po izteku leta, če ni za posamezen primer določeno kaj drugega.

(4) Če so dogovorjene večje obresti od dovoljenih, velja največja obrestna mera dovoljenih obresti.

Obrestne obresti

400. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nično je pogodbeno določilo, ki določa, da bodo od obresti, ko zapadejo v plačilo, začele teči obresti, če ne bodo plačane.

(2) Vendar je lahko v pogodbi vnaprej dogovorjeno, da bo obrestna mera večja, če dolжник ne bo pravočasno plačal zapadlih obresti.

(3) Določbi prejšnjih dveh odstavkov ne veljata za kreditno poslovanje bank in drugih bančnih organizacij.

Kdaj obresti nehajo teči

401. člen

(črtan)

Obresti pri nedenarnih obveznostih

402. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe tega zakona o pogodbenih obrestih veljajo smiselno tudi za druge obveznosti, pri katerih so predmet stvari, določene po vrsti.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI Z VEČ PREDMETI

1. odsek ALTERNATIVNE OBVEZNOSTI

Pravica izbire

403. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ima kakšna obveznost dva ali več predmetov, vendar mora dolžnik dati le enega, da bi bil prost obveznosti, potem ima, če ni dogovorjeno kaj drugega, pravico izbire dolžnik in obveznost preneha, ko izroči predmet, ki ga je izbral.

Nepreklicnost in učinek izbire

404. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izbira je opravljena, ko stranka, ki ima to pravico, obvesti drugo stranko o tem, kaj je izbrala, in se od takrat ne more več spremeniti.

(2) Od izbire dalje se šteje, da je bila obveznost od začetka enostavna in da je bila njen predmet že od začetka izbrana stvar.

Trajanje pravice izbire

405. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik ima pravico izbire vse dotlej, dokler ni v prisilni izvršbi ena izmed dolgovanih stvari popolnoma ali delno izročena upniku po njegovi izbiri.

(2) Če ima pravico izbire upnik in se ta ne izreče o njej v roku, ki je določen za izpolnitev, lahko dolžnik zahteva od njega, naj izbere, in mu za to določi primeren rok; po izteku tega roka preide pravica izbire na dolžnika.

Izbira, zaupana tretjemu

406. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če naj bi izbiro opravil nekdo tretji, ki pa tega ne stori, lahko vsaka stranka zahteva, naj to stori sodišče.

Omejitev na preostali predmet

407. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če postane kakšen predmet obveznosti nemogoč zaradi kakšnega dogodka, za katerega ni odgovorna nobena stranka, se obveznost omeji na preostali predmet.

Omejitev v primeru odgovornosti ene stranke

408. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če postane kakšen predmet obveznosti nemogoč zaradi dogodka, za katerega odgovarja dolжник, in ima on pravico izbire, se obveznost omeji na preostali predmet; če ima pravico izbire upnik, pa lahko po svoji izbiri zahteva preostali predmet ali odškodnino.

(2) Če postane kakšen predmet obveznosti nemogoč zaradi dogodka, za katerega je odgovoren upnik, preneha dolžnikova obveznost, vendar lahko v primeru, če ima on pravico izbire, zahteva odškodnino in izpolni svojo obveznost s preostalim predmetom; če pa ima pravico izbire upnik, lahko da odškodnino in zahteva preostali predmet.

2. odsek

FAKULTATIVNE OBVEZNOSTI IN FAKULTATIVNE TERJATVE

I. FAKULTATIVNE OBVEZNOSTI

Pravica dolžnika pri fakultativni obveznosti

409. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolжник, čigar obveznost ima en predmet, kateremu pa je dopuščeno, da se oprosti svoje obveznosti s tem, da da kakšen drug določen predmet, lahko izkoristi to možnost vse dotlej, dokler ne dobi upnik v prisilni izvršbi popolnoma ali delno predmet obveznosti.

Pravica upnika pri fakultativni obveznosti

410. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik sme pri fakultativni obveznosti zahtevati od dolžnika le predmet obveznosti, ne pa tudi drugi predmet, s katerim lahko dolžnik, če hoče, prav tako izpolni svojo obveznost.

(2) Če postane predmet obveznosti nemogoč zaradi dogodka, za katerega dolžnik odgovarja, sme upnik zahtevati le odškodnino, vendar se dolžnik lahko oprosti obveznosti s tem, da da predmet, ki ga je upravičen dati namesto dolgovanega predmeta.

II. FAKULTATIVNE TERJATVE

411. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če pogodba ali zakon določa, da lahko upnik namesto dolgovanega predmeta zahteva od dolžnika kakšen drug določen predmet, mu je dolžnik, če upnik to zahteva, dolžan izročiti ta predmet.

(2) Sicer veljajo za takšne fakultativne terjatve glede na namen pogodbenikov in okoliščine posla ustrezna pravila o fakultativnih in o alternativnih obveznostih.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI Z VEČ DOLŽNIKI ALI UPNIKI

1. odsek DELJIVE OBVEZNOSTI

Delitev obveznosti in terjatev

412. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obveznost je deljiva, če se lahko tisto, kar se dolguje, razdeli in izpolni v delih, ki imajo iste lastnosti kot celi predmet, in če s to delitvijo ne izgubi ničesar od svoje vrednosti; sicer je obveznost nedeljiva.

(2) Če je pri kakšni deljivi obveznosti več dolžnikov in ni določena drugačna delitev, se obveznost med njimi deli na enake dele in je vsak izmed njih odgovoren za svoj del obveznosti.

(3) Če je pri kakšni deljivi obveznosti več upnikov in ni določeno kaj drugega, se terjatev deli med njimi na enake dele in more vsak upnik zahtevati le svoj del terjatve.

Domneva solidarnosti

413. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je več dolžnikov pri kakšni deljivi, z gospodarsko pogodbo nastali obveznosti, odgovarjajo ti upniku solidarno, razen če so pogodbeniki izrecno odklonili solidarno odgovornost.

2. odsek SOLIDARNE OBVEZNOSTI

I. SOLIDARNOST DOLŽNIKOV

Vsebina solidarnosti dolžnikov

414. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsak dolžnik solidarne obveznosti odgovarja upniku za celo obveznost in lahko upnik zahteva njeno izpolnitev od kogar hoče, vse dotlej, dokler ni popolnoma izpolnjena; vendar pa obveznost preneha, ko jo en dolžnik izpolni, in so vsi dolžniki prosti.

(2) Izmed več solidarnih dolžnikov lahko vsak dolguje z drugim rokom izpolnitve, z drugimi pogoji in sploh z različnimi odmiki.

Pobot

415. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsak solidarni dolžnik se lahko sklicuje na pobot svojega sodolžnika.

(2) Solidarni dolžnik lahko pobota terjatev svojega sodolžnika do upnika z upnikovo terjatvijo, vendar samo za toliko, kolikor znaša del dolga tega sodolžnika v solidarni obveznosti.

Odpust dolga

416. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z odpustom dolga po sporazumu s kakšnim solidarnim dolžnikom so prosti obveznosti tudi drugi dolžniki.

(2) Če pa je imel odpust namen oprostiti obveznosti le dolžnika, kateremu je bil dolg odpuščen, se solidarna obveznost zmanjša za del, ki glede na medsebojna razmerja med dolžniki pada nanj, drugi dolžniki pa solidarno odgovarjajo za ostanek obveznosti.

Prenovitev

417. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S prenovitvijo, ki jo je upnik sklenil s kakšnim solidarnim dolžnikom, so prosti tudi drugi dolžniki.

(2) Če pa sta upnik in dolžnik omejila prenovitev na del obveznosti, ki pada na dolžnika, potem obveznost drugih ne preneha, temveč se le zmanjša za ta del.

Poravnava

418. člen

([se preneha uporabljati](#))

Poravnava, ki jo je sklenil eden izmed solidarnih dolžnikov z upnikom, nima učinka nasproti drugim dolžnikom, vendar jo imajo ti pravico sprejeti, če ni omejena na dolžnika, s katerim je bila sklenjena.

Združitev

419. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se v eni osebi združita lastnost upnika in lastnost dolžnika iste solidarne obveznosti, se obveznost drugih dolžnikov zmanjša za del, ki pada nanj.

Zamuda upnika

420. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če pride upnik v zamudo nasproti enemu solidarnemu dolžniku, je v zamudi tudi nasproti drugim solidarnim dolžnikom.

Zamuda enega dolžnika in pripoznava dolga

421. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Zamuda enega solidarnega dolžnika nima učinka nasproti drugim dolžnikom.
- (2) Isto velja tudi za dolg, ki bi ga pripoznal eden izmed solidarnih dolžnikov.

Zadržanje in pretrganje zastaranja ter odpoved zastaranju

422. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če zastaranje ne teče ali je pretrgano nasproti enemu dolžniku, teče naprej za druge solidarne dolžnike in se lahko dovrši; vendar ima dolžnik, nasproti kateremu obveznost ni zastarala in ki jo je moral izpolniti, pravico zahtevati od drugih dolžnikov, nasproti katerim je obveznost zastarala, da mu povrnejo vsak svoj del obveznosti.

- (2) Odpoved dopolnjenemu zastaranju nima učinka nasproti drugim dolžnikom.

Pravica izpolnitelja do povračila

423. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik, ki je izpolnil obveznost, ima pravico zahtevati od vsakega sodolžnika, da mu povrne del obveznosti, ki pada nanj.

(2) Pri tem je brez vpliva okoliščina, če je upnik kateremu izmed sodolžnikov dolg odpustil ali zmanjšal.

(3) Del, ki pada na dolžnika, od katerega ni mogoče dobiti povračila, se porazdeli sorazmerno na vse dolžnike.

Delitev na enake dele in izjema

424. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ni dogovorjeno ali ne izhaja sicer iz pravnih razmerij med udeleženci v poslu kaj drugega, pride na vsakega dolžnika enak del.

(2) Vendar je v primeru, če je bila solidarna obveznost sklenjena v izključnem interesu nekega solidarnega dolžnika, ta dolžnik povrne celoten znesek obveznosti sodolžniku, ki je poplačal upnika.

Solidarnost se ne domneva

425. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je na upniški strani več oseb, so solidarne le, če je solidarnost dogovorjena ali z zakonom določena.

Vsebina solidarnosti

426. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsak solidarni upnik ima pravico zahtevati od dolžnika izpolnitev cele obveznosti; vendar obveznost preneha tudi nasproti drugim upnikom, ko je eden izmed njih poplačan.

(2) Dolžnik lahko izpolni obveznost upniku, ki ga sam izbere, vse dokler neki upnik ne zahteva izpolnitve.

Pobot

427. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik lahko pobota svojo obveznost s terjatvijo nasproti upniku, ki zahteva od njega izpolnitev.

(2) S terjatvijo, ki jo ima nasproti kakšnemu drugemu upniku, more dolžnik pobotati svojo obveznost le do višine tistega dela solidarne terjatve, ki pripada temu upniku.

Odpust dolga in prenovitev

428. člen

([se preneha uporabljati](#))

Z odpustom dolga in s prenovitvijo med dolžnikom in enim upnikom se zmanjša solidarna obveznost za toliko, kolikor znaša upnikov delež pri terjatvi.

Poravnava

429. člen

([se preneha uporabljati](#))

Poravnava, ki jo sklene eden izmed solidarnih upnikov z dolžnikom, nima učinka nasproti drugim upnikom; vendar jo imajo ti pravico sprejeti, razen če se nanaša le na delež upnika, s katerim je bila sklenjena.

Združitev

430. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se v osebi enega solidarnega upnika združi tudi lastnost dolžnika, sme vsak izmed drugih solidarnih upnikov zahtevati od njega le svoj del terjatve.

Zamuda

431. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če pride dolžnik v zamudo nasproti enemu solidarnemu upniku, je v zamudi tudi nasproti drugim upnikom.

(2) Zamuda enega solidarnega upnika ima učinek tudi nasproti drugim upnikom.

Pripoznava dolga

432. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pripoznava dolga enemu upniku je v prid vsem upnikom.

Zastaranje

433. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če en upnik pretrga zastaranje ali če zastaranje nasproti njemu ne teče, to ni v prid drugim upnikom in teče nasproti njim še naprej.

(2) Odpoved zastaranju nasproti enemu upniku je v prid tudi drugim upnikom.

Razmerja med upniki po izpolnitvi

434. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsak solidarni upnik ima pravico zahtevati od upnika, ki je prejel izpolnitev od dolžnika, naj mu izroči delež, ki mu gre.

(2) Če iz razmerja med upniki ne izhaja kaj drugega, gre vsakemu solidarnemu upniku enak delež.

3. odsek NEDELJIVE OBVEZNOSTI

435. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za nedeljive obveznosti, pri katerih je več dolžnikov, se smiselno uporabljajo predpisi o solidarnih obveznostih.

(2) Kadar je pri nedeljivi obveznosti več upnikov, med katerimi ni niti s pogodbo dogovorjena niti z zakonom določena solidarnost, sme posamezen upnik le tedaj zahtevati, naj jo dolžnik izpolni njemu, če so ga drugi upniki pooblastili, da sprejme izpolnitev; sicer pa lahko vsak upnik zahteva od dolžnika, da izpolni obveznost vsem skupaj ali da jo položi pri sodišču.

VI. POGLAVJE SPREMEMBA UPNIKA ALI DOLŽNIKA

1. ODDELEK ODSTOP TERJATVE S POGODBO (CESIJA)

1. odsek SPLOŠNE DOLOČBE

Katere terjatve se lahko prenesejo s pogodbo

436. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik lahko s pogodbo, ki jo sklene s kom tretjim, prenese nanj svojo terjatev, izvzemši tiste terjatve, katerih prenos je z zakonom prepovedan, kot tudi tiste, ki so povezane z osebnostjo upnika ali njihova narava nasprotuje prenosu na drugega.

(2) Če sta se dolžnik in upnik dogovorila, da upnik ne bo smel prenesti terjatve na drugega ali da je ne bo smel prenesti brez dolžnikove privolitve, potem pogodba o odstopu nasproti dolžniku nima učinka.

Stranske pravice

437. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S terjatvijo preidejo na prevzemnika stranske pravice, kot so pravica do prednostnega poplačila, hipoteka, zastava, pravice iz pogodbe s porokom, pravice do obresti, do pogodbene kazni ipd.

(2) Vendar sme odstopnik izročiti zastavljeno stvar prevzemniku le, če zastavnik v to privoli; sicer ostane stvar pri odstopniku, da jo hrani za prevzemnika.

(3) Domneva se, da so zapadle, pa ne plačane obresti odstopljene z glavno terjatvijo.

Obvestitev dolžnika

438. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za prenos terjatve ni potrebna dolžnikova privolitev, vendar ga mora odstopnik obvestiti o odstopu.

(2) Izpolnitev odstopniku pred obvestilom o odstopu je veljavna in je z njo dolžnik prost obveznosti, vendar samo, če ni vedel za odstop; sicer obveznost ostane in jo mora izpolniti prevzemniku.

Večkratni odstop

439. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je upnik odstopil isto terjatev raznim osebam, pripada terjatev tistemu prevzemniku, o katerem je odstopnik najprej obvestil dolžnika ali ki se je pri dolžniku prvi oglasil.

2. odsek

RAZMERJE MED PREVZEMNIKOM IN DOLŽNIKOM

440. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik ima nasproti dolžniku enake pravice, kot jih je imel do odstopa nasproti njemu odstopnik.

(2) Dolžnik lahko uveljavlja proti prevzemniku poleg ugovorov, ki jih ima proti njemu, tudi tiste ugovore, ki bi jih lahko uveljavljal proti odstopniku do takrat, ko je zvedel za odstop.

3. odsek RAZMERJE MED ODSTOPNIKOM IN PREVZEMNIKOM

Izročitev zadolžnice

441. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odstopnik mora izročiti prevzemniku obveznico ali drugo zadolžnico, če jo ima, ter druge dokaze o odstopljeni terjatvi in stranskih pravicah.

(2) Če je odstopnik prenesel na prevzemnika le del terjatve, mu mora izročiti overjen prepis obveznice ali kakšne druge zadolžnice, s katero se dokazuje obstoj odstopljene terjatve.

(3) Odstopnik mora izdati prevzemniku na njegovo zahtevo overjeno potrdilo o odstopu.

Odgovornost za obstoj terjatve

442. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je terjatev odstopljena z odplačno pogodbo, odgovarja odstopnik za obstoj terjatve takrat, ko jo je odstopil.

Odgovornost za izterljivost

443. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odstopnik odgovarja za izterljivost odstopljene terjatve, če je bilo to dogovorjeno, vendar le do višine tistega, kar je prejel od prevzemnika, ter za izterljivost obresti in stroškov v zvezi z odstopom in stroškov v postopku zoper dolžnika.

(2) Za večjo odgovornost poštenega odstopnika se ni mogoče dogovoriti.

4. odsek POSEBNI PRIMERI ODSTOPA TERJATEV

Odstop namesto izpolnitve ali v izterjavo

444. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če dolžnik odstopi upniku svojo terjatev ali njen del namesto izpolnitve svoje obveznosti, ugasne takrat, ko je sklenjena pogodba o odstopu, njegova obveznost do zneska odstopljene terjatve.

(2) Če pa dolžnik odstopi svojemu upniku svojo terjatev samo v izterjavo, ugasne ali se zmanjša njegova obveznost šele tedaj, ko upnik izterja odstopljeno terjatev.

(3) V prvem in drugem primeru mora prevzemnik izročiti odstopniku vse, kar je izterjal več, kot znaša njegova terjatev od njega.

(4) Pri odstopu v izterjavo lahko dolžnik odstopljene terjatve izpolni svojo obveznost tudi odstopniku, celo če je bil obveščen o odstopu.

V zavarovanje

445. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bila terjatev odstopljena v zavarovanje prevzemnikove terjatve proti odstopniku, je prevzemnik dolžan kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar skrbeti za izterjavo odstopljene terjatve in po izterjatvi, potem ko obdrži zase, kolikor je potrebno za poplačilo njegove lastne terjatve proti odstopniku, temu izročiti presežek.

2. ODDELEK SPREMEMBA DOLŽNIKA

1. odsek PREVZEM DOLGA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

Pogodba o prevzemu dolga

446. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzem dolga se opravi s pogodbo med dolžnikom in prevzemnikom, v katero je privolil upnik.

(2) O sklenitvi pogodbe lahko obvesti upnika vsak od njiju, upnik pa lahko vsakemu od njiju sporoči svojo privolitev v prevzem dolga.

(3) Domneva se, da je upnik dal svojo privolitev, če je brez omejitve sprejel kakšno izpolnitev od prevzemnika, ki jo je ta izpolnil v svojem imenu.

(4) Pogodbenika, kakor tudi vsak od njiju posebej, lahko zahtevata od upnika, naj se v določenem roku izreče, ali privoli v prevzem dolga; če se ta ne izreče v določenem roku, se šteje, da je privolitev odklonil.

(5) Pogodba o prevzemu dolga ima učinek pogodbe o prevzemu izpolnitve, dokler upnik vanjo ne privoli, kakor tudi, če privolitev odkloni.

Primer, ko je dolg zavarovan s hipoteko

447. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bilo ob odtujitvi kakšne nepremičnine, na kateri je hipoteka, med pridobiteljem in odtujiteljem dogovorjeno, da bo pridobitelj prevzel dolg nasproti hipotekarnemu upniku, se v primeru, če hipotekarni upnik na pisмено zahtevo odtujitelja v treh mesecih ne odkloni svoje privolitve v pogodbo o prevzemu dolga, šteje, da je vanjo privolil.

(2) V pismeni zahtevi je treba upnika opozoriti na to posledico, kar se sicer šteje, kakor da zahteve ni bilo.

II. UČINKI POGODBE O PREVZEMU DOLGA

Sprememba dolžnika

448. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S prevzemom dolga stopi prevzemnik na mesto prejšnjega dolžnika, ta pa je s tem prost obveznosti.

(2) Vendar v primeru, če je bil prevzemnik ob upnikovi privolitvi v pogodbo o prevzemu dolga prezadolžen, upnik pa tega ni vedel in tudi ni moral vedeti, prejšnji dolžnik s tem ni prost obveznosti, pogodba o prevzemu dolga pa ima učinek pogodbe o pristopu k dolgu.

(3) Med prevzemnikom in upnikom obstaja ista obveznost, ki je dotlej obstajala med prejšnjim dolžnikom in upnikom.

Stranske pravice

449. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Stranske pravice, ki so dotlej obstajale poleg terjatve, ostanejo še naprej; vendar pa poroštva in zastave, ki so jih dale tretje osebe, prenehajo, če poroki in zastavniki ne privolijo v to, da bodo odgovarjali tudi za novega dolžnika.

(2) Če ni bilo dogovorjeno kaj drugega, prevzemnik ne odgovarja za neizterjane obresti, ki so zapadle do prevzema.

Ugovori

450. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik lahko uveljavlja proti upniku vse ugovore, ki izvirajo iz pravnega razmerja med prejšnjim dolžnikom in upnikom, iz katerega izvira prevzeti dolg, ter ugovore, ki jih ima sam proti upniku.

(2) Prevzemnik ne more uveljavljati proti upniku ugovorov, ki izvirajo iz pravnega razmerja med njim in prejšnjim dolžnikom, ki je bilo podlaga za prevzem dolga.

2. odsek PRISTOP K DOLGU

Pogodba o pristopu k dolgu

451. člen

([se preneha uporabljati](#))

S pogodbo med upnikom in tretjim, s katero se ta upniku zavezuje, da bo izpolnil njegovo terjatev od dolžnika, stopi tretji v zavezo poleg dolžnika.

Pristop k dolgu pri prevzemu kakšne premoženjske celote

452. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Tisti, na katerega preide po pogodbi kakšna premoženjska celota (obratna delavnica ipd.) posameznika ali civilne pravne osebe ali posamezen njen del, odgovarja poleg dotedanjega imetnika in solidarno z njim za dolgove, ki se nanašajo na to celoto oziroma njen del, vendar le do vrednosti njenih aktiv.

(2) Nima pravnega učinka nasproti upnikom pogodbeno določilo, ki bi izključevalo ali omejevalo odgovornost iz prejšnjega odstavka.

3. odsek
PREVZEM IZPOLNITVE

453. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izpolnitev se prevzema s pogodbo med dolžnikom in nekom tretjim, s katero se ta dolžniku zavezuje, da bo izpolnil njegovo obveznost nasproti njegovemu upniku.

(2) Prevzemnik odgovarja dolžniku, če ne izpolni pravočasno obveznosti upniku in ta zahteva izpolnitev od dolžnika.

(3) Vendar on ne prevzema dolga in tudi ne pristopa k dolgu, zato nima upnik nasproti njemu nobene pravice.

DRUGI DEL
POGODBE

VII. POGLAVJE
PRODAJA

1. ODDELEK
SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

454. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S prodajno pogodbo se prodajalec zavezuje, da bo stvar, ki jo prodaja, izročil kupcu tako, da bo ta pridobil pravico razpolaganja oziroma lastninsko pravico, kupec pa se zavezuje, da bo prodajalcu plačal kupnino.

(2) Prodajalec kakšne pravice se zavezuje, da bo kupcu priskrbel prodano pravico; če izvrševanje te pravice zahteva posest stvari, pa tudi, da mu bo stvar izročil.

Oblika prodaje nepremičnin

455. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba o prodaji nepremičnih stvari, ki jih družbene pravne osebe izročajo v pravni promet v mejah svojega rednega poslovanja, mora biti sklenjena v pisni obliki.

Nevarnost

456. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Do izročitve stvari kupcu trpi nevarnost naključnega uničenja ali poškodovanja stvari prodajalec, z izročitvijo stvari pa preide nevarnost na kupca.

(2) Nevarnost ne preide na kupca, če je ta zaradi kakšne napake, ki jo ima izročena stvar, razdril pogodbo ali zahteval zamenjavo stvari.

Prehod nevarnosti pri kupčevi zamudi

457. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če stvar zaradi kupčeve zamude ni bila izročena, preide nevarnost na kupca takrat, ko pride v zamudo.

(2) Kadar so predmet pogodbe stvari, določene po vrsti, preide nevarnost na kupca v zamudi, če je prodajalec izločil stvari, ki so bile očitno namenjene za izročitev, in o tem poslal kupcu obvestilo.

(3) Kadar pa so po vrsti določene stvari takšne narave, da prodajalec ne more izločiti njihovega dela, zadošča, če je prodajalec storil vse, kar je bilo potrebno, da bi jih kupec lahko prevzel, in mu o tem odposlal obvestilo.

2. ODDELEK SESTAVINE PRODAJNE POGODBE

1. odsek STVAR

Splošno pravilo

458. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Stvar, za katero gre pri pogodbi, mora biti v prometu in je nična pogodba o prodaji stvari, ki je izven prometa.

(2) Za prodajo stvari, katerih promet je omejen, veljajo posebni predpisi.

(3) Prodaja se lahko nanaša tudi na bodočo stvar.

Če je bila stvar uničena pred pogodbo

459. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajna pogodba nima pravnega učinka, če je bila stvar, za katero gre pri pogodbi, ob njeni sklenitvi že uničena.

(2) Če je bila stvar ob sklenitvi pogodbe le delno uničena, lahko kupec razdre pogodbo ali pa ostane pri njej ob sorazmernem znižanju cene.

(3) Vendar ostane pogodba v veljavi in ima kupec le pravico do znižanja cene, če delno uničenje stvari ne moti, da pogodba doseže svoj namen, ali če je za določeno stvar taka navada v pravnem prometu.

Prodaja tuje stvari

460. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prodaja tuje stvari veže pogodbenika; vendar lahko kupec, ki ni vedel ali ni moral vedeti, da je stvar tuja, razdre pogodbo, če zaradi tega ne more doseči njenega namena, in zahteva odškodnino.

Prodaja sporne pravice

461. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Sporna pravica je lahko predmet prodajne pogodbe.

(2) Vendar je nična pogodba, s katero bi odvetnik ali kakšen drug prevzemnik naročila kupil sporno pravico, katere uveljavitev mu je bila zaupana, ali si izgovoril delež pri delitvi zneska, prisojenega njegovemu naročitelju.

2. odsek CENA

Če cena ni določena

462. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če cena v prodajni pogodbi ni določena in tudi ni v njej dovolj podatkov, na podlagi katerih bi jo bilo mogoče določiti, pogodba nima pravnega učinka.

(2) Če v gospodarski prodajni pogodbi cena ni določena in tudi ni v njej dovolj podatkov, na podlagi katerih bi jo bilo mogoče določiti, mora kupec plačati ceno, ki jo je prodajalec normalno zaračunal ob sklenitvi pogodbe; če te ni, pa primerno ceno.

(3) Za primerno ceno se šteje dnevna cena ob sklenitvi pogodbe; če te ni mogoče ugotoviti, pa cena, ki jo ugotovi sodišče glede na okoliščine primera.

Predpisana cena

463. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dogovorjena večja cena od cene, ki jo je za posamezno vrsto stvari predpisal pristojni organ, dolguje kupec le predpisano ceno; če pa je dogovorjeno ceno že plačal, ima pravico zahtevati vrnitev razlike.

Če je dogovorjena dnevna cena

464. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je dogovorjena dnevna cena, dolguje kupec ceno, ugotovljeno z uradno evidenco na trgu prodajalčevega kraja takrat, ko bi morala slediti izpolnitev.

(2) Če takšne evidence ni, se dnevna cena določi na podlagi elementov, s katerimi se ugotavlja cena po tržnih običajih.

Če je določitev cene zaupana tretjemu

465. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če nekdo tretji, kateremu je bila zaupana določitev cene, noče ali ne more določiti cene, pogodbenika pa se pozneje ne zedinita o njej, vendar pogodbe ne razdreta, se šteje, da je dogovorjena primerna cena.

Če je določitev cene prepuščena enemu pogodbeniku

466. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za pogodbeno določilo, s katerim se določitev cene pušča na voljo enemu pogodbeniku, se šteje, kot da sploh ni bilo dogovorjeno, kupec pa tedaj dolguje ceno kot v primeru, ko cena ni bila določena.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI PRODAJALCA

1. odsek IZROČITEV STVARI

I. SPLOŠNO O IZROČITVI

Čas in kraj izročitve

467. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajalec je dolžan izročiti stvar kupcu v času in na kraju, ki sta določena v pogodbi.

(2) Prodajalec izpolni obveznost izročitve kupcu praviloma tedaj, ko mu izroči stvar ali listino, s katero je stvar mogoče prevzeti.

Predmet izročitve

468. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ni dogovorjeno ali če ne izvira iz narave posla kaj drugega, je prodajalec dolžan izročiti stvar kupcu v brezhibnem stanju, skupaj z njenimi pritiklinami.

(2) Plodovi in druge koristi od stvari pripadajo kupcu od dneva, ko bi mu jih bil moral prodajalec izročiti.

Če je dogovorjena izročitev v določenem času

469. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dogovorjeno, da bo stvar izročena v določenem času, ni pa določeno, katera stranka bo imela pravico določiti v mejah tega časa dan izročitve, ima to pravico prodajalec, razen če iz okoliščin primera izhaja, da je bila določitev dneva izročitve prepuščena kupcu.

Če dan izročitve ni določen

470. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če dan izročitve stvari kupcu ni določen, mora prodajalec izročiti stvar v primernem roku po sklenitvi pogodbe, glede na naravo stvari in na druge okoliščine.

Če kraj izročitve ni določen v pogodbi

471. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če kraj izročitve ni določen v pogodbi, je treba stvar izročiti v kraju, v katerem je imel prodajalec ob sklenitvi pogodbe stalno prebivališče ali, če tega ni imel, začasno prebivališče; če pa je prodajalec sklenil pogodbo v opravljanju svoje redne gospodarske dejavnosti, je treba stvar izročiti v kraju, v katerem ima sedež.

(2) Če pa je bilo pogodbenikoma ob sklenitvi pogodbe znano, kje je stvar oziroma kje naj bo izdelana, je treba stvar izročiti v tem kraju.

Izročitev prevozniku

472. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je treba stvar po pogodbi prepeljati, v pogodbi pa ni določen kraj izpolnitve, je izročitev opravljena z izročitvijo stvari prevozniku ali tistemu, ki organizira odpravo.

Organiziranje prevoza

473. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je prodajalec dolžan poslati stvar kupcu, mora na običajen način in pod običajnimi pogoji skleniti pogodbe, ki so potrebne za prevoz do določenega kraja.

Stroški

474. člen

([se preneha uporabljati](#))

Stroške z izročitvijo ter stroške pred njo trpi prodajalec, stroške, da se odnese oziroma odpelje stvar, ter vse druge stroške po izročitvi pa kupec, če ni dogovorjeno kaj drugega.

II. SOČASNA IZROČITEV STVARI IN PLAČILO KUPNINE

Odložitev izročitve do plačila kupnine

475. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ni kaj drugega dogovorjeno ali v navadi, prodajalec ni dolžan izročiti stvari, če mu kupec sočasno ne plača kupnine ali če ni pripravljen to sočasno storiti; vendar kupec ni dolžan plačati kupnine, preden nima možnosti, da stvar pregleda.

Odložitev izročitve pri prevozu stvari

476. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar se stvar izroča z izročitvijo prevozniku, lahko prodajalec odloži odpošiljatev stvari do plačila kupnine, ali pa stvar pošlje tako, da si pridrži pravico razpolagati z njo med prevozom.

(2) Če si je pridržal pravico razpolagati s stvarjo med prevozom, lahko prodajalec zahteva, naj stvar ne bo izročena kupcu v namembnem kraju, dokler ne plača kupnine; kupec pa ni dolžan plačati kupnine, preden nima možnosti, da stvar pregleda.

(3) Če pa je v pogodbi predvideno plačilo proti izročitvi ustrezne listine, kupec nima pravice zavrniti plačila kupnine zaradi tega, ker ni imel možnosti, da bi bil stvar pregledal.

Preprečitev izročitve odposlane stvari

477. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se po odpošiljavi stvari kupcu pokaže, da so njegove gmotne razmere take, da je utemeljen dvom, ali bo sploh mogel plačati kupnino, lahko prodajalec prepreči izročitev stvari kupcu celo tedaj, ko ima ta že v rokah listino, s katero je upravičen zahtevati izročitev stvari.

(2) Prodajalec pa ne more preprečiti izročitve, če jo zahteva nekdo tretji s pravilno listino, ki mu daje pravico zahtevati izročitev stvari, razen če listina vsebuje pridržke glede učinka njenega prenosa ali če prodajalec dokaže, da je imetnik listine, ko si jo je pridobil, vedoma ravnal v njegovo škodo.

2. odsek
ODGOVORNOST ZA STVARNE NAPAKE

I. SPLOŠNO O STVARNIH NAPAKAH

Stvarne napake, za katere odgovarja prodajalec

478. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajalec odgovarja za stvarne napake, ki jih je stvar imela takrat, ko je nevarnost prešla na kupca, ne glede na to, ali mu je bilo to znano ali ne.

(2) Prodajalec odgovarja tudi za tiste stvarne napake, ki se pokažejo potem, ko je nevarnost prešla na kupca, če so posledica vzroka, ki je obstajal že pred tem.

(3) Neznatna stvarna napaka se ne upošteva.

Kdaj gre za stvarne napake

479. člen

([se preneha uporabljati](#))

Napaka je stvarna:

- 1) če stvar nima lastnosti, ki so potrebne za njeno normalno rabo ali za promet;
- 2) če stvar nima lastnosti, ki so potrebne za posebno rabo, za katero jo kupec kupuje, ki pa je bila prodajalcu znana oziroma bi mu morala biti znana;
- 3) če stvar nima lastnosti in odlik, ki so bile izrecno ali molče dogovorjene oziroma predpisane;
- 4) če je prodajalec izročil stvar, ki se ne ujema z vzorcem ali modelom, razen če je bil vzorec ali model pokazan le zaradi obvestila.

Napake, za katere prodajalec ne odgovarja

480. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajalec ne odgovarja za napake iz 1. in 3. točke prejšnjega člena, če so bile ob sklenitvi pogodbe kupcu znane ali mu niso mogle ostati neznane.

(2) Šteje se, da kupcu niso mogle ostati neznane tiste napake, ki bi jih skrben človek s poprečnim znanjem in izkušnostjo človeka enakega poklica in stroke kot kupec lahko opazil pri običajnem pregledu stvari.

(3) Vendar odgovarja prodajalec tudi za napake, ki bi jih bil kupec z lahkoto opazil, če je izjavil, da stvar nima nobenih napak ali da ima določene lastnosti ali odlike.

Pregled stvari in očitne napake

481. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupec je dolžan prejeto stvar na običajen način pregledati ali jo dati v pregled, brž ko je to po normalnem teku stvari mogoče, in o očitnih napakah obvestiti prodajalca v osmih dneh, pri gospodarskih pogodbah pa nemudoma, sicer izgubi pravico, ki mu gre iz tega naslova.

(2) Če je bil pregled opravljen v navzočnosti obeh strank, mora kupec takoj sporočiti prodajalcu svoje pripombe zaradi očitnih napak, sicer izgubi pravico, ki mu gre iz tega naslova.

(3) Če je kupec odpravil stvar naprej, ne da bi jo predložil, prodajalcu pa je bila ob sklenitvi pogodbe znana ali bi mu morala biti znana možnost takšne nadaljnje odprave, je pregled mogoče odložiti, dokler stvar ne prispe v novi namembni kraj; kupec mora v tem primeru prodajalca obvestiti o napakah, brž ko je po normalnem teku stvari lahko zvedel zanje od svojih odjemalcev.

Skrite napake

482. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se potem, ko je kupec prevzel stvar, pokaže, da ima stvar kakšno napako, ki je z običajnim pregledom pri prevzemu ni bilo mogoče opaziti (skrita napaka), mora kupec obvestiti o njej prodajalca v osmih dneh, šteto od dneva, ko je napako opazil, pri gospodarskih pogodbah pa nemudoma; sicer izgubi to pravico.

(2) Prodajalec ne odgovarja za napake, ki se pokažejo potem, ko mine šest mesecev, odkar je bila stvar izročena, razen če je bil v pogodbi določen daljši rok.

Roki pri popravilu, zamenjavi ipd.

483. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bilo treba zaradi kakšne napake stvar popraviti, izročiti drugo stvar, zamenjati dele ipd., začno roki iz prejšnjih dveh členov teči od izročitve popravljene stvari, izročitve druge stvari, zamenjave delov ipd.

Obvestilo o napaki

484. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupec mora v obvestilu o napaki stvari natančneje opisati napako in zahtevati od prodajalca, da stvar pregleda.

(2) Če je obvestilo o napaki, ki ga je kupec pravočasno poslal prodajalcu s priporočenim pismom, brzojavko ali na kakšen drug zanesljiv način, prispelo z zamudo ali če ga prodajalec sploh ni dobil, se vendarle šteje, da je kupec izpolnil svojo obveznost in prodajalca obvestil.

Pomen dejstva, da je prodajalec vedel za napako

485. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kupec ne izgubi pravice sklicevati se na kakšno napako niti tedaj, ko ni izpolnil svoje obveznosti, da bi bil stvar nemudoma pregledal, ali obveznosti, da bi bil v določenem roku obvestil prodajalca o napaki, in niti tedaj, ko se je napaka pokazala šele po šestih mesecih od izročitve stvari, če je bila prodajalcu napaka znana ali mu ni mogla ostati neznana.

Pogodbena omejitev ali izključitev prodajalčeve odgovornosti za stvarne napake

486. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbenika lahko omejita ali popolnoma izključita prodajalčevo odgovornost za stvarne napake stvari.

(2) Pogodbeno določilo o omejitvi ali izključitvi odgovornosti za napake stvari je nično, če je bila napaka prodajalcu znana, pa o njej ni obvestil kupca, kot tudi tedaj, ko mu je prodajalec to določilo vsilil, ker je izkoristil svoj poseben monopolni položaj.

(3) Kupec, ki se je odpovedal pravici razdreti pogodbo zaradi napake stvari, obdrži zaradi teh napak druge pravice.

Prisilna javna dražba

487. člen

([se preneha uporabljati](#))

Imetnik stvari, ki je bila prodana na prisilni javni dražbi, ne odgovarja za njene napake.

II. PRAVICE KUPCA

Izpolnitev, znižanje cene, razveza pogodbe, povrnitev škode

488. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupec, ki je o napaki pravočasno in pravilno obvestil prodajalca, lahko:

- 1) zahteva od prodajalca, da napako odpravi ali da mu izroči drugo stvar brez napake (izpolnitev pogodbe);
- 2) zahteva znižanje cene;
- 3) izjavi, da razdira pogodbo.

(2) V vsakem izmed teh primerov ima kupec pravico zahtevati povrnitev škode.

(3) Poleg tega in neodvisno od tega odgovarja prodajalec kupcu tudi za škodo, ki jo je ta zaradi napake stvari pretrpel na drugih svojih dobrinah, in sicer po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti.

Če pogodba ni izpolnjena v primernem roku

489. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če kupec ne dobi zahtevane izpolnitve pogodbe v primernem roku, obdrži pravico razdreti pogodbo ali znižati ceno.

Kdaj kupec lahko razdre pogodbo

490. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupec lahko razdre pogodbo le, če je poprej pustil prodajalcu primeren dodaten rok za izpolnitev pogodbe.

(2) Kupec sme razdreti pogodbo tudi, ne da bi pustil dodatni rok, če mu je prodajalec po obvestilu o napakah sporočil, da ne bo izpolnil pogodbe, ali če iz okoliščin danega primera očitno izhaja, da je prodajalec niti v dodatnem roku ne bo mogel izpolniti.

Če pogodba ni izpolnjena v dodatnem roku

491. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če prodajalec v dodatnem roku ne izpolni pogodbe, je ta razdrta po samem zakonu, vendar jo kupec lahko obdrži v veljavi, če nemudoma izjavi prodajalcu, da pogodba ostaja v veljavi.

Delne napake

492. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ima napake le del izročene stvari ali če je bil izročen le del stvari oziroma manjša količina, kot je bila dogovorjena, sme kupec pogodbo razdreti v smislu prejšnjih členov le glede tistega dela, ki ima napake, ali le glede tistega dela ali količine, ki manjka.

(2) Kupec sme razdreti celo pogodbo le, če dogovorjena količina ali izročena stvar sestavlja celoto ali če ima kupec sicer opravičen interes, da sprejme dogovorjeno stvar ali količino le v celoti.

Če je dal prodajalec kupcu večjo količino

493. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je prodajalec po vrsti določenih stvari dal kupcu po gospodarski pogodbi večjo količino, kot je bila dogovorjena, kupec pa ne izjavi v primernem roku, da presežek odklanja, se šteje, da je sprejel tudi ta presežek in ga mora plačati po enaki ceni.

(2) Če kupec noče sprejeti presežka, mu mora prodajalec povrniti škodo.

Če je določena ena cena za več stvari

494. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je z eno pogodbo in za eno ceno prodanih več stvari ali skupina stvari, napake pa imajo samo nekatere od njih, sme kupec pogodbo razdreti le glede teh stvari, ne pa tudi glede drugih.

(2) Če pa sestavljajo stvari celoto, tako, da bi bilo škodljivo, če bi se ločile, sme kupec razdreti celo pogodbo; če pa vendarle izjavi, da razdira pogodbo le glede stvari z napako, sme prodajalec s svoje strani razdreti pogodbo tudi glede drugih stvari.

Izguba pravice razdreti pogodbo zaradi napake

495. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupec izgubi pravico razdreti pogodbo zaradi napake stvari, če stvari ne more vrniti ali je ne more vrniti v stanju, v kakršnem jo je prejel.

(2) Kupec pa vendarle lahko razdre pogodbo zaradi kakšne napake, če je bila stvar popolnoma ali delno uničena ali pa poškodovana zaradi napake, ki opravičuje razvezo pogodbe, ali zaradi kakšnega dogodka, ki ne izvira niti od njega niti od koga drugega, za katerega bi on odgovarjal.

(3) To velja tudi, če je bila stvar popolnoma ali delno uničena ali poškodovana zaradi obveznosti kupca, da pregleda stvar, ali če je kupec, še preden je bila napaka odkrita, porabil ali zamenjal del stvari med njeno normalno rabo, kot tudi, če je poškodba ali zamenjava nepomembna.

Ohranitev drugih pravic

496. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kupec, ki je zato, ker ni mogel vrniti stvari ali je ni mogel vrniti v stanju, v kakršnem jo je prejel, izgubil pravico razdreti pogodbo, obdrži druge pravice, ki mu jih daje zakon zaradi kakšne napake.

Učinki razveze zaradi napak

497. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Razveza pogodbe zaradi napak stvari ima enake učinke kot razveza dvostranskih pogodb zaradi neizpolnitve.

(2) Kupec dolguje prodajalcu povračilo za korist od stvari tudi tedaj, ko nima možnosti, da bi vrnil celo stvar ali njen del, pogodba pa je bila vendarle razdrta.

Znižanje cene

498. člen

([se preneha uporabljati](#))

Cena se zniža v razmerju med vrednostjo stvari brez napake in vrednostjo stvari z napako ob sklenitvi pogodbe.

Postopno odkrivanje napak

499. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kupec, ki je dosegel znižanje cene zaradi kakšne napake, sme pogodbo razdreti ali zahtevati ponovno znižanje cene, če se pozneje odkrije še kakšna druga napaka.

Izguba pravic

500. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravice kupca, ki je pravočasno obvestil prodajalca o napaki, ugasnejo po enem letu, šteto od dneva, ko mu je odposlal obvestilo, razen če jih zaradi prodajalčeve prevare ni mogel uporabiti.

(2) Kupec, ki je pravočasno obvestil prodajalca o napaki, pa lahko po preteku tega roka, če še ni plačal kupnine, kot ugovor zoper prodajalčev zahtevek, naj mu plača kupnino, uveljavlja svoj zahtevek, naj mu zniža ceno ali povrne škodo.

III. GARANCIJA ZA BREZHIBNO DELOVANJE PRODANE STVARI

Odgovornost prodajalca in proizvajalca

501. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je prodajalec kakšnega stroja, motorja, kakšnega aparata ali drugih podobnih stvari, ki sodijo v tako imenovano tehnično blago, izročil kupcu garancijski list, s katerim proizvajalec jamči za brezhibno delovanje stvari v določenem času, šteto od njene izročitve kupcu, stvar pa ne deluje brezhibno, lahko kupec zahteva tako od prodajalca kot tudi od proizvajalca, da jo v primernem roku popravi ali, če tega ne stori, da mu namesto nje izroči stvar, ki brezhibno deluje.

(2) Ta pravila ne posegajo v pravila o odgovornosti prodajalca za napake stvari.

Zahteva za popravilo ali zamenjavo

502. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če stvar ne deluje pravilno, lahko kupec v garancijskem roku zahteva od prodajalca oziroma od proizvajalca, da jo popravi ali zamenja, ne glede na to, kdaj se je pokazala napaka v delovanju.

(2) Pravico ima tudi do povračila škode, ki jo je pretrpel zaradi tega, ker stvari ni mogel uporabljati, in sicer od trenutka, ko je zahteval popravilo ali zamenjavo, do njune izvršitve.

Podaljšanje garancijskega roka

503. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri manjšem popravilu se garancijski rok podaljša za toliko, kolikor časa kupec ni mogel uporabljati stvari.

(2) Če pa je bila stvar zaradi nepravilnega delovanja zamenjana ali bistveno popravljena, začne garancijski rok teči znova od zamenjave oziroma od vrnitve popravljene stvari.

(3) Če je bil zamenjan ali bistveno popravljen le kakšen del stvari, začne garancijski rok znova teči samo za ta del.

Razveza pogodbe in znižanje cene

504. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če prodajalec v primernem roku ne popravi ali ne zamenja stvari, lahko kupec razdre pogodbo ali zniža ceno in zahteva odškodnino.

Stroški in nevarnost

505. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajalec oziroma proizvajalec je dolžan na svoje stroške spraviti stvar do kraja, v katerem naj bo popravljena oziroma zamenjana, ter jo popravljeno oziroma zamenjano vrniti kupcu.

(2) Ta čas trpi prodajalec oziroma proizvajalec nevarnost uničenja ali poškodovanja stvari.

Odgovornost kooperantov

506. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je pri izdelavi posameznih delov stvari ali pri posameznih dejanjih sodelovalo več samostojnih proizvajalcev, preneha njihova iz teh delov ali iz teh dejanj izvirajoča odgovornost nasproti končnemu proizvajalcu za nepravilno delovanje stvari tedaj, ko preneha odgovornost končnega proizvajalca nasproti kupcu stvari.

Izguba pravic

507. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pravice kupca nasproti proizvajalcu iz garancijskega lista ugasnejo po enem letu, šteto od dneva, ko je zahteval od njega popravilo ali zamenjavo stvari.

3. odsek

ODGOVORNOST ZA PRAVNE NAPAKE (VARSTVO PRED EVIKCIJO)

Pravne napake

508. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajalec odgovarja, če ima na prodani stvari kdo tretji kakšno pravico, ki izključuje, zmanjšuje ali omejuje kupčevo pravico, pa o njej kupec ni bil obveščen in tudi ni privolil, da bi vzel stvar, ki je z njo obremenjena.

(2) Prodajalec kakšne druge pravice jamči, da ta obstaja in da ni pravnih ovir za njeno uveljavitev.

Obvestitev prodajalca

509. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se pokaže, da si tretji lasti kakšno pravico na stvari, mora kupec o tem obvestiti prodajalca, razen če mu je to že znano, in zahtevati od njega, da stvar v primernem roku oprosti take pravice ali zahteve; če pa so predmet pogodbe stvari, določene po vrsti, mu mora izročiti drugo stvar brez pravne napake.

Sankcije za pravne napake

510. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če prodajalec ne ravna po kupčevi zahtevi in kdo kupcu stvar vzame, je pogodba razdrta po samem zakonu; če pa je kupčeva pravica zmanjšana ali omejena, sme kupec po svoji izbiri razdreti pogodbo ali zahtevati sorazmerno znižanje kupnine.

(2) Če prodajalec ne ugotovi kupčevi zahtevi, naj v primernem roku oprosti stvar pravice ali zahteve tretjega, sme kupec razdreti pogodbo, če zaradi tega ni mogoče doseči njenega namena.

(3) V vsakem primeru ima kupec pravico do povračila škode, ki jo je pretrpel.

(4) Če pa je kupec ob sklenitvi pogodbe vedel za možnost, da mu bo stvar vzeta ali da bo njegova pravica zmanjšana ali omejena, nima pravice do odškodnine, če se ta možnost uresniči, pač pa ima pravico zahtevati vrnitev oziroma znižanje kupnine.

Če kupec ne obvesti prodajalca

511. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kupec, ki se je, ne da bi obvestil prodajalca, spustil s tretjim v spor in spor izgubil, se vendarle lahko sklicuje na prodajalčevo odgovornost za pravne napake, razen če prodajalec dokaže, da je imel na voljo sredstva, s katerimi bi bil dosegel zavrnitev zahtevka tretjega.

Če je pravica tretjega očitno utemeljena

512. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupec ima pravico sklicevati se na prodajalčevo odgovornost za pravne napake tudi tedaj, ko je brez prodajalčevega obvestila in brez spora pripoznal očitno utemeljeno pravico tretjega.

(2) Če je kupec izplačal tretjemu določeno vsoto denarja, da bi se ta odpovedal svoji očitni pravici, je prodajalec lahko prost svoje odgovornosti, če povrne kupcu izplačano vsoto in prizadejano škodo.

Pogodbena omejitev ali izključitev prodajalčeve odgovornosti

513. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odgovornost prodajalca za pravne napake se lahko s pogodbo omeji ali povsem izključi.

(2) Če pa je bila prodajalcu ob sklenitvi pogodbe znana ali mu ni mogla ostati neznana kakšna napaka v njegovi pravici, je pogodbeno določilo o omejitvi ali o izključitvi odgovornosti za pravne napake nično.

Omejitve javnopravne narave

514. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prodajalec odgovarja tudi za posebne omejitve javnopravne narave, ki kupcu niso bile znane, če je on vedel zanje ali vedel, da jih je mogoče pričakovati, pa jih kupcu ni sporočil.

Izguba pravice

515. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupčeva pravica iz pravnih napak ugasne po enem letu od dneva, ko je zvedel za pravico tretjega.

(2) Če pa je tretji začel spor, preden je ta rok iztekel, kupec pa zahteval od prodajalca, naj kot intervenient stopi vanj, ugasne kupčeva pravica šele po šestih mesecih po pravnomočno končanem sporu.

4. ODDELEK OBVEZNOSTI KUPCA

1. odsek PLAČILO KUPNINE

Čas in kraj plačila

516. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kupec mora plačati kupnino ob času in v kraju, ki sta določena v pogodbi.

(2) Če ni takšnega pogodbenega določila ali drugačnih običajev, je treba kupnino plačati ob izročitvi v kraju, kjer se izroča stvar.

(3) Če kupnine ni treba plačati ob izročitvi, jo je treba plačati v prodajalčevem stalnem prebivališču oziroma sedežu.

Obresti pri prodaji na kredit

517. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če daje na kredit prodana stvar plodove ali kakšne druge koristi, dolguje kupec obresti od tedaj, ko mu je bila izročena, ne glede na to, ali je kupnina zapadla v plačilo ali ne.

Plačilo kupnine pri zaporednih dobavah

518. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri zaporednih dobavah mora kupec plačati kupnino za vsako dobavo takrat, ko jo prevzame, razen če je dogovorjeno ali če izhaja iz okoliščin posla kaj drugega.

(2) Če je dal kupec prodajalcu v pogodbi z zaporednimi dobavami predujem, se prve dobave zaračunajo iz predujma, razen če ni bilo dogovorjeno kaj drugega.

2. odsek PREVZEM STVARI

519. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzem stvari sestoji iz dejanj, ki so potrebna, da bi bila izročitev možna, in iz tega, da kupec stvar odnese.

(2) Če kupec brez utemeljenega razloga noče prevzeti stvari, katere izročitev mu je bila na dogovorjen ali običajen način pravočasno ponujena, sme prodajalec, če utemeljeno dvomi, da mu kupec ne bo plačal kupnine, izjaviti, da razdira pogodbo.

5. ODDELEK OBVEZNOST HRAMBE STVARI ZA SOPOGODBENIKA

Primeri obvezne hrambe

520. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je nevarnost zaradi kupčeve zamude prešla nanj, preden mu je bila stvar izročena, mora prodajalec stvar hraniti kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar in v ta namen potrebno ukreniti.

(2) To velja tudi za kupca, če mu je bila stvar izročena, pa jo želi vrniti prodajalcu, bodisi zato, ker je razdrli pogodbo, bodisi zato, ker je namesto nje zahteval drugo stvar.

(3) Tako v prvem kot v drugem primeru ima pogodbenik, ki mora ukreniti potrebno za ohranitev stvari, pravico do povračila za ohranitev potrebnih stroškov.

Če kupec noče sprejeti poslane stvari

521. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če kupec noče sprejeti stvari, ki mu je bila poslana v namembni kraj in tam dana na razpolago, jo mora prevzeti za prodajalca, če ta v namembnem kraju ni navzoč in tudi nima tam koga drugega, ki bi jo zanj prevzel, toda pod pogojem, da mu je to mogoče brez plačila kupnine in brez večjih nevšečnosti ali pretiranih stroškov.

Pravice stranke, ki je dolžna hraniti stvar

522. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodbena stranka, ki je po prejšnjih določbah dolžna ukreniti potrebno za ohranitev stvari, jo lahko pod pogoji in s posledicami, navedenimi v določbah tega zakona o položitvi pri sodišču in o prodaji dolgovane stvari, položi pri sodišču, izroči v hrambo komu drugemu ali pa proda na račun druge stranke.

6. ODDELEK

POVRNITEV ŠKODE V PRIMERU, ČE SE PRODAJA RAZDRE

Splošno pravilo

523. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bila prodaja razdrta zaradi tega, ker je en pogodbenik prekršil pogodbo, ima druga stranka pravico do povračila škode, ki jo zaradi tega trpi, po splošnih pravilih o povrnitvi škode, nastale s kršitvijo pogodbe.

Če ima stvar dnevno ceno

524. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bila prodaja razdrta zaradi tega, ker je en pogodbenik prekršil pogodbo, stvar pa ima dnevno ceno, lahko druga stranka zahteva razliko med ceno, ki je bila določena v pogodbi, in dnevno ceno na dan, ko je bila pogodba razdrta, na trgu kraja, v katerem je bil opravljen posel.

(2) Če na trgu kraja, v katerem je bil opravljen posel, ni dnevne cene, se za izračun povračila vzame dnevna cena na trgu, ki ga v danem primeru lahko nadomesti, tej ceni pa je treba prišteti razliko v prevoznih stroških.

Če so stvari prodane ali kupljene zaradi kritja

525. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je predmet prodaje neka količina po vrsti določenih stvari, pa ena stranka ne izpolni pravočasno svoje obveznosti, jih sme druga stranka prodati oziroma kupiti zaradi kritja ter zahtevati razliko med ceno, ki je bila določena v pogodbi, in ceno pri kritni prodaji oziroma kritnem kupu.

(2) Prodaja oziroma kup zaradi kritja morata biti opravljena v primernem roku in na primeren način.

(3) O nameravani prodaji oziroma nameravanem kupu mora upnik obvestiti dolžnika.

Povrnitev druge škode

526. člen

([se preneha uporabljati](#))

Poleg pravice do povračila škode po pravilih iz prejšnjih členov ima pogodbi zvesta stranka tudi pravico do povračila morebitne večje škode.

7. ODDELEK

PRIMERI PRODAJE S POSEBNIMI DOGOVORI

1. odsek

PRODAJA S PREDKUPNO PRAVICO

Pojem

527. člen

([se preneha uporabljati](#))

S pogodbenim določilom o predkupni pravici se kupec zavezuje, da bo prodajalca obvestil o nameravani prodaji stvari določeni osebi ter o pogojih te prodaje in mu ponudil, naj jo on kupi za enako ceno.

Roki za pravico in za plačilo kupnine

528. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajalec mora na zanesljiv način obvestiti kupca o svoji odločitvi, da bo izkoristil predkupno pravico, in sicer v enem mesecu, šteto od dneva, ko ga je kupec obvestil o nameravani prodaji tretjemu.

(2) Hkrati z izjavo, da on kupuje stvar, mora prodajalec plačati kupnino, ki je bila dogovorjena s tretjim, ali jo položiti pri sodišču.

(3) Če je v pogodbi s tretjim določen rok za plačilo kupnine, lahko prodajalec izkoristi ta rok le, če da zadostno zavarovanje.

Možnost dedovanja in odtujitve

529. člen

([se preneha uporabljati](#))

Predkupne pravice glede premičnin ni mogoče odtujiti in ne podedovati, če zakon ne določa drugače.

Pri prisilni javni dražbi

530. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri prisilni javni dražbi se prodajalec ne more sklicevati na svojo predkupno pravico.

(2) Vendar lahko prodajalec, čigar predkupna pravica je bila vpisana v javni knjigi, zahteva razveljavitev dražbe, če ni bil nanjo posebej povabljen.

Trajanje predkupne pravice

531. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Predkupna pravica preneha po petih letih od sklenitve pogodbe, če ni bilo dogovorjeno, da bo prenehala prej.

(2) Dogovorjeni daljši rok se skrajša na pet let.

Če je bil opravljen prenos lastnine, ne da bi bil o tem obveščen prodajalec

532. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je kupec prodal stvar in prenesel lastnino na tretjega, ne da bi o tem obvestil prodajalca, in če je bilo tretjemu znano ali mu ni moglo ostati neznano, da ima prodajalec predkupno pravico, lahko ta v šestih mesecih, šteto od dneva, ko je zvedel za prenos, zahteva, da se prenos razveljavi in stvar pod enakimi pogoji odstopi njemu.

(2) Če je kupec napačno obvestil prodajalca o pogojih za prodajo tretjemu in je bilo tretjemu to znano ali mu ni moglo ostati neznano, začne teči ta šestmesečni rok od dneva, ko je prodajalec zvedel za prave pogodbene pogoje.

(3) Predkupna pravica preneha v vsakem primeru po petih letih od prenosa lastnine stvari na tretjega.

Zakonita predkupna pravica

533. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določene osebe imajo lahko predkupno pravico po zakonu.

(2) Trajanje zakonite predkupne pravice ni omejeno.

(3) Tisti, ki imajo predkupno pravico po samem zakonu, morajo biti pismeno obveščeni o nameravani prodaji in o njenih pogojih, sicer imajo pravico zahtevati njeno razveljavitev.

(4) Pravila o prodaji s predkupno pravico se smiselno uporabljajo tudi za zakonito predkupno pravico.

2. odsek
KUP NA POSKUŠNJO

Pojem

534. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je dogovorjeno, da vzame kupec stvar pod pogojem, da jo preizkusi in ugotovi, ali ustreza njegovim željam, mora v roku, ki je določen v pogodbi ali je v navadi, sicer pa v primernem roku, ki mu ga določi prodajalec, obvestiti prodajalca, ali ostaja pri pogodbi ali ne; sicer se šteje, da je od nje odstopil.

(2) Če pa je bila stvar izročena kupcu na poskušnjo do določenega roka, pa je ta ne vrne nemudoma po izteku roka ali ne izjavi prodajalcu, da odstopa od pogodbe, se šteje, da je ostal pri njej.

Objektivna poskušnja

535. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bila poskušnja dogovorjena zato, da bi bilo ugotovljeno, ali ima stvar določeno lastnost oziroma ali je primerna za določeno rabo, tedaj obstanek pogodbe ni odvisen od kupčevega preudarka, temveč od tega, ali ima stvar zares te lastnosti oziroma ali je primerna za določeno rabo.

Nevarnost

536. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nevarnost naključnega uničenja ali poškodovanja stvari, ki je bila kupcu izročena na poskušnjo, trpi prodajalec do kupčeve izjave, da ostaja pri pogodbi, oziroma do izteka roka, ko mu je bil kupec dolžan stvar vrniti.

Kup po pregledu oziroma s pridržkom poskusa

537. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe o kupu na poskušnjo se smiselno uporabljajo za kup po pregledu in za kup s pridržkom poskusa.

3. odsek PRODAJA PO VZORCU ALI MODELU

538. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri prodaji po vzorcu ali modelu odgovarja prodajalec, če stvar, ki jo je izročil kupcu, ne ustreza vzorcu ali modelu, kadar gre za gospodarsko pogodbo, po predpisih o

odgovornosti prodajalca za stvarne napake stvari, v drugih primerih pa po predpisih o odgovornosti za neizpolnitev obveznosti.

(2) Vendar prodajalec ne odgovarja za neustreznost, če je vzorec oziroma model pokazal kupcu le zato, da bi ga obvestil in da bi ta približno ugotovil lastnost stvari, ne da bi bil pri tem obljubil ustreznost.

4. odsek PRODAJA S SPECIFIKACIJO

539. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je v pogodbi kupcu pridržana pravica, da pozneje določi obliko, mero ali kakšne druge podrobnosti stvari, kupec pa tega ne stori do dogovorjenega dne ali do preteka primerne roka, šteto od prodajalčeve zahteve, naj to stori, lahko prodajalec izjavi, da razdira pogodbo, ali pa opravi to specifikacijo glede na tisto, kar mu je znano o kupčevih potrebah.

(2) Če opravi specifikacijo sam prodajalec, mora obvestiti kupca o njenih podrobnostih ter mu določiti primeren rok, da sam določi drugačno.

(3) Če kupec ne izrabi te možnosti, je obvezna specifikacija, ki jo je napravil prodajalec.

5. odsek PRODAJA S PRIDRŽKOM PRAVICE RAZPOLAGANJA OZIROMA LASTNINSKE PRAVICE

Pogoji

540. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prodajalec določene premične stvari si lahko s posebnim pogodbenim določilom pridrži pravico razpolaganja oziroma lastninsko pravico tudi potem, ko stvar izroči kupcu, vse dotlej, dokler kupec ne plača vse kupnine.

(2) Pridržek pravice učinkuje nasproti kupčevim upnikom le, če ima obliko javno overjene listine, sestavljene pred kupčevim stečajem ali pred rubežem stvari.

(3) Na premičnih stvareh, o katerih se vodijo posebne javne knjige, si je mogoče pridržati pravico razpolaganja oziroma lastninsko pravico le, če tako določajo predpisi o ureditvi in vodenju teh knjig.

(4) Pridržka pravice razpolaganja si ni mogoče izgovoriti pri prodaji premične stvari med družbenimi pravnimi osebami, razen če zvezni zakon ne določa drugače.

Nevarnost

541. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nevarnost naključnega uničenja ali poškodovanja stvari trpi kupec od takrat, ko mu je stvar izročena.

6. odsek PRODAJA NA OBROKE

Pojem

542. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pogodbo o prodaji premične stvari na obroke se prodajalec zavezuje, da bo kupcu izročil določeno premično stvar, še preden mu bo kupnina popolnoma izplačana, kupec pa se zavezuje, da jo bo odplačal v obrokih v določenih časovnih presledkih.

(2) Določbe tega odseka o prodaji na obroke se uporabljajo le, če je kupec posameznik.

Oblika pogodbe

543. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba o prodaji na obroke mora biti sestavljena v pisni obliki.

Bistvene sestavine pogodbe

544. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V pogodbeni listini morajo biti poleg stvari in njene cene pri prodaji za gotovino, ker bi bila pogodba sicer nična, navedeni: skupen znesek vseh obročnih odplačil, všteti tudi tisto, kar je bilo plačano ob sklenitvi pogodbe, znesek posameznih obrokov, njihovo število ter njihovi roki.

(2) Pogodbena listina mora vsebovati, ker bi bila pogodba sicer nična, določilo, da lahko kupec odstopi od pogodbe, če to pisмено sporoči prodajalcu v treh dneh po podpisu listine, ter da se kupec tej pravici ne more vnaprej odpovedati.

Kupčeva pravica, da plača kupnino naenkrat

545. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Kupec lahko ob vsakem času naenkrat plača ostanek dolžne kupnine.
- (2) Ta ostanek plača čistega, brez pogodbenih obresti in brez stroškov.
- (3) Nasprotno pogodbeno določilo je nično.

Razveza pogodbe in zahteva za popolno plačilo kupnine

546. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Prodajalec lahko razdre pogodbo, če pride kupec v zamudo z začetnim obrokom.
- (2) Po plačilu začetnega obroka lahko prodajalec razdre pogodbo, če pride kupec v zamudo z najmanj dvema zaporednima obroki, ki pomenita najmanj osmino kupnine.
- (3) Izjemoma lahko prodajalec razdre pogodbo, če pride kupec v zamudo le z enim obrokom, kadar za plačilo kupnine niso predvideni več kot štiri obroki.
- (4) V primerih iz drugega in tretjega odstavka tega člena lahko prodajalec, namesto da bi razdril pogodbo, zahteva od kupca, da plača ves ostanek kupnine, vendar mu mora pred tem pustiti dodaten petnajstdnevni rok.

Sodno podaljšanje odplačilnih rokov

547. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar to opravičujejo okoliščine primera, lahko sodišče na zahtevo kupca podaljša roke za plačilo zamujenih obrokov, če da kupec zavarovanje, da bo izpolnil svoje obveznosti, in če prodajalec zaradi tega ne trpi škode.

Ničnost pogodbene kazni

548. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nično je pogodbeno določilo o pogodbeni kazni za primer, če bi se pogodba razdrila, ali za primer, če bi kupec prišel v zamudo s plačilom kakšnega obroka kupnine.

Razveza pogodbe

549. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se pogodba razdre, mora prodajalec vrniti kupcu prejete obroke z zakonitimi obrestmi od dneva, ko jih je prejel, in mu povrniti nujne stroške, ki jih je imel za stvar.

(2) Kupec mora s svoje strani vrniti prodajalcu stvar v stanju, v kakršnem je bila tedaj, ko mu je bila izročena, in mu dati povračilo za njeno uporabo vse do razveze pogodbe.

Uporaba pravil o prodaji na obroke

550. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravila o prodaji na obroke veljajo tudi pri drugih dogovorih, ki imajo enako vsebino, kot je na primer zakupna pogodba z določilom, da bo v zakup dana stvar prešla v zakupnikovo lastnino, če bo določen čas plačeval zakupnino.

(2) Ta pravila se uporabljajo tudi pri posojilu, ki je bilo dano kupcu in namenjeno za nakup določenih stvari, če sta se posojilodajalec in prodajalec sporazumela, da bo kupec stvar, ki mu jo je prodal prodajalec, odplačeval posojilodajalcu v obrokih po pogodbi, sklenjeni med kupcem in prodajalcem.

Ničnost določil, neugodnih za kupca

551. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nična so določila pogodbe o prodaji na obroke, ki bi bila za kupca manj ugodna od določb tega poglavja, razen določb o pridržku pravice razpolaganja oziroma lastninske pravice.

VIII. POGLAVJE MENJAVA

Pojem

552. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z menjalno pogodbo se vsak pogodbenik zavezuje nasproti svojemu sopogodbeniku, da mu bo izročil za menjavo stvar, tako da bo ta pridobil pravico razpolaganja oziroma lastninsko pravico.

(2) Predmet menjave so lahko tudi druge prenosne pravice.

Učinki menjalne pogodbe

553. člen

([se preneha uporabljati](#))

Iz menjalne pogodbe nastanejo za vsakega pogodbenika obveznosti in pravice, ki nastanejo iz prodajne pogodbe za prodajalca.

IX. POGLAVJE PRODAJNO NAROČILO

Pojem

554. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pogodbo o prodajnem naročilu se prevzemnik naročila zavezuje, da bo določeno premično stvar, ki mu jo je izročil naročitelj, prodal za določeno ceno v določenem roku, ali pa mu jo v tem roku vrnil.

(2) Prodajnega naročila ni mogoče preklicati.

Nevarnost uničenja in poškodovanja stvari

555. člen

([se preneha uporabljati](#))

Stvar, ki je bila izročena prevzemniku naročila, ostane naročiteljeva in on trpi nevarnost, če bi bila po naključju uničena ali poškodovana, vendar ne more razpolagati z njo, dokler mu ni vrnjena.

Kdaj se šteje, da je prevzemnik naročila stvar kupil

556. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če prevzemnik naročila ne proda stvari in ne izroči naročitelju določene kupnine do določenega roka, pa je v tem roku tudi ne vrne, se šteje, da jo je kupil.

(2) Vendar njegovi upniki stvari ne morejo zarubiti, dokler naročitelju ne izplača kupnine.

X. POGLAVJE
POSOJILO

1. ODDELEK
SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

557. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S posojilno pogodbo se posojilodajalec zavezuje, da bo posojilojemalcu izročil določen znesek denarja ali določeno količino drugih nadomestnih stvari, posojilojemalec pa se zavezuje, da mu bo po določenem času vrnil enak znesek denarja oziroma enako količino stvari iste vrste in kakovosti.

(2) Na prejetih stvareh pridobi posojilojemalec pravico razpolaganja oziroma lastninsko pravico.

Obresti

558. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posojilojemalec se lahko zaveže, da poleg glavnice dolguje tudi obresti.

(2) V gospodarskih pogodbah dolguje posojilojemalec obresti, tudi če niso bile dogovorjene.

2. ODDELEK
OBVEZNOSTI POSOJILODAJALCA

Izročitev obljubljenih stvari

559. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posojilodajalec mora izročiti določene stvari ob dogovorjenem času, če rok za izročitev ni določen, pa tedaj, ko posojilojemalec to zahteva.

(2) Posojilojemalčeva pravica, da zahteva izročitev določene stvari, zastara v treh mesecih, odkar je prišel posojilodajalec v zamudo, vsekakor pa v enem letu od sklenitve pogodbe.

Slabe gmotne razmere posojilojemalca

560. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se izkaže, da so gmotne razmere posojilojemalca take, da je negotovo, ali bo mogel vrniti posojilo ali ne, lahko posojilodajalec odkloni izročitev obljubljenih stvari, če tega ob sklenitvi pogodbe ni vedel, kot tudi če so se posojilojemalčeve gmotne razmere poslabšale po sklenitvi pogodbe.

(2) Vendar pa mora izpolniti svojo obveznost, če mu da posojilojemalec ali kdo drug zanj zadostno zavarovanje.

Škoda zaradi napak posojenih stvari

561. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posojilodajalec mora povrniti posojilojemalcu morebitno škodo, ki mu je bila povzročena zaradi stvarnih napak posojenih stvari.

(2) Vendar mora v primeru, ko gre za neodplačno posojilo, povrniti škodo le tedaj, če so mu bile napake stvari znane ali mu niso mogle ostati neznane, pa o njih ni obvestil posojilojemalca.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI POSOJILLOJEMALCA

Rok za vrnitev posojila

562. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posojilojemalec mora v dogovorjenem roku vrniti enako količino stvari iste vrste in kakovosti.

(2) Če pogodbenika nista določila roka za vrnitev posojila in ga tudi ni mogoče določiti iz okoliščin, mora posojilojemalec vrniti posojilo po izteku primerne roka, ki ne more biti krajši od dveh mesecev, šteto od posojilodajalčeve zahteve, naj mu posojilo vrne.

Izbira ob vrnitvi posojila

563. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če na posodo ni bil dan denar, dogovorjeno pa je bilo, da bo posojiljemalec posojilo vrnil v denarju, je posojiljemalec vseeno upravičen po lastni izbiri vrniti izposojene stvari ali denarni znesek, ki ustreza njihovi vrednosti v času in v kraju, ki sta v pogodbi določena za vrnitev.

(2) To velja tudi v primeru, ko ni mogoče vrniti enake količine stvari iste vrste in iste kakovosti.

Odstop od pogodbe

564. člen

([se preneha uporabljati](#))

Posojiljemalec lahko odstopi od pogodbe, preden mu posojilodajalec izroči obljubljeni stvari; če pa ima posojilodajalec zaradi tega kakšno škodo, jo mora povrniti.

Predčasna vrnitev posojila

565. člen

([se preneha uporabljati](#))

Posojiljemalec lahko vrne posojilo tudi pred rokom, ki je določen za vrnitev, vendar mora posojilodajalca vnaprej obvestiti o svoji nameri in mu povrniti škodo.

4. ODDELEK NAMENSKO POSOJILO

566. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je v pogodbi določen namen, v katerega sme posojiljemalec porabiti izposojeni denar, ta pa ga uporabi v kakšen drug namen, lahko posojilodajalec izjavi, da razdira pogodbo.

XI. POGLAVJE ZAKUP

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

567. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z zakupno (najemno) pogodbo se zakupodajalec (najemodajalec) zavezuje, da bo zakupniku (najemniku) izročil določeno stvar v rabo, ta pa se zavezuje, da mu bo za to plačeval določeno zakupnino (najemnino).

(2) Raba obsega tudi uživanje stvari (pobiranje plodov), če ni drugače dogovorjeno ali drugače v navadi.

Uporaba posebnih predpisov

568. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe tega poglavja se ne uporabljajo za zakupe, ki so urejeni s posebnimi predpisi.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI ZAKUPODAJALCA

Izročitev stvari

569. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupodajalec mora izročiti zakupniku zakupljeno stvar v dobrem stanju, skupaj z njenimi pritiklinami.

(2) Stvar je v dobrem stanju, če je v stanju, ki ga določa pogodba, če ni pogodbe, pa v stanju, da lahko rabi namenu, za katerega je pogodba sklenjena.

Vzdrževanje stvari

570. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupodajalec mora med zakupom stvar vzdrževati v dobrem stanju in jo zato po potrebi popravljati.

(2) Zakupniku mora povrniti stroške z vzdrževanjem stvari, ki jih je ta plačal namesto njega.

(3) Stroški za drobna popravila, ki jih je povzročila normalna raba stvari, ter stroški same rabe gredo v breme zakupnika.

(4) Zakupnik mora o potrebnih popravilih obvestiti zakupodajalca.

Razveza pogodbe in znižanje zakupnine zaradi popravil

571. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če potrebna popravila v zakup vzete stvari v precejšnji meri in daljši čas ovirajo njeno rabo, lahko zakupnik pogodbo razdre.

(2) Pravico ima do znižanja zakupnine, v sorazmerju s tem, koliko je bila zaradi takih popravil raba stvari omejena.

Spremembe na zakupljeni stvari

572. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Med trajanjem zakupa zakupodajalec brez privolitve zakupnika ne sme delati sprememb na stvari, ki jo je dal v zakup, če bi to oviralo njeno rabo.

(2) Če se s spremembami na stvari v določeni meri zmanjša zakupnikova raba, se v ustreznem sorazmerju zmanjša tudi zakupnina.

Odgovornost za stvarne napake

573. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupodajalec odgovarja zakupniku za vse napake v zakup dane stvari, ki ovirajo njeno dogovorjeno ali normalno rabo, ne glede na to, ali je zanje vedel ali ne, ter za manjkajoče lastnosti ali odlike, ki so bile izrecno ali molče dogovorjene.

(2) Manj pomembne napake se ne upoštevajo.

Napake, za katere zakupodajalec ne odgovarja

574. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupodajalec ne odgovarja za napake v zakup dane stvari, ki so bile ob sklenitvi pogodbe zakupniku znane ali mu niso mogle ostati neznane.

(2) Vendar odgovarja zakupodajalec tudi za napako v zakup dane stvari, ki je ostala zakupniku neznana iz hude malomarnosti, če je zanjo vedel, pa jo je zakupniku namenoma zamolčal.

Razširitev odgovornosti za stvarne napake

575. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zakupodajalec odgovarja za vse napake v zakup dane stvari, če je trdil, da stvar nima nikakršnih napak.

Pogodbena izključitev ali omejitev odgovornosti

576. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Odgovornost za stvarne napake v zakup dane stvari je lahko s pogodbo izključena ali omejena.

(2) Pogodbeno določilo, s katerim naj bi bila ta odgovornost izključena ali omejena, je nično, če je zakupodajalec vedel za napake, pa jih je zakupniku namenoma zamolčal, ali če je napaka taka, da onemogoča rabo v zakup vzete stvari, kot tudi, če je zakupodajalec izkoristil svoj monopolni položaj in mu to določilo vsilil.

Obvestitev zakupodajalca o napakah in nevarnostih

577. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupnik je dolžan brez nepotrebnega odlašanja obvestiti zakupodajalca o vsaki napaki v zakup vzete stvari, ki se pokaže med zakupom, razen če zakupodajalec zanjo že ve.

(2) Prav tako je dolžan obvestiti zakupodajalca o vsaki nepričakovani nevarnosti, ki med zakupom zagrozi v zakup vzeti stvari, da lahko potrebno ukrene.

(3) Zakupnik, ki zakupodajalca ne obvesti o napaki ali o nastali nevarnosti, za katero ta ni vedel, izgubi pravico do povračila morebitne škode, ki jo pretrpi zaradi napake ali nastale nevarnosti, povrniti pa mora škodo, ki jo zaradi tega pretrpi zakupodajalec.

Zakupnikove pravice, če ima stvar kakšno napako

578. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ima v zakup vzeta stvar ob izročitvi kakšno napako, ki je ni mogoče odpraviti, lahko zakupnik po lastni izbiri razdre pogodbo ali zahteva znižanje zakupnine.

(2) Če ima stvar kakšno napako, ki jo je mogoče odpraviti brez večjih nevšečnosti za zakupnika, izročitev stvari v določenem roku pa ni bila bistvena sestavina pogodbe, lahko zakupnik zahteva, da mu zakupodajalec napako v primernem roku odpravi ali zniža zakupnino.

(3) Če zakupodajalec napake ne odpravi v primernem dodatnem roku, ki mu ga je določil zakupnik, lahko ta pogodbo razdre ali zahteva nižjo zakupnino.

(4) Zakupnik ima v vsakem primeru pravico do povračila škode.

Če nastane napaka med zakupom in če stvar nima dogovorjene ali običajne lastnosti

579. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določbe prejšnjega člena se uporabljajo tudi v primeru, če se pokaže med zakupom na zakupljeni stvari kakšna napaka.

(2) Uporabljajo se tudi tedaj, če zakupljena stvar nima neke lastnosti, ki bi jo morala imeti po pogodbi ali po običaju, ali če izgubi to lastnost med zakupom.

Odgovornost zakupodajalca za pravne napake

580. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar si kdo tretji lasti na zakupljeni stvari ali na nekem njenem delu kakšno pravico in se s svojo zahtevo obrne na zakupnika, kot tudi če samovoljno vzame stvar zakupniku, mora ta o tem obvestiti zakupodajalca, razen če on to že ve; sicer odgovarja za škodo.

(2) Če se ugotovi, da ima tretji kakšno pravico, ki popolnoma izključuje zakupnikovo pravico do rabe stvari, je zakupna pogodba razdrta po samem zakonu, zakupodajalec pa mora zakupniku povrniti škodo.

(3) Če se s pravico tretjega zgolj omejuje zakupnikova pravica, lahko ta po lastni izbiri pogodbo razdre ali zahteva znižanje zakupnine, v vsakem primeru pa lahko zahteva tudi povrnitev škode.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI ZAKUPNIKA

Raba stvari po pogodbi

581. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupnik je dolžan uporabljati stvar kot dober gospodarstvenik oziroma dober gospodar.

(2) Uporabljati jo sme le tako, kot to določa pogodba ali kakršen je namen stvari.

(3) Odgovoren je za škodo, ki nastane zato, ker je v zakup vzeto stvar uporabljal v nasprotju s pogodbo ali z njenim namenom, ne glede na to, ali jo je uporabljal sam ali nekdo, ki je delal po njegovem naročilu, podzakupnik ali kdo drug, ki mu je on omogočil rabo stvari.

Odpoved zaradi pogodbi nasprotne rabe

582. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če zakupnik tudi po zakupodajalčevem opominu uporablja stvar v nasprotju s pogodbo ali z njenim namenom ali če zanemarja njeno vzdrževanje in je nevarno, da bo nastala za zakupodajalca precejšnja škoda, lahko ta pogodbo odpove brez odpovednega roka.

Plačevanje zakupnine

583. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupnik je dolžan plačevati zakupnino v rokih, ki jih določa pogodba ali zakon, če ni pogodbe in zakona, pa tako, kot je navada v kraju, kjer mu je bila stvar izročena.

(2) Če ni drugače dogovorjeno ali drugačna navada v kraju izročitve in je stvar dana v zakup za eno ali več let, se plačuje zakupnina polletno; če je dana v zakup za krajši čas, pa po izteku tega časa.

Odpoved zaradi neplačane zakupnine

584. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupodajalec lahko odpove zakupno pogodbo, če zakupnik ne plača zakupnine niti v 15 dneh, odkar je zakupodajalec to zahteval.

(2) Vendar ostane pogodba v veljavi, če plača zakupnik dolžno zakupnino, preden mu je sporočena odpoved.

Vrnitev v zakup vzete stvari

585. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupnik je dolžan varovati v zakup vzeto stvar in jo po prenehanju zakupa vrniti nepoškodovano.

(2) Stvar vrne v kraju, v katerem mu je bila izročena.

(3) Zakupnik ne odgovarja za obrabljenost stvari zaradi normalne rabe in tudi ne za poškodbe, nastale zaradi tega, ker je stvar doslužila.

(4) Če je med zakupom izvršil na stvari kakšne spremembe, jo je dolžan vrniti v stanju, v kakršnem je bila, ko jo je dobil v zakup.

(5) Vzeti sme dodatke, ki jih je dodal stvari, če se dajo ločiti, ne da bi se stvar poškodovala, vendar jih zakupodajalec lahko obdrži, če mu nadomesti njihovo vrednost ob vrnitvi.

4. ODDELEK PODZAKUP

Kdaj se stvari lahko dajo v podzakup

586. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ni drugače dogovorjeno, lahko da zakupnik zakupljeno stvar v zakup drugemu (podzakup) ali mu jo kako drugače izroči v rabo, vendar le, če s tem ne prizadene škode zakupodajalcu.

(2) Zakupnik jamči zakupodajalcu, da bo podzakupnik stvar uporabljal po zakupni pogodbi.

Kdaj lahko zakupodajalec odkloni dovoljenje

587. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je za podzakup stvari potrebno dovoljenje zakupodajalca, ga sme ta odkloniti samo iz utemeljenih razlogov.

Odpoved zaradi nedovoljenega podzakupa

588. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zakupodajalec lahko odpove zakupno pogodbo, če da zakupnik v zakup vzeto stvar v podzakup brez njegovega dovoljenja, ko je to po zakonu ali po pogodbi potrebno.

Neposredna zahteva zakupodajalca

589. člen

([se preneha uporabljati](#))

Da zakupodajalec izterja od zakupnika svoje iz zakupa nastale terjatve, lahko zahteva neposredno od podzakupnika plačilo zneska, ki ga ta dolguje zakupniku iz podzakupa.

Prenehanje podzakupa po samem zakonu

590. člen

([se preneha uporabljati](#))

Podzakup preneha v vsakem primeru, ko preneha zakup.

5. ODDELEK ODTUJITEV V ZAKUP DANE STVARI

Odtujitev po izročitvi v zakup

591. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri odtujitvi stvari, ki je bila pred tem izročena nekomu drugemu v zakup, stopi pridobitelj stvari na mesto zakupodajalca in nastajajo potem pravice in obveznosti iz zakupa med njim in zakupnikom.

(2) Pridobitelj ne more zahtevati, naj mu zakupnik izroči stvar pred pretekom časa, za katerega je bil zakup dogovorjen; če trajanje zakupa ni določeno ne s pogodbo ne z zakonom, pa ne pred iztekom odpovednega roka.

(3) Za obveznosti, ki jih ima pridobitelj iz zakupa, odgovarja prenosnik kot solidarni porok.

Pravica do zakupnine

592. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pridobitelj v zakup dane stvari ima pravico do zakupnine od prvega naslednjega roka po pridobitvi stvari, če ni bilo kako drugače dogovorjeno; če pa je prenosnik prejel to zakupnino vnaprej, mu jo mora odstopiti.

(2) Od trenutka, ko je zakupnik obveščen o odtujitvi v zakup dane stvari, sme plačati zakupnino samo pridobitelju.

Odtujitev v zakup dane stvari pred izročitvijo zakupniku

593. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bila stvar, glede katere je bila sklenjena zakupna pogodba, izročena pridobitelju, ne pa zakupniku, stopi pridobitelj stvari na mesto zakupodajalca in prevzame njegove obveznosti do zakupnika, če je ob sklenitvi pogodbe o odtujitvi vedel za zakupno pogodbo.

(2) Pridobitelj, ki ob sklenitvi pogodbe o odtujitvi ni vedel za zakupno pogodbo, ni dolžan izročiti stvari zakupniku, zakupnik pa lahko zahteva od zakupodajalca le povrnitev škode.

(3) Za obveznosti, ki jih ima pridobitelj nasproti zakupniku iz zakupa, odgovarja prenosnik kot solidarni porok.

Odpoved pogodbe zaradi odtujitve stvari

594. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če so zaradi odtujitve v zakup dane stvari pravice in obveznosti zakupodajalca prešle na pridobitelja, lahko zakupnik v vsakem primeru odpove pogodbo, spoštovati pa mora zakonite odpovedne roke.

6. ODDELEK PRENEHANJE ZAKUPA

Pretek določenega časa

595. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupna pogodba, ki je bila sklenjena za določen čas, preneha že s samim pretekom časa, za katerega je bila sklenjena.

(2) To velja tudi v primerih, ko pogodbenika nista izrazila volje in je trajanje zakupa določeno z zakonom.

Molče obnovljen zakup

596. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če zakupnik po preteku časa, za katerega je bila sklenjena zakupna pogodba, še naprej uporablja stvar, zakupodajalec pa temu ne nasprotuje, se šteje, da je sklenjena nova zakupna pogodba za nedoločen čas, z enakimi pogoji kot prejšnja.

(2) Zavarovanja, ki so jih dale tretje osebe za prvi zakup, prenehajo s pretekom časa, za katerega je bil zakup sklenjen.

Odpoved

597. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakupna pogodba, katere trajanje ni določeno in ga iz okoliščin ali krajevnih običajev tudi ni mogoče določiti, preneha z odpovedjo, ki jo vsaka stranka lahko da drugi, spoštujoč določeni odpovedni rok.

(2) Če odpovedni rok ni določen s pogodbo ali z zakonom ali po krajevnih običajih, potem je ta rok osem dni; odpoved pa se ne sme dati ob neprimernem času.

(3) Če so v zakup vzete stvari nevarne za zdravje, lahko zakupnik odpove pogodbo brez odpovednega roka, celo če je ob sklenitvi pogodbe to vedel.

(4) Zakupnik se ne more odpovedati pravici iz tretjega odstavka tega člena.

Uničenje stvari zaradi višje sile

598. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zakup preneha, če je v zakup vzeta stvar uničena zaradi kakšnega primera višje sile.

(2) Če je v zakup vzeta stvar delno uničena ali samo poškodovana, lahko zakupnik razdre pogodbo, ali pa še naprej ostane pri zakupu in zahteva ustrezno znižanje zakupnine.

Smrt

599. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če zakupnik ali zakupodajalec umre in ni drugače dogovorjeno, se zakup nadaljuje z njegovimi dediči.

XII. POGLAVJE POGODBA O DELU

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

600. člen

([se preneha uporabljati](#))

S pogodbo o delu (podjemu) se prevzemnik posla (podjemnik, izvajalec) zavezuje opraviti določen posel, kot je izdelava ali popravilo kakšne stvari, kakšno telesno ali umsko delo ipd., naročnik pa zavezuje, da mu bo za to plačal.

Razmerje s prodajno pogodbo

601. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba, s katero se ena stranka zavezuje izdelati določeno premično stvar iz svojega materiala, se šteje v dvomu za prodajno pogodbo.

(2) Vendar pa pogodba ostane pogodba o delu, če se je naročnik zavezal dati bistven del materiala, ki je potreben za izdelavo stvari.

(3) Vsekakor se pogodba šteje za pogodbo o delu, če sta imela pogodbenika v mislih zlasti prevzemnikovo delo.

Kakovost prevzemnikovega materiala

602. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je dogovorjeno, da bo prevzemnik posla izdelal stvar iz svojega materiala, ni pa določena kakovost, je prevzemnik dolžan dati material srednje kakovosti.

(2) Naročniku odgovarja za kakovost uporabljenega materiala enako kot prodajalec.

2. ODDELEK NADZOR

603. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročnik ima pravico nadzorovati posel in dajati navodila, če to ustreza naravi posla, prevzemnik pa mu mora to omogočiti.

3. ODDELEK SKLENITEV POGODBE PO LICITACIJI

Vabilo k licitaciji o ceni del

604. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vabilo k licitaciji za izvršitev določenih del po določenih pogojih in ob določenih jamstvih, naslovljeno na določeno ali nedoločeno število oseb, zavezuje vabilca, da sklene pogodbo o teh delih s tistim, ki ponudi najnižjo ceno, razen če je to obveznost v vabilu k licitaciji izključil.

(2) Če je izključena obveznost sklenitve pogodbe, se šteje vabilo k licitaciji za vabilo zainteresiranim, naj oni pripravijo ponudbe za pogodbo po objavljenih pogojih.

Vabilo k licitaciji za umetniško ali tehnično rešitev nameravanih del

605. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vabilo k licitaciji za umetniško ali tehnično rešitev nameravanih del, naslovljeno na določeno ali nedoločeno število oseb, zavezuje vabilca, da po pogojih, ki jih vsebuje vabilo, sklene pogodbo z udeležencem licitacije, katerega rešitev sprejme komisija vnaprej objavljene sestave, razen če je to obveznost v vabilu k licitaciji izključil.

4. ODDELEK PREVZEMNIKOVE OBVEZNOSTI

Napake materiala

606. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prezemnik posla je dolžan opozoriti naročnika na napake materiala, ki mu ga je naročnik izročil, kar jih je opazil ali moral opaziti, ker sicer odgovarja za škodo.

(2) Če je naročnik zahteval, naj stvar izdela iz materiala z napakami, na katere ga je prevzemnik posla opozoril, mora prevzemnik ravnati po njegovi zahtevi, razen če je očitno, da material ni primeren za naročeno delo, ali če bi izdelava iz zahtevanega materiala lahko škodila prevzemnikovemu ugledu; v tem primeru lahko prevzemnik pogodbo razdre.

(3) Prezemnik posla je dolžan opozoriti naročnika na pomanjkljivosti v njegovem naročilu ter na druge okoliščine, za katere je vedel ali moral vedeti in bi bile lahko pomembne za naročeno delo ali za njegovo pravočasno izvršitev, ker sicer odgovarja za škodo.

Obveznost izvršiti delo

607. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prezemnik je dolžan izvršiti delo po dogovoru in po pravilih posla.

(2) Izvršiti ga mora v določenem času, če čas ni določen, pa v času, ki je razumljivo potreben za take posle.

(3) Ne odgovarja za zamudo, nastalo zato, ker mu naročnik ni pravočasno izročil materiala, ali zato, ker je zahteval spremembe, ali zato, ker mu ni izplačal dolžnega predujma, in sploh za zamudo, nastalo zaradi naročnikovega ravnanja.

Razveza pogodbe zaradi odstopa od dogovorjenih pogojev

608. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se med izvrševanjem dela izkaže, da se prevzemnik posla ne drži pogodbenih pogojev in sploh da ne dela, kot bi moral, in da bo imelo izvršeno delo napake, ga lahko naročnik na to opozori in mu določi primeren rok, da svoje delo prilagodi svojim obveznostim.

(2) Če do izteka tega roka prevzemnik ne izpolni naročnikove zahteve, lahko le-ta pogodbo razdre in zahteva povrnitev škode.

Razveza pogodbe pred iztekom roka

609. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je rok bistvena sestavina pogodbe, prevzemnik pa je z začetkom ali dovršitvijo posla v taki zamudi, da je očitno, da ga ne bo pravočasno končal, lahko naročnik pogodbo razdre in zahteva povrnitev škode.

(2) To pravico ima naročnik tudi tedaj, ko rok ni bistvena sestavina pogodbe, če zaradi take zamude očitno nima več interesa za izpolnitev pogodbe.

Zaupanje izvršitve posla tretjemu

610. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če iz pogodbe ali narave posla ne izhaja kaj drugega, prevzemnik ni dolžan osebno opraviti posla.

(2) Tudi če posla ne opravi osebno, je prevzemnik zanj še naprej odgovoren naročniku.

Odgovornost za sodelavce

611. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevzemnik odgovarja za osebe, ki so po njegovem naročilu delale pri prevzetem poslu, kot da bi ga bil sam opravil.

Neposredna zahteva prevzemnikovih sodelavcev od naročnika

612. člen

([se preneha uporabljati](#))

Sodelavci se za svoje terjatve od prevzemnika posla lahko obrnejo neposredno na naročnika in zahtevajo od njega, da jim te terjatve izplača iz vsote, ki jo v tistem trenutku dolguje prevzemniku, če so pripoznane.

Izročitev izdelane stvari naročniku

613. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik posla je dolžan izročiti naročniku izdelano ali popravljeno stvar.

(2) Te obveznosti je prost, če je bila stvar, ki jo je izdelal ali popravil, uničena iz vzroka, za katerega ne odgovarja.

5. ODDELEK
ODGOVORNOST ZA NAPAKE

Pregled izvršenega dela in obvestitev prevzemnika

614. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročnik je dolžan pregledati izvršeno delo, brž ko je to po normalnem teku stvari mogoče, in o ugotovljenih napakah nemudoma obvestiti prevzemnika.

(2) Če naročnik na prevzemnikovo zahtevo, naj pregleda in prevzame izvršeno delo, brez utemeljenega razloga tega ne stori, se šteje, da je delo prevzeto.

(3) Po pregledu in prevzemu opravljenega dela prevzemnik ni več odgovoren za napake, ki jih je bilo mogoče opaziti pri navadnem pregledu, razen če je zanje vedel, pa jih naročniku ni pokazal.

Skrite napake

615. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se pozneje pokaže kakšna napaka, ki je pri navadnem pregledu ni bilo mogoče odkriti, se naročnik vseeno lahko sklicuje nanjo, s pogojem, da o njej obvesti prevzemnika posla čim prej, najpozneje pa v enem mesecu, ko je bila odkrita.

(2) Po dveh letih od prevzema opravljenega posla se naročnik ne more več sklicevati na napake.

Prenehanje pravice

616. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročnik, ki je prevzemnika pravočasno obvestil o napakah izvršenega posla, po enem letu od tega obvestila ne more več sodno uveljavljati svoje pravice.

(2) Če je naročnik o napakah pravočasno obvestil prevzemnika, pa lahko tudi po izteku tega roka z ugovorom zoper njegov zahtevek za plačilo uveljavlja svojo pravico do znižanja plačila in do povračila škode.

Kdaj prevzemnik nima pravice sklicevati se na prejšnje člene

617. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prezemnik posla se ne more sklicevati na neko določbo prejšnjih členov, če se napaka nanaša na dejstva, ki so mu bila znana ali mu niso mogla ostati neznana, pa jih ni sporočil naročniku.

Pravica zahtevati odpravo napak

618. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročnik, ki je pravilno obvestil prevzemnika, da ima izvršeno delo neko napako, lahko zahteva od njega, da mu napako odpravi, in mu za to določi primeren rok.

(2) Pravico ima tudi do povračila škode, ki jo je zaradi tega pretrpel.

(3) Če bi odprava napake zahtevala pretirane stroške, jo prevzemnik dela lahko odkloni, vendar ima v tem primeru naročnik po svoji izbiri pravico znižati plačilo ali razdreti pogodbo, in pa pravico do povračila škode.

Poseben primer, ko se pogodba razdre

619. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ima opravljeni posel tako napako, da je delo neuporabno, ali če je opravljen v nasprotju z izrecnimi pogodbenimi pogoji, lahko naročnik pogodbo razdre in zahteva povračilo škode, ne da bi prej zahteval odpravo napake.

Naročnikova pravica glede drugih napak izvršenega posla

620. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ima izvršeni posel napako, ki ni taka, da bi bilo delo neuporabno, oziroma če posel ni izvršen v nasprotju z izrecnimi pogodbenimi pogoji, je naročnik dolžan dovoliti prevzemniku, da napako odpravi.

(2) Naročnik lahko določi prevzemniku posla primeren rok za odpravo napake.

(3) Če prevzemnik ne odpravi napake do izteka tega roka, jo lahko naročnik po lastni izbiri odpravi na njegov račun, ali zniža plačilo, ali pa razdre pogodbo.

(4) Naročnik ne more izkoristiti pravice, da bi razdril pogodbo, če gre za neznatno napako.

(5) V vsakem primeru ima tudi pravico do povračila škode.

Znižanje plačila

621. člen

([se preneha uporabljati](#))

Plačilo se zniža v razmerju med vrednostjo izvršenega dela ob sklenitvi pogodbe brez napake in vrednostjo, ki bi jo tedaj imelo izvršeno delo z napako.

6. ODDELEK OBVEZNOST NAROČNIKA

Obveznost prevzeti delo

622. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročnik je dolžan prevzeti delo, ki je bilo izvršeno po določilih pogodbe in pravilih posla.

Določitev plačila in izplačilo

623. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Plačilo se določi s pogodbo, če ni določeno z obvezno tarifo ali s kakšnim drugim obveznim aktom.

(2) Če plačilo ni določeno, ga določi sodišče tako, da ustreza vrednosti dela, za tak posel normalno potrebnemu času kot tudi za to vrsto dela običajnemu plačilu.

(3) Naročnik ni dolžan izplačati plačila, preden ne pregleda izvršenega dela in ga ne potrdi, razen če ni drugače dogovorjeno.

(4) To velja tudi, če sta dogovorjeni izvršitev in izročitev dela po delih.

Izračun z izrecnim jamstvom

624. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bilo plačilo dogovorjeno na podlagi izračuna z izrecnim jamstvom prevzemnika posla za njegovo pravilnost, ta ne sme zahtevati večjega plačila, celo če je v posel vložil več dela in če je izvršitev terjala večje stroške, kot je pričakoval.

(2) S tem ni izključena uporaba pravil o razvezi in spremembi pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin.

(3) Če je bilo plačilo dogovorjeno na podlagi izračuna brez izrecnega prevzemnikovega jamstva za njegovo pravilnost in se med delom izkaže, da je prekoračitev neogibna, mora prevzemnik posla o tem nemudoma obvestiti naročnika, sicer izgubi kakršnokoli terjatev zaradi večjih stroškov.

7. ODDELEK NEVARNOST

Če je dal material prevzemnik

625. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je dal material za izdelavo stvari prevzemnik posla, pa je bila stvar iz kakršnegakoli vzroka poškodovana ali uničena pred izročitvijo naročniku, gre to na prevzemnikovo nevarnost in nima pravice do povračila za dani material in ne do plačila za svoje delo.

(2) Če je naročnik pregledal izvršeno delo in ga potrdil, se šteje, da mu je bila stvar izročena, da pa je ostala v hrambi pri prevzemniku.

(3) Če je naročnik v zamudi, ker ni prevzel ponujene stvari, preide nevarnost za naključno uničenje ali poškodbo stvari nanj.

Če je dal material naročnik

626. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je dal material za izdelavo naročnik, prevzema sam nevarnost za naključno uničenje ali poškodbo stvari.

(2) Tedaj ima prevzemnik posla pravico do plačila le v primeru, če je bila stvar uničena ali poškodovana potem, ko je prišel naročnik v zamudo, ali če se naročnik ni odzval njegovemu pravilnemu vabilu, naj stvar pregleda.

Nevarnost pri izročitvi po delih

627. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dogovorjeno, da bo naročnik pregledal in prevzel posamezne dele, kot bodo izdelani, ima prevzemnik posla pravico do plačila za izdelavo delov, ki jih je naročnik pregledal in potrdil, celo če so bili morda potem pri njem brez njegove krivde uničeni.

8. ODDELEK ZASTAVNA PRAVICA

628. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zato da si zavaruje plačilo za svoje delo in povračilo za porabljeni material ter druge terjatve iz pogodbe o delu, ima prevzemnik posla zastavno pravico na stvareh, ki jih je izdelal ali popravil, kot tudi na drugih predmetih, ki mu jih je izročil naročnik v zvezi z njegovim delom, vse dokler jih ima v posesti in dokler jih prostovoljno ne neha imeti.

9. ODDELEK PRENEHANJE POGODBE

Prenehanje pogodbe po volji naročnika

629. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vse dotlej, dokler naročeni posel ni končan, lahko naročnik pogodbo razdre, kadarkoli hoče; vendar mora v tem primeru prevzemniku izplačati dogovorjeno plačilo, zmanjšano za stroške, ki jih ta ni imel, pa bi jih bil moral imeti, če pogodba ne bi bila razdrta, kot tudi za tisto, kar je zaslužil drugje ali kar namenoma ni hotel zaslužiti.

XIII. POGLAVJE GRADBENA POGODBA

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

630. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Gradbena pogodba je pogodba o delu, s katero se izvajalec zavezuje, da bo po določenem načrtu v dogovorjenem roku zgradil določeno gradbo na določenem zemljišču ali da bo na takem zemljišču oziroma na že obstoječem objektu izvedel kakšna druga gradbena dela, naročnik pa se zavezuje, da mu bo za to plačal določeno ceno.

(2) Gradbena pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki.

Gradba

631. člen

([se preneha uporabljati](#))

Z »gradbo« so mišljene v tem poglavju stavbe, jezovi, mostovi, predori, vodovodi, kanalizacije, ceste, železniške proge, vodnjaki in drugi gradbeni objekti, katerih izdelava terja večja in zahtevnejša dela.

Nadzor nad deli in kontrola nad kakovostjo materiala

632. člen

([se preneha uporabljati](#))

Izvajalec je dolžan omogočiti naročniku stalen nadzor nad deli in kontrolo nad količino in kakovostjo uporabljenega materiala.

Odmik od načrta

633. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za vsak odmik od gradbenega načrta oziroma od pogodbenih del mora imeti izvajalec pisмено soglasje naročnika.

(2) Za dela, ki jih je opravil brez takega soglasja, ne more zahtevati povečanja dogovorjene cene.

Nujna nepredvidena dela

634. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izvajalec lahko izvede nepredvidena dela tudi brez poprejšnjega soglasja naročnika, če si ga zaradi njihove nujnosti ni mogel preskrbeti.

(2) Nepredvidena dela so tista, ki jih je bilo treba nujno opraviti, da bi bila zagotovljena stabilnost objekta ali da ne bi nastala škoda, povzročila pa jih je nepričakovana težja narava zemljišča, nepričakovana voda ali kakšen drug izreden in nepričakovan dogodek.

(3) Izvajalec mora o teh pojavih in storjenih ukrepih nemudoma obvestiti naročnika.

(4) Izvajalec ima pravico do pravičnega plačila za nepredvidena dela, ki jih je bilo treba opraviti.

(5) Naročnik lahko razdre pogodbo, če bi morala biti zaradi teh del dogovorjena cena precej višja; o tem pa mora nemudoma obvestiti izvajalca.

(6) Če se pogodba razdre, mora naročnik plačati izvajalcu ustrezen del cene za že opravljena dela, pa tudi pravično povračilo za nujne stroške.

Cena del

635. člen

([se preneha uporabljati](#))

Cena del je lahko določena od merske enote dogovorjenih del (enotna cena) ali v skupnem znesku za celotni objekt (skupaj dogovorjena cena).

Sprememba cene

636. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ni glede spremembe cene v pogodbi določeno kaj drugega, lahko izvajalec, ki je v predvidenem roku izpolnil svojo obveznost, zahteva zvišanje cene za dela, če so se v času od sklenitve pogodbe do njene izpolnitve zvišale cene za elemente, na podlagi katerih je bila določena, tako da bi morala biti ta cena višja več kot za dva odstotka.

(2) Če izvajalec po svoji krivdi ni izvedel del v pogodbenem roku, lahko zahteva zvišanje cene za dela, če so se v času od sklenitve pogodbe do dneva, ko bi morala biti dela po pogodbi končana, zvišale cene za elemente, na podlagi katerih je bila določena, tako da bi morala biti po novih cenah za te elemente višja več kot za pet odstotkov.

(3) V primerih iz prejšnjih dveh odstavkov more izvajalec zahtevati le razliko v ceni del, ki presega dva oziroma pet odstotkov.

(4) Izvajalec se ne more sklicevati na zvišanje cen za elemente, na podlagi katerih je bila določena cena za dela, če so se cene zvišale potem, ko je prišel v zamudo.

Določilo o nespremenljivosti cen

637. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bilo dogovorjeno, da se cena za dela ne bo spremenila, ko bi se po sklenitvi pogodbe zvišale cene za elemente, na podlagi katerih je bila določena, lahko izvajalec kljub takemu pogodbenemu določilu zahteva spremembo, če so se cene za elemente toliko zvišale, da bi morala biti cena za dela več kot za deset odstotkov višja.

(2) Vendar more tudi v tem primeru izvajalec zahtevati samo razliko v ceni, ki presega deset odstotkov, razen če so se cene za elemente zvišale potem, ko je prišel v zamudo.

Razveza pogodbe zaradi zvišanja cene

638. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če bi se morala v primerih iz prejšnjih členov dogovorjena cena precej zvišati, lahko naročnik pogodbo razdre.

(2) Če naročnik pogodbo razdre, mora plačati izvajalcu ustrezen del dogovorjene cene za dotedaj opravljena dela, pa tudi pravično povračilo za nujne stroške.

Pravica naročnika, da zahteva znižanje dogovorjene cene

639. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če so se v času od sklenitve pogodbe do izpolnitve izvajalčeve obveznosti cene za elemente, na podlagi katerih je bila določena cena za dela, znižale več kot za dva odstotka, dela pa so bila opravljena v dogovorjenem roku, ima naročnik pravico zahtevati ustrezno znižanje dogovorjene cene za dela nad ta odstotek.

(2) Če je bilo dogovorjeno, da se cena za dela ne bo spremenila, dela pa so bila opravljena v dogovorjenem roku, ima naročnik pravico do znižanja dogovorjene cene v primeru, ko so se cene za elemente, na podlagi katerih je bila določena, toliko znižale, da bi bila cena več kot za deset odstotkov nižja, in to za razliko nad deset odstotkov.

(3) Če je izvajalec del v zamudi, ima naročnik pravico do sorazmernega znižanja cene za dela za vsako znižanje cene za elemente, na podlagi katerih je bila ta cena določena.

2. ODDELEK

GRADBENA POGODBA S POSEBNIM DOLOČILOM

640. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če vsebuje gradbena pogodba določilo »ključ v roke« ali kakšno drugo podobno določilo, se izvajalec samostojno zavezuje, da bo izvedel skupaj vsa dela, ki so potrebna za zgraditev in uporabo nekega celotnega objekta.

(2) V tem primeru vsebuje dogovorjena cena tudi vrednost vseh nepredvidenih in presežnih del, izključuje pa vpliv manjkajočih del nanjo.

(3) Če je pri pogodbi »ključ v roke« udeleženi kot pogodbeni stranka več izvajalcev, je njihova odgovornost nasproti naročniku solidarna.

3. ODDELEK ODGOVORNOST ZA NAPAKE

Uporaba pravil pogodbe o delu

641. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ni v tem poglavju drugače določeno, se uporabljajo glede odgovornosti za napake gradbe ustrezne določbe iz poglavja tega zakona o pogodbi o delu.

Prehod pravic iz odgovornosti za napake

642. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pravice naročnika nasproti izvajalcu zaradi napake gradbe preidejo tudi na vse poznejše pridobitelje gradbe ali njenega dela, vendar tako, da poznejšim pridobiteljem ne teče nov rok za obvestilo in tožbo, temveč se jim rok prednikov všteva.

Posebne pravice imetnika stanovanjske pravice

643. člen

([se preneha uporabljati](#))

Imetnik stanovanjske pravice na stanovanju, ki je družbena lastnina, ima pravico zahtevati, da mu izvajalec odpravi napake v mejah njegove odgovornosti za napake gradbe nasproti naročniku.

4. ODDELEK ODGOVORNOST IZVAJALCA IN PROJEKTANTA ZA SOLIDNOST GRADBE

V čem je odgovornost

644. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izvajalec odgovarja za morebitne napake v izdelavi gradbe, ki zadevajo njeno solidnost, če se take napake pokažejo v desetih letih od izročitve in prevzema del.

(2) Izvajalec odgovarja tudi za morebitne pomanjkljivosti zemljišča, na katerem je zgrajena gradba, ki se pokažejo v desetih letih od izročitve in prevzema del, razen če je specializirana organizacija dala strokovno mnenje, da je zemljišče primerno za gradnjo, in se med gradnjo niso pojavile okoliščine, ki bi bile vzbujale dvom o utemeljenosti strokovnega mnenja.

(3) To velja tudi za projektanta, če izvira napaka gradbe iz kakšne napake v načrtu.

(4) Po določbah prejšnjih odstavkov ta dva nista odgovorna le naročniku, pač pa tudi vsakemu drugemu pridobitelju gradbe.

(5) Te njune odgovornosti ni mogoče s pogodbo niti izključiti niti omejiti.

Dolžnost obvestitve in izguba pravice

645. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročnik ali drug pridobitelj je dolžan obvestiti o napakah izvajalca in projektanta v šestih mesecih od dneva, ko je napako ugotovil, sicer izgubi pravico sklicevati se nanjo.

(2) Pravica naročnika ali drugega pridobitelja nasproti izvajalcu oziroma projektantu iz njune odgovornosti za napake preneha v enem letu od dneva, ko je o napaki obvestil projektanta oziroma izvajalca.

Zmanjšanje in izključitev odgovornosti

646. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Izvajalec ni prost odgovornosti, če je nastala škoda zato, ker je pri izvajanju posameznih del ravnal po zahtevah naročnika.

(2) Vendar je v primeru, če je pred izvršitvijo posameznega dela po zahtevi naročnika tega opozoril na nevarnost pred škodo, njegova odgovornost zmanjšana, v okoliščinah danega primera pa lahko tudi izključena.

Regresi

647. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če sta za škodo odgovorna izvajalec in projektant, se odgovornost vsakega izmed njiju meri po velikosti njegove krivde.

(2) Projektant, ki je izdelal načrt gradbe in mu je bil zaupan nadzor nad izvršitvijo načrtnih del, odgovarja tudi za napake v izvršenih delih, ki so nastale po izvajalčevi krivdi, če jih je mogel opaziti ob normalnem in primernem nadziranju del, vendar ima pravico zahtevati od izvajalca ustrezno povračilo.

(3) Izvajalec, ki je povrnil škodo, nastalo zaradi napake v izvršenih delih, ima pravico zahtevati od projektanta povračilo v tolikšni meri, kolikor izvirajo napake v izvršenih delih iz napak v načrtu.

(4) Če je za napako odgovoren nekdo, ki mu je izvajalec zaupal del posla, ga mora izvajalec, če namerava zahtevati od njega povračilo, obvestiti o napaki v dveh mesecih od dneva, ko je naročnik obvestil njega.

XIV. POGlavJE PREVOZ

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

648. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S prevozno pogodbo se prevoznik zavezuje, da bo prepeljal na določen kraj neko osebo ali neko stvar, potnik oziroma pošiljatelj pa, da mu bo za to dal določeno plačilo.

(2) Za prevoznika se šteje po tem zakonu tako tisti, ki se ukvarja s prevozom kot s svojim rednim poslovanjem, kot tudi vsak drug, ki se s pogodbo zaveže, da bo za plačilo opravil prevoz.

Prevoznikove obveznosti pri linijskem prevozu

649. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik, ki opravlja prevoz na določeni liniji (linijski prevoz), je dolžan redno in pravilno vzdrževati objavljeno linijo.

(2) Za prevoz je dolžan sprejeti vsako osebo in vsako stvar, ki izpolnjujeta pogoje, določene v objavljenih splošnih pogojih.

(3) Če prevoznikova redna prevozna sredstva ne zadostujejo za vse zahtevane prevoze, imajo prednost osebe ali stvari, za katere je to določeno v posebnih predpisih, nadaljnja prednost pa se določa po vrstnem redu zahtev; pri tem je med sočasnimi zahtevami za prednost odločilna večja dolžina prevoza.

Odstop od pogodbe

650. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pošiljatelj oziroma potnik lahko odstopi od pogodbe, preden se pogodba začne izpolnjevati, mora pa povrniti škodo, ki jo morda zaradi tega pretrpi prevoznik.

(2) Če je prevoznik z začetkom prevoza toliko v zamudi, da dogovorjeni prevoz za drugo stranko nima več pomena, ali če prevoznik noče ali ne more opraviti dogovorjenega prevoza, lahko druga stranka odstopi od pogodbe in zahteva vrnitev onega, kar je za prevoz plačala.

Višina plačila za prevoz

651. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je višina plačila za prevoz določena s tarifo ali s kakšnim drugim objavljenim obveznim aktom, si s pogodbo ni mogoče izgovoriti višjega plačila.

(2) Če višina plačila za prevoz ni določena s tarifo ali s kakšnim drugim objavljenim obveznim aktom in tudi ne s pogodbo, ima prevoznik pravico do običajnega plačila za to vrsto prevoza.

(3) Glede drugega se smiselno uporabljajo določbe o plačilu iz poglavja tega zakona o pogodbi o delu.

Omejitev uporabe določb tega poglavja

652. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe tega poglavja se uporabljajo za vse vrste prevoza, če ni z zakonom za posamezne vrste drugače določeno.

1. odsek
SPLOŠNE DOLOČBE

Izročitev stvari

653. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevoznik je dolžan stvar, ki jo je prevzel za prevoz, izročiti na določenem kraju pošiljatelju ali določeni osebi (prejemniku).

O čem mora pošiljatelj obvestiti prevoznika

654. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pošiljatelj mora obvestiti prevoznika o vrsti pošiljke in o njeni vsebini in količini in mu sporočiti, kam je treba pošiljko prepeljati, ime in naslov prejemnika pošiljke, svoje ime in svoj naslov ter vse drugo, kar je potrebno, da bi lahko prevoznik brez odlašanja in ovir izpolnil svoje obveznosti.

(2) Če so v pošiljki dragocenosti, vrednostni papirji ali druge drage stvari, mora pošiljatelj ob njihovi predaji za prevoz o tem obvestiti prevoznika in mu sporočiti njihovo vrednost.

(3) Če gre za prevoz nevarne stvari ali stvari, za katero so potrebni posebni prevozni pogoji, mora pošiljatelj o tem pravočasno obvestiti prevoznika, da lahko ta posebej ukrene, kar ustreza.

(4) Če pošiljatelj ne da prevozniku podatkov iz prvega in tretjega odstavka tega člena ali mu da napačne podatke, je odgovoren za morebitno škodo, ki nastane zaradi tega.

Vozni (tovorni) list

655. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodbenika se lahko sporazumeta, da se o pošiljki, ki je predana za prevoz, sestavi vozni (tovorni) list.

(2) Vozni list mora vsebovati: ime in naslov pošiljatelja in prevoznika, vrsto, vsebino in količino pošiljke, pa tudi vrednost dragocenosti in drugih dragih stvari, namembni kraj, znesek plačila za prevoz oziroma zaznamek, da je bil prevoz plačan vnaprej, določilo o vsoti, s katero je pošiljka obremenjena, ter kraj in dan izdaje voznega lista.

(3) V voznem listu so lahko zapisana tudi druga določila prevozne pogodbe.

(4) Vozni list morata podpisati oba pogodbenika.

(5) Vozni list lahko vsebuje določbo »po odredbi« ali se glasi na prinosnika.

Prevozna pogodba in vozni list

656. člen

([se preneha uporabljati](#))

Obstoj in veljavnost prevozne pogodbe sta neodvisna od obstoja voznega lista in njegove pravilnosti.

Potrdilo o prevzemu za prevoz

657. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če vozni list ni bil izdan, lahko pošiljatelj zahteva od prevoznika, da mu izda potrdilo o prevzemu pošiljke za prevoz s podatki, ki jih mora vsebovati vozni list.

2. odsek

RAZMERJE MED POŠILJATELJEM IN PREVOZNIKOM

Pakiranje

658. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pošiljatelj je dolžan stvari zapakirati na predpisani ali običajni način, da ne bi nastala kakšna škoda ali da ne bi bila ogrožena varnost ljudi ali dobrin.

(2) Prevoznik je dolžan pošiljatelja opozoriti na pomanjkljivosti pakiranja, ki jih je mogoče opaziti, ker sicer odgovarja za poškodbo pošiljke, ki bi nastala zaradi tega.

(3) Vendar prevoznik ne odgovarja za poškodbo pošiljke, če je pošiljatelj kljub temu, da je bil opozorjen na pomanjkljivo pakiranje, zahteval, naj prevoznik prevzame pošiljko za prevoz s temi pomanjkljivostmi.

(4) Prevoznik je dolžan zavrniti pošiljko, če so pomanjkljivosti v njenem pakiranju take, da lahko spravijo v nevarnost ljudi ali dobrine ali povzročijo kakšno škodo.

(5) Za škodo, ki jo pretrpijo zaradi pomanjkljivosti v pakiranju tretje osebe medtem, ko je stvar pri prevozniku, je odgovoren prevoznik, ta pa ima pravico zahtevati odškodnino od pošiljatelja.

Plačilo za prevoz in stroški v zvezi s prevozom

659. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pošiljatelj je dolžan plačati prevozniku prevoz in stroške v zvezi s prevozom.

(2) Če pa v voznem listu ni navedeno, da plača pošiljatelj prevoz in druge stroške v zvezi s prevozom, se domneva, da je pošiljatelj napotil prevoznika, naj jih zaračuna prejemniku.

Razpolaganje s pošiljko

660. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pošiljatelj lahko razpolaga s pošiljko in spreminja naročila iz pogodbe in lahko naroči prevozniku, naj ustavi nadaljnji prevoz pošiljke, naj mu pošiljko vrne, naj jo izroči drugemu prejemniku ali pošlje v kakšen drug kraj.

(2) Pošiljateljova pravica spreminjati naročila preneha, ko prispe pošiljka v namembni kraj, ko prevoznik izroči prejemniku vozni list ali ko prevoznik zahteva od prejemnika, naj pošiljko prevzame, ali ko prejemnik sam zahteva njeno izročitev.

(3) Če je bil izdan vozni list po odredbi oziroma na prinosnika, ima pravice pošiljatelja iz prejšnjega odstavka izključno imetnik voznega lista.

(4) Upravičenec, ki izkoristi pravico in da prevozniku nova naročila, mu mora povrniti stroške in škodo, ki jo je zaradi tega imel, in na njegovo zahtevo dati jamstvo, da mu bodo stroški in škoda povrnjeni.

Prevozna smer

661. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik mora opraviti prevoz po dogovorjeni poti.

(2) Če ni bilo dogovorjeno, po kateri poti je treba opraviti prevoz, ga mora prevoznik opraviti po tisti poti, ki najbolj ustreza interesom pošiljatelja.

Ovire pri prevozu

662. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik mora obveščati pošiljatelja o vseh okoliščinah, ki lahko vplivajo na prevoz, in ravnati po njegovih navodilih.

(2) Prevoznik ni dolžan ravnati po pošiljateljnih navodilih, če bi njihova izpolnitev lahko spravila v nevarnost ljudi ali dobrine.

(3) Če je primer tak, da ni mogoče čakati na pošiljateljeva navodila, mora prevoznik ravnati tako, kakor bi v enakem položaju ravnal dober gospodarstvenik oziroma dober gospodar, o tem pa obvestiti pošiljatelja in zahtevati njegova nadaljnja navodila.

(4) Prevoznik ima pravico do povračila stroškov, ki jih je imel zaradi ovir, nastalih brez njegove krivde.

Plačilo pri prekinitvi prevoza

663. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bil iz kakšnega vzroka, za katerega je odgovoren prevoznik, prevoz prekinjen, ima prevoznik pravico do sorazmernega dela plačila za opravljeni prevoz, vendar mora povrniti morebitno škodo, ki je nastala zaradi prekinitve prevoza za drugo stranko.

(2) Če je bil prevoz prekinjen iz kakšnega vzroka, za katerega ni odgovorna nobena izmed zainteresiranih oseb, ima prevoznik pravico do razlike med dogovorjenim plačilom za prevoz in prevoznimi stroški od kraja, kjer je bil prevoz prekinjen, do namembnega kraja.

(3) Prevoznik nima pravice niti do dela plačila, če je bila med prevozom pošiljka uničena zaradi višje sile.

Če pošiljka ne more biti izročena

664. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če prejemnika ni mogoče obvestiti o prispetju pošiljke ali če je noče sprejeti, in sploh če pošiljke ni mogoče izročiti, ali če prejemnik prevozniku ne izplača dolžnega plačila in drugih vsot, ki bremenijo pošiljko, mora prevoznik obvestiti o tem pošiljatelja, zahtevati njegova navodila in na njegov račun ukreniti vse potrebno za hrambo stvari.

(2) Če upravičenec v primernem roku nič ne ukrene s pošiljko, jo ima prevoznik pravico prodati po pravilih o prodaji dolgovane stvari v primeru upnikove zamude in se iz dosežene kupnine poplačati za svoje terjatve; ostanek pa mora položiti pri sodišču za upravičenca.

Odgovornost prevoznika nasproti pošiljatelju

665. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je prevoznik izročil pošiljko prejemniku, ni pa mu zaračunal vsote, s katero je bila obremenjena, mora izplačati to vsoto pošiljatelj, vendar ima pravico zahtevati povračilo od prejemnika.

3. odsek
RAZMERJE MED PREVOZNIKOM IN PREJEMNIKOM

Obvestitev prejemnika o prispetju pošiljke

666. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik mora nemudoma obvestiti prejemnika, da je pošiljka prispela, mu jo dati na razpolago, kot je dogovorjeno, in mu predložiti vozni list, če je bil izdan.

(2) V primeru ko je bil vozni list izdan po odredbi ali na prinosnika, je prevoznik dolžan ravnati po prejšnjem odstavku le, če je v voznem listu navedena oseba iz namembnega kraja, ki jo je treba obvestiti, da je pošiljka prispela.

Izročitev pošiljke, če je bil izdan dvojniki vozne lista

667. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevoznik lahko odkloni izročitev pošiljke, če mu ni hkrati izročen dvojniki vozne lista, na katerem je prejemnik potrdil, da mu je bila pošiljka izročena.

Prejemnikova pravica zahtevati izročitev pošiljke

668. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prejemnik more izvrševati nasproti prevozniku pravice iz prevozne pogodbe in zahtevati od njega, da mu izroči vozni list in pošiljko, šele ko pošiljka prispe v namembni kraj.

(2) Preden prispe pošiljka v namembni kraj, jo je prevoznik na prejemnikovo zahtevo dolžan temu izročiti le tedaj, če ga je za to pooblastil pošiljatelj.

(3) Prejemnik more izvrševati pravice iz prevozne pogodbe in zahtevati od prevoznika izročitev pošiljke le, če izpolni v prevozni pogodbi določene pogoje.

Ugotovitev istovetnosti in stanja pošiljke

669. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upravičenec ima pravico zahtevati, da se z zapisnikom ugotovi istovetnost pošiljke in, če je bila pošiljka poškodovana, v čem je poškodba.

(2) Če se ugotovi, da pošiljka ni tista, ki je bila izročena prevozniku, ali da je poškodba večja, kot je trdil prevoznik, trpi stroške ugotovitve prevoznik.

Prejemnikova obveznost, da plača prevoz

670. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če v prevozni pogodbi ali v voznem listu ni določeno kaj drugega, se prejemnik s prevzemom pošiljke in morebitnega voznega lista zavezuje, da bo prevozniku plačal prevoz in vsote, ki obremenjujejo pošiljko.

(2) Če prejemnik misli, da ni dolžan plačati prevozniku toliko, kolikor zahteva, sme izvrševati pravice iz pogodbe le, če položi sporni znesek pri sodišču.

4. odsek

PREVOZNIKOVA ODGOVORNOST ZA IZGUBO, POŠKODBO IN ZAMUDO POŠILJKE

Izguba ali poškodba pošiljke

671. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik odgovarja za morebitno izgubo ali poškodbo pošiljke v času od njenega prevzema do izročitve, razen če je posledica dejanja upravičenca, lastnosti pošiljke ali zunanjih vzrokov, ki jih ni bilo mogoče pričakovati in se jim tudi ne izogniti ali jih odvrniti.

(2) Določila prevozne pogodbe, splošnih prevoznih pogojev, tarif ali kakšnega drugega splošnega akta, s katerimi se ta odgovornost zmanjšuje, so nična.

(3) Vendar je veljavno določilo, s katerim je vnaprej določen najvišji znesek odškodnine, s pogojem, da ni v očitnem nesorazmerju s škodo.

(4) Ta omejitev odškodnine ne velja, če je prevoznik povzročil škodo namenoma ali iz hude malomarnosti.

(5) Če ni drugače dogovorjeno, se odmerja odškodnina po tržni ceni pošiljke v času in kraju predaje za prevoz.

Izguba ali poškodba pošiljke dragih stvari

672. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se izgubi ali poškoduje pošiljka, v kateri so bile dragocenosti, vrednostni papirji ali druge drage stvari, je prevoznik dolžan povrniti tako nastalo škodo le, če je bil ob predaji stvari za prevoz obvešččen o njihovi naravi in vrednosti ali če je povzročil škodo namenoma ali iz hude malomarnosti.

(2) Če so bile z naštetimi stvarmi v pošiljki tudi druge, odgovarja prevoznik za njihovo izgubo ali poškodbo po splošnih pravilih o njegovi odgovornosti.

Vrnitev plačila za prevoz

673. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se pošiljka popolnoma izgubi, je prevoznik poleg škode dolžan povrniti pošiljatelju tudi, kar mu je ta plačal za prevoz.

Če prevzame prejemnik pošiljko brez ugovora

674. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če prevzame prejemnik pošiljko brez ugovora in plača prevozniku njegove terjatve, preneha prevoznikova odgovornost, razen če je bila poškodba ugotovljena z zapisnikom pred prevzemom pošiljke.

(2) Prevoznik ostane odgovoren za poškodbe pošiljke, ki jih ni bilo mogoče opaziti pri izročitvi, če ga je prejemnik o njih obvestil takoj, ko jih je odkril, vendar najpozneje v osmih dneh po izročitvi.

(3) Prevoznik se ne more sklicevati na določbe prejšnjih dveh odstavkov, če je povzročil poškodbo namenoma ali iz hude malomarnosti.

Prevoznikova odgovornost za zamudo

675. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevoznik odgovarja za škodo, nastalo zaradi zamude, razen če je vzrok za zamudo kakšno dejstvo, ki izključuje njegovo odgovornost za izgubo ali poškodbo stvari.

Odgovornost za pomočnike

676. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevoznik je odgovoren za osebe, ki so po njegovem naročilu delale pri prevozu.

5. odsek
UDELEŽBA VEČ PREVOZNIKOV PRI PREVOZU POŠILJKE

Kdaj so solidarno odgovorni

677. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik, ki zaupa kakšnemu drugemu prevozniku, da popolnoma ali delno opravi prevoz pošiljke, ki jo je prevzel za prevoz, je še naprej odgovoren za njen prevoz od prevzema do izročitve, ima pa pravico do povračila od prevoznika, kateremu je zaupal pošiljko.

(2) Vendar postane drugi prevoznik, če prevzame od prvega s pošiljko tudi vozni list, sam pogodbeni stranka v prevoznici pogodbi s pravicami in dolžnostmi solidarnega dolžnika in solidarnega upnika, njuna deleža pa sta sorazmerna z njegovo udeležbo pri prevozu.

(3) To velja tudi, kadar se za prevoz neke pošiljke z isto pogodbo zaveže več prevoznikov, ki bodo zaporedoma udeleženi pri prevozu.

(4) Vsak izmed več prevoznikov ima pravico zahtevati ugotovitev stanja pošiljke takrat, ko mu je izročena, da opravi svoj del prevoza.

(5) Solidarni prevozniki trpijo škodo v sorazmerju z njihovimi deleži pri prevozu, razen tistega, ki dokaže, da škoda ni nastala medtem, ko je on prevažal pošiljko.

(6) Ugovori proti poznejšemu prevozniku učinkujejo tudi proti vsem prejšnjim.

Deljena odgovornost prevoznikov

678. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je udeleženi pri prevozu iste pošiljke zaporedoma več prevoznikov, ki jih je določil pošiljatelj, odgovarja vsak izmed njih le za svoj del prevoza.

6. odsek
ZASTAVNA PRAVICA

Kdaj ima prevoznik zastavno pravico

679. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Da si zavaruje plačilo za prevoz in povračilo potrebnih stroškov, ki jih je imel s prevozom, ima prevoznik zastavno pravico na stvareh, ki so mu bile predane za prevoz in v zvezi s prevozom, dokler jih ima v posesti ali dokler ima v rokah listino, ki mu omogoča, da z njimi razpolaga.

(2) Če je bilo udeleženih pri prevozu zaporedoma več prevoznikov, so tudi njihove terjatve v zvezi z opravljenim prevozom zavarovane s to zastavo, zadnji prevoznik pa je dolžan zaračunati vse terjatve po voznem listu, če vozni list ne vsebuje kaj drugega.

(3) Terjatve prejšnjega prevoznika ter njegova zastavna pravica preidejo po samem zakonu na poznejšega prevoznika, ki mu je plačal te terjatve.

(4) To velja tudi, če prevoznik plača špediterjeve terjatve.

Kolizija zastavnih pravic

680. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar so na isti stvari poleg zastavne pravice prevoznika hkrati tudi zastavne pravice komisionarja, špediterja in skladiščnika, imajo prednost terjatve kateregakoli izmed teh upnikov, nastale z odpravo ali prevozom, in sicer v obratnem vrstnem redu, kot so nastale.

(2) Druge terjatve komisionarja in skladiščnika ter terjatve špediterja in prevoznika, nastale zaradi predujmov, se poplačajo šele za terjatvami, ki so naštet v prejšnjem odstavku, in sicer po vrstnem redu, kot so nastale.

3. ODDELEK POGODBA O PREVOZU OSEB

Splošna določba

681. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevoznik je dolžan opraviti prevoz oseb varno, s tistim prevoznim sredstvom, ki je določeno v prevozni pogodbi, in s tistimi udobnostmi in higienskimi pogoji, ki se glede na vrsto prevoznega sredstva in dolžino poti štejejo za nujne.

Potnikova pravica do določenega mesta

682. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevoznik je dolžan dati potniku tisto mesto in v tistem prevoznem sredstvu, kakor je bilo dogovorjeno.

Odgovornost prevoznika za zamudo

683. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik je dolžan potnika pravočasno prepeljati do določenega kraja.

(2) Odgovoren je za škodo, ki jo pretrpi potnik zaradi zamude, razen če je zamuda nastala iz vzroka, ki ga ni mogel odvrniti niti s skrbnostjo strokovnjaka.

Prevoznikova odgovornost za varnost potnikov

684. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevoznik je odgovoren za varnost potnikov od začetka do konca prevoza, tako v primeru plačanega kot tudi v primeru brezplačnega prevoza, in mora povrniti škodo, nastalo zaradi okvare zdravja, poškodbe ali smrti potnika, razen če je nastala zaradi potnikovega dejanja ali iz zunanega vzroka, ki ga ni bilo mogoče pričakovati, se mu izogniti ali ga odvrniti.

(2) Določila pogodb, pa tudi splošnih prevoznih pogojev, tarife ali kakšnega drugega splošnega akta, s katerimi bi se ta odgovornost zmanjševala, so nična.

Odgovornost za prtljago, predano za prevoz, ter za druge stvari

685. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prtljago, ki jo je potnik predal prevozniku, mora ta prepeljati hkrati s potnikom in mu jo po končanem prevozu izročiti.

(2) Za izgubo in poškodbo prtljage, ki jo je potnik predal prevozniku, je ta odgovoren po določbah za prevoz stvari.

(3) Za poškodbo stvari, ki jih ima potnik pri sebi, je prevoznik odgovoren po splošnih pravilih o odgovornosti.

XV. POGLAVJE LICENČNA POGODBA

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

686. člen

([se preneha uporabljati](#))

Z licenčno pogodbo se dajalec licence zavezuje, da bo pridobitelju licence v celoti ali delno odstopil pravico izkoriščanja izuma, tehničnega znanja in izkušenj, znamke, vzorca ali modela, ta pa se zavezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo.

Oblika

687. člen

([se preneha uporabljati](#))

Licenčna pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki.

Trajanje licence

688. člen

([se preneha uporabljati](#))

Licence za izkoriščanje patentiranega izuma, vzorca ali modela ni mogoče skleniti za daljši čas, kot traja zakonito varstvo teh pravic.

Izključna licenca

689. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z licenčno pogodbo pridobi pridobitelj licence izključno pravico izkoriščanja predmeta licence le, če je to izrecno dogovorjeno (izključna licenca).

(2) Druge možnosti za izkoriščanje predmeta licence obdrži dajalec licence.

(3) Če v licenčni pogodbi ni navedeno, za kakšno licenco gre, se šteje, da je dana neizključna licenca.

Prostorska omejitev pravice izkoriščanja

690. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravica izkoriščanja predmeta licence sme biti prostorsko omejena samo, če to ne nasprotuje predpisom o enotnem jugoslovanskem trgu.

(2) Če pravica izkoriščanja predmeta licence ni z licenčno pogodbo prostorsko omejena, se šteje, da je licenca prostorsko neomejena.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI DAJALCA LICENCE

Izročitev predmeta licence

691. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dajalec licence je dolžan izročiti pridobitelju v določenem roku predmet licence.

(2) Dajalec licence je dolžan izročiti pridobitelju licence tudi tehnično dokumentacijo, ki je potrebna za praktično uporabo predmeta licence.

Dajanje navodil in obvestil

692. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dajalec licence je dolžan dajati pridobitelju licence vsa navodila in obvestila, ki so mu potrebna za uspešno izkoriščanje predmeta licence.

Obveznost garantiranja

693. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dajalec licence garantira pridobitelju licence za tehnično izvedljivost in tehnično uporabnost predmeta licence.

Jamčenje

694. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dajalec licence jamči, da pravica izkoriščanja, ki je predmet pogodbe, pripada njemu, da na njej ni bremen in da ni omejena v korist koga tretjega.

(2) Če je predmet pogodbe izključna licenca, jamči dajalec licence, da pravice izkoriščanja ni odstopil drugemu, ne popolnoma ne delno.

(3) Dajalec licence je dolžan varovati in braniti pravico, ki jo je odstopil pridobitelju, pred vsemi zahtevami tretjih.

Obveznost dajalca izključne licence

695. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dogovorjena izključna licenca, ne sme dajalec licence v nobeni obliki sam izkoriščati predmeta licence in ne posameznih njegovih delov, in v mejah prostorske veljavnosti licence tudi ne prepustiti tega komu drugemu.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI PRIDOBITELJA LICENCE

Izkoriščanje predmeta licence

696. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pridobitelj licence mora izkoriščati predmet licence na dogovorjeni način, v dogovorjenem obsegu in v dogovorjenih mejah.

Izkoriščanje poznejših izpopolnitev

697. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ni v zakonu ali v pogodbi drugače določeno, pridobitelj licence ni upravičen izkoriščati poznejših izpopolnitev predmeta licence.

Varovanje predmeta licence v tajnosti

698. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če so predmet licence nepatentiran izum ali tajno tehnično znanje in izkušnje, jih mora pridobitelj licence varovati v tajnosti.

Kakovost

699. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bila z licenco za proizvodnjo odstopljena tudi licenca za uporabo znamke, sme pridobitelj licence dajati v promet blago s to znamko samo, če je blago enake kakovosti, kot je blago, ki ga proizvaja dajalec licence.

(2) Nasproten sporazum nima pravnega učinka.

Zaznamovanje

700. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pridobitelj licence je dolžan zaznamovati blago z označbo o proizvodnji po licenci.

Plačilo

701. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pridobitelj licence mora plačati dajalcu licence dogovorjeno plačilo tedaj in tako, kot je to določeno v pogodbi.

Poročanje

702. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je plačilo odvisno od obsega izkoriščanja predmeta licence, mora pridobitelj licence dajalcu licence poročati o tem, koliko jo izkorišča, in plačilo obračunati vsako leto, razen če ni v pogodbi za to določen krajši rok.

Sprememba dogovorjenega plačila

703. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dogovorjeno plačilo postalo očitno nesorazmerno v primerjavi s prihodkom, ki ga ima pridobitelj licence od izkoriščanja predmeta licence, lahko zainteresirana stranka zahteva njegovo spremembo.

4. ODDELEK PODLICENCA

Kdaj se sme dati

704. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pridobitelj izključne licence lahko odstopi pravico izkoriščanja predmeta licence drugemu (podlicenca).

(2) V pogodbi je lahko dogovorjeno, da pridobitelj licence ne sme dati drugemu podlicence ali da mu je ne sme dati brez dovoljenja dajalca.

Kdaj lahko dajalec licence odreče dovoljenje

705. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je za podlicenco potrebno dovoljenje dajalca licence, sme ta odreči pridobitelju izključne licence dovoljenje samo iz resnih razlogov.

Odpoved zaradi nedovoljene podlicence

706. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dajalec licence lahko odpove licenčno pogodbo brez odpovednega roka, če je bila podlicenca dana brez njegovega dovoljenja, ko je bilo po zakonu ali po pogodbi to potrebno.

Neposreden zahtevak dajalca licence

707. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S podlicenčno pogodbo se ne vzpostavlja nobeno posebno pravno razmerje med pridobiteljem podlicence in dajalcem licence, in to niti tedaj, ko je dajalec licence dal za sklenitev podlicence potrebno dovoljenje.

(2) Vendar lahko zahteva dajalec licence, da izterja od pridobitelja licence svoje, iz licence nastale terjatve, neposredno od pridobitelja podlicence plačilo zneskov, ki jih ta dolguje dajalcu podlicence iz podlicence.

5. ODDELEK
PRENEHANJE POGODBE

Pretek določenega časa

708. člen

([se preneha uporabljati](#))

Licenčna pogodba, ki je bila sklenjena za določen čas, preneha s samim pretekom časa, za katerega je bila sklenjena, in je torej ni treba odpovedati.

Molče obnovljena licenca

709. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če pridobitelj licence po preteku časa, za katerega je bila licenčna pogodba sklenjena, še naprej izkorišča predmet licence, dajalec licence pa temu ne nasprotuje, se šteje, da je sklenjena nova licenčna pogodba za nedoločen čas, ob enakih pogojih kot prejšnja.

(2) Zavarovanja, ki so jih dale tretje osebe za prvo licenco, prenehajo s pretekom časa, za katerega so bila sklenjena.

Odpoved

710. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Licenčna pogodba, katere trajanje ni določeno, preneha z odpovedjo, ki jo lahko vsaka stranka da drugi, pri čemer pa mora spoštovati določeni odpovedni rok.

(2) Če v pogodbi ni določen odpovedni rok, je ta rok šest mesecev, vendar pa dajalec licence ne more odpovedati pogodbe v prvem letu njene veljavnosti.

Smrt, stečaj in redna likvidacija

711. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če umre dajalec licence in ni drugače dogovorjeno, se licenca nadaljuje z njegovimi dediči.

(2) Če umre pridobitelj licence, se licenca nadaljuje z njegovimi dediči, ki nadaljujejo njegovo dejavnost.

(3) Če pride pridobitelj licence v stečaj ali redno likvidacijo, lahko dajalec licence razdre pogodbo.

XVI. POGLAVJE HRAMBA

1. ODDELEK O HRAMBI NASPLOH

1. odsek SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

712. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S shranjevalno pogodbo se shranjevalec zavezuje, da sprejme stvar od položnika, da jo hrani in mu jo vrne, ko jo bo ta zahteval.

(2) Predmet shranjevalne pogodbe so lahko samo premične stvari.

Hramba tuje stvari

713. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Veljavno shranjevalno pogodbo lahko sklene v svojem imenu tudi nekdo, ki ni upravičen razpolagati s stvarjo oziroma ni lastnik stvari, in mora shranjevalec stvar vrniti njemu, razen če zve, da je bila ukradena.

(2) Če kdo tretji s tožbo zahteva od shranjevalca stvar in trdi, da je upravičen razpolagati z njo oziroma da je njen lastnik, mora shranjevalec sporočiti sodišču, od koga je stvar sprejel, hkrati pa obvestiti položnika o vloženi tožbi.

2. odsek OBVEZNOSTI SHRANJEVALCA

Obveznost hrambe in obveščanja

714. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Shranjevalec je dolžan hraniti stvar kot svojo lastno, če gre za odplačno hrambo, pa kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar.

(2) Če sta v pogodbi določena kraj in način hrambe stvari ju sme shranjevalec spremeniti samo, če to zahtevajo spremenjene okoliščine; sicer odgovarja tudi za naključno uničenje ali naključno poškodbo stvari.

(3) Shranjevalec mora o vsaki spremembi, ki jo opazi na stvareh, ter o nevarnosti, da bi utegnile biti stvari kakorkoli poškodovane, obvestiti položnika.

Izročitev stvari drugemu v hrambo

715. člen

([se preneha uporabljati](#))

Shranjevalec ne sme brez položnikove privolitve ali brez sile izročiti zaupane mu stvari v hrambo drugemu; sicer odgovarja tudi za njeno naključno uničenje ali poškodbo.

Uporaba stvari

716. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Shranjevalec nima pravice uporabljati stvar, ki mu je bila zaupana v hrambo.

(2) Če shranjevalec nedovoljeno uporablja stvar, dolguje položniku ustrezno odškodnino in je pri tem odgovoren za morebitno naključno uničenje ali poškodbo stvari.

(3) Če je bila dana v hrambo kakšna nepotrošna stvar in je bilo shranjevalcu dovoljeno, da jo uporablja, tedaj se za razmerja med pogodbenikoma uporabljajo pravila posodbene pogodbe in se pogodba samo glede časa in kraja vrnitve stvari presoja po pravilih shranjevalne pogodbe, razen če nista pogodbenika v tem pogledu določila kraj drugega.

Uporaba stvari in njena izročitev drugemu

717. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če uporablja shranjevalec brez položnikove privolitve in brez sile stvar v nasprotju s pogodbo, če spremeni kraj ali način njene hrambe ali če izroči stvar v hrambo drugemu, ne odgovarja za naključno uničenje ali poškodbo stvari, do katerih bi bilo prišlo, tudi če bi bil ravnal v skladu s pogodbo.

Vrnitev stvari

718. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Shranjevalec je dolžan vrniti stvar, brž ko jo položnik zahteva, in sicer z vsemi plodovi in drugimi koristmi od nje.

(2) Če je določen za vrnitev stvari rok, lahko položnik zahteva vrnitev stvari tudi pred iztekom roka, razen če ni bil rok dogovorjen izključno v njegovem interesu.

(3) Stvar je treba vrniti v kraju, kjer je bila izročena shranjevalcu, če ni v pogodbi določen kak drug kraj; v tem primeru pa ima shranjevalec pravico do povračila stroškov s prenosom stvari.

3. odsek PRAVICE SHRANJEVALCA

Povračilo stroškov in škode

719. člen

([se preneha uporabljati](#))

Shranjevalec ima pravico zahtevati od položnika, da mu povrne opravičene stroške, ki jih je imel, da je stvar ohranil, ter škodo, ki jo je imel zaradi hrambe.

Plačilo

720. člen

([se preneha uporabljati](#))

Shranjevalec nima pravice do plačila za svoj trud, razen če je bilo plačilo dogovorjeno, če se shranjevalec ukvarja s sprejemanjem stvari v hrambo ali če je bilo plačilo mogoče pričakovati glede na okoliščine posla.

Vrnitev stvari pri brezplačni hrambi

721. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Shranjevalec, ki se je zavezal, da bo stvar brezplačno hranil določen čas, jo lahko vrne položniku pred iztekom dogovorjenega roka, če grozi sami stvari nevarnost uničenja ali poškodbe ali če bi zaradi njene nadaljnje hrambe lahko trpel škodo.

(2) Če rok ni bil dogovorjen, lahko shranjevalec iz prejšnjega odstavka ob vsakem času odstopi od pogodbe, vendar pa mora položniku določiti primeren rok za prevzem stvari.

4. odsek
POSEBNI PRIMERI HRAMBE

Nepristna hramba

722. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če so bile dane v hrambo nadomestne stvari s pravico, da jih shranjevalec lahko porabi, in obveznostjo, da mora vrniti enako količino stvari iste vrste, tedaj se za njegova razmerja s položnikom uporabljajo pravila posojilne pogodbe, le glede časa in kraja vrnitve stvari veljajo pravila shranjevalne pogodbe, razen če pogodbenika nista določila v tem pogledu kaj drugega.

Hramba v sili

723. člen

([se preneha uporabljati](#))

Tisti, ki mu je bila stvar zaupana v kakšni stiski, na primer ob požaru, potresu, poplavi, jo mora hraniti z večjo skrbnostjo.

2. ODDELEK
GOSTINSKA HRAMBA

Gostinec kot shranjevalec

724. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Gostinske organizacije združenega dela in drugi gostinci se štejejo glede stvari, ki so jih gosti prinesli s seboj, za shranjevalce in odgovarjajo, če stvari izginejo ali se poškodujejo, z zneskom največ deset tisoč dinarjev, Zvezni izvršni svet pa lahko določi tudi večji znesek.

(2) Ta odgovornost je izključena, če so bile stvari uničene ali poškodovane zaradi okoliščin, ki se jim ni bilo mogoče izogniti ali jih odvrniti, ali zaradi kakšnega vzroka v sami stvari, ali če so izginile ali bile poškodovane po krivdi samega gosta ali pa po krivdi tistih, ki jih je gost pripeljal s seboj ali so ga prišli obiskat.

(3) Gostinec dolguje popolno odškodnino, če mu je gost stvar izročil v hrambo, kot tudi če je škoda nastala po njegovi krivdi ali po krivdi osebe, za katero on odgovarja.

Obveznost gostinca, da sprejme stvari v hrambo

725. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Gostinec je dolžan sprejeti v hrambo stvari, ki jih gosti prinesejo s seboj in želijo dati v hrambo, razen če zanje nima primernih prostorov ali če njihova hramba iz kakšnega drugega vzroka presega njegove možnosti.

(2) Če gostinec neutemeljeno noče sprejeti stvari v hrambo, dolguje gostu popolno odškodnino za škodo, ki jo ta pretrpi zaradi tega.

Dolžnost gosta, da prihlasi škodo

726. člen

([se preneha uporabljati](#))

Gost je dolžan prihlasi, da je stvar izginila ali da je poškodovana, brž ko za to zve, sicer ima pravico do odškodnine samo, če dokaže, da je škoda nastala po krivdi gostinca ali osebe, za katero on odgovarja.

Objave o izključitvi odgovornosti

727. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nobenega pravnega učinka nimajo v gostinčevih prostorih izobešene objave, s katerimi se izključuje, omejuje ali pogojuje njegova odgovornost za stvari, ki so jih gosti prinesli s seboj.

Pridržna pravica

728. člen

([se preneha uporabljati](#))

Gostinske organizacije združenega dela, gostišča in posamezniki, ki sprejemajo goste na prenočišče, imajo pravico pridržati stvari, ki so jih gosti prinesli s seboj, do popolnega plačila za njihovo prenočitev in druge storitve.

Razširitev uporabe določb o gostinski hrambi

729. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe o gostinski hrambi se smiselno uporabljajo tudi za bolnišnice, garaže, železniške spalnice, organizirana taborjenja ipd.

XVII. POGLAVJE USKLADIŠČENJE

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

730. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S skladiščno pogodbo se skladiščnik zavezuje, da sprejme in shrani določeno blago in ukrene, kar bo potrebno ali dogovorjeno za njegovo ohranitev v določenem stanju, ter da ga na zahtevo položnika ali drugega upravičenca izroči, položnik pa se zavezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo.

(2) Položnik mora ob predaji blaga dati vsa potrebna obvestila o njem in izjaviti, kolikšna je njegova vrednost.

Izključitev odgovornosti in nekatere obveznosti skladiščnika

731. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Skladiščnik odgovarja za škodo na blagu, razen če dokaže, da je škoda nastala zaradi okoliščin, ki se jim ni bilo mogoče izogniti ali jih odvrniti, ali da je nastala po krivdi položnika, zaradi hib ali naravnih lastnosti blaga ali zaradi slabe embalaže.

(2) Skladiščnik je dolžan položnika opozoriti na hibe ali naravne lastnosti blaga oziroma na slabo embalažo, zaradi katerih utegne priti do škode na blagu, brž ko to opazi ali bi moral opaziti.

(3) Če začnejo nastajati na blagu nepreprečljive spremembe, zaradi katerih grozi nevarnost, da se bo blago pokvarilo ali uničilo, mora skladiščnik v primeru, ko tega na njegovo zahtevo ne bi mogel pravočasno storiti položnik, blago nemudoma na najprimernejši način prodati.

(4) Skladiščnik je dolžan storiti, kar je potrebno, da obvaruje položnikove pravice nasproti prevozniku, ki mu je izročil blago za položnika v poškodovanem ali pomanjkljivem stanju.

Kdaj mora biti blago zavarovano

732. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Skladiščnik je le tedaj dolžan zavarovati blago, ki ga je sprejel v hrambo, če je tako dogovorjeno.

(2) Če v pogodbi ni določeno, katere nevarnosti mora zajeti zavarovanje, je skladiščnik dolžan zavarovati blago pred običajnimi nevarnostmi.

Omejitev odškodnine

733. člen

([se preneha uporabljati](#))

Odškodnina, ki jo mora skladiščnik plačati zaradi uničenja, zmanjšanja ali poškodbe blaga v času od njegovega prevzema do izročitve, ne more presegati dejanske vrednosti blaga, razen če je škodo povzročil namenoma ali iz hude malomarnosti.

Mešanje nadomestnih stvari

734. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Skladiščnik ne sme pomešati sprejetih nadomestnih stvari s stvarmi iste vrste in iste kakovosti, razen če je položnik v to privolil ali če je očitno, da gre za stvari, ki se lahko mešajo brez nevarnosti, da bo za položnika nastala škoda.

(2) Če so stvari pomešane, sme skladiščnik na zahtevo upravičenca brez sodelovanja drugih upravičencev izročiti iz mešanice nadomestnih stvari tisti del, ki mu pripada.

Pregled blaga in jemanje vzorcev

735. člen

([se preneha uporabljati](#))

Skladiščnik je dolžan dovoliti upravičencu, da pregleda blago in vzame njegove vzorce.

Terjatev skladiščnika in zastavna pravica

736. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Skladiščnik ima poleg pravice do plačila za hrambo tudi pravico do povračila stroškov, ki so bili potrebni za ohranitev blaga.

(2) Za svoje terjatve iz skladiščne pogodbe in za druge terjatve, nastale v zvezi s hrambo blaga, ima na njem zastavno pravico.

Dvig blaga in prodaja nedvignjenega blaga

737. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Položnik lahko dvigne blago tudi pred dogovorjenim rokom.

(2) Če položnik ne dvigne blaga po izteku dogovorjenega roka ali, če v pogodbi ni bil določen rok za hrambo, po izteku enega leta, sme skladiščnik na njegov račun prodati blago na javni dražbi; vendar pa mu mora poprej sporočiti tak svoj namen in mu pustiti dodaten rok najmanj osmih dni, da dvigne blago.

Napake pri prevzemu blaga

738. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik blaga mora blago pregledati v trenutku, ko ga prevzame.

(2) Če opazi pri prevzemu blaga kakšne napake, mora prevzemnik na to takoj opozoriti skladiščnika; sicer se šteje, da je bilo blago v redu prevzeto.

(3) O napakah, ki jih ni bilo mogoče ugotoviti ob prevzemu, mora prevzemnik na zanesljiv način obvestiti skladiščnika v sedmih dneh od dneva, ko je blago prevzel; sicer se šteje, da je bilo blago v redu prevzeto.

Uredba pravil o hrambi

739. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za skladiščne pogodbe se smiselno uporabljajo pravila o hrambi, če ni to s pravili o uskladiščenju drugače urejeno.

2. ODDELEK SKLADIŠČNICA

Dolžnost izdaje skladiščnice

740. člen

([se preneha uporabljati](#))

Skladiščnik, ki je po zakonu upravičen izdati za blago, sprejeto v skladišče, skladiščnico, jo je položniku na njegovo zahtevo dolžan izdati.

Sestavine in vsebina skladiščnice

741. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Skladiščnica sestoji iz pobotnice (priznanice) in zastavnice.

(2) V pobotnici in zastavnici morajo biti naslednji podatki: naziv oziroma ime in poklic položnika, njegov sedež oziroma stalno prebivališče, naziv in sedež skladiščnika, datum in številka skladiščnice, kje je skladišče, vrsta, narava in količina blaga, navedba o tem, do katerega zneska je blago zavarovano, ter drugi podatki, ki so potrebni za razločevanje blaga in za določitev njegove vrednosti.

(3) Pobotnica in zastavnica se morata sklicevati druga na drugo.

Skladiščnica za dele blaga

742. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Položnik lahko zahteva, da skladiščnik razdeli blago na določene dele in mu za vsak del izda posebno skladiščnico.

(2) Če je že dobil skladiščnico za vso količino blaga, lahko zahteva, da skladiščnik razdeli blago na določene dele in mu namesto skladiščnice, ki jo je že dobil, izda posebne skladiščnice za vsak posamezen del.

(3) Položnik lahko zahteva, da mu skladiščnik izda skladiščnico samo za del nadomestnega blaga, ki ga je shranil pri njem.

Pravice imetnika skladiščnice

743. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Imetnik skladiščnice ima pravico zahtevati izročitev blaga, ki je navedeno v njej.

(2) Z blagom, ki je navedeno v skladiščnici, lahko razpolaga tako, da prenese skladiščnico.

Prenos pobotnice in zastavnice

744. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pobotnica in zastavnica se lahko prenašata z indosamentom, skupaj ali vsaka zase.

(2) Ob vsakem prenosu je treba nanju zapisati datum.

(3) Na zahtevo prejemnika pobotnice ali zastavnice se prenos nanj prepíše v register skladišča, kamor se vpiše tudi njegov sedež oziroma stalno prebivališče.

Pravica imetnika pobotnice

745. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prenos pobotnice brez zastavnice daje prejemniku pravico zahtevati izročitev blaga samo, če imetniku zastavnice izplača ali če položi zanj pri skladiščniku znesek, ki mu bo moral biti izplačan na dan zapadlosti terjatve.

(2) Če se da z doseženo kupnino plačati znesek, do katerega ima pravico imetnik zastavnice, lahko imetnik pobotnice brez zastavnice zahteva, da se blago proda, presežek pa izroči njemu.

(3) Če gre za nadomestne stvari, lahko imetnik pobotnice brez zastavnice zahteva, da mu skladiščnik izroči del blaga pod pogojem, da položi skladiščniku za imetnika zastavnice ustrezen znesek v denarju.

Pravice imetnika zastavnice

746. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prenos zastavnice brez pobotnice daje prejemniku zastavno pravico na blagu.

(2) Ob prvem prenosu morajo biti na zastavnici zapisani naziv oziroma ime in poklic upnika, njegov poslovni sedež oziroma stalno prebivališče, znesek njegove terjatve, vštrevši tudi obresti in dan zapadlosti.

(3) Prvi prejemnik zastavnice mora nemudoma naznaniti skladiščniku, da je bila zastavnica prenesena nanj, skladišče pa mora ta prenos prepisati v svoj register in na sami zastavnici zaznamovati prepis.

(4) Če ni bilo storjeno, kar določa prejšnji odstavek, se zastavnica ne more naprej prenašati z indosamentom.

(5) Zastavnica, na kateri ni navedena terjatev zastavnega upnika, veže v korist zastavnega upnika celotno vrednost stvari, ki je navedena na njej.

Protest zaradi neplačila in prodaja blaga

747. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Imetnik zastavnice brez pobotnice, ki mu ni ob roku plačana z zastavnico zavarovana terjatev, mora vložiti protest po zakonu o menici, ker sicer izgubi pravico zahtevati plačilo od prenosnikov.

(2) Imetnik zastavnice, ki je vložil protest, lahko zahteva po preteku osmih dni od zapadlosti terjatve prodajo zastavljenega blaga; enako pravico ima tudi prenosnik, ki je imetniku zastavnice plačal z zastavnico zavarovano terjatev.

(3) Iz zneska, dobljenega s prodajo, se izloči vsota, ki je potrebna za kritje stroškov s prodajo, za terjatev skladiščnika iz skladiščne pogodbe in za druge njegove terjatve, nastale v zvezi s shranjenim blagom; potem se iz njega plača zavarovana terjatev imetnika zastavnice, ostanek pa gre imetniku pobotnice.

Zahteva plačila od prenosnikov zastavnice

748. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Imetnik zastavnice lahko zahteva plačilo od prenosnika šele, če ni mogel doseči popolnega poplačila s prodajo zastavljenega blaga.

(2) To mora zahtevati v roku, ki je v zakonu o menici določen za zahtevek proti indosantom, ta pa začne teči od dneva, ko je bilo blago prodano.

(3) Imetnik zastavnice izgubi pravico zahtevati plačilo od prenosnikov, če ne zahteva prodaje blaga najdalje v enem mesecu od protesta.

XVIII. POGLAVJE NAROČILO (NALOG)

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

749. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pogodbo o naročilu (nalogu) se prevzemnik naročila zavezuje naročitelju, da bo zanj opravil določene posle.

(2) Hkrati dobi prevzemnik naročila pravico, da te posle opravi.

(3) Prevzemnik naročila ima pravico do plačila za svoj trud, razen če ni drugače dogovorjeno ali če ne sledi iz narave medsebojnega razmerja kaj drugega.

Osebe, ki so dolžne odgovoriti na ponujeno naročilo

750. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kdor opravlja tuje posle kot poklic ali kdor se za to javno ponuja, mora, če noče sprejeti ponujenega naročila, ki se nanaša na take posle, o tem nemudoma obvestiti drugo stranko; sicer odgovarja za škodo, ki jo ta pretrpi zaradi tega.

2. ODDELEK

OBVEZNOST PREVZEMNIKA NAROČILA

Izvršitev naročila, kot se glasi

751. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik naročila mora izvršiti naročilo po prejetih navodilih kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar; pri tem mora ostati v njegovih mejah in v vsem paziti na naročiteljeve interese, ki mu morajo biti vodilo.

(2) Če je prevzemnik mnenja, da bi bila izvršitev naročila po dobljenih navodilih škodljiva za naročitelja, ga mora na to opozoriti in zahtevati nova navodila.

(3) Če naročitelj ni dal določenih navodil o poslu, ki ga je treba opraviti, je prevzemnik dolžan, upoštevajoč predvsem interese naročitelja, ravnati kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar, če gre za neodplačno naročilo, pa tako, kot bi v enakih okoliščinah ravnal v lastni stvari.

Odmik od naročila in navodil

752. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik naročila se sme odmakniti od dobljenega naročila in navodil samo s soglasjem naročitelja; če pa ga zaradi kratkega časa ali iz kakšnega drugega vzroka ne more

vprašati za soglasje, se sme odmakniti od naročila in navodil samo, če lahko po presoji vseh okoliščin utemeljeno misli, da to nalagajo naročiteljevi interesi.

(2) Če prevzemnik prekorači meje naročila ali če se odmakne od dobljenih navodil, čeprav ne gre za primer iz prejšnjega odstavka, se ne šteje za prevzemnika, temveč za poslovodjo brez naročila, razen če naročitelj pozneje odobri tisto, kar je storil.

Zamenjava

753. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik mora naročilo izvršiti osebno.

(2) Prevzemnik sme izvršitev naročila zaupati drugemu samo, če mu je naročitelj to dovolil ali če so ga k temu prisilile okoliščine.

(3) V takih primerih je odgovoren samo za izbiro namestnika in za navodila, ki mu jih je dal.

(4) V drugih primerih je odgovoren za delo namestnika, kot tudi za naključno uničenje ali poškodbo stvari pri njem.

(5) Naročitelj lahko v vsakem primeru zahteva neposredno od namestnika, da izpolni obveznost iz naročila.

Dajanje računa

754. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevzemnik naročila mora dati o opravljenem poslu račun in naročitelju brez zavlačevanja izročiti vse, kar je prejel iz opravljanja zaupanih poslov, ne glede na to, ali je tisto, kar je prejel za naročitelja, temu kdo dolgoval ali ne.

Poročanje

755. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prevzemnik naročila mora naročitelju na njegovo zahtevo poročati o stanju poslov in mu dati račun tudi pred določenim časom.

Odgovornost za uporabo naročiteljevega denarja

756. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je prevzemnik naročila zase uporabljal denar, ki ga je prejel za naročitelja, mu mora plačati obresti po najvišji dovoljeni pogodbeni obrestni meri, šteto od dneva, ko ga je začel uporabljati, od drugega dolgovanega denarja, ki mu ga ni pravočasno izročil, pa zamudne obresti, šteto od dneva, ko bi ga bil moral izročiti.

Solidarna odgovornost prevzemnikov naročil

757. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bil neki posel z istim naročilom zaupan več ljudem, da ga skupaj opravijo, ti solidarno odgovarjajo za obveznosti iz takega naročila, razen če ni dogovorjeno kaj drugega.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI NAROČITELJA

Denarni predujem

758. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročitelj mora dati prevzemniku naročila na njegovo zahtevo neko vsoto denarja za pričakovane izdatke.

Povrnitev stroškov in prevzem obveznosti

759. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročitelj mora povrniti prevzemniku naročila celo v primeru, če se njegov trud brez njegove krivde izjalovi, vse potrebne stroške, ki jih je imel z izpolnitvijo naročila, skupaj z obrestmi od dneva, ko jih je plačal.

(2) Prevzeti mora obveznosti, ki jih je prevzemnik prevzel nase, ko je v svojem imenu opravljal zaupane mu posle, ali pa ga kako drugače teh obveznosti oprostiti.

Povrnitev škode

760. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročitelj je dolžan povrniti prevzemniku naročila škodo, ki jo je ta brez krivde pretrpel pri izpolnjevanju naročila.

Višina plačila

761. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ni drugače dogovorjeno, dolguje naročitelj običajno plačilo, če takega običaja ni, pa pravično plačilo.

Izplačilo

762. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ni drugače dogovorjeno, mora naročitelj plačati prevzemniku naročila po opravljenem poslu.

(2) Če je prevzemnik naročila brez svoje krivde opravil naročilo samo deloma, ima pravico do sorazmernega dela plačila.

(3) Če pa bi bilo vnaprej dogovorjeno plačilo v očitnem nesorazmerju z opravljenimi storitvami, lahko naročitelj zahteva njegovo zmanjšanje.

Zastavna pravica

763. člen

([se preneha uporabljati](#))

V zavarovanje plačila in stroškov ima prevzemnik naročila zastavno pravico na naročiteljevih premičnih stvareh, ki jih je dobil na podlagi naročila, kot tudi na denarnih zneskih, ki jih je prejel zanj.

Solidarna odgovornost naročiteljev

764. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je več oseb zaupalo prevzemniku izvršitev naročila, mu odgovarjajo solidarno.

Odstop od pogodbe

765. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročitelj lahko odstopi od pogodbe.

(2) V primeru, ko odstopi od pogodbe, po kateri gre prevzemniku naročila plačilo za njegov trud, mu mora naročitelj izplačati ustrezen del plačila in mu povrniti škodo, ki jo je pretrpel zaradi odstopa od pogodbe, če za odstop ni bilo utemeljenih razlogov.

Odpoved

766. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prevzemnik lahko odpove naročilo, kadar hoče, samo ne ob neprimernem času.

(2) Naročitelju mora povrniti škodo, ki jo je pretrpel zaradi odpovedi naročila ob neprimernem času, razen če so bili za odpoved podani utemeljeni razlogi.

(3) Prevzemnik mora tudi po odpovedi nadaljevati tiste posle, ki jih ni mogoče odlašati, dokler naročitelj nima možnosti prevzeti skrbi zanje.

Smrt, prenehanje pravne osebe

767. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročilo preneha s prevzemnikovo smrtjo.

(2) Prevzemnikovi dediči so dolžni čim prej obvestiti naročitelja, da je prevzemnik umrl, in ukreniti vse, kar je potrebno za varstvo njegovih interesov, dokler ni zmožen sam prevzeti skrbi zanje.

(3) Naročilo preneha z naročiteljevo smrtjo samo, če je tako dogovorjeno ali če je prevzemnik prevzel naročilo glede na svoja osebna razmerja z naročiteljem.

(4) Prevzemnik naročila mora v tem primeru nadaljevati zaupane mu posle, če bi sicer nastala škoda za dediče, vse dotlej, dokler ti niso zmožni sami prevzeti skrbi zanje.

(5) Če je naročitelj ali prevzemnik neka pravna oseba, preneha naročilo, ko preneha ta oseba.

Stečaj, izguba poslovne sposobnosti

768. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročilo preneha, če pride naročitelj ali prevzemnik naročila v stečaj ali če popolnoma ali deloma izgubi poslovno sposobnost.

Kdaj preneha naročilo

769. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če naročitelj odstopi od pogodbe, kot tudi če umre ali pride v stečaj ali če popolnoma ali deloma izgubi poslovno sposobnost, preneha naročilo tedaj, ko prevzemnik zve za dogodek, zaradi katerega naročilo preneha.

(2) Če je dobil prevzemnik pismeno pooblastilo, ga mora po prenehanju naročila vrniti.

Izjeme

770. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bilo naročilo dano zato, da bi prevzemnik lahko dosegel izpolnitev neke svoje terjatve od naročitelja, ta ne more odstopiti od pogodbe in naročilo ne preneha niti s smrtjo niti s stečajem naročitelja ali prevzemnika, in tudi ne, če eden izmed njiju popolnoma ali deloma izgubi poslovno sposobnost.

XIX. POGLAVJE KOMISIJA

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

771. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S komisijsko pogodbo se komisionar zavezuje, da bo za plačilo (provizijo) v svojem imenu na račun komitenta opravil enega ali več poslov, ki mu jih je zaupal komitent.

(2) Komisionar ima pravico do plačila tudi, čeprav ni bilo dogovorjeno.

Uporaba pravil o naročilu

772. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za komisijsko pogodbo veljajo smiselno pravila o naročilu, če ni s komisijskimi pravili drugače določeno.

Sklenitev posla pod drugačnimi pogoji, kot so v naročilu

773. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je komisionar sklenil neki posel pod neugodnejšimi pogoji, kot so bili določeni v naročilu, pa tega ne bi bil smel storiti, mora komitentu povrniti razliko in povzročeno škodo.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka komitent lahko odkloni sprejem sklenjenega posla pod pogojem, da o tem takoj obvesti komisionarja.

(3) Komitent pa izgubi to pravico, če komisionar pokaže pripravljenost, da mu takoj plača razliko in povrne povzročeno škodo.

(4) Če je bil posel sklenjen pod ugodnejšimi pogoji, kot pa so bili določeni v naročilu, gre vsa tako dosežena korist komitentu.

Prodaja blaga prezadolženi osebi

774. člen

([se preneha uporabljati](#))

Komisionar odgovarja komitentu za škodo, če je prodal blago nekomu, za kogar je vedel ali mogel vedeti, da je prezadolžen.

Če komisionar sam kupi blago od komitenta ali mu proda svoje blago

775. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komisionar, ki mu je bilo zaupano, da proda ali kupi neko blago, ki se kotira na borzi ali na trgu, lahko v primeru, če mu je komitent to dovolil, obdrži blago zase kot kupec oziroma ga dobavi kot prodajalec po ceni, ki velja ob izvršitvi zaupanega posla.

(2) V tem primeru nastanejo med komisionarjem in komitentom razmerja iz prodajne pogodbe.

(3) Če se borzna oziroma tržna cena in cena, ki jo je določil komitent, ne ujemata, ima komisionar prodajalec pravico do manjše izmed teh dveh cen, komisionar kupec pa mora plačati večjo.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI KOMISIONARJA

Hramba in zavarovanje

776. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komisionar mora hraniti zaupano blago kot dober gospodarstvenik.

(2) Odgovoren je tudi za naključno uničenje ali poškodbo blaga, če ga ni zavaroval, čeprav bi ga bil po naročilu moral.

Obvestitev o stanju prejetega blaga

777. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komisionar mora tedaj, ko od prevoznika prevzame blago, ki mu ga je poslal komitent, ugotoviti njegovo stanje in komitentu nemudoma sporočiti dan prispetja blaga ter vidne poškodbe ali primanjkljaj; sicer odgovarja za morebitno škodo, ki zaradi te opustitve nastane za komitenta.

(2) Ukreniti mora vse, kar je potrebno za ohranitev komitentovih pravic nasproti odgovorni osebi.

Obvestitev o spremembah na blagu

778. člen

([se preneha uporabljati](#))

Komisionar mora obvestiti komitenta o vseh spremembah na blagu, zaradi katerih bi blago lahko izgubilo svojo vrednost; če nima časa čakati na njegova navodila ali če ta zavlačuje z navodili, grozi pa nevarnost znatnejše poškodbe, pa mora blago na najprimernejši način prodati.

Sporočitev sopogodbenikovega imena komitentu

779. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komisionar mora sporočiti komitentu, s kom je opravil posel, ki mu ga je ta zaupal.

(2) To pravilo ne velja pri prodaji premičnih stvari po komisijskih prodajalnah, razen če ni drugače dogovorjeno.

Dajanje računa

780. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komisionar mora dati račun o opravljenem poslu brez nepotrebnega odlašanja.

(2) Komitentu mora izročiti vse, kar je prejel iz posla, ki ga je zanj opravil.

(3) Komisionar mora prenesti na komitenta terjatve in druge pravice, ki si jih je pridobil nasproti tretjemu, s katerim je opravil posel v svojem imenu, pa na njegov račun.

Del credere

781. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komisionar je odgovoren za izpolnitev obveznosti svojega sopogodbenika le, če je posebej jamčil, da jih bo ta izpolnil (del credere); v tem primeru odgovarja solidarno z njim.

(2) Komisionar, ki je jamčil za izpolnitev obveznosti svojega sopogodbenika, ima pravico tudi do posebnega plačila (del credere provizija).

**3. ODDELEK
OBVEZNOSTI KOMITENTA**

Plačilo (provizija)

782. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komitent je dolžan plačati komisionarju provizijo, ko je posel, ki ga je opravil komisionar, izvršen, kot tudi če njegovo izvršitev prepreči kakšen vzrok, za katerega odgovarja komitent.

(2) Če se posel izvršuje postopoma, lahko komisionar zahteva sorazmeren del plačila po vsaki delni izpolnitvi.

(3) Če ne pride do izvršitve sklenjenega posla iz vzroka, za katerega ne odgovarja niti komisionar niti komitent, ima komisionar pravico do ustreznega plačila za svoj trud.

(4) Komisionar, ki v svojem ravnanju ni bil zvest komitentu, nima pravice do plačila.

Višina plačila

783. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če znesek plačila ni določen v pogodbi ali tarifi, gre komisionarju plačilo, ki ustreza opravljenemu poslu in doseženemu uspehu.

(2) Če bi bilo v danem primeru plačilo v primerjavi z opravljenim poslom in doseženim uspehom nesorazmerno veliko, ga lahko sodišče na komitentovo zahtevo zniža na pravičen znesek.

Povrnitev stroškov

784. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komitent mora povrniti komisionarju stroške, ki so bili potrebni za izvršitev naročila, skupaj z obrestmi od dneva, ko so bili plačani.

(2) Komitent je dolžan komisionarju posebej plačati za uporabo njegovih skladišč in transportnih sredstev, če to ni zajeto že s plačilom za izvršitev posla.

Denarni predujem komisionarju

785. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če v komisijski pogodbi ni določeno kaj drugega, komitent ni dolžan dati komisionarju kot predujem sredstev, ki jih potrebuje za opravljanje zaupanega mu posla.

4. ODDELEK ZASTAVNA PRAVICA

786. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komisionar ima zastavno pravico na stvareh, ki so predmet komisijske pogodbe, dokler so te stvari pri njem ali pri nekom, ki jih ima v posesti zanj, ali dokler ima v rokah listino, ki mu omogoča, da lahko razpolaga z njimi.

(2) Iz vrednosti teh stvari se lahko komisionar poplača pred drugimi komitentovimi upniki za svoje terjatve iz vseh komisijskih poslov s komitentom, kot tudi iz danih mu posojil in predujmov, ne glede na to, ali so nastale v zvezi s temi ali v zvezi s kakšnimi drugimi stvarmi.

(3) Komisionar ima prednostno pravico do poplačila iz tistih terjatev, ki jih je pridobil za komitenta, ko je izpolnjeval njegovo naročilo.

5. ODDELEK RAZMERJA S TRETJIMI

Komitentove pravice do terjatev iz posla s tretjim

787. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Komitent more zahtevati izpolnitev terjatev iz posla, ki ga je komisionar sklenil na njegov račun s tretjim, šele tedaj, ko mu jih komisionar odstopi.

(2) Vendar se štejejo glede razmerja med komitentom in komisionarjem ter njegovimi upniki te terjatve od svojega nastanka za komitentove terjatve.

Omejitev pravice komisionarjevih upnikov

788. člen

([se preneha uporabljati](#))

Komisionarjevi upniki ne morejo za izterjavo svojih terjatev niti v njegovem stečaju z izvršilnimi ukrepi segati na pravice in stvari, ki si jih je komisionar pri izpolnjevanju naročila pridobil v svojem imenu, toda za komitenta, razen če gre za take terjatve, ki so nastale v zvezi s pridobitvijo teh pravic in stvari.

Stečaj komisionarja

789. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V komisionarjevem stečaju lahko komitent zahteva, da se iz stečajne mase izločijo stvari, ki jih je izročil komisionarju, da bi jih ta zanj prodal, ter stvari, ki jih je komisionar zanj nabavil.

(2) V enakem primeru lahko komitent zahteva od tretjega, ki mu je komisionar izročil stvari, da mu jih plača oziroma da mu plača še ne plačani del.

XX. POGLAVJE POGODBA O TRGOVSKEM ZASTOPANJU

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

790. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pogodbo o trgovskem zastopanju se zastopnik zavezuje, da bo ves čas skrbel za to, da bodo tretje osebe sklepale pogodbe z njegovim naročiteljem, in da bo v tem smislu posredoval med njimi in naročiteljem, kot tudi, da bo po dobljenem pooblastilu v imenu in na račun naročitelja sklepal z njimi pogodbe, ta pa se zavezuje, da mu bo za vsako sklenjeno pogodbo dal določeno plačilo (provizijo).

(2) Naročitelj ima lahko na istem območju za isto vrsto poslov več zastopnikov.

(3) Zastopnik ne sme brez naročiteljeve privolitve prevzeti obveznosti, da bo na istem območju in za isto vrsto poslov delal za drugega naročitelja.

Oblika

791. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba o trgovskem zastopanju mora biti sklenjena v pisni obliki.

Sklepanje pogodb v imenu naročitelja

792. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastopnik sme sklepati pogodbe v imenu in na račun svojega naročitelja, če je dobil za to od njega posebno ali splošno pooblastilo.

Sprejem izpolnitve

793. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastopnik ne sme zahtevati in ne sprejeti izpolnitve terjatev svojega naročitelja, če ni za to posebej pooblaščen.

Izjave zastopniku za naročitelja

794. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je bila pogodba sklenjena s posredovanjem zastopnika, tedaj mu naročiteljev sopogodbenik lahko daje veljavne izjave, ki se nanašajo na napake predmeta pogodbe, ter druge izjave v zvezi z njo, da obvaruje ali izvršuje pravice iz pogodbe.

Izjave v imenu naročitelja

795. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastopnik je za obvarovanje pravic svojega naročitelja upravičen dajati potrebne izjave njegovemu sopogodbeniku.

Zavarovanje

796. člen

([se preneha uporabljati](#))

Da zavaruje naročiteljeve interese, lahko zahteva zastopnik ukrepe, potrebne za njihovo zavarovanje.

2. ODDELEK ZASTOPNIKOVE OBVEZNOSTI

Skrb za naročiteljeve interese

797. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastopnik mora skrbeti za naročiteljeve interese in pri vseh poslih, ki se jih loteva, ravnati kot dober gospodarstvenik.

(2) Pri tem mora upoštevati navodila, ki mu jih je dal naročitelj.

(3) Zastopnik mora dajati naročitelju vsa potrebna obvestila o položaju na trgu, zlasti tista, ki so pomembna za vsak posamezen posel.

Sodelovanje pri sklepanju poslov

798. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastopnik je dolžan sodelovati po naročiteljevih navodilih pri sklepanju poslov, in sicer do njihovega popolnega dokončanja.

Varovanje poslovnih tajnosti

799. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastopnik je dolžan varovati poslovne tajnosti svojega naročitelja, za katere je zvedel v zvezi z zaupanim mu poslom.

(2) Zastopnik odgovarja, če take tajnosti izkoristi ali jih odkrije drugemu, tudi potem, ko pogodba o trgovskem zastopanju preneha.

Vrnitev stvari, danih v rabo

800. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ko pogodba o trgovskem zastopanju preneha, mora zastopnik vrniti naročitelju vse stvari, ki mu jih je ta izročil v rabo med trajanjem pogodbe.

Poseben primer odgovornosti

801. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastopnik je naročitelju le tedaj odgovoren za izpolnitev obveznosti iz pogodbe, pri kateri je posredoval ali jo po pooblastilu sam sklenil v njegovem imenu, če je za to posebej pismeno jamčil.

(2) Zastopnik ima v tem primeru pravico tudi do posebnega plačila (del credere provizija).

3. ODDELEK OBVEZNOSTI NAROČITELJA

Gradivo in dokumentacija

802. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če potrebuje zastopnik za opravljanje svojih poslov določeno gradivo ali določeno dokumentacijo, mu jo mora naročitelj dati na razpolago.

Dolžnost obveščanja

803. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročitelj lahko po svojem preudarku sprejme ali zavrne sklenitev pogodbe, ki jo je pripravil zastopnik, vendar ga mora nemudoma obvestiti o svoji odločitvi.

(2) Naročitelj je dolžan zastopnika nemudoma obvestiti, da mora obseg poslov, sklenjenih z njegovim posredovanjem, zmanjšati na manjšo mero, kot je mogel zastopnik utemeljeno pričakovati, da ta pravočasno v ustrezni meri zmanjša svojo podjetnost, ker mu sicer odgovarja za pretrpljeno škodo.

Plačilo (provizija)

804. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročitelj mora plačati zastopniku provizijo za pogodbe, sklenjene z njegovim posredovanjem, kot tudi za tiste pogodbe, ki jih je zastopnik sam sklenil, če je bil za to pooblaščen.

(2) Zastopnik ima pravico do plačila tudi za tiste pogodbe, katere je naročitelj sklenil neposredno s strankami, ki jih je našel zastopnik.

Pridobitev pravice do plačila

805. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če med pogodbenima strankama ni drugače dogovorjeno, pridobi zastopnik pravico do plačila, ko je pogodba izpolnjena, vendar mu gre ta pravica tudi tedaj, kadar ostane pogodba neizpolnjena, če je prišlo do tega iz vzroka, ki je na strani naročitelja.

Višina plačila

806. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če znesek plačila ni določen v pogodbi ali tarifi, ima zastopnik pravico do običajnega plačila.

(2) Če bi bilo v danem primeru plačilo v primerjavi s storitvijo nesorazmerno veliko, ga sodišče na naročiteljevo zahtevo lahko zniža na pravičen znesek.

Posebno plačilo

807. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastopnik, ki je z naročiteljevim pooblastilom izterjal kakšno njegovo terjatev, ima pravico do posebnega plačila od izterjane vsote.

Stroški

808. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastopnik nima pravice do povračila stroškov, ki izvirajo iz rednega opravljanja posredniških poslov, razen če ni drugače dogovorjeno.

(2) Vendar pa ima pravico do povračila posebnih stroškov, ki jih je imel v korist naročitelja ali plačal po njegovem naročilu.

4. ODDELEK ZASTAVNA PRAVICA

809. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za zavarovanje svojih zapadlih terjatev, nastalih v zvezi s pogodbo, ima zastopnik zastavno pravico na vsotah, ki jih je izterjal za naročitelja po njegovem pooblastilu, kot tudi na vseh naročiteljevih stvareh, ki jih je v zvezi s pogodbo prejel od njega ali od koga drugega, dokler so te pri njem ali pri nekom, ki jih ima v posesti zanj, ali dokler ima v rokah listino, ki mu omogoča razpolaganje z njimi.

5. ODDELEK
PRENEHANJE POGODBE

Razveza pogodbe, sklenjene za nedoločen čas

810. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če v pogodbi o trgovskem zastopanju ni določeno njeno trajanje in se to tudi ne da ugotoviti iz okoliščin posla, sme vsaka stranka odpovedati pogodbo za konec vsakega koledarskega trimesečja.

(2) Odpoved mora sporočiti drugi stranki najmanj mesec dni pred iztekom koledarskega trimesečja; če pa je pogodba trajala že tri leta, ji mora odpoved sporočiti dva meseca pred iztekom koledarskega trimesečja.

(3) Pogodbeni stranki lahko določita drugačen rok za odpoved in prenehanje pogodbe, vendar morata pri tem med odpovedjo in prenehanjem pogodbe pustiti rok najmanj enega meseca.

Razveza pogodbe brez odpovednega roka

811. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vsaka stranka lahko iz resnih vzrokov, ki jih mora navesti, razdre pogodbo brez odpovednega roka.

(2) Če izjava o tem ne navaja resnih vzrokov, se šteje za odpoved z rednim odpovednim rokom.

(3) Zastopnik, ki je zaradi neutemeljene odpovedi nehal s svojo dejavnostjo, ima pravico do odškodnine zaradi izgubljene provizije, če pa je sam neutemeljeno odpovedal pogodbo, ima pravico do odškodnine naročitelj.

(4) Neutemeljena odpoved daje drugi stranki pravico, da razdre pogodbo brez odpovednega roka.

Prenehanje pogodbe, sklenjene za določen čas

812. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je bila pogodba o trgovskem zastopanju sklenjena za določen čas, neha veljati s samim iztekom tega časa.

(2) Če je taka pogodba molče podaljšana, se šteje naprej za pogodbo, sklenjeno za nedoločen čas.

XXI. POGLAVJE POSREDOVANJE

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

813. člen

([se preneha uporabljati](#))

S pogodbo o posredovanju se posrednik zavezuje, da si bo prizadeval najti in spraviti v stik z naročiteljem osebo, ki se bo z njim pogajala za sklenitev določene pogodbe, naročitelj pa se zavezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo, če bo pogodba sklenjena.

Uporaba določb o pogodbi o delu

814. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kadar je dogovorjeno, da bo imel posrednik pravico do določenega plačila, tudi če bi ostalo njegovo prizadevanje brezuspešno, se taka pogodba presoja po določbah, ki veljajo za pogodbo o delu.

Sprejem izpolnitve

815. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročilo za posredovanje ne vsebuje za posrednika pravice, da bi smel sprejeti za naročitelja izpolnitev obveznosti iz pogodbe, sklenjene z njegovim posredovanjem.

(2) Posrednik mora imeti za to posebno pismeno pooblastilo.

Preklic naročila za posredovanje

816. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročitelj lahko prekliče naročilo za posredovanje, kadarkoli hoče, če se temu ni odpovedal in če preklic ni v nasprotju s poštenjem.

Naročitelj ni dolžan skleniti pogodbe

817. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročitelj se ni dolžan spustiti v pogajanja za sklenitev pogodbe z osebo, ki jo je našel posrednik, in tudi ne skleniti z njo pogodbo pod pogoji, ki jih je sporočil posredniku, vendar odgovarja za škodo, če je ravnal nepošteno.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI POSREDNIKA

Obveznost iskati priložnost

818. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posrednik mora kot dober gospodarstvenik iskati priložnost za sklenitev določene pogodbe in opozoriti nanjo naročitelja.

(2) Posrednik mora posredovati pri pogajanjih in si prizadevati, da pride do sklenitve pogodbe, če se je k temu posebej zavezal.

(3) Ni pa odgovoren, če se njegova prizadevanja kljub potrebni skrbnosti izjalovijo.

Obveznost obveščanja

819. člen

([se preneha uporabljati](#))

Posrednik mora obvestiti naročitelja o vseh za nameravani posel pomembnih okoliščinah, ki so mu bodisi znane ali bi mu morale biti znane.

Posrednikova odgovornost

820. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posrednik je odgovoren za škodo, ki jo pretrpi ena ali druga stranka, med katerima je posredoval, če nastane škoda zaradi tega, ker je posredoval za poslovno nesposobno osebo, za katere nesposobnost je vedel ali mogel vedeti, ali za osebo, za katero je vedel ali moral vedeti, da ne bo mogla izpolniti obveznosti iz pogodbe, ter sploh za vsako škodo, nastalo po njegovi krivdi.

(2) Posrednik je odgovoren za škodo, ki jo je imel naročitelj zaradi tega, ker je brez njegovega dovoljenja obvestil koga tretjega o vsebini naročila, o pogajanjih ali o pogojih sklenjene pogodbe.

Mešetarški dnevnik in mešetarški list

821. člen

([se preneha uporabljati](#))

Posrednik v gospodarstvu mora vpisati v posebno knjigo (mešetarški dnevnik) bistvene podatke o pogodbi, ki je bila sklenjena z njegovim posredovanjem, ter izdati na zahtevo strank izpisek iz te knjige z njegovim podpisom (mešetarški list).

3. ODDELEK OBVEZNOSTI NAROČITELJA

Plačilo

822. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posrednik ima pravico do plačila, tudi če ni bilo dogovorjeno.

(2) Če višina plačila ni določena niti s tarifo ali kakšnim drugim splošnim aktom niti s pogodbo, pa tudi ne z običajem, jo določi sodišče tako, da ustreza posrednikovemu trudu in opravljeni storitvi.

(3) Dogovorjeno posredniško plačilo lahko sodišče na naročiteljevo zahtevo zniža, če spozna, da je pretirano visoko v primerjavi s posrednikovim trudom in njegovo storitvijo.

(4) Znižanja dogovorjenega plačila ni mogoče zahtevati, če je bilo posredniku izplačano po sklenitvi pogodbe, za katero je posredoval.

Kdaj pridobi posrednik pravico do plačila

823. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posrednik pridobi pravico do plačila tedaj, ko je sklenjena pogodba, za katero je posredoval, če ni dogovorjeno kaj drugega.

(2) Če pa je pogodba sklenjena pod odložnim pogojem, pridobi posrednik pravico do plačila šele, ko se pogoj uresniči.

(3) Če je pogodba sklenjena pod razveznim pogojem, uresničenje pogoja ne vpliva na posrednikovo pravico do plačila.

(4) Če je pogodba neveljavna, ima posrednik pravico do plačila, če mu vzrok neveljavnosti ni bil znan.

Povračilo stroškov

824. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posrednik nima pravice do povračila stroškov, ki jih je imel pri izpolnjevanju naročila, razen če je bilo to dogovorjeno.

(2) Če pa mu je v pogodbi priznana pravica do povračila stroškov, ima pravico do tega povračila tudi v primeru, ko pogodba ni bila sklenjena.

Posredovanje za obe stranki

825. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kolikor ni drugače dogovorjeno, sme posrednik, ki je dobil naročilo za posredovanje od obeh strank, zahtevati od vsake stranke samo polovico posredniškega plačila in samo polovico stroškov, če je bilo dogovorjeno, da se mu povrnejo.

(2) Posrednik mora kot dober gospodarstvenik skrbeti za interese obeh strank, med katerima posreduje.

Izguba pravice do plačila

826. člen

([se preneha uporabljati](#))

Posrednik, ki dela v nasprotju s pogodbo ali v nasprotju z interesi svojega naročitelja za drugo stranko, izgubi pravico do posredniškega plačila in do povračila stroškov.

XXII. POGLAVJE ŠPEDICIJA

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

827. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S špeditersko pogodbo se špediter zavezuje, da bo za prevoz določene stvari sklenil v svojem imenu na računa naročitelja prevozno pogodbo in druge za to potrebne pogodbe ter opravil druge običajne posle in dejanja, naročitelj pa se zavezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo.

(2) Če je v pogodbi tako dogovorjeno, lahko špediter sklene prevozno pogodbo in opravi druga pravna dejanja v imenu in na račun naročitelja.

Odstop od pogodbe

828. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročitelj lahko po svoji volji odstopi od pogodbe, vendar mora v tem primeru povrniti špediterju vse stroške, ki jih je dotlej imel, in mu izplačati sorazmeren del plačila za dotedanje delo.

Uporaba pravil o komisijski pogodbi oziroma pogodbi o trgovskem zastopanju

829. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za tista razmerja med naročiteljem in špediterjem, ki niso urejena v tem poglavju, se smiselno uporabljajo pravila o komisijski pogodbi oziroma pogodbi o trgovskem zastopanju.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI ŠPEDITERJA

Opozorilo na pomanjkljivosti v naročilu

830. člen

([se preneha uporabljati](#))

Špediter mora opozoriti naročitelja na pomanjkljivosti v njegovem naročilu, zlasti na tiste, zaradi katerih je izpostavljen večjim stroškom ali škodi.

Opozorilo na pomanjkljivosti pri pakiranju

831. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če stvar ni pakirana ali sicer ni pripravljena za prevoz tako, kot bi morala biti, je špediter dolžan opozoriti naročitelja na te pomanjkljivosti; če pa bi imel zaradi čakanja na to, da jih naročitelj odpravi, škodo, jih mora odpraviti sam na njegov račun.

Varovanje interesov naročitelja

832. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Špediter je ob vsaki priložnosti dolžan ravnati tako, kot to nalagajo naročiteljevi interesi, in kot dober gospodarstvenik.

(2) Nemudoma mora obvestiti naročitelja o poškodbi stvari in o vsakem zanj pomembnem dogodku ter ukreniti vse, kar je potrebno za obvarovanje njegovih pravic proti odgovorni osebi.

Ravnanje po naročiteljevih navodilih

833. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Špediter je dolžan držati se navodil o smeri poti, o sredstvih in načinu prevoza ter drugih navodil, ki jih je dobil od naročitelja.

(2) Če ne more ravnati po navodilih iz naročila, mora špediter prositi za nova navodila, če za to ni časa ali če to ni mogoče, pa ravnati tako, kot nalagajo naročiteljevi interesi.

(3) Špediter mora o vsakem odmiku od naročila takoj obvestiti naročitelja.

(4) Če naročitelj ni določil ne smeri poti, ne sredstva in tudi ne načina prevoza, jih določi sam špediter tako, kot to nalagajo v danem primeru naročiteljevi interesi.

(5) Če se je špediter odmaknil od dobjenih navodil, je odgovoren tudi za škodo, nastalo zaradi višje sile, razen če dokaže, da bi se škoda pripetila, čeprav bi se bil držal danih navodil.

Odgovornost špediterja za druge

834. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Špediter je odgovoren za izbiro prevoznika in za izbiro drugih, s katerimi je v izpolnjevanju naročila sklenil pogodbo (uskladiščenje blaga ipd.), ne pa tudi za njihovo delo, razen če je tako odgovornost prevzel s pogodbo.

(2) Špediter, ki namesto, da bi sam izpolnil naročilo, to zaupa drugemu špediterju, je odgovoren za njegovo delo.

(3) Če je špediter po naročilu izrecno ali molče pooblaščen zaupati izpolnitev naročila drugemu špediterju ali če je to očitno v naročiteljevem interesu, je odgovoren samo za izbiro drugega špediterja, razen če je prevzel tudi odgovornost za njegovo delo.

(4) Odgovornosti iz prejšnjih odstavkov tega člena ni mogoče s pogodbo izključiti ali omejiti.

Carinska dejanja in plačilo carine

835. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročilo za odpravo stvari čez mejo vsebuje za špediterja obveznost, da opravi vsa potrebna carinska dejanja in plača za naročitelja carinske davščine, če ni v pogodbi drugače določeno.

Kadar špediter sam opravlja prevoz ali druge posle

836. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Špediter lahko tudi sam popolnoma ali deloma opravi prevoz stvari, ki so mu bile zaupane v odpravo, če ni bilo dogovorjeno kaj drugega.

(2) Če je špediter sam opravil prevoz ali del prevoza, ima pravice in obveznosti prevoznika in mu gre v tem primeru poleg plačila iz odprave in povračila stroškov v zvezi z odpravo tudi ustrezno plačilo za prevoz.

(3) To velja tudi glede drugih poslov, zajetih z naročilom, običaji ali splošnimi pogoji.

Zavarovanje pošiljke

837. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Špediter je dolžan zavarovati pošiljko samo, če je bilo to dogovorjeno.

(2) Če v pogodbi ni določeno, katere nevarnosti naj zajame zavarovanje, je špediter dolžan zavarovati stvari pred običajnimi nevarnostmi.

Dajanje računa

838. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Po končanem poslu mora dati špediter naročitelju račun.

(2) Na naročiteljevo zahtevo mora dati špediter račun tudi medtem, ko izvršuje naročilo.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI NAROČITELJA

Plačilo špediterju

839. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročitelj mora plačati špediterju po pogodbi; če plačilo ni bilo dogovorjeno, po tarifi ali kakšnem drugem splošnem aktu; če teh ni, pa določi plačilo sodišče.

Kdaj lahko špediter zahteva plačilo

840. člen

([se preneha uporabljati](#))

Špediter lahko zahteva plačilo, ko izpolni svoje obveznosti iz špediterske pogodbe.

Stroški in predujem

841. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročitelj mora povrniti špediterju potrebne stroške, ki jih je ta imel z izpolnitvijo naročila o odpravi stvari.

(2) Špediter lahko zahteva povračilo stroškov takoj.

(3) Naročitelj mora dati špediterju na njegovo zahtevo kot predujem vsoto, potrebno za stroške, ki jih terja izpolnitev naročila o odpravi stvari.

Če je dogovorjeno, da plača špediterju prejemnik stvari

842. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dogovorjeno, da bo špediter zaračunal svoje terjatve prejemniku stvari, obdrži pravico zahtevati plačilo od naročitelja, če mu ga prejemnik ne bi hotel izplačati.

Nevarne stvari in dragocenosti

843. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Naročitelj mora obvestiti špediterja o takih lastnostih stvari, ki utegnejo ogroziti varnost ljudi ali dobrin ali jim prizadejati škodo.

(2) Če so v pošiljki dragocenosti, vrednostni papirji ali druge drage stvari, mora naročitelj o tem obvestiti špediterja in mu sporočiti njihovo vrednost tedaj, ko mu jih izroči v odpravo.

4. ODDELEK POSEBNI PRIMERI ODPRAVE

Odprava s fiksnim plačilom

844. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar je v špediterski pogodbi določena skupna vsota za izvršitev naročila o odpravi stvari, sta v njej vsebovana tako plačilo iz odprave kot tudi plačilo za prevoz in povračilo vseh drugih stroškov, če ni dogovorjeno kaj drugega.

(2) Špediter je v tem primeru odgovoren tudi za delo prevoznika in drugih oseb, ki jih je po pooblastilu iz pogodbe pritegnil k delu.

Zbirna odprava

845. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Špediter lahko pri izpolnjevanju dobljenih naročil organizira zbirno odpravo, razen če je po pogodbi to izključeno.

(2) Če doseže špediter z zbirno odpravo razliko pri voznini v korist naročitelja, ima pravico do posebnega dodatnega plačila.

(3) Pri zbirni odpravi je špediter odgovoren za izgubo ali poškodbo stvari med prevozom, do katere ne bi bilo prišlo, če ne bi bilo zbirne odprave.

5. ODDELEK
ŠPEDITERJEVA ZASTAVNA PRAVICA

846. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za zavarovanje svojih terjatev, nastalih v zvezi s špeditersko pogodbo, ima špediter zastavno pravico na stvareh, ki so mu bile izročene za odpravo in v zvezi z njo, vse dokler jih ima v posesti ali dokler ima v rokah listino, ki mu omogoča razpolaganje z njimi.

(2) Če je pri odpravi udeležen še drug špediter, je ta dolžan skrbeti za poravnavo terjatev ter za uveljavitev zastavne pravice prejšnjih špediterjev.

(3) Če drugi špediter plača špediterjeve terjatve nasproti naročitelju, preidejo te terjatve po samem zakonu nanj, enako pa tudi špediterjeva zastavna pravica.

(4) To velja tudi, če drugi špediter plača prevoznikove terjatve.

XXIII. POGLAVJE
POGODBA O KONTROLI BLAGA IN STORITEV

Pojem

847. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S pogodbo o kontroli blaga se ena pogodbeni stranka (vršilec kontrole) zavezuje, da bo strokovno in nepristransko opravila dogovorjeno kontrolo blaga in izdala o tem potrdilo (certifikat), druga stranka (naročnik kontrole) pa se zavezuje, da bo za opravljeno kontrolo dala dogovorjeno plačilo.

(2) Kontrola blaga se lahko sestoji iz ugotovitve identitete, kakovosti, količine in drugih lastnosti blaga.

Obseg kontrole

848. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vršilec kontrole je dolžan opraviti kontrolo v tolikšnem obsegu in na tak način, kot je določeno v pogodbi, če v pogodbi ni nič določeno, pa v obsegu in na način, kot to ustreza naravi stvari.

Ničnost posameznih določil pogodbe

849. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nična so določila pogodbe, ki bi vršilcu kontrole nalagala take dolžnosti, da bi lahko vplivale na nepristranost pri opravljanju kontrole ali na pravilnost listine o opravljeni kontroli (certifikata).

(2) Kontrola se šteje za opravljeno šele z izdajo certifikata.

Hramba blaga oziroma vzorca

850. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Blago, ki ga je naročnik kontrole izročil vršilcu, da bi opravil dogovorjeno kontrolo, mora ta shraniti in ga zavarovati pred zamenjavo.

(2) Vršilec kontrole mora hraniti izročene mu vzorce najmanj šest mesecev, če ni drugače dogovorjeno.

Obveznost obvestitve naročnika kontrole

851. člen

([se preneha uporabljati](#))

Vršilec kontrole mora pravočasno obveščati naročnika o vseh pomembnih okoliščinah med kontrolo in hrambo blaga, zlasti pa o potrebnih in koristnih stroških, ki jih je zanj plačal.

Plačilo

852. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za opravljeno kontrolo in hrambo blaga ima vršilec kontrole pravico do dogovorjenega oziroma običajnega plačila.

(2) Vršilec kontrole ima tudi pravico do povračila vseh potrebnih in koristnih stroškov, ki jih je plačal za naročnika.

Zastavna pravica

853. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za zavarovanje dogovorjenega ali običajnega plačila in povračila potrebnih in koristnih stroškov ima vršilec kontrole zastavno pravico na blagu, ki mu je bilo izročeno v kontrolo.

Zaupanje kontrole blaga drugemu vršilcu kontrole

854. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vršilec kontrole lahko zaupa dogovorjeno kontrolo blaga drugemu, razen če mu je naročnik to izrecno prepovedal.

(2) Vršilec kontrole je naročniku odgovoren za delo drugega vršilca.

Kontrola blaga z opravljanjem posameznih pravnih dejanj

855. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Po izrecnem naročnikovem naročilu je vršilec kontrole upravičen opravljati poleg dogovorjene kontrole blaga v imenu in na račun naročnika tudi posamezna pravna dejanja.

(2) Vršilec kontrole ima za posamezna pravna dejanja, ki jih opravi v imenu in na račun naročnika, pravico do posebnega, običajnega ali dogovorjenega plačila.

Kontrola blaga z garancijo

856. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Vršilec kontrole lahko garantira, da se lastnosti kontroliranega blaga v dogovorjenem roku ne bodo spremenile.

(2) Za prevzeto garancijo glede lastnosti blaga ima vršilec kontrole pravico do posebnega, dogovorjenega ali običajnega plačila.

Kontrola storitev in stvari, ki niso namenjene prometu

857. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se kontrola nanaša na storitve ali stvari, ki niso namenjene prometu, imata vršilec in naročnik kontrole enake pravice in obveznosti kot pri kontroli blaga.

Razveza pogodbe

858. člen

([se preneha uporabljati](#))

Naročnik kontrole lahko izjavi, da odpoveduje pogodbo, vse dokler naročena kontrola ni opravljena, vendar je v tem primeru dolžan plačati vršilcu kontrole sorazmeren del plačila in potrebne ter koristne stroške, ki jih je imel, ter mu povrniti škodo.

XXIV. POGLAVJE POGODBA O ORGANIZIRANJU POTOVANJA

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

859. člen

([se preneha uporabljati](#))

S pogodbo o organiziranju potovanja se organizator potovanja zavezuje, da bo priskrbel potniku skupek storitev, ki jih sestavljajo: prevoz, bivanje in druge storitve, ki so z njima povezane, potnik pa se zavezuje, da bo organizatorju za to plačal skupno (pavšalno) ceno.

Izdajanje potrdil o potovanju

860. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Organizator potovanja izda ob sklenitvi pogodbe potniku potrdilo o potovanju.

(2) Potrdilo o potovanju mora vsebovati: kraj in dan izdaje; označbo in naslov organizatorja potovanja; ime potnika; kraj in dan začetka in konca potovanja; dneve bivanja, potrebne podatke o prevozu, bivanju ter o drugih storitvah, ki so zajete v skupni ceni; najmanjše število potrebnih potnikov; skupno ceno za skupek storitev, predvidenih v pogodbi; pogoje, pod katerimi lahko potnik zahteva razvezo pogodbe, ter druge podatke, za katere se šteje, da bi bilo koristno, če bi jih vsebovalo potrdilo.

(3) Če je bil pred izdajo potrdila o potovanju potniku izročen program potovanja, v katerem so podatki iz prejšnjega odstavka, lahko potrdilo o potovanju le odkazuje na ta program.

Razmerje med pogodbo in potrdilom o potovanju

861. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Obstoj in veljavnost pogodbe o organiziranju potovanja nista odvisna od potrdila o potovanju in od njegove vsebine.

(2) Vendar organizator potovanja odgovarja za vso škodo, ki jo pretrpi druga stranka, ki ji ni bilo izdano potrdilo o potovanju ali pa potrdilo ni bilo pravilno.

Domneva o pravilnosti potrdila

862. člen

([se preneha uporabljati](#))

Šteje se, da je pravilno tisto, kar je zapisano v potrdilu, dokler se ne dokaže nasprotno.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI ORGANIZATORJA POTOVANJA

Varstvo pravic in interesov potnika

863. člen

([se preneha uporabljati](#))

Organizator potovanja mora potniku nuditi storitve, ki imajo vsebino in lastnosti, kot so napovedane v pogodbi, potrdilu oziroma programu potovanja, in skrbeti za pravice in interese potnika v skladu z dobrimi poslovnimi običaji na tem področju.

Obveznost obveščanja

864. člen

([se preneha uporabljati](#))

Organizator potovanja mora potniku dati potrebna obvestila o cenah in pogojih prevoza, bivanja in posebnih storitev ter obvestila, ki se nanašajo na kakovost prevoznih sredstev in nastanitve (prenočišča), na vozni red, zveze, mejne in carinske formalnosti ter na sanitarne, denarne in druge upravne predpise.

Obveznost varovanja tajnosti

865. člen

([se preneha uporabljati](#))

Obvestila, ki jih organizator dobi o potniku, njegovi prtljagi in njegovem gibanju, sme sporočiti drugim le s potnikovo privolitvijo ali na zahtevo pristojnega organa.

Odgovornost za organiziranje potovanja

866. člen

([se preneha uporabljati](#))

Organizator potovanja odgovarja za škodo, ki jo je povzročil potniku zaradi tega, ker sploh ni izpolnil ali je le delno izpolnil s pogodbo in s tem zakonom določene obveznosti, ki se nanašajo na organiziranje potovanja.

Odgovornost organizatorja potovanja, če sam opravlja posamezne storitve

867. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če organizator sam prevzame prevoz in prenočitev potnikov ali druge storitve, povezane z izvršitvijo organiziranega potovanja, odgovarja potniku za povzročeno škodo po predpisih, ki se nanašajo na te storitve.

Odgovornost organizatorja potovanja, če je posamezne storitve zaupal tretjim osebam

868. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Organizator potovanja, ki je tretjim osebam zaupal prevoz in nastanitev (prenočitev) potnikov ali druge storitve, povezane z izvršitvijo potovanja, odgovarja potniku za škodo, nastalo zaradi tega, ker te storitve sploh niso bile ali so bile le delno izvršene, in sicer v skladu s predpisi, ki se nanašajo nanje.

(2) Pa tudi če so bile storitve izvršene v skladu s pogodbo in predpisi, ki se nanje nanašajo, odgovarja organizator za škodo, ki jo je potnik pretrpel ob njihovi izvršitvi, razen če dokaže, da je pri izbiri oseb, ki so jih opravile, ravnal kot skrben organizator potovanja.

(3) Potnik ima pravico zahtevati neposredno od tretje, za škodo odgovorne osebe popolno ali dopolnilno povrnitev škode, ki jo je pretrpel.

(4) V tolikšni meri, kolikor je povrnil škodo potniku, pridobi organizator potovanja vse pravice, katere bi potnik imel nasproti tretjemu, ki je zanj odgovoren (pravica do regresa).

(5) Potnik je dolžan prepustiti organizatorju potovanja listine in vse, kar je temu potrebno za uveljavljanje pravice do regresa.

Znižanje cene

869. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če so bile storitve iz pogodbe o organiziranju potovanja opravljene nepopolno ali nekvalitetno, lahko potnik zahteva sorazmerno znižanje cene, pogoj pa je, da je pri organizatorju potovanja ugovarjal v osmih dneh po končanem potovanju.

(2) Zahteva za znižanje cene ne vpliva na potnikovo pravico, da zahteva povrnitev škode.

Izključitev in omejitev odgovornosti organizatorja potovanja

870. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nična so določila pogodbe o organiziranju potovanja, s katerimi bi bila odgovornost organizatorja izključena ali zmanjšana.

(2) Vendar je veljavno pismeno določilo pogodbe, s katerim je vnaprej določena najvišja odškodnina, pod pogojem, da ni v očitnem nesorazmerju s škodo.

(3) Ta omejitev odškodnine ne velja, če je organizator škodo povzročil namenoma ali iz hude malomarnosti.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI POTNIKA

Plačilo cene

871. člen

([se preneha uporabljati](#))

Potnik mora organizatorju potovanja plačati dogovorjeno ceno za potovanje takrat, kot je dogovorjeno oziroma kot je v navadi.

Obveznost dajanja podatkov

872. člen

([se preneha uporabljati](#))

Potnik mora na organizatorjevo zahtevo pravočasno predložiti vse podatke, ki so potrebni za organiziranje potovanja, zlasti pa za vozovnice in rezervacijo nastanitve (prenočišča), ter listine, ki so potrebne za prehod čez mejo.

Izpolnjevanje predpisanih pogojev

873. člen

([se preneha uporabljati](#))

Potnik je dolžan skrbeti, da sam osebno, njegove osebne listine in njegova prtljaga izpolnjujejo pogoje, ki so predpisani z obmejnimi, carinskimi, sanitarnimi, denarnimi in drugimi upravnimi predpisi.

Odgovornost potnika za povzročeno škodo

874. člen

([se preneha uporabljati](#))

Potnik odgovarja za škodo, ki jo povzroči organizatorju potovanja s tem, da ne izpolni obveznosti, ki izvirajo zanj iz pogodbe in določb tega zakona.

4. ODDELEK

POSEBNE PRAVICE IN OBVEZNOSTI POGODBENIH STRANK

Zamenjava potnika z drugim

875. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ni drugače dogovorjeno, sme potnik določiti drugega, da namesto njega izkoristi dogovorjene storitve; pogoj pa je, da ta zadovoljuje posebne zahteve, ki so predvidene za določeno potovanje, in da potnik povrne organizatorju potovanja stroške, ki jih ima z zamenjavo.

Zvišanje dogovorjene cene

876. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Organizator potovanja sme zahtevati zvišanje dogovorjene cene le, če je po sklenitvi pogodbe prišlo do sprememb v menjalnem tečaju valute ali do spremembe v tarifah prevoznikov, ki vplivajo na ceno potovanja.

(2) Organizator potovanja sme uveljavljati pravico do zvišanja dogovorjene cene iz prejšnjega odstavka le, če je ta predvidena v potrdilu o potovanju.

(3) Če zvišanje dogovorjene cene preseže deset odstotkov, lahko potnik razdre pogodbo, ne da bi moral povrniti škodo.

(4) V tem primeru ima potnik pravico dobiti nazaj tisto, kar je plačal organizatorju potovanja.

Pravica potnika, da odstopi od pogodbe

877. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Potnik sme v vsakem trenutku popolnoma ali delno odstopiti od pogodbe.

(2) Če potnik odstopi od pogodbe pred začetkom potovanja v primernem roku, ki je odvisen od vrste aranžmaja (pravočasen odstop), ima organizator potovanja le pravico do povračila administrativnih stroškov.

(3) Pri nepravočasnem odstopu od pogodbe pa lahko organizator potovanja zahteva od potnika kot povračilo določen odstotek dogovorjene cene, ki mora biti sorazmeren času, preostalemu do začetka potovanja, in ekonomsko opravičen.

(4) Organizator potovanja ima pravico le do povračila svojih stroškov, če je potnik odstopil od pogodbe zaradi okoliščin, ki se jim ni mogel izogniti ali jih odvrniti, in bi bile ob sklenitvi pogodbe utemeljen razlog, da pogodbe ne bi bil sklenil, če bi bile takrat podane, kot tudi v primeru, če je potnik preskrbel ustrezno zamenjavo ali je zamenjavo našel sam organizator.

(5) Če potnik odstopi od pogodbe potem, ko se je potovanje že začelo, vzrok za to pa niso okoliščine iz prejšnjega odstavka tega člena, ima organizator pravico do celega zneska dogovorjene cene potovanja.

Pravica organizatorja potovanja da odstopa od pogodbe

878. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Organizator potovanja sme popolnoma ali delno odstopiti od pogodbe, ne da bi moral povrniti škodo, če nastopijo pred izpolnjevanjem ali med izpolnjevanjem pogodbe izredne okoliščine, ki jih ni bilo mogoče pričakovati niti se jim izogniti ali jih odvrniti, ki pa bi bile ob sklenitvi pogodbe za organizatorja potovanja utemeljen razlog, da pogodbe ne bi bil sklenil, če bi bile takrat podane.

(2) Organizator potovanja sme tudi tedaj odstopiti od pogodbe, ne da bi moral povrniti škodo, če se ni zbralo najmanjše število potnikov, ki je bilo napovedano v potrdilu o potovanju; pogoj pa je, da je bil potnik o tej okoliščini obveščen v primernem roku, ki ne sme biti krajši kot pet dni pred dnem, ko naj bi se bilo potovanje začelo.

(3) Pri odstopu od pogodbe pred njeno izpolnitvijo mora organizator vrniti vse tisto, kar je prejel od potnika.

(4) Če organizator odstopi od pogodbe med njenim izpolnjevanjem, ima pravico do pravičnega plačila za dogovorjene storitve, ki so bile opravljene, dolžan pa je ukreniti vse, kar je potrebno za zavarovanje interesov potnika.

Sprememba programa potovanja

879. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Spremembe v programu potovanja so dovoljene le, če jih povzročijo izredne okoliščine, ki jih organizator potovanja ni mogel pričakovati niti se jim izogniti ali jih odvrniti.

(2) Stroške, nastale s spremembo programa, trpi organizator potovanja, zmanjšanje stroškov pa gre v prid potniku.

(3) Dogovorjena nastanitev (prenočitev) se sme zamenjati samo za nastanitev (prenočitev) v objektu iste kategorije, ali v breme organizatorja v objektu višje kategorije, in samo v dogovorjenem kraju.

(4) Če je bil program potovanja brez utemeljenega razloga bistveno spremenjen, mora organizator potovanja vrniti vse tisto, kar je prejel od potnika, ki je zaradi tega odstopil od potovanja.

(5) Če je bil program bistveno spremenjen med izpolnjevanjem pogodbe, plača potnik, ki odstopi, samo dejanske stroške opravljenih mu storitev.

XXV. POGLAVJE POSREDNIŠKA POGODBA O POTOVANJU

Pojem

880. člen

([se preneha uporabljati](#))

S posredniško pogodbo o potovanju se posrednik zavezuje, da bo v imenu in na račun potnika sklenil bodisi pogodbo o organiziranju potovanja bodisi pogodbo o eni ali več posebnih storitvah, ki omogočajo neko potovanje ali bivanje, potnik pa se zavezuje, da mu bo za to plačal.

Obveznost dajanja potrdila

881. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če prevzame posrednik s posredniško pogodbo o potovanju obveznost, da bo sklenil pogodbo o organiziranju potovanja, mora ob sklenitvi izdati potrdilo o potovanju, to pa mora poleg podatkov, ki se nanašajo na samo potovanje, ter označitve in naslova organizatorja potovanja vsebovati tudi označitev in naslov posrednika ter podatek, da nastopa kot posrednik.

(2) Če v potrdilu o potovanju ni navedena lastnost posrednika, se šteje posrednik pri organiziranju potovanja za organizatorja.

(3) Če se posredniška pogodba o potovanju nanaša na sklenitev pogodbe o kakšni posebni storitvi, mora posrednik izdati potrdilo, ki se nanaša na to storitev, in v njem navesti znesek, ki je bil zanjo plačan.

Ravnanje po navodilih potnika

882. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Posrednik je dolžan ravnati po navodilih, ki mu jih je potnik pravočasno dal, če so ta v skladu s pogodbo, z običajnim poslovanjem posrednika in z interesi drugih potnikov.

(2) Če potnik ne da potrebnih navodil, mora posrednik ravnati tako, kot je v danih razmerah najugodnejše za potnika.

Izbira tretjih oseb

883. člen

([se preneha uporabljati](#))

Posrednik je dolžan vestno izbrati tretje osebe, ki naj opravijo s pogodbo predvidene storitve, in odgovarja potniku za njihovo izbiro.

Smiselna uporaba določil pogodbe o organiziranju potovanja

884. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe tega zakona, ki se nanašajo na pogodbo o organiziranju potovanja, se smiselno uporabljajo za posredniško pogodbo o potovanju, če ni v tem poglavju drugače določeno.

XXVI. POGLAVJE

POGODBA O NAJETJU GOSTINSKIH ZMOGLJIVOSTI (ALOTMAJSKA POGODBA)

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

885. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z alotmajsko pogodbo se gostinec zavezuje, da bo dal v določenem času turistični agenciji na razpolago določeno število ležišč v določenem objektu, nudil gostinske storitve osebam, ki jih pošlje agencija, in ji plačal določeno provizijo, ta pa se zavezuje, da si bo prizadevala jih zasesti oziroma da bo gostinca v določenih rokih obvestila, da tega ne more, ter da bo plačala ceno opravljenih storitev, kolikor je izkoristila najete hotelske zmogljivosti.

(2) Če ni v pogodbi drugače določeno, se šteje, da so nastanitvene gostinske zmogljivosti dane na razpolago za eno leto.

Oblika pogodbe

886. člen

([se preneha uporabljati](#))

Alotmajska pogodba mora biti sklenjena v pismeni obliki.

2. ODDELEK OBVEZNOSTI TURISTIČNE AGENCIJE

Obveznost obveščanja

887. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Turistična agencija je dolžna obveščati gostinca o zasedanju nastanitvenih zmogljivosti.

(2) Če turistična agencija ne more zasesti vseh najetih nastanitvenih zmogljivosti, mora v dogovorjenih ali običajnih rokih obvestiti o tem gostinca in mu poslati seznam gostov, v obvestilu pa določiti rok, do katerega lahko gostinec prosto razpolaga z najetimi zmogljivostmi.

(3) Gostinske zmogljivosti, ki v seznamu gostov niso označene kot zasedene, se štejejo za proste od dneva, ko hotel prejme tak seznam, za dobo, na katero se seznam nanaša.

(4) Po tem roku pridobi turistična agencija znova pravico zasedanja najetih nastanitvenih zmogljivosti.

Obveznost spoštovanja dogovorjenih cen

888. člen

([se preneha uporabljati](#))

Osebam, ki jih pošlje v gostinski objekt, ne sme turistična agencija zaračunati za gostinske storitve višjih cen, kot pa so dogovorjene v alotmajski pogodbi ali navedene v gostinskem ceniku.

Obveznost plačila gostinskih storitev

889. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ni v pogodbi drugače določeno, plača gostincu opravljene gostinske storitve turistična agencija potem, ko jih ta opravi.

(2) Gostinec ima pravico zahtevati ustrezno plačilo na račun.

Obveznost izdaje posebne pismene listine

890. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Turistična agencija mora izdati osebam, ki jih pošilja gostincu po alotmajski pogodbi, posebno pismeno listino.

(2) Posebna pismena listina se glasi na ime ali na določeno skupino, je neprenosna in vsebuje naročilo gostincu, naj nudi storitve, ki so v njej navedene.

(3) Posebna pismena listina je dokaz, da je oseba klient turistične agencije, ki je z gostincem sklenila alotmajsko pogodbo.

(4) Na podlagi posebne pismene listine se obračunavajo vzajemne terjatve med turistično agencijo in gostincem.

3. ODDELEK OBVEZNOSTI GOSTINCA

Obveznost oddaje dogovorjenih nastanitvenih zmogljivosti

891. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Gostinec prevzema dokončno in nepreklicno obveznost, da bo v določenem času dal v uporabo dogovorjeno število ležišč in nudil osebam, ki jih pošilja turistična agencija, v posebni pisni listini navedene storitve.

(2) Gostinec ne sme skleniti z drugo turistično agencijo pogodbe, s katero bi ji oddal zmogljivosti, ki so že najete po alotmajski pogodbi.

Obveznost enakega ravnanja

892. člen

([se preneha uporabljati](#))

Gostinec je dolžan nuditi osebam, ki jih pošlje turistična agencija, storitve pod enakimi pogoji kot tistim, s katerimi je neposredno sklenil pogodbo o gostinskih storitvah.

Obveznost gostinca, da ne spreminja cen za storitve

893. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Gostinec ne sme spremeniti dogovorjenih cen, če o tem ne obvesti turistične agencije najmanj šest mesecev vnaprej, razen če se spremeni menjalni tečaj valut, ki vplivajo na dogovorjeno ceno.

(2) Nove cene se smejo zaračunavati šele mesec dni potem, ko jih prejme turistična agencija.

(3) Nove cene ne veljajo za storitve, za katere je gostincu že poslan seznam gostov.

(4) Nikakor pa spremembe cene nimajo učinka na rezervacije, ki jih je gostinec potrdil.

Obveznost plačila provizije

894. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Gostinec je dolžan plačati turistični agenciji provizijo od prometa, ki ga je imel po alotmajski pogodbi.

(2) Provizija se določa v odstotku od cene opravljenih gostinskih storitev.

(3) Če odstotek provizije ni določen v pogodbi, gre turistični agenciji provizija, ki je določena v njenih splošnih poslovnih pogojih, če teh ni, pa provizija po poslovnih običajih.

4. ODDELEK
PRAVICA TURISTIČNE AGENCIJE, DA ODSTOPI OD POGODBE

Pravica do odstopa od najetih nastanitvenih zmogljivosti

895. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Turistična agencija sme začasno odstopiti od uporabe najetih nastanitvenih zmogljivosti, ne da bi s tem razdrila alotmajsko pogodbo in ne da bi morala zato povrniti škodo gostincu, če mu v dogovorjenem roku pošlje obvestilo o odstopu.

(2) Če rok za obvestilo o odstopu ni določen v pogodbi, veljajo zanj poslovni običaji v gostinstvu.

(3) Če obvestila o odstopu ne dobi v določenem roku, ima gostinec pravico do povračila škode.

(4) Če pošlje obvestilo o odstopu v dogovorjenem roku, sme turistična agencija odstopiti od pogodbe v celoti, ne da bi morala povrniti škodo.

Obveznost turistične agencije, da zasede najete zmogljivosti

896. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V alotmajski pogodbi je lahko določeno posebej, da mora turistična agencija zasedeti najete gostinske zmogljivosti.

(2) Če turistična agencija v takem primeru ne zasede najetih gostinskih zmogljivosti, mora gostincu plačati za neizkoriščeno ležišče in dan.

(3) Turistična agencija tedaj nima pravice s pravočasnim obvestilom bodisi delno ali v celoti odpovedati pogodbo.

XXVII. POGLAVJE
ZAVAROVANJE

1. ODDELEK
SKUPNE DOLOČBE ZA PREMOŽENJSKA IN OSEBNA ZAVAROVANJA

1. odsek
SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

897. člen

([se preneha uporabljati](#))

Z zavarovalno pogodbo se sklenitelj zavarovanja (zavarovalec) zavezuje, da bo po načelih vzajemnosti in solidarnosti združeval določen znesek v zavarovalni skupnosti oziroma rizični skupnosti (zavarovalnica), ta pa se zavezuje, da bo, če se zgodi dogodek, ki pomeni zavarovalni primer, izplačala zavarovancu ali nekemu tretjemu odškodnino oziroma dogovorjeno vsoto ali storila kaj drugega.

Zavarovalni primer

898. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dogodek, glede na katerega se sklene zavarovanje (zavarovalni primer), mora biti bodoč, negotov in neodvisen od izključne volje pogodbениkov.

(2) Zavarovalna pogodba je nična, če je tedaj, ko je bila sklenjena, zavarovalni primer že nastal, če je bil že v nastajanju ali je bilo gotovo, da bo nastal, ali če je tedaj že prenehala možnost, da bi nastal.

(3) Če pa je bilo dogovorjeno, da bo z zavarovanjem zajet določen čas pred sklenitvijo pogodbe, je pogodba nična le, če je bilo tedaj, ko je bila sklenjena, zainteresirani stranki znano, da je zavarovalni primer že nastal oziroma da je že prenehala možnost, da bi nastal.

Izključitev nekaterih zavarovanj

899. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določbe tega poglavja se ne uporabljajo za plovno zavarovanje in tudi ne za tista druga zavarovanja, glede katerih se uporabljajo pravila o plovbnem zavarovanju.

(2) Navedene določbe se prav tako ne uporabljajo za zavarovanje terjatev, kot tudi ne za razmerja iz pozavarovanja.

Odmik od določb tega poglavja

900. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pogodba se sme odmakniti samo od tistih določb tega poglavja, v katerih je to izrecno dopustno, ter od tistih, ki pogodbenikom omogočajo ravnati tako, kakor hočejo.

(2) Odmik od drugih določb, če ni prepovedan s tem ali s kakšnim drugim zakonom, je dopusten samo, če je v nedvomnem interesu zavarovanca.

2. odsek SKLENITEV POGODBE

Kdaj je pogodba sklenjena

901. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zavarovalna pogodba je sklenjena, ko pogodbenika podpišeta zavarovalno polico ali potrdilo o kritju.

(2) Pismena ponudba zavarovalnici za sklenitev zavarovalne pogodbe veže ponudnika če ni določil krajšega roka, osem dni od dneva, ko je prispela k zavarovalnici; če je potreben zdravniški pregled, pa trideset dni.

(3) Če zavarovalnica v tem roku ne odkloni ponudbe, ki se ne odmika od pogojev, po katerih sklepa predlagano zavarovanje, se šteje, da je ponudbo sprejela in da je pogodba sklenjena.

(4) V tem primeru se šteje pogodba za sklenjeno, ko je ponudba prispela k zavarovalnici.

Polica in potrdilo o kritju

902. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V polici morajo biti navedeni: pogodbeni stranki; zavarovana stvar oziroma zavarovana oseba, nevarnost (rizik), ki jo zajema zavarovanje, trajanje zavarovanja in doba kritja, zavarovalna vsota ali, da je zavarovanje neomejeno; premija ali prispevek; dan, ko je bila izdana polica, in podpisa pogodbenih strank.

(2) Zavarovalno polico sme začasno nadomeščati potrdilo o kritju, v katero so vpisane bistvene sestavine pogodbe.

(3) Zavarovalnica je dolžna opozoriti sklenitelja zavarovanja, da so splošni in posebni zavarovalni pogoji sestavni del pogodbe, in mu izročiti njihovo besedilo, če niso natisnjeni že na sami polici.

(4) Izpolnitev obveznosti iz prejšnjega odstavka mora biti ugotovljena na polici.

(5) Če se kakšno določilo splošnih ali posebnih pogojev in kakšno določilo iz police ne ujemata, velja določilo police; če pa se ne ujema kakšno natisnjeno določilo police in kakšno njeno določilo v rokopisu, velja slednje.

(6) Po sporazumu med pogodbenikoma se lahko polica glasi na določeno osebo, po odredbi ali na prinosnika.

Zavarovanje brez police

903. člen

([se preneha uporabljati](#))

V zavarovalnih pogojih so lahko določeni primeri, pri katerih nastane pogodbeno razmerje iz zavarovanja s samim plačilom premije.

Sklenitev pogodbe v imenu drugega brez pooblastila

904. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kdor sklene zavarovalno pogodbo v imenu drugega brez njegovega pooblastila, je odgovoren zavarovalnici za obveznosti iz pogodbe vse dotlej, dokler je tisti, v čigar imenu jo je sklenil, ne odobri.

(2) Zainteresirani lahko odobri pogodbo tudi, ko je že nastal zavarovalni primer.

(3) Če je odobritev odklonjena, dolguje sklenitelj zavarovanja premijo za zavarovalno dobo, v kateri je bila zavarovalnica obveščena o odklonitvi odobritve.

(4) Ne odgovarja pa za obveznosti iz zavarovanja poslovodja brez naročila, ki je obvestil zavarovalnico, da nastopa brez pooblastila v imenu in na račun drugega.

Zavarovanje na tuj račun ali na račun tistega, katerega se tiče

905. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri zavarovanju na tuj račun ali na račun tistega, katerega se zavarovanje tiče, mora plačevati premijo in izpolnjevati druge obveznosti iz pogodbe sklenitelj zavarovanja; vendar ne more izvrševati pravic iz zavarovanja, čeprav ima v rokah polico, če v to ne privoli tisti, čigar interes je bil zavarovan in ki mu te pravice gredo.

(2) Sklenitelj zavarovanja ni dolžan izročiti zainteresirani osebi police, dokler mu ta ne povrne premij, ki jih je plačal zavarovalnici, in stroškov pogodbe.

(3) Sklenitelj zavarovanja ima prednostno pravico do poplačila teh terjatev iz dolžnega povračila in pravico zahtevati njihovo plačilo neposredno od zavarovalnice.

(4) Zavarovalnica lahko uveljavlja proti vsakemu upravičencu iz zavarovanja na tuj račun vse ugovore, ki jih ima iz pogodbe proti sklenitelju zavarovanja.

Zavarovalni zastopniki

906. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar zavarovalnica nekoga pooblasti, da jo zastopa, ne določi pa obsega njegovih pooblastil, tedaj je zastopnik upravičen, da v njenem imenu in na njen račun sklepa zavarovalne pogodbe, da sklepa pogodbe o spremembah pogodb ali o podaljšanju njihove veljavnosti, da izdaja zavarovalne police ter pobira premije in sprejema izjave, naslovljene na zavarovalnico.

(2) Če je zavarovalnica omejila pooblastila svojega zastopnika, sklenitelj zavarovanja pa tega ni vedel, se šteje, kot da teh omejitev sploh ni bilo.

3. odsek

OBVEZNOSTI ZAVAROVANCA OZIROMA SKLENITELJA ZAVAROVANJA

I. PRIJAVA OKOLIŠČIN, KI SO POMEMBNE ZA OCENITEV NEVARNOSTI

Dolžnost prijavljanja

907. člen

([se preneha uporabljati](#))

Sklenitelj zavarovanja je dolžan ob sklenitvi pogodbe prijaviti zavarovalnici vse okoliščine, ki so pomembne za ocenitev nevarnosti in so mu znane ali mu niso mogle ostati neznane.

Namerna neresnična prijava ali zamolčanje

908. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je sklenitelj zavarovanja namenoma neresnično prijavil ali namenoma zamolčal kakšno okoliščino take narave, da zavarovalnica ne bi sklenila pogodbe, če bi vedela za resnično stanje stvari, lahko zavarovalnica zahteva razveljavitev pogodbe.

(2) Če je bila pogodba razveljavljena iz razlogov, navedenih v prejšnjem odstavku, obdrži zavarovalnica že plačane premije in ima pravico zahtevati plačilo premije za zavarovalno dobo, v kateri je zahtevala razveljavitev pogodbe.

(3) Pravica zavarovalnice, da zahteva razveljavitev zavarovalne pogodbe, preneha, če v treh mesecih od dneva, ko je zvedela za neresničnost prijave ali za zamolčanje, ne izjavi sklenitelju zavarovanja, da jo namerava uporabiti.

Nenamerna neresničnost ali nepopolnost prijave

909. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je sklenitelj zavarovanja kaj neresnično prijavil ali je opustil dolžno obvestilo, pa tega ni storil namenoma, lahko zavarovalnica po svoji izbiri v enem mesecu od dneva, ko je zvedela za neresničnost ali nepopolnost prijave, izjavi, da razdira pogodbo, ali predlaga zvišanje premije v sorazmerju z večjo nevarnostjo.

(2) V takem primeru preneha pogodba po izteku štirinajstih dni od dneva, ko je zavarovalnica sporočila sklenitelju zavarovanja svojo izjavo, da razdira pogodbo; če predlaga zvišanje premije, pa je pogodba po samem zakonu razdrta, če sklenitelj zavarovanja ne sprejme predloga v štirinajstih dneh od dneva, ko ga je prejel.

(3) Če se pogodba razdre, mora zavarovalnica vrniti del premije, ki odpada na čas do konca zavarovalne dobe.

(4) Če je zavarovalni primer nastal prej, preden je bila ugotovljena neresničnost ali nepopolnost prijave, ali pozneje, vendar pred razvezo pogodbe oziroma pred dosego sporazuma o zvišanju premije, se odškodnina zmanjša v sorazmerju med stopnjo plačanih premij in stopnjo premij, ki bi morale biti plačane glede na resnično nevarnost.

Razširitev uporabe prejšnjih členov

910. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe prejšnjih členov o posledicah neresnične prijave ali zamolčanja okoliščin, ki so pomembne za ocenitev nevarnosti, se uporabljajo tudi pri zavarovanjih, sklenjenih v imenu in na račun drugega, v korist tretjega, na tuj račun ali na račun tistega, katerega se tičejo, če so te osebe vedele za neresničnost prijave ali za zamolčanje okoliščin, ki so pomembne za ocenitev nevarnosti.

Primeri, v katerih se zavarovalnica ne more sklicevati na neresničnost ali nepopolnost prijave

911. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zavarovalnica, ki so ji bile tedaj, ko je bila sklenjena pogodba, znane ali ji niso mogle ostati neznanе okoliščine, pomembne za ocenitev nevarnosti, sklenitelj zavarovanja pa jih je neresnično prijavil ali zamolčal, se ne more sklicevati na neresničnost prijave ali na zamolčanje.

(2) To velja tudi v primeru, če je zavarovalnica zvedela za te okoliščine med trajanjem zavarovanja, ni pa uporabila pravic, katere ji daje zakon.

II. PLAČEVANJE PREMIJE

Dolžnost plačevanja in sprejemanja premije

912. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zavarovalno premijo je dolžan plačati sklenitelj zavarovanja, vendar pa je zavarovalnica dolžna sprejeti premijo od vsakogar, kdor ima za to plačilo pravni interes.

(2) Premija se plačuje v dogovorjenih rokih; če jo je treba plačati naenkrat, se plača ob sklenitvi pogodbe.

(3) Premijo je treba plačati v kraju, v katerem ima sklenitelj zavarovanja sedež oziroma stalno prebivališče, če ni v pogodbi določen kakšen drug kraj.

Posledice, če premija ni plačana

913. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je dogovorjeno, da je treba premijo plačati ob sklenitvi pogodbe, začne teči obveznost zavarovalnice, da izplača v pogodbi določeno odškodnino ali vsoto, naslednji dan po vplačilu premije.

(2) Če je dogovorjeno, da je treba premijo plačati po sklenitvi pogodbe, začne teči obveznost zavarovalnice, da izplača v pogodbi določeno odškodnino ali vsoto, na dan, ki je v pogodbi določen kot dan začetka zavarovanja.

(3) Vendar pa preneha v primeru, če sklenitelj zavarovanja ne plača do zapadlosti zavarovalne premije, ki je zapadla po sklenitvi pogodbe, in tega tudi ne stori kdo drug, ki je za to zainteresiran, zavarovalna pogodba po samem zakonu po tridesetih dneh od dneva, ko je bilo sklenitelju zavarovanja vročeno priporočeno pismo zavarovalnice z obvestilom o zapadlosti premije, pri čemer pa ta rok ne more izteči prej, preden ne preteče trideset dni od zapadlosti premije.

(4) V vsakem primeru neha zavarovalna pogodba veljati po samem zakonu, če premija ni plačana v letu dni od njene zapadlosti.

(5) Določbe tega člena se ne uporabljajo za življenjsko zavarovanje.

III. OBVEŠČANJE ZAVAROVALNICE O SPREMEMBAH NEVARNOSTI

Povečanje nevarnosti

914. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri premoženjskem zavarovanju je sklenitelj zavarovanja dolžan obvestiti zavarovalnico o vsaki spremembi okoliščin, ki utegne biti pomembna za ocenitev nevarnosti; pri osebnem zavarovanju je to dolžan samo, če je postala nevarnost večja zaradi tega, ker je zavarovana oseba spremenila poklic.

(2) Zavarovalnico mora nemudoma obvestiti o večji nevarnosti, če se je nevarnost povečala s kakšnim njegovim ravnanjem; če pa se je nevarnost povečala brez njegovega sodelovanja, jo mora obvestiti v štirinajstih dneh, odkar je za to zvedel.

(3) Če je povečanje nevarnosti tolikšno, da zavarovalnica ne bi sklenila pogodbe, če bi bilo tako stanje takrat, ko je bila sklenjena, jo lahko razdre.

(4) Če pa je povečanje nevarnosti tolikšno, da bi bila zavarovalnica sklenila pogodbo samo proti večji premiji, če bi bilo tako stanje takrat, ko je bila sklenjena, lahko predlaga sklenitelju zavarovanja novo stopnjo premije.

(5) Če sklenitelj zavarovanja ne privoli v novo stopnjo premije v štirinajstih dneh, ko prejme tak predlog, preneha pogodba po samem zakonu.

(6) Vendar ostane pogodba v veljavi in zavarovalnica ni več upravičena predlagati sklenitelju zavarovanja nove stopnje premije ali razdreti pogodbe, če teh svojih pravic ne izkoristi v enem mesecu od dneva, ko je kakorkoli zvedela za povečanje nevarnosti, ali če še pred iztekom tega roka na kakšen način pokaže, da se strinja s podaljšanjem pogodbe (če sprejme premijo, izplača odškodnino za zavarovalni primer, ki je nastal po tem povečanju, ipd.).

Če medtem nastane zavarovalni primer

915. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če nastane zavarovalni primer, preden je bila zavarovalnica obveščena o povečanju nevarnosti, ali potem, ko je bila o tem obveščena, vendar prej, preden je razdrla pogodbo ali se s skleniteljem zavarovanja sporazumela o povečanju premije, se odškodnina zmanjša v sorazmerju med plačanimi premijami in premijami, ki bi morale biti plačane glede na povečano nevarnost.

Zmanjšanje nevarnosti

916. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se je po sklenitvi zavarovalne pogodbe zmanjšala nevarnost, ima sklenitelj zavarovanja pravico zahtevati ustrezno zmanjšanje premije, šteto od dneva, ko je o zmanjšanju obvestil zavarovalnico.

(2) Če zavarovalnica ne privoli v zmanjšanje premije, lahko sklenitelj zavarovanja razdre pogodbo.

Obveznost obvestitve o nastalem zavarovalnem primeru

917. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Sklenitelj zavarovanja mora, razen pri življenjskem zavarovanju, obvestiti zavarovalnico o nastalem zavarovalnem primeru najpozneje v treh dneh od dneva, ko zanj zve.

(2) Če te svoje obveznosti ne izpolni v določenem času, mora zavarovalnici povrniti morebitno škodo, ki jo ima ta zaradi tega.

Ničnost določil o izgubi pravice

918. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nična so pogodbeno določila, po katerih bi zavarovanec izgubil pravico do odškodnine ali zavarovalne vsote, če po nastanku zavarovalnega primera ne bi izpolnil katere izmed predpisanih ali dogovorjenih obveznosti.

4. odsek OBVEZNOSTI ZAVAROVALNICE

Izplačilo odškodnine ali dogovorjene vsote

919. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če nastane zavarovalni primer, mora zavarovalnica izplačati odškodnino ali v pogodbi določeno vsoto v dogovorjenem roku, ki ne sme biti daljši kot štirinajst dni, šteto od dneva, ko je dobila obvestilo, da je zavarovalni primer nastal.

(2) Če pa je za ugotovitev obstoja obveznosti zavarovalnice ali njenega zneska potreben določen čas, začne teči ta rok od dneva, ko sta bila ugotovljena obstoj in znesek njene obveznosti.

(3) Če znesek njene obveznosti ni ugotovljen v roku iz prvega odstavka tega člena, mora zavarovalnica upravičencu na njegovo zahtevo izplačati nesporni del svoje obveznosti kot predujem.

Izključitev odgovornosti zavarovalnice pri nameri in prevari

920. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je sklenitelj zavarovanja, zavarovanec ali upravičenec povzročil zavarovalni primer namenoma ali s prevaro, zavarovalnica ni zavezana za nikakršne dajatve, nasprotno pogodbeno določilo pa nima pravnega učinka.

Ugovori zavarovalnice

921. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zoper zahtevek prinosnika police in zoper zahtevek koga drugega, ki se nanjo sklicuje, lahko zavarovalnica uveljavlja vse ugovore, ki jih ima v zvezi s pogodbo proti tistemu, s katerim je sklenila zavarovalno pogodbo.

(2) Izjemoma sme zavarovalnica uveljavljati zoper zahtevke tretjega pri prostovoljnem zavarovanju pred odgovornostjo in zoper zahtevke imetnikov določenih pravic na zavarovani stvari, katerih pravica je z uničene ali poškodovane zavarovane stvari po samem zakonu prešla na odškodnino iz zavarovanja, samo ugovore, ki so nastali, preden je nastal zavarovalni primer.

5. odsek

TRAJANJE ZAVAROVANJA

Začetek učinkovanja zavarovanja

922. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če ni drugače dogovorjeno, učinkuje zavarovalna pogodba začenši od štiriindvajsete ure dneva, ki je v polici označen kot dan začetka zavarovanja, pa vse do konca zadnjega dneva časa, za katerega je zavarovanje sklenjeno.

(2) Če trajanje zavarovanja ni določeno v pogodbi, jo sme vsaka stranka razdreti z dnem zapadlosti premije, le da mora o tem pisмено obvestiti drugo stranko najmanj tri mesece pred zapadlostjo premije.

(3) Če je zavarovanje sklenjeno za več kot pet let, sme po preteku tega časa vsaka stranka z odpovednim rokom šestih mesecev razdreti pogodbo s tem, da to pisмено sporoči drugi stranki.

(4) S pogodbo ni mogoče izključiti pravice vsake stranke, da razdre pogodbo tako, kot je zgoraj rečeno.

(5) Določbe tega člena ne veljajo za življenjsko zavarovanje.

Vpliv stečaja na zavarovanje

923. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če pride sklenitelj zavarovanja v stečaj, se zavarovanje nadaljuje, vendar ima vsaka stranka pravico razdreti zavarovalno pogodbo v treh mesecih od dneva, ko je bil uveden stečaj; v tem primeru gre stečajni masi sklenitelja del plačane premije, ki ustreza preostalemu času zavarovanja.

(2) V stečaju zavarovalnice neha zavarovalna pogodba veljati po izteku tridesetih dni od dneva, ko je bil stečaj uveden.

2. ODDELEK PREMOŽENJSKO ZAVAROVANJE

1. odsek SPLOŠNE DOLOČBE

Zavarovalni interes

924. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Premožensko zavarovanje lahko sklene vsak, kdor ima interes, da ne nastane zavarovalni primer, ker bi sicer pretrpel kakšno materialno izgubo.

(2) Pravice iz zavarovanja imajo lahko samo tisti, ki so imeli ob nastanku škode materialni interes za to, da zavarovalni primer ne bi nastal.

Namen premoženjskega zavarovanja

925. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S premoženjskim zavarovanjem se zagotavlja povrnitev škode, ki bi nastala v zavarovančevem premoženju, če bi nastal zavarovalni primer.

(2) Odškodnina ne more biti večja od škode, ki jo je zavarovanec pretrpel z nastankom zavarovalnega primera.

(3) Pri zavarovanju posevkov in plodov ter drugih zemeljskih proizvodov se škoda ugotavlja glede na vrednost, ki bi jo ti imeli ob spravljanju, če ni drugače dogovorjeno.

(4) Veljavna so pogodbeno določila, s katerimi se odškodnina omejuje na manjši znesek od škode.

(5) Pri ugotavljanju škode se upošteva izgubljeni dobiček samo, če je bilo to dogovorjeno.

(6) Če nastane v isti zavarovalni dobi zaporedoma več zavarovalnih primerov, se za vsakega izmed njih določi in izplača popolna odškodnina iz zavarovanja glede na celo zavarovalno vsoto, brez zmanjšanja za znesek v tej dobi že izplačanih odškodnin.

(7) Če je bila z zavarovalno pogodbo vrednost zavarovane stvari sporazumno ugotovljena, se odškodnina določi po tej vrednosti, razen če zavarovalnica dokaže, da je v pogodbi določena vrednost znatno večja od resnične vrednosti, in če za to razliko ni utemeljenega razloga (kot je na primer zavarovanje rabljene stvari na vrednost takšne nove stvari ali zavarovanje subjektivne vrednosti).

Preprečevanje zavarovalnega primera in reševanje

926. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zavarovanec je dolžan storiti predpisane, dogovorjene in vse druge ukrepe, ki so potrebni zato, da se prepreči nastanek zavarovalnega primera; če zavarovalni primer nastane, pa mora ukreniti vse, kar je v njegovih močeh, da omeji škodljive posledice.

(2) Zavarovalnica mora povrniti stroške, izgube in drugo škodo, povzročeno z razumnim poskusom, da bi se odvrnila neposredna nevarnost za nastanek zavarovalnega primera, ter s poskusom, da bi se omejile njegove škodljive posledice, in sicer tudi tedaj, če so bili ti poskusi brezuspešni.

(3) Zavarovalnica je dolžna dati to povračilo celo tedaj, če skupaj s povračilom škode od zavarovalnega primera presega zavarovalno vsoto.

(4) Če zavarovanec ne izpolni svoje obveznosti preprečevanja zavarovalnega primera ali obveznosti reševanja in za to nima opravičila, se obveznost zavarovalnice zmanjša za toliko, za kolikor je zaradi tega nastala večja škoda.

Prepustitev poškodovane zavarovane stvari

927. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ni drugače dogovorjeno, zavarovanec nima pravice, da bi po nastanku zavarovalnega primera prepustil zavarovalnici poškodovano zavarovano stvar in zahteval od nje izplačilo cele zavarovalne vsote.

Uničenje stvari zaradi dogodka, ki ni bil predviden v polici

928. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se zavarovana stvar ali stvar, ki je bilo v zvezi z njeno rabo sklenjeno zavarovanje pred odgovornostjo, uniči v zavarovalni dobi zaradi kakšnega dogodka, ki ni bil predviden v polici, pogodba poslej neha veljati in mora zavarovalnica sklenitelju zavarovanja vrniti del premije, sorazmeren preostalemu času.

(2) Če se ena ali več z isto pogodbo obseženih stvari uniči zaradi kakšnega dogodka, ki ni bil predviden v polici, ostane zavarovanje glede ostalih stvari še naprej v veljavi, ob spremembah, ki so potrebne zaradi zmanjšanja zavarovalnega predmeta.

2. odsek

OMEJITEV ZAVAROVANIH NEVARNOSTI

Škoda, ki je krita z zavarovanjem

929. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zavarovalnica je dolžna povrniti škodo, nastalo po naključju ali po krivdi sklenitelja zavarovanja, zavarovanca ali zavarovalnega upravičenca, razen če je glede določene škode taka njegova obveznost v zavarovalni pogodbi izrecno izključena.

(2) Ni odgovorna za škodo, ki jo te osebe povzročijo namenoma, in je nično določilo v polici, po katerem bi bila odgovorna tudi v tem primeru.

(3) Če pa nastopi zavarovalni primer, je zavarovalnica dolžna povrniti vsako škodo, ki jo je povzročil kdo, za katerega ravnanje zavarovanec kakorkoli odgovarja, ne glede na to, ali je bila škoda povzročena iz malomarnosti ali namenoma.

Škoda, povzročena zaradi napak zavarovane stvari

930. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zavarovalnica ne odgovarja za škodo na zavarovani stvari, ki izvira iz njenih napak, razen če je bilo drugače dogovorjeno.

Škoda, povzročena z vojnimi operacijami in upori

931. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zavarovalnica ni dolžna povrniti škode, ki je bila povzročena z vojnimi operacijami ali upori, razen če je bilo drugače dogovorjeno.

(2) Zavarovalnica mora dokazati, da je škodo povzročil tak dogodek.

3. odsek

NADZAVAROVANJE IN POGODBA Z VEČ ZAVAROVALNICAMI

Nadzavarovanje

932. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če si je pri sklenitvi pogodbe ena stranka pomagala s prevaro in si tako izgovorila zavarovalno vsoto, ki je večja od resnične vrednosti zavarovane stvari, sme druga stranka zahtevati razveljavitev pogodbe.

(2) Če je dogovorjena zavarovalna vsota večja od vrednosti zavarovane stvari, pri tem pa nobena stranka ni ravnala nepošteno, ostane pogodba v veljavi, zavarovalna vsota se zniža do resnične vrednosti zavarovane stvari, premije pa se sorazmerno zmanjšajo.

(3) V obeh primerih obdrži poštena zavarovalnica prejete premije in ima pravico do nezmanjšane premije za tekočo dobo.

Poznejše zmanjšanje vrednosti

933. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se zavarovalna vrednost med trajanjem zavarovanja zmanjša, ima vsaka pogodbeni stranka pravico do ustreznega znižanja zavarovalne vsote in premije, začevši z dnem, ko je svoj zahtevek za znižanje sporočila drugi.

Večkratno in dvojno zavarovanje

934. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je kakšna stvar zavarovana pri dveh ali več zavarovalnicah pred isto nevarnostjo, za isti interes in isti čas, tako da seštevek zavarovalnih vsot ne presega njene vrednosti (večkratno zavarovanje), odgovarja vsaka zavarovalnica za popolno izpolnitev obveznosti, nastalih iz pogodbe, ki jo je ona sklenila.

(2) Če pa seštevek zavarovalnih vsot presega vrednost zavarovalne stvari (dvojno zavarovanje), vendar sklenitelj zavarovanja pri tem ni ravnal nepošteno, so vsa ta zavarovanja veljavna in ima vsaka zavarovalnica pravico do dogovorjene premije za zavarovalno dobo, ki je v teku, zavarovanec pa pravico zahtevati od vsake posamezne zavarovalnice odškodnino po z njim sklenjeni pogodbi, toda skupaj ne več kot znaša škoda.

(3) Če nastane zavarovalni primer, mora sklenitelj zavarovanja obvestiti o tem vsakega zavarovatelja iste nevarnosti in mu sporočiti imena in naslove drugih zavarovateljev ter zavarovalne vsote posameznih z njimi sklenjenih pogodb.

(4) Po izplačilu odškodnine zavarovancu trpi vsaka zavarovalnica del odškodnine v tistem razmerju, v katerem sta zavarovalna vsota, za katero se je zavezala, in seštevek vseh zavarovalnih vsot; zavarovalnica, ki je plačala več, pa ima pravico zahtevati od drugih zavarovalnic povrnitev tistega, kar je več plačala.

(5) Če je kakšna pogodba sklenjena, ne da bi bila navedena zavarovalna vsota, ali z neomejenim kritjem, se šteje, da je sklenjena z najvišjo zavarovalno vsoto.

(6) Za del zavarovalnice, ki ga ta ne more plačati, odgovarjajo druge zavarovalnice v sorazmerju s svojimi deli.

(7) Če je sklenitelj zavarovanja sklenil zavarovalno pogodbo, s katero je nastalo dvojno zavarovanje, ne da bi vedel za prej sklenjeno zavarovanje, sme ne glede na to, ali je prejšnje zavarovanje sklenil on sam ali kdo drug, v enem mesecu od dneva, ko je za to zvedel, zahtevati ustrezno znižanje zavarovalne vsote in premij poznejšega zavarovanja; vendar obdrži zavarovalnica prejete premije in ima pravico do premije za tekočo dobo.

(8) Če je prišlo do dvojnega zavarovanja zato, ker se je med zavarovanjem zmanjšala vrednost zavarovane stvari, ima sklenitelj zavarovanja pravico do ustreznega znižanja zavarovalnih vsot in premij začnši od dneva, ko je svojo zahtevo za znižanje sporočil zavarovalnici.

(9) Če je pri nastanku dvojnega zavarovanja sklenitelj zavarovanja ravnal nepošteno, sme vsaka zavarovalnica zahtevati razveljavitev pogodbe, obdržati prejete premije in zahtevati nezmanjšano premijo za tekočo dobo.

Sozavarovanje

935. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je zavarovalna pogodba sklenjena z več zavarovalnicami, ki so se sporazumele o tem, da bodo skupaj trpele in delile nevarnost, odgovarja vsaka izmed zavarovalnic, ki so navedene v zavarovalni polici, zavarovancu za popolno odškodnino.

4. odsek
PODZAVAROVANJE

936. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se ugotovi, da je bila ob začetku zadevne zavarovalne dobe vrednost zavarovane stvari večja od zavarovalne vsote, se odškodnina, ki jo dolguje zavarovalnica, sorazmerno zmanjša, razen če je bilo drugače dogovorjeno.

(2) Zavarovalnica je dolžna dati popolno odškodnino vse do zneska zavarovalne vsote, če je bilo dogovorjeno, da razmerje med vrednostjo stvari in zavarovalno vsoto ni pomembno za določitev odškodnine.

5. odsek
PREHOD POGODBE IN IZPLAČILO ODŠKODNINE IZ ZAVAROVANJA DRUGEMU

Prehod pogodbe na pridobitelja zavarovane stvari

937. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri odtujitvi zavarovane stvari in stvari, ki je bilo v zvezi z njeno rabo sklenjeno zavarovanje pred odgovornostjo, preidejo pravice in obveznosti sklenitelja zavarovanja po samem zakonu na pridobitelja, razen če ni drugače dogovorjeno.

(2) Če pa je odtujen samo del zavarovanih stvari, ki glede zavarovanja niso ločena celota, preneha zavarovalna pogodba po samem zakonu glede odtujenih stvari.

(3) Če se zaradi odtujitve stvari poveča ali zmanjša verjetnost, da bo nastal zavarovalni primer, se uporabljajo splošne določbe o povečanju ali zmanjšanju nevarnosti.

(4) Sklenitelj zavarovanja, ki ne obvesti zavarovalnice, da je bila zavarovana stvar odtujena, ostane v zavezi tudi za plačilo premij, ki zapadejo po dnevu odtujitve.

(5) Zavarovalnica in pridobitelj zavarovane stvari lahko odstopita od zavarovanja s petnajstdnevnim odpovednim rokom, pri čemer morata odpovedati zavarovanje najpozneje v tridesetih dneh, odkar sta zvedela za odtujitev.

(6) Zavarovalna pogodba se ne more razdreti, če se zavarovalna polica glasi na prinosnika ali po odredbi.

Dodelitev odškodnine imetnikom zastave in drugih pravic

938. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Potem, ko nastane zavarovalni primer, imajo zastavne in druge pravice, ki so bile prej na zavarovani stvari, tako pri zavarovanju lastne stvari kot tudi pri zavarovanju tujih stvari zaradi obveznosti njihove hrambe in vrnitve, za predmet dolgovano odškodnino in je zavarovalnica ne sme izplačati zavarovancu brez soglasja upravičencev.

(2) Ti lahko zahtevajo neposredno od zavarovalnice, da jim v mejah zavarovalne vsote po zakonitem vrstnem redu izplača njihove terjatve.

(3) Vendar ostane izplačilo odškodnine zavarovancu veljavno, če zavarovalnica ob izplačilu ni vedela in tudi ni mogla vedeti za te pravice.

6. odsek
PREHOD ZAVAROVANČEVIH PRAVIC NASPROTI ODGOVORNI OSEBI NA
ZAVAROVALNICO (SUBROGACIJA)

939. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z izplačilom odškodnine iz zavarovanja preidejo do višine izplačane odškodnine po samem zakonu na zavarovalnico vse zavarovančeve pravice nasproti tistemu, ki je kakorkoli odgovoren za škodo.

(2) Če je po zavarovančevi krivdi ta prehod pravic na zavarovalnico v celoti ali delno onemogočen, je zavarovalnica v ustrezni meri prosta svojih obveznosti nasproti zavarovancu.

(3) Prehod pravic od zavarovanca na zavarovalnico ne sme biti v škodo zavarovancu; če je odškodnina, ki jo je dobil od zavarovalnice, iz kateregakoli vzroka nižja od škode, ki jo je pretrpel, ima zavarovanec pravico dobiti iz sredstev odgovorne osebe izplačan ostanek odškodnine pred izplačilom terjatve zavarovalnice iz naslova pravic, ki so prešle nanjo.

(4) Ne glede na pravilo o prehodu zavarovančevih pravic na zavarovalnico pa te pravice ne preidejo nanjo, če je škodo povzročil nekdo, ki je zavarovančev sorodnik v ravni vrsti, ali nekdo, za katerega ravnanje zavarovanec odgovarja ali živi z njim v istem gospodinjstvu, ali pa nekdo, ki je delavec pri zavarovancu, razen če je kdo od teh škodo povzročil namenoma.

(5) Če pa je bil kdo izmed tistih, ki so omenjeni v prejšnjem odstavku, zavarovan pred odgovornostjo, sme zavarovalnica zahtevati od njegove zavarovalnice povrnitev zneska, ki ga je izplačala zavarovancu.

7. odsek
ZAVAROVANJE PRED ODGOVORNOSTJO

Odgovornost zavarovalnice

940. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri zavarovanju pred odgovornostjo odgovarja zavarovalnica za škodo, nastalo z zavarovalnim primerom, le, če tretji oškodovanec zahteva odškodnino.

(2) Zavarovalnica trpi v mejah zavarovalne vsote, stroške spora o zavarovančevi odgovornosti.

Lastna pravica oškodovanca in direktna tožba

941. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri zavarovanju pred odgovornostjo lahko oškodovanec zahteva neposredno od zavarovalnice povrnitev škode, ki jo je pretrpel zaradi dogodka, za katerega odgovarja zavarovanec, toda največ do zneska njene obveznosti.

(2) Oškodovanec ima od takrat, ko nastane zavarovalni primer, lastno pravico do odškodnine iz zavarovanja in nobena poznejša sprememba v pravicah zavarovanca nasproti zavarovalnici ne vpliva na njegovo pravico do odškodnine.

3. ODDELEK OSEBNA ZAVAROVANJA

1. odsek SPLOŠNE DOLOČBE

Določitev zavarovalne vsote

942. člen

([se preneha uporabljati](#))

V pogodbah o osebnem zavarovanju (življenjsko in nezgodno zavarovanje) se višina zavarovalne vsote, ki jo mora zavarovalnica plačati, če nastane zavarovalni primer, določi v polici po sporazumu med pogodbenima strankama.

Polica življenjskega zavarovanja

943. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Poleg sestavin, ki jih mora imeti vsaka polica, morajo biti v polici življenjskega zavarovanja navedeni: ime in priimek osebe, na katere življenje se nanaša zavarovanje, dan njenega rojstva in dogodek ali rok, od katerega je odvisen nastanek pravice zahtevati izplačilo zavarovalne vsote.

(2) Polica življenjskega zavarovanja se lahko glasi na določeno ime ali po odredbi, ne more pa se glasiti na prinosnika.

(3) Da bi bil indosament police po odredbi veljaven, je potrebno, da vsebuje ime upravičenca, da je datiran in da ga je podpisal indosant.

Neresnična prijava zavarovančeve starosti

944. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ne glede na splošne določbe tega poglavja o posledicah neresničnih prijav in zamolčanju okoliščin, ki so pomembne za ocenitev nevarnosti, veljajo za neresnične prijave starosti v pogodbah o življenjskem zavarovanju tale pravila:

- 1) pogodba o življenjskem zavarovanju je nična, zavarovalnica pa v vsakem primeru dolžna vrniti vse prejete premije, če je bila ob njeni sklenitvi neresnično prijavljena zavarovančeva starost, njegova resnična starost pa presega starostno mejo, do katere zavarovalnica po svojih pogojih in cenikih sklepa življenjska zavarovanja;
- 2) če je bilo neresnično prijavljeno, da ima zavarovanec manj let, njegova resnična starost pa ne presega meje, do katere zavarovalnica sklepa življenjska zavarovanja, je pogodba veljavna, zavarovalna vsota pa se zmanjša v sorazmerju med dogovorjeno premijo in premijo, predvideno za življenjsko zavarovanje zavarovančevih let;
- 3) če ima zavarovanec manj let, kot je bilo prijavljeno ob sklenitvi pogodbe, se premija zmanjša na ustrezen znesek, zavarovalnica pa mora vrniti razliko med prejetimi premijami in premijami, do katerih ima pravico.

Posledice neplačane premije in zmanjšanje zavarovalne vsote

945. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če sklenitelj življenjskega zavarovanja ob zapadlosti ne plača kakšne premije, zavarovalnica nima pravice sodno zahtevati njenega plačila.

(2) Če sklenitelj zavarovanja na zahtevo zavarovalnice, ki mu mora biti vročena s priporočenim pismom, ne plača zapadle premije v roku, ki je določen v pismu in ne sme biti krajši kot mesec dni, šteto od takrat, ko mu je bilo pismo vročeno, pa tega tudi ne stori kdo drug, ki je za to zainteresiran, sme zavarovalnica le tedaj, če so ji bile dotlej plačane vsaj tri letne premije, izjaviti sklenitelju zavarovanja, da zmanjšuje zavarovalno vsoto na odkupno vrednost zavarovanja; sicer pa da pogodbo razdira.

(3) Če je zavarovalni primer nastal, preden je bila pogodba razdrta ali zavarovalna vsota zmanjšana, se šteje, da je zavarovalna vsota zmanjšana oziroma pogodba razdrta, pač glede na to, ali so bile premije plačane vsaj za tri leta ali ne.

Zavarovanje tretjega

946. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Življenjsko zavarovanje se lahko nanaša na življenje sklenitelja zavarovanja, lahko pa se nanaša tudi na življenje nekoga tretjega.

(2) To velja tudi za nezgodno zavarovanje.

(3) Če se zavarovanje nanaša na primer smrti nekoga tretjega, je za veljavnost pogodbe potrebno njegovo pismeno soglasje, ki ga da na polici ali na posebnem pismu ob podpisu police, z navedbo zavarovalne vsote.

Zavarovanje mladoletnikov in oseb, ki jim je vzeta poslovna sposobnost, za primer smrti

947. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nično je zavarovanje tretje osebe, ki še ni stara štirinajst let, in osebe, ki ji je popolnoma vzeta poslovna sposobnost, za primer smrti, zato mora zavarovalnica vrniti sklenitelju zavarovanja vse premije, prejete iz takšne pogodbe.

(2) Za veljavno zavarovanje tretje osebe, ki je že stara štirinajst let, za primer smrti je potrebno pismeno soglasje njenega zakonitega zastopnika in pismeno soglasje samega zavarovanca.

Kumuliranje odškodnine in zavarovalne vsote

948. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pri osebnem zavarovanju ne more imeti zavarovalnica, ki je izplačala zavarovalno vsoto, nikakšne pravice do odškodnine od tretjega, ki je odgovoren za nastanek zavarovalnega primera.

(2) Pravico do odškodnine od tretjega, ki je odgovoren za nastanek zavarovalnega primera, ima sklenitelj zavarovanja oziroma upravičenec, ne glede na njegovo pravico do zavarovalne vsote.

(3) Določbe prejšnjih dveh odstavkov se ne nanašajo na primer, ko je nezgodno zavarovanje sklenjeno kot zavarovanje pred odgovornostjo.

2. odsek IZKLJUČENE NEVARNOSTI

Samomor zavarovanca

949. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z zavarovalno pogodbo za primer smrti ni zajeta nevarnost zavarovančevega samomora, če se to zgodi v prvem letu zavarovanja.

(2) Če pride do samomora v treh letih od dneva, ko je bila sklenjena pogodba, zavarovalnica ni dolžna izplačati upravičencu zavarovalne vsote, temveč le matematično rezervo pogodbe.

Umor zavarovanca

950. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zavarovalnica je prosta obveznosti izplačati upravičencu zavarovalno vsoto, če je ta naklepno povzročil zavarovančevo smrt; če pa so bile do takrat plačane vsaj tri letne premije, mora izplačati matematično rezervo pogodbe sklenitelju zavarovanja, če je bil on zavarovanec, pa njegovim dedičem.

Namerna povzročitev nezgode

951. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zavarovalnica je prosta obveznosti iz pogodbe o nezgodnem zavarovanju, če je zavarovanec namenoma povzročil nezgodo.

Vojne operacije

952. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je smrt zavarovanca posledica vojnih operacij, zavarovalnica ni dolžna izplačati upravičencu zavarovalne vsote, razen če ni drugače dogovorjeno, izplačati pa mu mora matematično rezervo iz pogodbe.

(2) Če ni dogovorjeno kaj drugega, je zavarovalnica prosta obveznosti iz pogodbe o nezgodnem zavarovanju, če so nezgodo povzročile vojne operacije.

Pogodbena izključitev nevarnosti

953. člen

([se preneha uporabljati](#))

S pogodbo o zavarovanju za primer smrti ali o nezgodnem zavarovanju so lahko iz zavarovanja izključene tudi druge nevarnosti.

3. odsek

PRAVICE SKLENITELJA ZAVAROVANJA PRED NASTANKOM ZAVAROVALNEGA PRIMERA

Odkup

954. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Na zahtevo sklenitelja življenjskega zavarovanja, sklenjenega za vse zavarovančevo življenje, mu mora zavarovalnica izplačati odkupno vrednost police, če so bile do tedaj plačane vsaj tri letne premije.

(2) V polici morajo biti navedeni pogoji, ob katerih sme sklenitelj zahtevati izplačilo njene odkupne vrednosti, ter način, kako se v skladu z zavarovalnimi pogoji ta vrednost izračunava.

(3) Pravice odkupa ne morejo uveljavljati upniki sklenitelja zavarovanja in tudi ne zavarovalni upravičenec; odkupno vrednost pa zavarovalnica upravičencu na njegovo zahtevo izplača, če je določitev upravičenca nepreklicna.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek sme odkup police zahtevati upnik, ki mu je bila polica izročena v zastavo, če z zastavo zavarovana terjatev ob zapadlosti ni poravnana.

Predujem

955. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Na zahtevo sklenitelja življenjskega zavarovanja, sklenjenega za vse zavarovančevo življenje, mu lahko zavarovalnica vnaprej izplača del zavarovalne vsote do odkupne vrednosti police, ki ga sklenitelj zavarovanja pozneje lahko vrne.

(2) Od prejetega predujma mora sklenitelj zavarovanja plačevati določene obresti.

(3) Če sklenitelj zavarovanja zamudi s plačilom zapadlih obresti, se ravna, kot da je zahteval odkup.

(4) V zavarovalni polici morajo biti navedeni pogoji za predujem, možnost, da se na račun predujma prejeti znesek lahko vrne zavarovalnici, obrestna mera in posledice, če ne bi bile plačane zapadle obresti, kot je to določeno v zavarovalnih pogojih.

Zastava police

956. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Polica življenjskega zavarovanja se lahko zastavi.

(2) Zastava police ima učinek nasproti zavarovalnici le, če je pisмено obveščena, da je bila polica zastavljena določenemu upniku.

(3) Če se polica glasi po odredbi, se zastavlja z indosamentom.

4. odsek

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE V KORIST TRETJEGA

Določitev upravičenca

957. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Sklenitelj življenjskega zavarovanja lahko s pogodbo ali s kakšnim poznejšim pravnim poslom, pa tudi z oporoko, določi osebo, ki bo imela pravice iz pogodbe.

(2) Če se zavarovanje nanaša na življenje koga drugega, je za določitev upravičenca potrebno tudi njegovo pisмено soglasje.

(3) Ni potrebno, da bi bil upravičenec določen po imenu; dovolj je, če vsebuje akt podatke, potrebne za njegovo določitev.

(4) Če so za upravičence določeni otroci ali potomci, gre korist tudi tistim, ki so bili rojeni pozneje, soprogu namenjena korist pa tistemu, ki je bil z zavarovancem v zakonu ob njegovi smrti.

Delitev koristi med več upravičenci

958. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če so za upravičence določeni otroci, potomci in sploh dediči, sklenitelj zavarovanja pa ni določil, kako naj bo opravljena delitev med njimi, se zavarovalna vsota razdeli v sorazmerju z njihovimi dednimi deleži; če upravičenci niso dediči, pa na enake dele.

Preklic določila o določitvi upravičenca

959. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Določilo, po katerem naj dobi korist iz zavarovanja določena oseba, sme preklicati le sklenitelj zavarovanja; te njegove pravice ne morejo izvrševati niti njegovi upniki niti njegovi zakoniti dediči.

(2) Sklenitelj zavarovanja lahko prekliče določilo o koristi vse dotlej, dokler upravičenec na kakršenkoli način ne izjavi, da jo sprejema; s tem pa postane nepreklicno.

(3) Vendar pa lahko sklenitelj prekliče določilo o koristi tudi še potem, ko upravičenec izjavi, da jo sprejema, če je upravičenec poskušal ubiti zavarovanca; če pa je bila korist dodeljena neodplačno, veljajo za preklic tudi določbe o preklicu darila.

(4) Šteje se, da je upravičenec zavrnil korist, ki mu je bila namenjena, če se po smrti sklenitelja zavarovanja na zahtevo njegovih dedičev v enem mesecu ne izreče, da jo sprejema.

Lastna in neposredna pravica upravičenca

960. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zavarovalna vsota, ki naj bo izplačana upravičencu, se ne všteta v zapuščino sklenitelja zavarovanja niti takrat, ko so za upravičence določeni njegovi dediči.

(2) Pravico do zavarovalne vsote ima le upravičenec, in sicer od same sklenitve zavarovalne pogodbe, ne glede na to, kako in kdaj je bil določen za upravičenca, in ne glede na to, ali je pred zavarovančevo smrtjo ali po zavarovančevi smrti izjavil, da jo sprejema; zato se lahko obrne neposredno na zavarovalnico z zahtevo, naj mu izplača zavarovalno vsoto.

(3) Če je sklenitelj zavarovanja določil za upravičence svoje otroke, svoje potomce ali sploh dediče, gre vsakemu tako določenemu upravičencu pravica do ustreznega dela zavarovalne vsote, tudi če se dediščini odpove.

Upniki sklenitelja zavarovanja in zavarovanca

961. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upniki sklenitelja zavarovanja in zavarovanca nimajo nobene pravice do zavarovalne vsote, dogovorjene za upravičenca.

(2) Če pa so bile premije, ki jih je vplačal sklenitelj zavarovanja, nesorazmerno velike v primerjavi z njegovimi možnostmi takrat, ko so bile vplačane, lahko njegovi upniki zahtevajo izročitev dela premij, ki je presegal njegove možnosti, če so izpolnjeni pogoji, ob katerih imajo upniki pravico izpodbijati dolžnikova pravna dejanja.

Odstop zavarovalne vsote

962. člen

([se preneha uporabljati](#))

Svojo pravico do zavarovalne vsote sme upravičenec prenesti na drugega tudi pred zavarovalnim primerom, vendar mu je za to potrebna pismena privolitev sklenitelja zavarovanja, v kateri mora biti navedeno ime tistega, na katerega prenaša pravico; če pa se zavarovanje nanaša na življenje koga drugega, je potrebna tudi enaka privolitev tega.

Če določeni upravičenec umre pred zapadlostjo

963. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če tisti, ki je bil brez povračila določen za upravičenca, umre pred zapadlostjo zavarovane glavnice ali rente, korist iz zavarovanja ne pripada njegovim dedičem, temveč naslednjemu upravičencu; če ta ni določen, pa premoženju sklenitelja zavarovanja.

Zavarovanje za primer smrti brez določenega upravičenca

964. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če sklenitelj zavarovanja za primer smrti ne določi upravičenca ali če ostane določitev upravičenca brez učinka zaradi preklica ali zaradi odklonitve določene osebe ali iz kakšnega drugega vzroka, sklenitelj zavarovanja pa ne določi drugega upravičenca, pripada zavarovalna vsota premoženju sklenitelja in preide kot njegov del z drugimi njegovimi pravicami na njegove dediče.

Pošteno izplačilo zavarovalne vsote neupravičeni osebi

965. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Kadar zavarovalnica izplača zavarovalno vsoto nekemu, ki bi imel do nje pravico, če sklenitelj zavarovanja ne bi bil določil upravičenca, je prosta obveznosti iz zavarovalne pogodbe, če ob izplačilu ni vedela in tudi ni mogla vedeti, da je upravičenec določen v oporoki ali v kakšnem drugem aktu, ki ji ni bil poslan, upravičenec pa ima pravico zahtevati povračilo od tistega, ki je prejel zavarovalno vsoto.

(2) To velja tudi pri spremembi upravičenca.

XXVIII. POGLAVJE ZASTAVA

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

966. člen

([se preneha uporabljati](#))

Z zastavno pogodbo se dolžnik ali kdo tretji (zastavnik) zavezuje nasproti upniku (zastavnemu upniku), da mu bo izročil kakšno premično stvar, na kateri ima kdo lastninsko pravico, da bi se mogel pred drugimi upniki poplačati iz njene vrednosti, če mu terjatev ne bi bila plačana ob zapadlosti, upnik pa se zavezuje, da bo prejeto stvar hranil in jo po prenehanju svoje terjatve nepoškodovano vrnil zastavniku.

Zastavitev stvari, ki je družbena lastnina

967. člen

([se preneha uporabljati](#))

Premična stvar, ki je družbena lastnina, se sme zastaviti le, če je tako določeno v tem ali v kakšnem drugem zakonu.

Pridobitev zastavne pravice

968. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastavnik pridobi zastavno pravico, ko mu je izročena stvar, ki je predmet pogodbe.

Sposobnost

969. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za sklenitev veljavne zastavne pogodbe je potrebno, da ima zastavnik sposobnost razpolagati s stvarmi, ki jih daje v zastavo.

Zastava na stvari, ki je že zastavljena drugemu

970. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastavna pogodba je lahko sklenjena o stvari, ki je nekemu že zastavljena.

(2) V tem primeru nastane zastavna pravica takrat, ko zastavnik obvesti upnika, pri katerem je stvar, da je sklenil zastavno pogodbo z drugim upnikom, in mu naroči, naj po poplačilu svoje terjatve izroči stvar njemu.

Zastava za bodočo ali pogojno obveznost

971. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastava se sme dati za bodočo in tudi za pogojno obveznost.

Raztegnitev zastave na druge zastavnikove obveznosti

972. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastava, s katero je zavarovana izpolnitev neke obveznosti, se razteza tudi na morebitne obveznosti, ki nastanejo med zastavnim upnikom in zastavnikom po sklenitvi zastavne pogodbe in zapadejo v plačilo pred poravnavo z zastavo zavarovane obveznosti.

Prepovedana določila

973. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nično je določilo zastavne pogodbe, da bo zastavljena stvar prešla v last upnika, če njegova terjatev ob zapadlosti ne bi bila poravnana, in določilo, da bo v tem primeru upnik lahko po naprej določeni ceni prodal zastavljeno stvar ali jo obdržal zase.

(2) Vendar se v primeru, če je dana v zastavo stvar, katere cena je predpisana, pogodbenika lahko sporazumeta, da bo upnik lahko prodal zastavljeno stvar po predpisani ceni ali pa jo po isti ceni obdržal zase.

2. ODDELEK ZASTAVITEV STVARI

1. odsek OBVEZNOSTI ZASTAVNIKA

974. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastavnik je dolžan izročiti zastavniku ali tretjemu, ki sta ga sporazumno določila, stvar, ki je predmet pogodbe, ali listino, ki daje imetniku izključno pravico z njo razpolagati.

(2) Pogodbenika se lahko sporazumeta, da bosta skupaj hranila stvar ali listino.

2. odsek OBVEZNOSTI ZASTAVNEGA UPNIKA

Hramba zastavljene stvari

975. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastavni upnik je dolžan hraniti stvar kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar.

(2) Vrniti jo mora takoj, ko mu je dolg poravnán.

Uporaba zastavljene stvari

976. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Zastavni upnik nima pravice uporabljati zastavljeno stvar ali jo izročiti drugemu v rabo ali v zastavo (podzastava), razen če mu to dovoli zastavnik.

(2) Zastavni upnik, ki uporablja stvar brez zastavnikovega dovoljenja ali jo izroči drugemu v rabo ali v zastavo, odgovarja tudi za naključno uničenje ali poškodbo stvari, ki bi se zgodila pri tem.

Plodovi zastavljene stvari

977. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če daje zastavljena stvar plodove, ni pa dogovorjeno, čigavi bodo po ločitvi od stvari, jih sme upnik, če hoče, obdržati.

(2) V tem primeru se čisti prihodek od plodov odšteje od povračila stroškov, do katerega ima pravico upnik, nato od dolžnih obresti in končno od glavnice.

(3) To velja tudi za koristi, dosežene z rabo zastavljene stvari.

Odvzem zastavljene stvari od zastavnega upnika

978. člen

([se preneha uporabljati](#))

Na zahtevo zastavnika odredi sodišče, naj se zastavljena stvar vzame zastavnemu upniku in izroči nekomu tretjemu, da jo ima v posesti zanj, če zastavni upnik ne hrani zastavljene stvari tako, kot bi moral, če jo brez zastavnikovega dovoljenja uporablja ali daje v rabo drugemu, ali če je ne uporablja v skladu z danim dovoljenjem, in sploh če ravna z njo v nasprotju s pogodbo in zakonom.

3. odsek PRAVICE ZASTAVNEGA UPNIKA

Če ima zastavljena stvar kakšno napako

979. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če se pokaže, da ima zastavljena stvar kakšno stvarno ali pravno napako in da ne pomeni zadostnega zavarovanja za poplačilo terjatve, ima zastavni upnik pravico zahtevati od zastavnika drugo ustrezno zastavo.

Prodaja zastavljene stvari

980. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če upnikova terjatev ni poravnana ob zapadlosti, sme upnik zahtevati od sodišča odločbo, naj se stvar proda na javni dražbi ali po dnevni ceni, kadar ima stvar borzno ali tržno ceno.

(2) Če bi bili stroški javne dražbe v primerjavi z vrednostjo zastavljene stvari nesorazmerno veliki, sme sodišče odločiti, da upnik proda stvar po ceni, ki jo s cenitvijo ugotovijo strokovnjaki, ali pa jo, če hoče, po tej ceni obdrži.

Prodaja stvari, zastavljene za terjatev iz gospodarske pogodbe

981. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če dolžnik ob zapadlosti ne poravna terjatve, nastale iz gospodarske pogodbe, se upniku ni treba obračati na sodišče, temveč lahko proda zastavljeno stvar na javni dražbi po osmih dneh od dneva, ko je opozoril dolžnika, pa tudi zastavnika, če ni to ista oseba, da bo tako ravnal.

(2) Upnik mora obema pravočasno sporočiti dan in kraj prodaje.

(3) Če imajo zastavljene stvari tržno ali borzno ceno, jih sme upnik prodati po tej ceni, ko izteče osem dni, odkar je opozoril dolžnika in zastavnika, da bo tako ravnal.

Predčasna prodaja zastavljene stvari zaradi kvarjenja ali izgubljanja vrednosti in njena nadomestitev

982. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če se zastavljena stvar kvari ali če sicer izgublja vrednost in je nevarnost, da bi postala nezadostna za zavarovanje upnikove terjatve, sme sodišče na zahtevo zastavnega upnika ali zastavnika po zaslišanju druge stranke odločiti, naj bo prodana na javni dražbi, ali pa po morebitni borzni ali tržni ceni, in kupnina ali zadosten del kupnine položena pri sodišču v zavarovanje upnikove terjatve.

(2) Sodišče zavrne zahtevek zastavnega upnika, če zastavnik ponudi zastavnemu upniku, da mu bo namesto zastavljene stvari izročil kakšno drugo stvar enake vrednosti, pri kateri hramba ne terja večjega truda in skrbi kot hramba prvotno zastavljene stvari.

(3) Sodišče dovoli na zahtevo zastavnika pod enakimi pogoji nadomestitev zastavljene stvari tudi v primeru, če zastavni upnik ne zahteva njene prodaje.

Predčasna prodaja zastavljene stvari na zahtevo zastavnika

983. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Na zahtevo zastavnika sme sodišče dovoliti, da se zastavljena stvar proda določeni osebi za določeno ceno, če spozna, da je cena ugodna, in če so s tem obvarovani opravičeni interesi zastavnega upnika.

(2) Dobljena kupnina ali zadosten del kupnine, ki ga določi sodišče, ko dovoli prodajo, nadomešča zastavljeno stvar in se položi pri sodišču v zavarovanje upnikove terjatve.

Pravica do prednostnega poplačila

984. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastavni upnik ima pravico, da se iz kupnine, dosežene s prodajo zastavljene stvari, pred drugimi zastavnikovimi upniki poplača za svojo terjatev, dolžne obresti, stroške s hrambo zastavljene stvari in za stroške v zvezi z uveljavitvijo terjatve.

Vrstni red zastavnih pravic

985. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je ena stvar zastavljena več upnikom, se vrstni red, po katerem se iz vrednosti zastavljene stvari izplačujejo njihove terjatve, določa po dnevu nastanka njihovih zastavnih pravic.

4. odsek
PRENEHANJE ZASTAVNE PRAVICE

Prenehanje zastavne pravice z izgubo posesti

986. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnikova pravica, da se prednostno poplača iz vrednosti zastavljene stvari, preneha s prenehanjem njegove posesti.

(2) Znova pa nastane, ko upnik spet dobi stvar v posest.

Prenehanje zastavne pravice s prenehanjem terjatve

987. člen

([se preneha uporabljati](#))

Ko preneha terjatev, katere izpolnitev je bila zavarovana z zastavo, mora upnik zastavniku vrniti zastavljeno stvar.

Zastaranje medsebojnih terjatev

988. člen

([se preneha uporabljati](#))

Terjatve zastavnika nasproti zastavnemu upniku za povrnitev škode zaradi poslabšanja stvari in terjatve zastavnega upnika nasproti zastavniku za povrnitev stroškov, ki jih je imel, da biboljšal stvar, zastarajo v enem letu od dneva, ko je bila stvar vrnjena.

3. ODDELEK
ZASTAVITEV TERJATEV IN DRUGIH PRAVIC

1. odsek
ZASTAVITEV TERJATEV

Obvestitev dolžnika in izročitev listine

989. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za pridobitev zastavne pravice na neki terjatvi je potrebno, da je dolžnik pismeno obveščen o sklenjeni zastavni pogodbi.

(2) Zastavnik mora izročiti zastavnemu upniku listino o zastavljeni terjatvi.

Zastavitev terjatve iz vrednostnega papirja

990. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik pridobi zastavno pravico na terjatvi, vpisani na vrednostnem papirju na prinosnika, ko mu je vrednostni papir izročen.

(2) Terjatev iz vrednostnega papirja po odredbi se daje v zastavo z indosamentom, v katerem je navedeno, da je vrednostni papir izročen v zastavo.

Dolžnost ohranitve terjatve

991. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zastavni upnik je dolžan ukreniti vse potrebno za ohranitev zastavljene terjatve.

Izterjanje in vračunavanje obresti

992. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če daje zastavljena terjatev pravico do obresti ali do kakšne druge občasne terjatve, jih mora zastavni upnik izterjati.

(2) Tako doseženi zneski se pobotajo s stroški, do katerih ima pravico zastavni upnik, z dolgovanimi mu obrestmi in končno z glavnico.

Izterjava zastavljene terjatve

993. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ko zastavljena terjatev zapade v plačilo, jo mora zastavni upnik izterjati.

(2) Z izpolnitvijo zastavljene terjatve preide zastavna pravica na stvar, s katero je bila terjatev izpolnjena.

(3) Če je predmet zastavljene terjatve denar, mora zastavni upnik na zastavnikovo zahtevo položiti izterjani znesek pri sodišču; če pa je predmet njegove terjatve prav tako denar in je ta zapadla v plačilo, sme zastavni upnik obdržati zase toliko, kolikor mu je dolgovano, ostalo pa mora izročiti zastavniku.

Ugovori dolžnika zastavljene terjatve

994. člen

([se preneha uporabljati](#))

Dolžnik zastavljene terjatve lahko uveljavlja proti zastavnemu upniku enake ugovore, kot jih pri odstopu terjatve dolžnik odstopljene terjatve lahko uveljavlja proti prevzemniku.

2. odsek ZASTAVITEV DRUGIH PRAVIC

Način zastavitve

995. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ne samo terjatve, tudi druge pravice se lahko zastavijo.

(2) Te pravice se zastavljajo na tak način, kot velja za njihov prenos na drugega, če ni za določen primer predpisano kaj drugega.

3. odsek UPORABA DOLOČB O ZASTAVITVI STVARI

996. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe o zastavitvi stvari se uporabljajo tudi za zastavitev terjatev in drugih pravic, če ni zanje predpisano kaj drugega.

XXIX. POGLAVJE POROŠTVO

1. ODDELEK SPLOŠNE DOLOČBE

Pojem

997. člen

([se preneha uporabljati](#))

S poroštveno pogodbo se porok nasproti upniku zavezuje, da bo izpolnil veljavno in zapadlo obveznost dolžnika, če ta tega ne bi storil.

Oblika

998. člen

([se preneha uporabljati](#))

Poroštvena pogodba zavezuje poroka le, če da poroštveno izjavo pismeno.

Poroštvena sposobnost

999. člen

([se preneha uporabljati](#))

S poroštveno pogodbo se more zavezati samo, kdor ima popolno poslovno sposobnost.

Poroštvo za poslovno nesposobnega

1000. člen

([se preneha uporabljati](#))

Kdor se kot porok zaveže za obveznost kakšne poslovno nesposobne osebe, odgovarja upniku enako kot porok poslovno sposobne osebe.

Predmet poroštva

1001. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Poroštvo se lahko da za vsako veljavno obveznost, ne glede na njeno vsebino.
- (2) Poroštvo je mogoče prevzeti tudi za pogojno obveznost ter za določeno bodočo obveznost.
- (3) Poroštvo za bodočo obveznost se sme preklicati, preden obveznost nastane, če ni določen rok, v katerem naj bi nastala.
- (4) Poroštvo se lahko da tudi za obveznost nekega drugega poroka (porokov porok).

Obseg porokove odgovornosti

1002. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Porokova obveznost ne more biti večja od obveznosti glavnega dolžnika; če je dogovorjeno, da je večja, pa se zmanjša na mero dolžnikove obveznosti.
- (2) Porok odgovarja za izpolnitev cele obveznosti, za katero je prevzel poroštvo, če njegova odgovornost ni omejena na kakšen njen del ali kako drugače vezana na lažje pogoje.
- (3) Povrniti mora potrebne stroške, ki jih je imel upnik, da bi izterjali dolg od glavnega dolžnika.
- (4) Porok odgovarja tudi za vsako povečanje obveznosti, nastalo z dolžnikovo zamudo ali po dolžnikovi krivdi, če ni dogovorjeno kaj drugega.
- (5) Odgovarja le za tiste pogodbene obresti, ki zapadejo po sklenitvi poroštvene pogodbe.

Prehod upnikovih pravic na poroka (subrogacija)

1003. člen

([se preneha uporabljati](#))

Na poroka, ki je poravnal upnikovo terjatev, preide ta terjatev z vsemi stranskimi pravicami in jamstvi za njeno izpolnitev.

2. ODDELEK RAZMERJE MED UPNIKOM IN POROKOM

Oblike poroštva

1004. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Od poroka se sme zahtevati izpolnitev obveznosti šele potem, ko je glavni dolžnik ne izpolni v roku, ki je določen v pismeni zahtevi (subsidiarno poroštvo).

(2) Vendar lahko upnik zahteva od poroka izpolnitev obveznosti, čeprav je ni prej zahteval od glavnega dolžnika, če je očitno, da iz sredstev glavnega dolžnika ni mogoče doseči njene izpolnitve ali če je glavni dolžnik prišel v stečaj.

(3) Če se je porok zavezal kot porok in plačnik, odgovarja upniku kot glavni dolžnik za celo obveznost in lahko upnik zahteva njeno izpolnitev bodisi od glavnega dolžnika bodisi od poroka, ali pa od obeh hkrati (solidarno poroštvo).

(4) Porok odgovarja kot porok in plačnik za obveznost, nastalo iz gospodarske pogodbe, če ni dogovorjeno kaj drugega.

Solidarnost porokov

1005. člen

([se preneha uporabljati](#))

Več porokov za neki dolg odgovarja solidarno, ne glede na to, ali so se zavezali kot poroki skupaj ali pa se je vsak od njih zavezal upniku posebej, razen če je s pogodbo njihova odgovornost drugače urejena.

Izguba pravice do roka

1006. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je dolžnik izgubil pravico do roka, določenega za izpolnitev njegove obveznosti, upnik vendarle ne more zahtevati od poroka izpolnitve pred iztekom tega roka, razen če ni drugače dogovorjeno.

Stečaj glavnega dolžnika

1007. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) V stečaju glavnega dolžnika je upnik dolžan priglasiti svojo terjatev in o tem obvestiti poroka, sicer odgovarja poroku za škodo, ki bi jo ta imel zaradi tega.

(2) Zmanjšanje obveznosti glavnega dolžnika v stečajnem postopku ali v postopku prisilne poravnave ne pomeni tudi ustreznega zmanjšanja porokove obveznosti, zato odgovarja porok upniku za ves znesek svoje obveznosti.

Primer zmanjšane odgovornosti dolžnikovega dediča

1008. člen

([se preneha uporabljati](#))

Porok odgovarja za ves znesek obveznosti, za katerega je prevzel poroštvo, tudi če bi se od dolžnikovega dediča moglo zahtevati plačilo samo tistega njenega dela, ki ustreza vrednosti podedovanega premoženja.

Porokovi ugovori

1009. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Porok lahko uveljavlja zoper upnikov zahtevke vse ugovore glavnega dolžnika, v številni ugovor pobotanja, ne pa tudi povsem osebne dolžnikove ugovore.

(2) Dolžnikova odpoved ugovorom ter dolžnikova pripoznava upnikove terjatve nimata učinka nasproti poroku.

(3) Porok lahko uveljavlja proti upniku tudi svoje osebne ugovore, na primer ničnost poroštvene pogodbe, zastaranje upnikove terjatve nasproti njemu, ugovor pobotanja vzajemnih terjatev.

Dolžnost obvestitve poroka o dolžnikovi opustitvi

1010. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če dolžnik ne izpolni pravočasno svoje obveznosti, mora upnik o tem obvestiti poroka, ker mu sicer odgovarja za škodo, ki bi jo porok zaradi tega pretrpel.

Oprostitev poroka zaradi upnikovega zavlačevanja

1011. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Porok je prost odgovornosti, če upnik na njegovo zahtevo po zapadlosti terjatve ne terja v enem mesecu od te zahteve izpolnitve od glavnega dolžnika.

(2) Kadar rok za izpolnitev ni določen, je porok prost odgovornosti, če upnik na njegovo zahtevo po izteku enega leta od sklenitve poroštvene pogodbe v enem mesecu od te zahteve ne da potrebne izjave za določitev dneva izpolnitve.

Oprostitev poroka zaradi opustitve garancij

1012. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če upnik opusti zastavo ali kakšno drugo pravico, s katero je bila zavarovana izpolnitev njegove terjatve, ali če jo izgubi zaradi svoje malomarnosti in tako onemogoči prehod te pravice na poroka, je porok prost svoje obveznosti nasproti upniku za toliko, kolikor bi mogel dobiti z izvrševanjem te pravice.

(2) Pravilo iz prejšnjega odstavka velja tako v primeru, ko je pravica nastala pred sklenitvijo poroštvene pogodbe, kot tudi v primeru, ko je nastala potem.

3. ODDELEK RAZMERJE MED POROKOM IN DOLŽNIKOM

Pravica zahtevati povračilo od dolžnika

1013. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Porok, ki je plačal upniku njegovo terjatev, lahko zahteva od dolžnika, naj mu povrne vse, kar je zanj plačal, ter obresti od dneva plačila.

(2) Pravico ima do povračila stroškov, nastalih v sporu z upnikom od takrat, ko je o sporu obvestil dolžnika, kot tudi do povračila morebitne škode.

Pravica poroka solidarnega dolžnika

1014. člen

([se preneha uporabljati](#))

Porok enega izmed več solidarnih dolžnikov lahko zahteva od kateregakoli med njimi, naj mu povrne, kar je plačal upniku, ter stroške.

Pravica poroka do vnaprejšnjega zavarovanja

1015. člen

([se preneha uporabljati](#))

Še preden poplača upnika, ima porok, ki se je zavezal z vednostjo ali odobritvijo dolžnika, pravico zahtevati od njega potrebno zavarovanje za svoje morebitne zahtevke v tehle primerih: če dolžnik ob zapadlosti ni izpolnil svoje obveznosti, če je upnik sodno zahteval plačilo od poroka in če se je dolžnikovo premoženjsko stanje po sklenitvi poroštvene pogodbe znatno poslabšalo.

Izguba pravice do povračila

1016. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Dolžnik sme uporabiti zoper poroka, ki je brez njegove vednosti plačal upnikovo terjatev, vsa pravna sredstva, s katerimi bi bil ob tem plačilu lahko zavrnil upnikov zahtevke.

(2) Porok, ki je plačal upnikovo terjatev, ni pa o tem obvestil dolžnika, in je ta, ker ni vedel za plačilo, znova plačal isto terjatev, ne more zahtevati povračila od dolžnika, pač pa ima pravico zahtevati od upnika, naj mu vrne tisto, kar mu je plačal.

Pravica do vrnitve plačanega

1017. člen

([se preneha uporabljati](#))

Porok, ki je brez dolžnikove vednosti plačal upnikovo terjatev, ki je bila pozneje na dolžnikovo zahtevo razveljavljena ali je ugasnila s pobotom, sme zahtevati od upnika samo vrnitev plačanega.

4. ODDELEK REGRES PLAČNIKA NASPROTI DRUGIM POROKOM

1018. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če je več porokov, pa eden med njimi plača zapadlo terjatev, ima pravico zahtevati od drugih porokov, naj mu vsak povrne del, ki pada nanj.

5. ODDELEK ZASTARANJE

1019. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Z zastaranjem obveznosti glavnega dolžnika zastara tudi obveznost poroka.

(2) Če je rok za zastaranje obveznosti glavnega dolžnika daljši od dveh let, zastara obveznost poroka po dveh letih od zapadlosti obveznosti glavnega dolžnika, razen če porok odgovarja solidarno z dolžnikom.

(3) Pretrganje zastaranja terjatve nasproti glavnemu dolžniku učinkuje nasproti poroku le, če je bilo zastaranje pretrgano zaradi kakšnega upnikovega ravnanja pred sodiščem zoper glavnega dolžnika.

(4) Zadržanje zastaranja obveznosti glavnega dolžnika nima učinka nasproti poroku.

XXX. POGLAVJE NAKAZILO (ASIGNACIJA)

1. ODDELEK POJEM POGODBE

1020. člen

([se preneha uporabljati](#))

Z nakazilom (asignacijo) pooblašča ena oseba, nakazovalec (asignant), drugo osebo, nakazanca (asignata), da na njen račun izpolni nekaj določeni tretji osebi, prejemniku nakazila (asignatarju), tega pa pooblašča, da v svojem imenu sprejme to izpolnitev.

2. ODDELEK RAZMERJA MED PREJEMNIKOM NAKAZILA IN NAKAZANCEM

Nakazančev sprejem

1021. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prejemnik nakazila ima pravico zahtevati od nakazanca izpolnitev šele takrat, ko mu ta izjavi, da sprejema nakazilo.

(2) Sprejema nakazila ni mogoče preklicati.

Ugovori nakazanca

1022. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) S sprejemom nakazila nastane med prejemnikom in nakazancem dolžniško razmerje, neodvisno od razmerja med nakazovalcem in nakazancem ter od razmerja med nakazovalcem in prejemnikom nakazila.

(2) Nakazanec, ki je sprejel nakazilo, more uveljavljati proti prejemniku nakazila samo tiste ugovore, ki se nanašajo na veljavnost sprejema, ugovore, ki temeljijo na vsebini sprejema ali na vsebini samega nakazila, ter ugovore, ki jih ima osebno proti njemu.

Prenos nakazila

1023. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Prejemnik nakazila lahko prenese nakazilo na drugega, še preden ga nakazanec sprejme, ta pa ga lahko prenese naprej, razen če iz samega nakazila ali iz posebnih okoliščin izhaja, da je nakazilo neprenosno.

(2) Če je nakazanec izjavil prejemniku nakazila, da sprejema nakazilo, ima to učinek nasproti vsem osebam, na katere je bilo nakazilo zaporedoma preneseno.

(3) Če je nakazanec izjavil pridobitelju, na katerega je prejemnik nakazila prenesel nakazilo, da ga sprejema, ne more proti pridobitelju uveljavljati ugovorov, ki jih ima osebno proti prejemniku.

Zastaranje

1024. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pravica prejemnika nakazila, da zahteva od nakazanca izpolnitev, zastara v enem letu.

(2) Če rok za izpolnitev ni določen, začne zastaranje teči, ko nakazanec sprejme nakazilo; če ga je sprejel, preden je bilo dano prejemniku, pa takrat, ko je temu dano.

3. ODDELEK

RAZMERJE MED PREJEMNIKOM NAKAZILA IN NAKAZOVALCEM

Če je prejemnik nakazila nakazovalčev upnik

1025. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Upnik ni dolžan privoliti v dolžnikovo nakazilo, s katerim naj bi dolžnik izpolnil svojo obveznost, vendar pa ga mora o svoji zavrnitvi takoj obvestiti, ker mu sicer odgovarja za škodo.

(2) Upnik, ki je privolil v nakazilo, je dolžan zahtevati od nakazanca, da ga izpolni.

Nakazilo ni izpolnitev

1026. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je upnik privolil v nakazilo svojega dolžnika za izpolnitev obveznosti, ta obveznost ne preneha, razen če ni drugače dogovorjeno, niti z njegovo privolitvijo v nakazilo niti z nakazančevim sprejemom, temveč šele z nakazančevo izpolnitvijo.

(2) Upnik, ki je privolil v nakazilo svojega dolžnika, sme le tedaj zahtevati od nakazovalca, naj mu izpolni tisto, kar mu dolguje, če ni dobil izpolnitve od nakazanca v času, ki je bil določen v nakazilu.

Dolžnost prejemnika nakazila, da obvesti nakazovalca

1027. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če nakazanec odkloni privolitev v nakazilo ali odkloni izpolnitev, ki jo od njega zahteva prejemnik nakazila, ali vnaprej izjavi, da nakazila ne bo izpolnil, mora prejemnik o tem takoj obvestiti nakazovalca, ker mu sicer odgovarja za škodo.

Odstop od sprejetega nakazila

1028. člen

([se preneha uporabljati](#))

Prejemnik nakazila, ki ni nakazovalčev upnik in ki noče izkoristiti nakazila, lahko od njega odstopi, tudi če je že izjavil, da ga sprejema, vendar pa mora o tem nemudoma obvestiti nakazovalca.

Preklic pooblastila, danega prejemniku nakazila

1029. člen

([se preneha uporabljati](#))

Nakazovalec lahko prekliče pooblastilo, ki ga je z nakazilom dal prejemniku, razen če je nakazilo izdal za izpolnitev kakšnega svojega dolga nasproti njemu, in sploh, če je izdal nakazilo v njegovem interesu.

Če je nakazanec nakazovalčev dolžnik

1030. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nakazanec ni dolžan sprejeti nakazila, pa čeprav je nakazovalčev dolžnik, razen če mu je to obljubil.

(2) Če pa je bilo nakazilo izdano na podlagi nakazančevega dolga nakazovalcu, ga mora nakazanec izpolniti do zneska tega dolga, če mu ni to v nobenem pogledu težje od izpolnitve obveznosti nasproti nakazovalcu.

(3) Z izpolnitvijo nakazila, izdanega na podlagi nakazančevega dolga nakazovalcu, je nakazanec v enaki meri prost svojega dolga nasproti nakazovalcu.

Preklic pooblastila, danega nakazancu

1031. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Nakazovalec lahko prekliče pooblastilo, ki ga je z nakazilom dal nakazancu, vse dokler nakazanec ne izjavi prejemniku, da sprejema nakazilo, ali dokler ga ne izpolni.

(2) Lahko ga prekliče celo, če je v samem nakazilu navedeno, da je nepreklicno, in tudi če bi s preklicem kršil kakšno svojo obveznost do prejemnika.

(3) Uvedba stečaja nad premoženjem nakazovalca ima po samem zakonu za posledico preklic nakazila, razen v primeru, če je nakazanec že sprejel nakazilo pred uvedbo stečaja in če ob sprejemu ni vedel in tudi ni moral vedeti za ta stečaj.

5. ODDELEK SMRT IN ODVZEM POSLOVNE SPOSOBNOSTI

1032. člen

([se preneha uporabljati](#))

Smrt nakazovalca, prejemnika nakazila ali nakazanca ter odvzem poslovne sposobnosti kateremu med njimi ne vpliva na nakazilo.

6. ODDELEK NAKAZILO V OBLIKI PAPIRJA NA PRINOSNIKA

1033. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Pismeno nakazilo je lahko izdano na prinosnika.

(2) V tem primeru ima vsak imetnik papirja do nakazanca položaj prejemnika nakazila.

(3) Razmerja, ki z nakazilom nastajajo med prejemnikom nakazila in nakazovalcem, nastajajo v tem primeru samo med vsakim posameznim imetnikom papirja in tistim, ki mu je papir odstopil.

7. ODDELEK NAKAZILO V OBLIKI PAPIRJA PO ODREDBI

1034. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pismeno nakazilo, ki se glasi na denar, na vrednostne papirje ali na nadomestne stvari, je lahko izdano z določilom »po odredbi«, če je nakazanec oseba, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo, in če tisto, kar mora opraviti, spada v okvir te dejavnosti.

XXXI. POGLAVJE BANČNI DENARNI DEPOZITI

1. ODDELEK DENARNI DEPOZIT

Pojem

1035. člen

(1) Pogodba o denarnem depozitu je sklenjena, kadar se banka zaveže, da sprejme, deponent pa, da položi pri banki določen denarni znesek.

(2) S to pogodbo pridobi banka pravico razpolagati z deponiranim denarjem, vrniti pa ga mora pod pogoji, ki so določeni v pogodbi.

Odpiranje računa

1036. člen

(1) Na podlagi pogodbe o denarnem depozitu odpre banka račun; v njegovo dobro in breme vpisuje vse terjatve in dolgovanja, ki izvirajo iz poslov z deponentom ali za deponenta s tretjimi.

(2) Na račun se ne vpisujejo tiste terjatve oziroma tista dolgovanja, za katere sta se pogodbeni stranki dogovorili, da jih izključita.

Odpravljanje dolgovnega salda

1037. člen

(1) Banka je dolžna izplačevati z računa v mejah razpoložljivih sredstev.

(2) Če je opravila banka eno ali več vplačil in izplačil v okviru depozitne pogodbe, zaradi katerih je račun pasiven, mora o tem nemudoma obvestiti deponenta, ta pa mora takoj ukreniti potrebno za odpravo dolgovnega salda.

Vrste denarnih depozitov

1038. člen

(1) Denarni depozit je lahko na vpogled ali vezan, z odpovednim rokom ali brez odpovednega roka, s posebnim namenom ali brez posebnega namena.

(2) Če ni dogovorjeno nasprotno, se šteje, da je račun denarnega depozita na vpogled in ima deponent računa pravico ob vsakem času razpolagati z delom salda ali s celim saldom.

Stanje računa

1039. člen

(1) Banka je dolžna obveščati deponenta o vsaki spremembi stanja na njegovem računu.

(2) Konec vsakega leta, pa tudi bolj pogosto, če je tako dogovorjeno ali tako v navadi, mora banka poslati poročilo o stanju računa (saldo).

Kraj vplačil in izplačil

1040. člen

Če se pogodbeni stranki nista drugače dogovorili, se nalogi za vplačilo na račun in izplačilo z računa deponenta pošiljajo v sedež banke, pri kateri je bil račun odprt.

Če je več računov

1041. člen

Če ima kdo pri eni banki ali pri več njenih poslovnih enotah več računov, je vsak izmed teh računov samostojen.

Plačevanje obresti

1042. člen

(1) Banka plačuje obresti na sredstva, ki so pri njej deponirana, če ni z zakonom drugače določeno.

(2) Višino obresti določa pogodba o deponiranju sredstev, če pa ni v pogodbi nič določenega, plačuje banka zakonite obresti.

2. ODDELEK HRANILNE VLOGE

Hranilna knjižica

1043. člen

(1) Če je bil denarni depozit sprejet kot hranilna vloga, izda banka oziroma hranilno-kreditna organizacija deponentu hranilno knjižico.

(2) Hranilna knjižica se sme izdati le na ime določene osebe ali na prinosnika.

Vpis v knjižico

1044. člen

(1) V hranilno knjižico se vpisujejo vsa vplačila in vsi dvigi denarja.

(2) Vpisi v knjižico, ki so potrjeni s pečatom banke in podpisom pooblaščenega osebe, so v razmerjih med banko in vlagateljem dokaz o vplačilih oziroma dvigih.

(3) Nasproten sporazum je ničn.

Plačevanje obresti

1045. člen

Od hranilnih vlog se plačujejo obresti.

Vrste hranilnih vlog

1046. člen

Hranilne vloge so lahko na vpogled ali vezane, z odpovednim rokom ali brez odpovednega roka.

XXXII. POGLAVJE DEPONIRANJE VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Pojem

1047. člen

S pogodbo o deponiranju vrednostnih papirjev se banka zavezuje, da bo proti plačilu prevzela vrednostne papirje v hrambo ter izvrševala pravice in izpolnjevala obveznosti, ki se v zvezi s tem zahtevajo.

Izvrševanje pravic

1048. člen

Če ni drugače dogovorjeno, sme banka izvrševati pravice iz deponiranih vrednostnih papirjev edinole na deponentov račun.

Dolžnosti banke

1049. člen

(1) Banka je dolžna poskrbeti za hrambo vrednostnih papirjev s skrbnostjo, ki se zahteva od depozitarja za plačilo, in za deponenta storiti vse, kar je potrebno za obvarovanje in uveljavljanje njegovih pravic iz vrednostnih papirjev.

(2) Če se pogodbeni stranki nista drugače dogovorili, mora banka vnovčevati zapadle obresti, glavnico in sploh vse vsote, do katerih dajejo deponirani papirji pravico, brž ko zapadejo v plačilo.

(3) Banka je dolžna dati deponentu na razpolago prejete vsote, če ima deponent pri njej račun z denarnim depozitom, pa jih vpisati v dobro tega računa.

Vrnitev vrednostnih papirjev

1050. člen

(1) Banka mora deponentu na zahtevo ob vsakem času vrniti vrednostne papirje.

(2) Vrednostni papirji se praviloma vrnejo tam, kjer so bili deponirani.

(3) Predmet vrnitve so sami vrednostni papirji, če se pogodbeni stranki nista dogovorili, da se lahko vrnejo s plačilom ustreznega zneska.

(4) Vrniti se smejo samo deponentu ali njegovim pravnim naslednikom ali tistim, ki jih oni določijo, tudi če je iz samih vrednostnih papirjev razvidno, da pripadajo komu drugemu.

Zahtevki tretjih

1051. člen

O vsakem zahtevku, ki ga tretja oseba uveljavlja glede deponiranih papirjev, mora banka obvestiti deponenta.

XXXIII. POGLAVJE BANČNI TEKOČI RAČUN

Pojem

1052. člen

([se preneha uporabljati](#))

S pogodbo o bančnem tekočem računu se banka zavezuje, da bo nekomu odprla poseben račun in preko njega sprejemala vplačila in opravljala izplačila v mejah njegovih sredstev in odobrenega kredita.

Oblika pogodbe

1053. člen

([se preneha uporabljati](#))

Pogodba o tekočem računu mora biti sklenjena v pismeni obliki.

Sredstva na tekočem računu

1054. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Denarna sredstva na tekočem računu se stekajo iz vplačil deponenta in iz zanj prejetih denarnih zneskov.

(2) Banka je dolžna izplačevati s tekočega računa za deponenta tudi takrat, kadar na računu nima kritja, in sicer v tistem obsegu, ki je določen v pogodbi o tekočem računu ali v posebnem sporazumu.

(3) To obveznost lahko banka s pogodbo o tekočem računu izključi.

Pobot med saldi več računov

1055. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če ima deponent pri isti banki več tekočih računov, se njihovi aktivni in pasivni saldi vzajemno pobotajo, razen če ni drugače dogovorjeno.

Razpolaganje s saldom

1056. člen

([se preneha uporabljati](#))

Imetnik tekočega računa sme vsak trenutek razpolagati s saldom, ki nastane na računu v njegovo dobro, razen če je dogovorjen odpovedni rok.

Uporaba pravil pogodbe o naročilu

1057. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Banka odgovarja za izvršitev naročil deponenta po pravilih pogodbe o naročilu.

(2) Če je treba naročilo izvršiti v kraju, v katerem banka nima poslovne enote, ga lahko opravi po drugi banki.

Trajanje računa

1058. člen

([se preneha uporabljati](#))

Če v pogodbi o tekočem računu ni določeno njeno trajanje, jo sme vsaka stranka odpovedati s petnajstdnevnim odpovednim rokom.

Provizija in povračilo stroškov

1059. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Banka ima pravico zaračunavati provizijo za opravljene storitve, ki so določene v pogodbi o tekočem računu, pa tudi posebne stroške, ki jih je imela v zvezi z njimi.

(2) Te svoje terjatve vpisuje banka na tekoči račun v svoje dobro, če med pogodbenima strankama ni drugače dogovorjeno.

Pošiljanje izpiskov

1060. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Ob vsaki spremembi stanja na tekočem računu mora banka izdati izpisek z navedbo salda in ga izročiti klientu na sporazumno določeni način.

(2) Šteje se, da je imetnik računa izpisek odobril, če mu ne oporeka v dogovorjenem roku, če rok ni dogovorjen, pa v petnajstih dneh.

(3) Tudi po odobritvi lahko imetnik računa oporeka izpisku zaradi napak v pisanju in obračunu, zaradi izpustitev ali podvojitvev, vendar mora to storiti najkasneje v enem letu od prejema računa o likvidaciji salda po zaključitvi tekočega računa; sicer pravica ugasne.

XXXIV. POGLAVJE POGODBA O SEFU

Pojem

1061. člen

(1) S pogodbo o sefu se banka zavezuje, da bo dala uporabniku v rabo sef za določeno dobo, uporabnik pa, da ji bo za to plačal določen znesek.

(2) Banka mora ukreniti vse, kar je potrebno za dobro stanje sefa in nadzor nad njim.

Pristop k sefu

1062. člen

(1) Pristop k sefu je mogoče dovoliti le uporabniku ali njegovemu pooblaščenцу.

(2) Banka ne sme obdržati dvojnika ključa ali ključev, ki jih izroči uporabniku.

Predmeti, ki se ne smejo dati v sef

1063. člen

(1) Uporabnik ne sme dati v svoj sef predmeta ali proizvoda, ki bi utegnil ogrožati varnost banke ali drugih sefov.

(2) Če uporabnik ne spoštuje te obveznosti, lahko banka izjavi, da razdira pogodbo o sefu.

Pravice banke, če ji ni plačano za sef

1064. člen

(1) Če uporabnik po zapadlosti ne plača banki za sef, pa četudi le enega samega obroka, lahko banka pogodbo razdre po enem mesecu od dne, ko je uporabnika s priporočenim pismom opomnila k plačilu.

(2) Ko banka razdre pogodbo, lahko zahteva od uporabnika, naj izprazni sef in ji izroči ključ; če ta tega ne stori, pa lahko banka zahteva, da se sef sodno odpre, ugotovi njegova vsebina in najdene stvari izročijo v depozit sodišču ali zaupajo v hrambo banki.

(3) Banka ima prednostno pravico do dolžnega plačila na podlagi pogodbe o sefu iz denarnega zneska, ki je bil najden v njem, ter iz kupnine, dosežene s prodajo drugih vrednosti, ki so bile najdene v njem.

XXXV. POGLAVJE KREDITNA POGODBA

Pojem

1065. člen

S kreditno pogodbo se banka zavezuje dati uporabniku kredita na voljo določen znesek denarnih sredstev za določen ali nedoločen čas, v neki namen ali brez določenega namena, uporabnik pa se zavezuje plačevati banki dogovorjene obresti in dobljeni znesek denarja vrniti v času in na način, ki sta določena v pogodbi.

Oblika in vsebina

1066. člen

(1) Kreditna pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki.

(2) Kreditna pogodba določa znesek ter pogoje, pod katerimi naj bo kredit dan, uporabljen in vrnjen.

Odpoved kredita

1067. člen

(1) Kreditno pogodbo lahko banka odpove pred iztekom dogovorjenega roka, če je bil kredit uporabljen v nasprotju z njegovim namenom.

(2) Kreditno pogodbo lahko banka odpove pred iztekom dogovorjenega roka tudi, če postane uporabnik insolventen, celo tedaj ko insolventnost ni ugotovljena s sodno odločbo, če pravna oseba preneha ali če uporabnik umre, če bi v takih primerih prišla v bistveno neugodnejši položaj.

Odstop od pogodbe in predčasna vrnitev kredita

1068. člen

(1) Uporabnik kredita lahko odstopi od pogodbe, preden začne kredit uporabljati.

(2) Uporabnik kredita lahko kredit vrne tudi pred rokom, ki je bil določen za vrnitev, vendar mora o tem banko vnaprej obvestiti.

(3) V obeh primerih mora uporabnik kredita povrniti banki morebitno škodo.

(4) Če je bil kredit vrnjen pred določenim rokom, banka ne sme zaračunati obresti od dneva vrnitve kredita do dneva, ko bi moral biti po pogodbi vrnjen.

XXXVI. POGLAVJE KREDITNA POGODBA NA PODLAGI ZASTAVE VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Pojem

1069. člen

S kreditno pogodbo na podlagi zastave vrednostnih papirjev odobri banka določen znesek kredita proti zavarovanju z zastavo vrednostnih papirjev, ki pripadajo uporabniku kredita ali komu tretjemu, ki v to privoli.

Oblika in vsebina

1070. člen

Kreditna pogodba na podlagi zastave vrednostnih papirjev mora biti sklenjena v pismeni obliki in mora vsebovati označbo zastavljenih vrednostnih papirjev, ime oziroma firmo in sedež oziroma stalno prebivališče imetnika papirja, znesek in pogoje odobrenega kredita, kakor tudi znesek in vrednost papirjev, ki je bila vzeta v poštev za odobritev kredita.

Kdaj sme banka prodati zastavljene papirje

1071. člen

Če uporabnik po zapadlosti ne vrne dobljenega kredita, sme banka prodati zastavljene vrednostne papirje.

XXXVII. POGLAVJE AKREDITIVI

Obveznost akreditivne banke in oblika akreditiva

1072. člen

(1) S tem da sprejme zahtevo naročitelja za akreditiv, se akreditivna banka zaveže, da bo upravičencu iz akreditiva izplačala določeno denarno vsoto, če bodo do določenega časa izpolnjeni pogoji, navedeni v nalogu za akreditiv.

(2) Akreditiv mora biti sestavljen v pismeni obliki.

Kdaj nastane obveznost nasproti upravičencu

1073. člen

(1) Banka je v zavezi nasproti uporabniku od dne, ko mu je sporočila, da mu je odprla akreditiv.

(2) Izdani nalog veže naročitelja od trenutka, ko prispe v banko.

Neodvisnost akreditiva od drugega pravnega posla

1074. člen

Akreditiv je neodvisen od prodajne pogodbe ali drugega pravnega posla, ki je bil povod, da je bil akreditiv odprt.

Dokumentarni akreditiv

1075. člen

Dokumentarni akreditiv obstaja takrat, kadar je banka zavezana izplačati upravičencu določeno denarno vsoto, če ji bodo predloženi dokumenti po pogojih, ki so določeni v akreditivu.

Dolžnost akreditivne banke

1076. člen

Banka, ki odpira dokumentarni akreditiv, je dolžna izvršiti plačilne klavzule pod pogoji, določenimi v akreditivu.

Vrste dokumentarnega akreditiva

1077. člen

(1) Dokumentarni akreditiv je lahko preklicen ali nepreklicen.

(2) Akreditiv je vedno preklicen, tudi takrat, ko je odprt za določeno dobo, če ni izrecno drugače dogovorjeno.

Preklicen akreditiv

1078. člen

Preklicen dokumentarni akreditiv ne veže banke nasproti upravičencu in ga banka lahko vsak trenutek spremeni ali prekliče na zahtevo naročitelja ali na lastno pobudo, če je to v korist naročitelja.

Nepreklicen akreditiv

1079. člen

(1) Nepreklicen dokumentarni akreditiv vsebuje samostojno in neposredno obveznost banke nasproti upravičencu.

(2) Ta obveznost se sme odpraviti ali spremeniti le s sporazumom med vsemi zainteresiranimi strankami.

(3) Nepreklicen dokumentarni akreditiv lahko potrdi kakšna druga banka, ki prevzema s tem poleg akreditivne banke samostojno in neposredno obveznost nasproti upravičencu.

(4) Notifikacija upravičenca akreditiva s strani kakšne druge banke sama po sebi ni potrditev tega akreditiva.

Dolžnosti banke glede dokumentov

1080. člen

(1) Banka se mora prepričati, ali so dokumenti povsem skladni z zahtevami naročitelja.

(2) Ko dobi dokumente, mora banka v najkrajšem času o tem obvestiti naročitelja in ga opozoriti na ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti.

Meje odgovornosti banke

1081. člen

(1) Banka ne prevzema nobene odgovornosti, če so predloženi dokumenti na videz skladni z navodili naročitelja.

(2) Tudi ne prevzema nobene obveznosti glede blaga, ki je predmet odprtega akreditiva.

Prenosnost in deljivost akreditiva

1082. člen

(1) Dokumentarni akreditiv je prenosen ali deljiv samo, če je banka, ki ga odpira v dobro upravičenca, katerega je določil naročitelj, po navodilih prvega upravičenca pooblaščen v celoti ali delno plačati eni ali večjemu številu tretjih oseb.

(2) Akreditiv sme po izrecnih navodilih prenesti le banka, ki ga je odprla, in sicer samo enkrat, če ni dogovorjeno nasprotno.

XXXVIII. POGLAVJE BANČNA GARANCIJA

Pojem

1083. člen

(1) Z bančno garancijo prevzema banka obveznost nasproti prejemniku garancije (upravičencu), da mu bo poravnala obveznost, katere tretja oseba ob zapadlosti ne bi izpolnila, če bodo izpolnjeni v garanciji navedeni pogoji.

(2) Garancija mora biti dana v pisni obliki.

Poravnava obveznosti iz garancije v denarju

1084. člen

Banka poravnava obveznost iz garancije v denarju tudi v primeru, če je garantirala za nedensko obveznost.

Potrditev garancije (supergarancija)

1085. člen

Če druga banka potrdi obveznost iz garancije, sme upravičenec uveljavljati svoje zahteve iz garancije bodisi pri banki, ki je dala garancijo, bodisi pri tisti, ki jo je potrdila.

Odstop pravic iz garancije

1086. člen

Upravičenec sme svoje pravice iz bančne garancije odstopiti tretjemu samo, če mu odstopi z garancijo zavarovano terjatev in če prenese svoje obveznosti v zvezi z zavarovano terjatvijo.

Garancija »brez ugovora«

1087. člen

(1) Če vsebuje bančna garancija klavzulo »brez ugovora«, »na prvi poziv« ali besede z enakim pomenom, banka ne more uveljavljati proti upravičencu ugovorov, ki jih naročitelj kot dolžnik lahko uveljavlja proti njemu iz zavarovane obveznosti.

(2) Naročitelj je dolžan plačati banki vsak znesek, ki ga je banka plačala na podlagi garancije, dane s klavzulo iz prejšnjega odstavka.

(3) Upravičenec iz garancije dolguje naročitelju znesek, prejet na podlagi garancije, do katerega zaradi utemeljenih naročiteljevih ugovorov sicer ne bi imel pravice.

XXXIX. POGLAVJE UPORABA DOLOČB O BANČNEM POSLOVANJU

1088. člen

Določbe členov 1035 do 1087 tega zakona se smiselno uporabljajo tudi za organizacije združenega dela in druge družbene pravne osebe, če so z zakonom pooblašene opravljati določene bančne posle.

XL. POGLAVJE PORAVNAVA

Pojem

1089. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Osebe, med katerimi je spor ali negotovost glede kakšnega pravnega razmerja, s pogodbo o poravnavi z vzajemnimi popustitvami prekinajo spor oziroma odpravijo negotovost in določijo svoje vzajemne pravice in obveznosti.

(2) Negotovost je podana tudi, kadar je negotova uveljavitev neke pravice.

V čem so vzajemne popustitve

1090. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Popustitev je med drugim lahko v delni ali popolni pripoznavi kakšnega zahtevka druge stranke ali v odpovedi kakšnemu svojemu zahtevku, v prevzemu kakšne nove obveznosti; v zmanjšanju obrestne mere; v podaljšanju roka; v privolitvi v delna odplačila; v dani pravici do odstopnine.

(2) Popustitev je lahko pogojna.

(3) Če samo ena stranka popusti drugi, če na primer pripozna pravico druge stranke, potem to ni poravnava in zanjo ne veljajo pravila o poravnavi.

Sposobnost

1091. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za sklenitev pogodbe o poravnavi je potrebna sposobnost razpolagati s pravico, ki je predmet poravnave.

Predmet

1092. člen

([se preneha uporabljati](#))

- (1) Predmet poravnave je lahko vsaka pravica, s katero lahko kdo razpolaga.
- (2) Veljavna je poravnava o premoženjskih posledicah kaznivega dejanja.
- (3) Predmet poravnave ne morejo biti spori, ki se tičejo statusnih razmerij.

Uporaba določb o dvostranskih pogodbah

1093. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za pogodbo o poravnavi veljajo splošne določbe o dvostranskih pogodbah, če ni zanje določeno kaj drugega.

(2) Če pogodbeniki pod imenom poravnave opravijo kakšen drug posel, se za njihova razmerja ne uporabljajo določbe zakona, ki veljajo za poravnavo, temveč tiste, ki veljajo za dejansko opravljeni posel.

Čezmerno prikrajšanje

1094. člen

([se preneha uporabljati](#))

Zaradi čezmernega prikrajšanja se ne more zahtevati razveljavitve poravnave.

Učinek poravnave nasproti porokom in zastavnikom

1095. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Če je s poravnavo izvršena prenovitev obveznosti, je porok prost odgovornosti za njeno izpolnitev, preneha pa tudi zastava, ki jo je dal kdo tretji.

(2) Sicer pa ostaneta porok in tretji, ki je zastavil svojo stvar, še nadalje v zavezi; njuna odgovornost se s poravnavo lahko zmanjša, ne pa tudi poveča, razen če se s poravnavo strinjata.

(3) Če dolжник s poravnavo pripozna sporno terjatev, obdržita porok in zastavnik pravico uveljavljati proti upniku ugovore, katerim se je dolжник s poravnavo odpovedal.

Poravnava o poslu, ki ga je mogoče razveljaviti

1096. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Veljavna je poravnava o pravnem poslu, katerega razveljavitev je mogla zahtevati ena stranka, če je ob sklenitvi poravnave vedela za to možnost.

(2) Vendar pa je nična poravnava o ničnem pravnem poslu, tudi če sta pogodbenika vedela za ničnost in jo hotela s poravnavo odpraviti.

Ničnost poravnave

1097. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Poravnava je nična, če temelji na napačni veri obeh pogodbenikov, da obstaja pravno razmerje, ki ga v resnici ni, in če brez te napačne vere med njima ne bi bilo niti spora niti negotovosti.

(2) To velja tudi, če se napačna vera pogodbenikov nanaša na navadna dejstva.

(3) Odpoved tej ničnosti nima pravnega učinka in se tisto, kar je bilo dano na račun izpolnitve obveznosti iz takšne poravnave, lahko zahteva nazaj.

Ničnost nekega določila poravnave

1098. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določila poravnave pomenijo celoto, zato je celotna poravnava nična, če je nično posamezno določilo, razen če se iz same poravnave vidi, da je sestavljena iz neodvisnih delov.

TRETJI DEL

PRISTOJNO PRAVO V PRIMERU KOLIZIJE REPUBLIŠKIH OZIROMA POKRAJINSKIH ZAKONOV

Uporaba tega dela zakona

1099. člen

([se preneha uporabljati](#))

Določbe tega dela zakona se uporabljajo za obligacijska razmerja, ki so urejena z zakoni republik oziroma avtonomnih pokrajin.

Pristojno pravo glede nepremičnin

1100. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za pravice in obveznosti glede nepremičnin se uporablja pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, na katere ozemlju je nepremičnina.

Pristojno pravo pri pogodbenih razmerjih

1101. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za pravice in obveznosti iz pogodb se uporablja pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, ki sta ga izbrali pogodbeni stranki.

(2) Če pogodbeni stranki nista izbrali pristojnega prava, se uporablja pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, na katere ozemlju je bila pogodba sklenjena.

Pristojno pravo za prizadeto škodo

1102. člen

([se preneha uporabljati](#))

(1) Za pravice in obveznosti, ki nastanejo zaradi škode, povzročene izven pogodbenega razmerja, se uporablja pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, na katere ozemlju je bilo storjeno škodno dejanje ali so nastopile škodljive posledice.

(2) Za pravice in obveznosti, ki nastanejo zaradi škode, povzročene izven pogodbe s sukcesivnimi dejanji ali z večstranskimi posledicami, je pristojno pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, na katere ozemlju je bilo dejanje vsaj delno storjeno ali je posledica vsaj delno nastopila.

(3) Če je pri škodi, povzročeni s kaznivim dejanjem, oškodovanec mladoletnik ali kdo drug, ki mu je bila ali mu je s škodnim dejanjem bistveno zmanjšana zmožnost za delo ali življenje, je za odškodninsko obveznost odgovorne osebe lahko pristojno tudi pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, na katere ozemlju ima oškodovanec prebivališče oziroma katere državljan je.

(4) Organ, ki je pristojen odločati o povrnitvi škode, uporabi pri izbiri med več pristojnimi pravi pravo, ki je za oškodovanca najugodnejše.

Pristojno pravo za druga obligacijska razmerja

1103. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za pravice in obveznosti, ki izvirajo iz enostranske izjave volje, neupravičene pridobitve, posloводства brez naročila in iz drugih pravnih dejstev, se uporablja pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, na katere ozemlju so bili ti posli opravljeni oziroma na katere ozemlju so ta dejstva nastala.

Pravo, pristojno za zastaranje

1104. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za zastaranje pravic in obveznosti se uporablja pravo, ki je pristojno za njihovo vsebino.

Obligacijska razmerja, nastala zunaj SFRJ

1105. člen

([se preneha uporabljati](#))

Za pravice in obveznosti, ki niso nastale na ozemlju Socialistične federativne republike Jugoslavije, se uporablja pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, na katere ozemlju se te pravice in obveznosti uveljavljajo, če udeleženci obligacijskih razmerij niso sami izbrali pristojnega prava; če pa se pravice in obveznosti uveljavljajo na ozemlju več republik oziroma avtonomnih pokrajin ali se uveljavljajo zunaj Socialistične federativne republike Jugoslavije, je pristojno pravo republike oziroma avtonomne pokrajine, ki je s pogodbo oziroma z drugim obligacijskim razmerjem v najtesnejši zvezi.

Zakon o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 29/78) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»ČETRTI DEL PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Uporaba tega zakona

1106. člen

Določbe tega zakona se ne bodo uporabljale za obligacijska razmerja, ki so nastala pred uveljavitvijo tega zakona.

Uporaba običajev

1107. člen

(1) Po uveljavitvi tega zakona se ne bo več uporabljala določba splošnih ali posebnih uzanc o domnevi, da sta pogodbeni stranki privolili v uporabo uzanc, kolikor jih nista s pogodbo izključili.

(2) Splošne uzance za blagovni promet (»Uradni list FLRJ« št. 15/54) se po uveljavitvi tega zakona ne bodo uporabljale za vprašanja, ki so z njim urejena.

(3) Če splošne ali posebne uzance ali drugi trgovski poslovni običaji nasprotujejo dispozitivnim normam tega zakona, se bodo uporabljale določbe tega zakona, razen če se nista stranki izrecno dogovorili za uporabo uzanc oziroma drugih trgovskih poslovnih običajev.

Prenehanje veljavnosti drugih predpisov

1108. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona neha veljati zakon o zastaranju terjatev (»Uradni list FLRJ« št. 40/53 in 57/54).

Uveljavitev tega zakona

1109. člen

Ta zakon začne veljati 1. oktobra 1978.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 39 /85) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

»6. člen

2. člen tega zakona se uporablja tudi za povrnitev škode, nastale od 1. januarja 1981.

7. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SFRJ.«.

Zakon o spremembah zakona o obligacijskih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 57/89) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SFRJ.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o Radioteleviziji Slovenija – ZRTVS-B (Uradni list RS, št. [88/99](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»13. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
«.

Obligacijski zakonik – OZ (Uradni list RS, št. [83/01](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»Uveljavitev tega zakonika

1062. člen

Ta zakonik začne veljati 1. januarja 2002.«.

Zakon o plačilnem prometu – ZPlaP (Uradni list RS, št. [30/02](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»90. člen

(Uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Stvarnopravni zakonik – SPZ (Uradni list RS, št. [87/02](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»Vacatio legis

276. člen

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2003.«.